

***Suvestinė redakcija nuo 2012-09-12 iki 2012-10-31***

*Įsakymas paskelbtas: Žin. 2006, Nr. [69-2553](#), i. k. 1062217ISAK0004R-93*

## **CIVILINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS**

### **Į S A K Y M A S**

### **DĖL ORLAIVIŲ ĮGULŲ IR ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS TECHNIKŲ / INŽINIERIŲ LICENCIJAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2006 m. balandžio 20 d. Nr. 4R-93

Vilnius

1. Vadovaudamasis Susisiekimo ministro 2003-09-16 įsakymo Nr. 3-517 „Dėl Lietuvos Respublikos civilinės aviacijos specialistų licencijavimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 91(1)-4130) 2 punktu ir įgyvendindamas Jungtinės aviacijos institucijos JAR-FCL 1(A), JAR-FCL 2(H) ir Komisijos 2003-11-20 Reglamento (EB) Nr. 2042/2003 „Dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo“ 66 dalies reikalavimus, **t v i r t i n u**:

1.1. Orlaivių įgulų licencijavimo taisykles (pridedama).

1.2. Orlaivių techninės priežiūros technikų / inžinierių licencijavimo taisykles (pridedama).

2. **L a i k a u** netekusiu galios Orlaivių įgulų, skrydžių vadovų ir technikų / inžinierių licencijavimo taisyklių, patvirtintų Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2003-09-16 įsakymu Nr. 4R-132 „Dėl orlaivių įgulų, skrydžių vadovų ir technikų / inžinierių licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [92-4187](#)) skyrių Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklės ir Technikų / inžinierių licencijavimo taisyklės.

DIREKTORIUS

KĘSTUTIS AURYLA

---

## PATVIRTINTA

Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus  
2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 4R-93

## ORLAIVIŲ ĮGULŲ LICENCIJAVIMO TAISYKLĖS

## I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja civilinės aviacijos (toliau – CA) specialistams (skraidančiajam personalui) licencijų išdavimo, pratęsimo, atnaujinimo, pripažinimo, galiojimo sustabdymo bei nutraukimo sąlygas ir tvarką.

2. CA specialistus licencijuoja Civilinės aviacijos administracija (toliau – CAA).

3. Naudoti orlaivius leidžiama asmenims, turintiems atitinkamą CAA išduotą aviacijos specialisto licenciją.

4. Lietuvos Respublikos (toliau – LR) bei užsienio piliečiams CA specialistų licencijos išduodamos įvykdžius LR civilinės aviacijos specialistų licencijavimo nuostatų, patvirtintų LR susisiekimo ministro 2003-09-16 įsakymu Nr. 3-517 (Žin., 2003, 91(1)-4130) ir šių Taisyklių reikalavimus.

5. Licencijos savininkas gali naudotis tik tomis teisėmis, kurias jam suteikia CA specialisto licencija. Orlaivių įgulų narių licencijose įrašomi tik tie orlaivių tipai bei klasės, kurie įtraukti į LR civilinių orlaivių registrą.

6. Taisyklėse vartojamos sąvokos.

**Antrasis pilotas** – licencijuotas pilotas, vykdamas visus piloto veiksmus, išskyrus numatytuosius įgulos vadui, tačiau išimtis yra pilotui, kuris skrenda orlaiviu mokymosi tikslais.

**Daugiapilotis orlaivis** – orlaivis, atestuotas skristi ne mažiau kaip dviejų pilotų įgulai.

**Dirižablis** – lengvesnis už orą jėgainės varomas orlaivis.

**Įgulos vadas** – lakūnas, atsakingas už orlaivio valdymą ir saugą viso skrydžio laiku.

**Įgulos narys** – naudotojo paskirtas asmuo vykdyti atitinkamas pareigas orlaivyje viso skrydžio metu.

**Kvalifikacija** – įrašas licencijoje arba su ja susijusioje dalyje, kuris nurodo šiai licencijai taikomas specialiąsias sąlygas, teises arba ribojimus.

**Kvalifikacijos / patvirtinimo atnaujinimas** – administracinis veiksmas atnaujinantis kvalifikacijas ar patvirtinimus, kai baigiasi jų galiojimo laikas ir / arba įvykdyti kvalifikaciją ar patvirtinimų nustatyti reikalavimai.

**Kvalifikacijos / patvirtinimo pratęsimas** – administracinis veiksmas leidžiantis toliau nustatytą laiką kvalifikacijų / patvirtinimų turėtoji naudotis nustatytais teisėmis, kai baigiasi jų galiojimo laikas ir / arba įvykdyti su laiku susiję nustatyti reikalavimai.

**Lėktuvas** – jėgainės varomas sunkesnis už orą orlaivis, kurio keliamoji galia skrendant iš esmės susidaro dėl aerodinaminių reakcijų ant paviršių, kurie šiomis skrydžio sąlygomis išlieka nejudantys.

**Licencija** – pažymėjimas, suteikiantis jos savininkui atitinkamas teises (pilotuoti orlaivį, skristi tam tikromis sąlygomis ir kt.).

**Motorizuotas sklandytuvas (TMG)** – sklandytuvas, turintis JAA valstybės narės išduotą ar pripažintą tinkamumo skraidyti pažymėjimą; variklis ir oro sraigta pritvirtinti taip, kad jie būtų neįtraukiami. Sklandytuvas gali pakilti ir aukštėti varomas jėgainės, kaip nurodyta jo skraidymo vadove.

**Modernizuotas sklandytuvas** – sklandytuvas, turintis specialųjį tinkamumo skraidyti pažymėjimą; variklis bei oro sraigta yra neįtraukiami. Sklandytuvas gali pakilti ir aukštėti varomas jėgainės, kaip nurodyta jo skrydžių vykdymo vadove. Variklį išjungus sklendžiama pagal sklandytuvui būdingas savybes.

**Orlaivis** – mašina, kuri atmosferoje laikosi dėl sąveikos su oru, bet ne dėl oro atoveikio nuo žemės paviršiaus.

**Orlaivių kategorija** – orlaivių skirstymas pagal šiuos pagrindinius požymius: lėktuvas, sraigtasparnis, sklandytuvas, (laisvasis) balionas.

**Orlaivio tipas** – visi to paties projekto orlaiviai ir jų modifikacijos, išskyrus tas, kuriose pakitę keleivių aptarnavimas, skrydžio charakteristikos arba įgulos sudėtis.

**Orlaivio vadas mokiny** – skrida su instruktoriumi, prižiūrinčiu mokinį, kuris eina orlaivio vado pareigas, kai galima nesikišti į skrendančio orlaivio pilotavimą.

**Oro balionas** – lengvesnis už orą orlaivis be jėgainės.

**Praktinių gebėjimų tikrinimas** – praktinių gebėjimų demonstravimas gauti licenciją arba kvalifikaciją, įskaitant teorijos egzaminą žodžiu, kaip reikalauja egzaminuotojas.

**Profesinių įgūdžių (kvalifikacijos) tikrinimas** – profesinių įgūdžių demonstravimas pratęsti arba atnaujinti kvalifikaciją, įskaitant teorijos egzaminą žodžiu, kaip reikalauja egzaminuotojas.

**Psichoaktyviosios medžiagos** – alkoholis, narkotinės, psichotropinės arba kitos svaigosios medžiagos – opioidai, kanabinoidai, sedatyviniai ir hipnotizuojamieji vaistai, kokainas, psichostimuliuojančios medžiagos, haliucinogenai, lakieji tirpikliai ir kitos psichoaktyviosios medžiagos.

**Saugos pilotas** – lakūnas, turintis vienpiločių orlaivių klasės / tipo kvalifikaciją, skraidinamas lėktuvu, kad perimtų lėktuvo valdymą iš tapusio neveiksnio lėktuvo vado, turinčio sveikatos pažymėjime ribojimo įrašą (OSL).

**Savarankiškai skraidytas laikas** – skrydžio laikas, kurio metu pilotas mokiny vieną yra orlaivyje.

**Savisuka** – judančio sukasparnio (sraigtasparnio, malūnsparnio) skrydžio sąlygos, kai jo keliamasis sraigtas sukasi tik oro veikiamas.

**Skrydžio įgulos narys** – licencijuotas įgulos narys, atsakantis už orlaivio valdymą per visą skrydžio laiką.

**Skrydžio ir navigacijos procedūrų treniruoklis (FNPT I)** – žemėje naudojamas treniruočių įrenginys, kuris vaizduoja skrydžio sąlygas atitinkamos klasės lėktuvo pilotų kabinoje.

**Skrydžio ir navigacijos procedūrų treniruoklis (FNPT II)** – žemėje naudojamas įrenginys, kuris vaizduoja daugiamatorių lėktuvų tipo ar klasės pilotų kabiną, kurioje visų sistemų ir prietaisų rodmenys artimos tikram lėktuvui. Šiame treniruoklyje sumontuota sistema, rodanti pilotų kabinos ekrane išorės vaizdą.

**Stažuotojas** – orlaivio įgulos narys, atliekantis praktinę stažuotę (mokymą) gauti kvalifikaciją ar aukštesnio lygio įgaliojimus.

**Skrydis pagal VFR** – skrydis vykdomas vadovaujantis vizualiųjų skrydžių taisyklėmis.

**Skrydis pagal IFR** – skrydis vykdomas vadovaujantis skrydžių pagal prietaisus taisyklėmis.

**Skrydžio laikas:**

**lėktuvo** – bendrasis laikas nuo momento, kai lėktuvas pajuda ketindamas kilti, iki jo sustojimo po skrydžio;

*1 pastaba.* Čia nustatytas skrydžio laiko terminas yra terminų *visas skrydžio laikas* arba *laikas nuo trinkelio atėmimo iki trinkelio padėjimo* sinonimas, kuris paprastai vartojamas laikui matuoti nuo momento, kai lėktuvas pajuda ketindamas kilti, iki jo sustojimo po skrydžio;

*2 pastaba.* Bendrosios paskirties bei visų kategorijų lėktuvų mokymo tikslais skrydžio laikas – laikas nuo orlaivio pajudėjimo iš starto vietos ketinant kilti iki orlaivio sustabdymo po skrydžio;

**sklandytuvo** – bendrasis laikas išvilktos ir laisvai sklendžiančio sklandytuvo ore laikas nuo pajudėjimo jį išvelkant pradžios, kai ketinama kilti, iki sustojimo po skrydžio;

**sraigtasparnio** – bendrasis laikas nuo sraigtasparnio nešančiojo sraigto įsukos, kai ketinama kilti, iki momento, kai sumažinamos apskukos po skrydžio.

**Sklandytuvas** – be jėgainės sunkesnis už orą orlaivis, kurio keliamoji jėga skrendant pirmiausiai susidaro dėl aerodinaminių reakcijų ant fiksuoto sparno plokštumų.

**Sraigtasparnis** – sunkesnis už orą orlaivis, kuris skrisdamas iš esmės laikosi dėl oro reakcijų ant vieno arba kelių keliamųjų sraigtų plokštumų, jėgainės sukamų aplink apytikriai vertikaliajoje padėtyje esančias ašis.

**Vienpilotis orlaivis (SP)** – orlaivis, atestuotas skraidyti vienam pilotui.

## **II. SPECIALISTŲ RENGIMAS**

7. CA specialistai rengiami tik CAA akredituotose mokymo įstaigose. Akreditavimo pažymėjimai išduodami pagal Susisiekimo ministerijos nustatytą tvarką. Mokymo įstaigos turi atitikti CAA patvirtintus reikalavimus.

8. Kandidatai į mokymo įstaigas (organizacijas) priimami pagal jų bendrą išsilavinimo lygį, amžių ir sveikatos būklę. Mokymo įstaigos (organizacijos), rengiančios CA specialistus, gali atlikti kandidatų profesinę atranką.

9. Jeigu LR licencijuoti CA specialistai ketina mokytis užsienio mokymo įstaigoje, tam, kad jiems būtų suteikta nauja kvalifikacija, CAA turi būti pateikta tvirtinti mokymo programa. Užsienio mokymo įstaiga turi būti patvirtinta tos šalies Civilinės aviacijos valdžios. Pretendentas, baigęs mokymą užsienio mokymo įstaigoje (organizacijoje), CAA pateikia mokslo baigimą ir įgytą kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus. CAA sprendžia konkretaus CA specialisto kvalifikacijos suteikimo klausimą.

10. Visos mokymo programos rengiamos lietuvių kalba ir susideda iš šių dalių:

10.1. turinys;

10.2. bendroji dalis:

10.2.1. programos paskirtis;

10.2.2. reikalavimai pretendentams (amžius, išsilavinimas, licencijos rūšis, kvalifikacija, leidimai ir kt.);

10.3. teorijos mokymas (planas ir programa);

10.4. praktinis mokymas:

10.4.1. treniruotė treniruoklyje (jeigu reikiamo orlaivio tipo (orlaivių klasės) ar panašaus jo varianto treniruoklio nėra pagaminto, treniruotę treniruoklyje leidžiama pakeisti pratybomis orlaivio pilotų kabinoje);

10.4.2. treniruotė aerodrome (ji gali būti pakeista treniruote ne žemesnio kaip C lygio skrydžio treniruoklyje);

10.4.3. treniruotė atliekant gamybinius skrydžius (stažuotoju arba įgulos nariu).

## **III. MOKOMIEJI ORLAIVIAI**

11. Reikalavimai orlaiviams, kuriais atliekamas pradinis mokymas:

11.1. lėktuvai ir motosklandytuvai (TMG) (1a priedas JAR-FCL 1.055 25 punktą) – mokoma stūmokliniais vienmotorių vienpiločių (toliau – SEP) orlaivių klasės lėktuvais arba motosklandytuvais (TMG); privalu, kad būtų:

11.1.1. orlaivio tipo ir LR CAA išduotas galiojantis tinkamumo skraidyti pažymėjimas (TSP);

11.1.2. sudvejintas valdymas (mokiniui ir instruktoriui), įskaitant valdymą stabdžiais;

11.1.3. galimybė demonstruoti smuką ir išvedimą iš suktuko;

11.1.4. atitinkama mokymo įranga skrydžiams pagal prietaisus demonstruoti (skrydžių pagal prietaisus pagrindai);

11.1.5. atestuoti skraidyti pagal prietaisus, jeigu bus naudojami kvalifikacijos skraidyti pagal IFR mokymui;

11.2. sraigtašparniai (JAR-FCL 2.055 25 punktą, Dok. 7192-AN/ 857 B-2 dalies 6.6.2 punktą) – mokoma ne daugiau kaip 4 vietų vienpiločiais vienmotoriais (SE SP) sraigtašparniais ir privalu, kad būtų:

11.2.1. orlaivio tipo ir LR CAA išduotas galiojantis TSP;

11.2.2. sudvejintas valdymas (mokiniui ir instruktoriui), įskaitant valdymą stabdžiais;

11.2.3. galimybė demonstruoti nešančiojo sraigto savisukos režimą (autorotaciją);

11.2.4. atitinkama mokymo įranga skraidyti pagal prietaisus (skrydžių pagal prietaisus

pagrindai);

11.2.5. atestuoti skraidyti pagal prietaisus, jeigu bus naudojami kvalifikacijos skraidyti pagal IFR mokymui;

11.3. sklandytuvai – mokoma dviviečiais sklandytuvais ir privalu, kad būtų:

11.3.1. orlaivio tipo ir LR CAA išduotas galiojantis TSP;

11.3.3. sudvejintas valdymas (mokiniui ir instruktoriui);

11.3.4. minimali prietaisų įranga (aukščiamatis, greitmatas, variometras, posūkio ir slydimo rodiklis, laikrodis);

11.4. laisvieji aerostatai – privalu, kad būtų:

11.4.1. orlaivio tipo ir LR CAA išduotas galiojantis TSP;

11.4.2. ne mažiau kaip 2 dujų degikliai.

12. Mokyti skraidyti orlaiviais, kurių tinkamumo skraidyti pažymėjimuose yra pradinio pilotų mokymo ribojimas, negalima.

#### **IV. MOKOMIEJI AERODROMAI**

13. Reikalavimai baziniam ir atsarginiam (-s) (jeigu pastarąjį (-uosius) aerodromą (-us) mokymo organizacija turi) aerodromui (-ams) (JAR-FCL 1(2).055 27 punktas):

13.1. turėti bent vieną kilimo ir tūpimo taką (KTT) (su dirbtine danga arba gruntinį) (sraigtasparniams – kilimo ir tūpimo lauką), kuriuose galima kilti ir tūpti su maksimaliai leistina kilimo ir tūpimo mase (sraigtasparniams – saugiai nutūpti nešančiajam sraigtui autorotuojant), kai:

13.1.1. oro sąlygos ekstremalios (be vėjo arba vėjas ne didesnis kaip 4 mazgai, temperatūra – aukščiausia, o oro slėgis – žemiausias, koks gali būti šiame regione);

13.1.2. be didelių pastangų atplyšus, švelniai pereinama į maksimalios aukštėjimo spartos greitį;

13.1.3. už galinės saugos juostos esančios kliūtys yra ne mažiau kaip 50 pėdų žemiau už aukštėjimo trajektorijos plokštumą;

13.1.4. kylant ir tupiant naudojama orlaivio mechanizacija (įskaitant važiuoklę) pagal gamintojo rekomendacijas (SVV);

13.2. turėti vėjo kryptčiai nustatyti vėjarodį, matomą iš abiejų kilimo ir tūpimo tako (tūpimo lauko) kryptčių;

13.3. turėti reikalavimus atitinkančius KTT (tūpimo zonos) žiburius, jeigu vykdomi skrydžiai naktį;

13.4. turėti reikiamas radijo ryšio priemones ryšiui tarp orlaivių ir skrydžių vadovų palaikyti;

13.5. privalu turėti galiojantį aerodromo tinkamumo naudoti pažymėjimą (TNP);

13.6. skraidyti sraigtasparniais be bazinio aerodromo privalu turėti aikštelę (-es), kad būtų galima:

13.6.1. mokyti skraidyti riboto dydžio zonoje;

13.6.2. imituoti autorotaciją (savisukos režimas), išjungiant variklį;

13.6.3. mokyti artėti ir tūpti nuokalnėje;

13.7. skraidyti karšto oro balionu – aikštelė turi būti ne mažesnė 50x50 metrų dydžio, vėjo stiprumas – neviršyti ribojimų, nurodytų SVV, bet ne stipresnis kaip 10 mazgų (5 m/s).

#### **V. EGZAMINAI IR EGZAMINUOTOJAI**

14. Tikrinti pretendentų praktinius gebėjimus gauti CA specialisto licenciją CAA skiria egzaminuotojus.

15. Praktinių gebėjimų (skrydžio) egzaminuotojai skiriami ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui, patikrinus jų atitiktį eiti šias pareigas. Egzaminuotojai supažindinami su atsakomybe pagal galiojančius įstatymus ir egzaminavimo dokumentų pildymu.

16. Egzaminuotojai turi atitikti šių Taisyklių reikalavimus. CAA gali nustatyti ir kitus

reikalavimus.

17. Kiekvienos rūšies licencijai gauti sudaromi visų egzaminuojamų teorijos dalykų egzaminavimo testai (klausimų bankas) arba naudojamas JAA centrinio klausimų banko (CQB) klausimynas. Egzaminavimo testų klausimai turi aprėpti visas dalyko temas, numatytas atitinkamoje programoje. Egzaminų testai neplatinami.

18. Teorijos egzaminus (-ą) leidžiama laikyti, jei pretendentas sėkmingai baigia teorijos kursą (arba jo dalį) CAA akredituotoje mokymo įstaigoje ir pateikia CAA kursų (arba dalyko) baigimo dokumentą.

Visi teorijos egzaminai turi būti išlaikyti per atitinkamą laiką, nurodytą šių Taisyklių 23 punkte.

19. Teorijos egzaminai turi būti išlaikyti iki praktinių gebėjimų (skrydžio) egzamino.

20. Pagrindinis pretendentų teorijos žinių įvertinimo būdas yra testavimas, kuris gali būti atliekamas kompiuteriu arba raštu. Papildomai galima egzaminuoti žodžiu. Egzaminavimo būdą, vietą ir laiką nurodo CAA.

21. Egzaminavimo kalba – lietuvių. Prireikus, CAA direktoriaus sprendimu, gali būti vartojamos ir kitos ICAO darbo kalbos.

Gauti CPL, IR arba ATPL teorijos egzaminai laikomi anglų kalba – tam naudojamas JAA centrinio klausimų banko (CQB) klausimynas.

22. Teorijos egzaminas bus išlaikytas, jeigu pretendentas teisingai atsakys ne mažiau kaip į 75% pateiktų testo klausimų (JAR-FCL 1(2).490(a)). Teorijos dalykų egzaminų normatyvai pateikti šių Taisyklių 4 priede.

23. Reikalavimai teorijos egzaminams laikyti:

23.1. Teorijos egzaminai turi būti pradėti laikyti ne vėliau kaip per 18 mėn. baigus mokymo kursus. Nesilaikant nurodyto termino, pretendentui gali būti leista laikyti teorijos egzaminus tik po teorijos žinių tobulinimo. Tai atliekama CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą. Programos apimtis priklauso nuo to, kiek laiko praėjo po kursų baigimo;

23.2. Egzaminai turi būti išlaikyti per laiką ne ilgesnį kaip:

23.2.1. PPL(A), SK, LA licencijoms gauti – per 18 mėn. (JAR-FCL 1.130 ir 1.135 5 Amdt.7);

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13

23.2.2. PPL(H) licencijai gauti – per 18 mėn. (JAR-FCL 2.130 ir 2.135 5 Amdt. 6);

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13

23.2.3. CPL, ATPL licencijoms bei kvalifikacijoms gauti – per 18 kalendorinių mėnesių. Laikas skaičiuojamas nuo mėnesio, kada laikomas pirmas egzaminas (bandymas), pabaigos (JAR-FCL 1(2).490(b));

23.3. Laikyti teorijos egzaminą leidžiama ne daugiau kaip 4 kartus (keturi bandymai).

24. Neįvykdžius bent vieno šių Taisyklių 23.2 ir 23.3 punktuose nurodytų reikalavimų, laikomi visi teorijos egzaminai iš naujo, papildomai mokantis pagal CAA nurodymą (JAR-FCL 1(2).490(c)).

25. Išlaikyti teorijos egzaminai galioja:

25.1. PPL, SK ir LA licencijoms gauti – 24 mėn. (JAR-FCL 1(2).130 ir 135 5) nuo egzaminų išlaikymo datos;

25.2. CPL licencijai ir IR kvalifikacijai gauti – 36 mėn. (JAR-FCL 1(2).495(a)) nuo egzaminų išlaikymo datos;

25.3. ATP licencijai gauti – 7 metus nuo egzaminų išlaikymo datos arba IR kvalifikacijos galiojimo datos, įrašytos į CPL licenciją, kuri atitinka reikalavimus ATPL gauti.

26. Išlaikytas praktinių gebėjimų (skrydžio) egzaminas galioja 90 dienų.

27. Skrydžio egzamino laikymų skaičius neribojamas. Visą skrydžio egzaminą būtina išlaikyti per 6 mėn. (1 priedas JAR-FCL 1(2). 170 3 punktas ir 1 priedas JAR FCL 1.130 ir 135 8

punktai).

28. Praktinių gebėjimų (skrydžio) egzaminas susideda iš atitinkamų dalių. Kiekvienoje dalyje nurodomi tikrinamieji elementai.

Jeigu per praktinių gebėjimų (skrydžio) egzaminą vienpiločiu orlaiviu (SP) (lėktuvu arba sraigtasparniu) neišlaikomas skrydžio elementas, ta egzamino dalis laikoma neišlaikyta ir pretendentas privalo ją perlaikyti. Jeigu neišlaikoma daugiau kaip viena egzamino dalis – perlaikomas visas skrydžio egzaminas. Jeigu pretendentas neišlaiko bent vienos egzamino dalies perlaikydamas skrydžio egzaminą, įskaitant ir tas dalis, kurios buvo išlaikytos per ankstesnįjį bandymą, egzaminas laikomas neišlaikytu (1 priedas JAR-FCL 1(2).240 ir 295 3(a)).

Jeigu per praktinių gebėjimų (skrydžio) egzaminą daugiapiločiu lėktuvu arba sraigtasparniu (MPA, MPH) neišlaikomi penki ir mažiau skrydžio elementai, pretendentas privalo perlaikyti šiuos skrydžio elementus. Jeigu neišlaikoma daugiau kaip penki skrydžio elementai – perlaikomas visas skrydžio egzaminas. Jeigu pretendentas neišlaiko bent vieno skrydžio elemento perlaikydamas skrydžio egzaminą, įskaitant ir tuos elementus, kurie buvo išlaikyti per ankstesnįjį bandymą, egzaminas laikomas neišlaikytu (1 priedas JAR-FCL 1(2).240 ir 295 3(b)).

Neišlaikius bet kurios skrydžio egzamino dalies (elemento) gali būti nurodytas papildomas mokymas. Neišlaikius skrydžio egzamino antruoju bandymu, egzaminą laikyti leidžiama tik po kartotinio CAA nustatyto mokymo atitinkamoje mokymo įstaigoje (1 priedas JAR-FCL 1(2).240 ir 295 4 punktai).

29. Skrydžio egzaminas PPL licencijai gauti laikomas tuo lėktuvo tipu, kuriuo pretendentas buvo mokomas.

30. Skrydžio egzaminas CPL(A) licencijai gauti gali būti laikomas vienmotoriu (SE) arba daugiamotoriu (ME) orlaiviu. Laikant skrydžio egzaminą ME arba SE orlaivio tipo lėktuvu, pretendento skrydžių patirtis turi atitikti JAR-FCL 1.255 arba JAR-FCL 1.260 nuostatas (1 priedas JAR-FCL 1.1701 punktas).

IR kvalifikacijos egzaminas laikomas SE arba ME orlaivių klasės lėktuvu (baigus CPL su ATPL kursais integruotą mokymą – ME orlaiviu – 1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 1.165(a)(1) 14 punktas). Egzaminai CPL ir IR kvalifikacijai gauti gali būti sujungti. Lėktuvas turi būti atestuotas skraidinti ne mažiau kaip 4 asmenis, turėti keičiamo žingsnio oro sraigą ir įtraukiamą važiuoklę.

31. Orlaiviai, skirti pilotų praktiniams gebėjimams tikrinti, turi atitikti Taisyklių III skyriaus reikalavimus (JAR-FCL 1(2).055 25 punktas).

32. Praktinius gebėjimus (skrydžio egzaminus) tikrina CAA egzaminuotojai. CAA skiria aukštos kvalifikacijos ir patikimus pilotus instruktorius egzaminuotojais, kai įvertinami jų gebėjimai eiti egzaminuotojų pareigas. Pretendentai turi atitikti šių Taisyklių 41 punkto reikalavimus. Jiems suteikiami įgaliojimai atlikti praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimus CAA vardu.

Įgaliojimai galioja ne daugiau kaip 3 metus (JAR-FCL 1(2).430). CAA egzaminuotojų įgaliojimai gali būti pratęsti, jeigu pretendentas per įgaliojimų galiojimo laiką (3 metus) kiekvienais metais atliko ne mažiau kaip du praktinių gebėjimų arba profesinių įgūdžių tikrinimus ir bent vieną iš jų stebėjo (įvertino) CAA atstovas arba specialiai šiam tikslui įgaliotas egzaminuotojas (1 priedas JAR-FCL 1(2).425 5).

33. Egzaminuotojui per vieną darbo dieną leidžiama atlikti ne daugiau kaip:

33.1. 3 tikrinimus SK, LA, PPL, CPL licencijoms, IR arba orlaivių klasės kvalifikacijoms gauti, arba

33.2. 2 tikrinimus FI, CPL / IR, ATPL gauti, arba

33.3. 4 tikrinimus orlaivio tipo kvalifikacijai gauti bei pratęsti (AMC FCL 1(2).425 5 punktas).

34. Tais atvejais, kai nėra kvalifikuoto egzaminuotojo, CAA sprendimu egzaminuotojo įgaliojimai gali būti suteikti pilotui, neturinčiam reikiamo orlaivio tipo /klasės instruktoriaus kvalifikacijos (JAR-FCL 1(2).425(a)(2)).

35. Egzaminuotojas privalo turėti ne žemesnio lygio kaip egzaminuojamasis licenciją ir atitinkamą kvalifikaciją (JAR-FCL 1(2).425(a)(1)).

36. Praktinių gebėjimų (skrydžio) egzamino tikrinimo elementus ir vertinimo normatyvus

nustato CAA. Normatyvai pateikti šių Taisyklių 3 priede.

37. Praktinių gebėjimų (licencijai, kvalifikacijai gauti) ir profesinių įgūdžių (kvalifikacijai pratęsti) tikrinimų trukmė yra ne mažesnė kaip (AMC FCL 1(2).425(8):

37.1. 90 min. – PPL ir CPL gauti, iš jų ne mažiau kaip 60 min. maršrutu;

37.2. 60 min. – SK, LA licencijas gauti / pratęsti bei gauti / pratęsti IR, FI bei vienpiločiu (SP) (SE, ME) tipo / klasės kvalifikacijas;

37.3. 120 min. – ATPL, CPL/IR(A) gauti bei MP orlaivio tipo kvalifikacijai gauti / pratęsti.

38. CAA veda visų įgaliotųjų egzaminuotojų asmens bylas.

39. Visiems CAA įgaliotiesiems egzaminuotojams išduodami egzaminuotojų pažymėjimai. Jiems taip pat suteikiami asmeniniai egzaminuotojų numeriai ir išduodami spaudai.

40. Jeigu egzaminuojamasis nesutinka su egzamino išvadomis, jis, ne vėliau kaip per 10 dienų po nepavykusio egzamino, gali savo prieštaravimus (priešaištus) raštu pateikti CAA direktoriui. Pareškime būtina nurodyti visas egzaminavimo aplinkybes ir neišlaikymo priežastis. CAA direktorius per 10 dienų, susipažinęs su egzamino detalėmis ir skunde nurodytais priešaisiais, įvertina, ar egzaminavimas buvo objektyvus; o prireikus skiria ne mažesnę kaip 3 aviacijos specialistų komisiją, kuri pakartotinai per 10 dienų patikrina pretendento teorijos žinias. Direktorius arba komisijos išvada yra galutinė ir neskundžiama.

41. Reikalavimai CAA skrydžio egzaminuotojams ir teisės, kurios gali būti jiems suteiktos:

41.1. skrydžių egzaminuotojui (FE(A)(H) (JAR-FCL 1(2).435(a)(b):

41.1.1. teisės:

41.1.1.1. praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimai išduoti, pratęsti ir atnaujinti PPL(A)(H), CPL(A)(H) licencijas;

41.1.1.2. praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimai suteikti, pratęsti ir atnaujinti vienpiločių (SP) orlaivių klasės ir / arba SP orlaivių klasės lėktuvo tipo kvalifikacijas;

41.1.2. reikalavimai:

41.1.2.1. skrydžių patirtis:

41.1.2.1.1. tikrinti PPL(A)(H) pilotus – turėti ne mažiau kaip 1000 skrydžio valandų licencijuotu pilotu (atitinkamai lėktuvu arba sraigtasparniu), iš jų ne mažiau kaip 250 val. pilotu instruktoriumi;

41.1.2.1.2. tikrinti CPL(A)(H) pilotus – turėti ne mažiau kaip 2000 skrydžio valandų licencijuotu pilotu (atitinkamai lėktuvu arba sraigtasparniu), iš jų ne mažiau kaip 250 val. pilotu instruktoriumi;

41.1.2.2. galiojanti FI(A), FI(H) kvalifikacija;

41.2. orlaivių klasės egzaminuotojui (CRE(A) (JAR-FCL 1.445):

41.2.1. teisės:

41.2.1.1. praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti SEP, MEP orlaivių klasių ir / arba SEP, MEP orlaivių klasių lėktuvų tipų kvalifikacijas;

41.2.1.2. profesinių įgūdžių tikrinimai pratęsti IR kvalifikacijas vienpiločių orlaivių klasės (SPA) lėktuvais, jeigu egzaminuotojas turi arba turėjo profesionalaus piloto licenciją (CPL(A) ir turi PPL (A) licenciją bei atliko ne mažiau kaip 500 val. skrydžių lėktuvų pilotu;

41.2.2. reikalavimai:

41.2.2.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 500 skrydžio valandų licencijuotu pilotu lėktuvais;

41.2.2.2. galiojanti CRI(A) kvalifikacija;

41.3. orlaivio tipo egzaminuotojui (TRE(A)(H) daugiapiločiais orlaiviais (MPA, MPH) (JAR-FCL 1.440, JAR-FCL 2.440(a):

41.3.1. teisės:

41.3.1.1. praktinių gebėjimų tikrinimai išduoti ATPL;

41.3.1.2. praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimai suteikti, pratęsti arba atnaujinti MPA, MPH kvalifikacijas;

41.3.1.3. praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimai pratęsti arba atnaujinti IR kvalifikacijas daugiapiločiais orlaiviais (TRE(H) -jeigu turi IR kvalifikaciją);



#### 41.3.2. reikalavimai:

41.3.2.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 1500 val. skridos daugiapiločiais (MP) orlaiviais (atitinkamai lėktuvais arba sraigtasparniais), iš kurių ne mažiau kaip 500 val. įgulos vadu;

41.3.2.2. galiojanti orlaivio tipo instruktoriaus (TRI(A) arba TRI(H) kvalifikacija;

41.4. orlaivio tipo egzaminuotojui TRE(H) vienpiločiais sraigtasparniais (toliau – SPH) (JAR-FCL 2.440(b):

##### 41.4.1. teisės:

41.4.1.1. praktinių gebėjimų tikrinimai suteikti SPH tipo kvalifikacijas;

41.4.1.2. praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimai pratęsti arba atnaujinti SPH tipo kvalifikacijas (jeigu TRI turi IR kvalifikaciją);

##### 41.4.2. reikalavimai:

41.4.2.1. ne žemesnio kaip CPL(H) lygio piloto licencija;

41.4.2.2. skrydžių patirtis sraigtasparnių pilotu ne mažesnė kaip 750 val.;

41.4.2.3. IR kvalifikacija, jeigu reikalinga;

41.5. skrydžių pagal prietaisus egzaminuotojui (IRE(A)(H) (JAR-FCL 1(2).450):

41.5.1. teisės – praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti IR kvalifikacijas;

##### 41.5.2. reikalavimai:

41.5.2.1. skrydžių patirtis – ne mažesnė kaip 2000 val. (atitinkamai lėktuvais arba sraigtasparniais), iš kurių ne mažiau kaip 450 val. pagal prietaisus lėktuvais (sraigtasparniais – ne mažiau kaip 300 val.) ir ne mažiau kaip 250 val. instruktoriumi (sraigtasparniais – ne mažiau kaip 200 val.);

41.5.2.2. galiojanti FI arba IRI kvalifikacija;

41.6. skrydžių treniruokliu egzaminuotojo įgaliojimai (SFE(A)(H) (JAR-FCL 1(2).455):

##### 41.6.1. teisės:

41.6.1.1. profesinių įgūdžių tikrinimai skrydžio treniruoklyje MPA gauti orlaivio tipo kvalifikacijas;

41.6.1.2. profesinių įgūdžių tikrinimai skrydžio treniruoklyje pratęsti arba atnaujinti MPA orlaivio tipo arba IR kvalifikacijas;

##### 41.6.2. reikalavimai:

41.6.2.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 1500 val. skridos daugiapiločiais (MPA) lėktuvais (sraigtasparniais ne mažiau kaip 1000 val. MPH);

41.6.2.2. galiojanti atitinkamai treniruoklio instruktoriaus SFI(A)(H) kvalifikacija;

41.7. skrydžių instruktorių egzaminuotojui (FIE(A)(H) (JAR-FCL 1(2).460):

41.7.1. teisės – praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti instruktorių skrydžiams (FI) bei orlaivių klasės instruktorių (CRI) kvalifikacijas;

##### 41.7.2. reikalavimai:

41.7.2.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 2000 val. skridos (atitinkamai lėktuvais arba sraigtasparniais), iš jų ne mažiau kaip 100 val. mokomųjų skrydžių su pretendентаis gauti instruktorių skrydžiams (FI) kvalifikacijas skridos;

41.7.2.2. galiojanti atitinkamai FI(A) arba FI(H) kvalifikacija;

41.8. akrobatinių skrydžių egzaminuotojui (ASE):

41.8.1. teisės – praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti akrobatinių skrydžių leidimus;

41.8.2. rengti akrobatinių skrydžių instruktorius (ASI) ir tikrinti jų (ASI) profesinius gebėjimus, CAA skiria akrobatinių skrydžių instruktorių egzaminuotojus (ASIE). ASIE egzaminuotojų įgaliojimai gali būti suteikti ASE įgaliojimus turintiems ASI. ASIE įgaliojimai įrašomi į egzaminuotojų pažymėjimus;

##### 41.8.3. reikalavimai:

41.8.3.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 300 val. skridos akrobatinių skrydžių instruktoriumi (ASI);

41.8.3.2. galiojanti akrobatinių skrydžių instruktoriaus (ASI) kvalifikacija;

41.9. skraidančiųjų inžinierių egzaminuotojui (TRE/E):

41.9.1. teisės – praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti skraidančiojo inžinieriaus (F/EL) licencijas ir kvalifikacijas;

41.9.2. rengti skraidančiųjų inžinierių instruktorius (TRI/E), tikrinti TRI/E) praktinius gebėjimus, CAA skiria skraidančiųjų inžinierių instruktorių egzaminuotojus (TRE/E);

41.9.3. reikalavimai:

41.9.3.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 1000 val. skridos (atitinkamai lėktuvais arba sraigtasparniais) skraidančiuoju inžinieriumi;

41.9.3.2. galiojanti skraidančiojo inžinieriaus instruktoriaus (TRI/E) kvalifikacija;

41.10. navigatorių egzaminuotojui (FNE):

41.10.1. teisės:

41.10.1.1. praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti navigatoriaus (FN) licencijas ir kvalifikacijas;

41.10.1.2. praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti navigatorių instruktorių (FNI) kvalifikacijas (jeigu turi tam CAA įgaliojimus);

41.10.2. reikalavimai:

41.10.2.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 1000 val. skridos navigatoriumi;

41.10.2.2. galiojanti navigatoriaus instruktoriaus (FNI) kvalifikacija;

41.11. sklandytojų egzaminuotojui (SKE):

41.11.1. teisės – praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai išduoti, pratęsti ir atnaujinti sklandytojų (SK) licencijas;

41.11.2. rengti sklandytojus instruktorius (SKI) ir tikrinti jų (SKI) profesinius gebėjimus, CAA skiria sklandytojų instruktorių egzaminuotojus (SKIE). SKIE egzaminuotojų įgaliojimai gali būti suteikti SKE įgaliojimus turintiems sklandytojams. SKIE įgaliojimai įrašomi į egzaminuotojų pažymėjimus;

41.11.3. reikalavimai:

41.11.3.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 500 val. skridos sklandytuvais, iš jų ne mažiau kaip 100 val. instruktoriumi;

41.11.3.2. galiojanti sklandytojo instruktoriaus (SKI) kvalifikacija;

41.12. laisvųjų aerostatų pilotų egzaminuotojui (LAE):

41.12.1. teisės:

41.12.1.1. praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai išduoti, pratęsti ir atnaujinti laisvojo aerostato pilotų (LA) licencijas;

41.12.1.2. praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti leidimus specialiesiems skrydžiams (komerciniai skrydžiai, skrydžiai vizualiai naktį ir kt.);

41.12.2. rengti laisvųjų aerostatų instruktorius (LAI) ir tikrinti jų (LAI) profesinius gebėjimus, CAA skiria laisvųjų aerostatų instruktorių egzaminuotojus (LAIE). LAIE egzaminuotojų įgaliojimai gali būti suteikti LAE įgaliojimus turintiems laisvųjų aerostatų pilotams. SKIE įgaliojimai įrašomi į egzaminuotojų pažymėjimus;

41.12.3. reikalavimai:

41.12.3.1. skrydžių patirtis – turėti ne mažiau kaip 300 val. skrydžių patirties laisvaisiais aerostatais, iš jų ne mažiau kaip 100 val. instruktoriumi;

41.12.3.2. galiojanti laisvojo aerostato instruktoriaus (LAI) kvalifikacija;

41.13. orlaivių palydovų egzaminuotojui (STE):

41.13.1. teisės:

41.13.1.1. praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti orlaivių palydovų (ST) licencijas ir kvalifikacijas;

41.13.1.2. praktinių gebėjimų ir kvalifikacijų tikrinimai suteikti, pratęsti bei atnaujinti orlaivių palydovų instruktorių (STI) kvalifikacijas;

41.13.2. reikalavimai – turėti galiojančią orlaivių palydovo instruktoriaus (STI) kvalifikaciją.

42. Instruktorius, kuris mokė pretendentą skraidyti, negali būti jo egzaminuotoju, išskyrus,

kai CAA raštu tai leidžia (JAR-FCL1(2).030(d).

## VI. MEDICINOS REIKALAVIMAI

43. Orlaivių įgulų narių (pilotų, skraidančiųjų inžinierių, navigatorių ir lėktuvų palydovų) sveikatos būklė turi atitikti 1 arba 2 klasės medicinos reikalavimus. Atitinkamai yra išduodamos 1 arba 2 klasės sveikatos pažymėjimai (SP).

44. Vertinant orlaivių įgulų sveikatos būklę vadovaujamosi Jungtinės aviacijos administracijos 1997 m. vasario 28 d. patvirtintais Jungtiniais aviacijos reikalavimais „Skrydžio įgulų licencijavimas – 3 (medicina) dalis. JAR-FCL 3“.

45. CAA aviacijos specialistams išduoda licencijas bei suteikia kvalifikacijas, tik pateikus galiojančius atitinkamos klasės SP.

46. SP galioja nuo jo išdavimo datos.

47. Priklausomai nuo licencijos tipo ir įgulos nario amžiaus SP galioja:

47.1. I klasės SP:

| Licencijos tipas          | Amžius      |                      |
|---------------------------|-------------|----------------------|
|                           | iki 40 metų | vyresni kaip 40 metų |
| ATPL<br>CPL<br>FN<br>F/EL | 12 mėn.     | 6 mėn.               |

47.2. II klasės SP:

| Licencijos tipas      | Amžius      |                  |                  |                    |
|-----------------------|-------------|------------------|------------------|--------------------|
|                       | iki 30 metų | nuo 30 iki 50 m. | nuo 50 iki 65 m. | vyresni kaip 65 m. |
| PPL<br>SK<br>LA<br>ST | 60 mėn.     | 24 mėn.          | 12 mėn.          | 6 mėn.             |

48. SP yra sudėtinė ir neatsiejama CA specialisto licencijos dalis. Pasibaigus SP galiojimo laikui, licencijos savininkas netenka visų teisių, nurodytų licencijoje, ir licencija laikoma negaliojančia.

## VII. LICENCIJŲ IŠDAVIMAS, PRATĖSIMAS IR ATNAUJINIMAS

49. CAA išduoda licencijas pretendentams, sėkmingai baigusiems teorijos bei praktinį rengimą mokymo įstaigoje (organizacijoje) pagal CAA patvirtintas programas ir išlaikiusiems CAA teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus.

50. Praktinis rengimas gauti PPL(A) (pradinis rengimas) atliekamas vienmotorių vienpiločių (SE SP) orlaivių klasės lėktuvu, tačiau ne daugiau kaip dvejais tipais, atitinkančiais šių Taisyklių 11.1 punkto reikalavimus (skrida vienu iš jų neturi būti mažesnė kaip 15 val.).

51. Praktinis rengimas gauti PPL(H) licenciją (pradinis rengimas) atliekamas vieno tipo vienpiločių vienmotoriu (SE SP), turinčiu ne daugiau kaip 4 krėslus ir atitinkančiu šių Taisyklių 11.2 punkto reikalavimus, sraigtasparniu.

52. CAA pagal nustatytus reikalavimus išduoda tokias licencijas:

52.1. avialinių transporto pilotų (lėktuvais ATPL(A), sraigtasparniais ATPL(H);

52.2. komercinės aviacijos pilotų (lėktuvais CPL(A), sraigtasparniais CPL(H);

52.3. pilotų mėgėjų (lėktuvais PPL(A), sraigtasparniais PPL(H);

52.4. navigatorių (FN);

52.5. skraidančiųjų inžinierių (F/EL);

52.6. laisvojo aerostato pilotų (LA);

52.7. sklandytojų (SK);

52.8. orlaivių palydovų (ST);

52.9. pilotų mokinių (MO);

52.10. daugianarės įgulos piloto licencijos (MPL(A)).

*Papildyta punktu:*

Nr. [4R-49](#), 2010-03-20, *Žin.*, 2010, Nr. 35-1700 (2010-03-27), i. k. 1102217ISAK0004R-49

53. Aviacijos specialisto licencija išduodama tik su kvalifikacijos įrašu. Jeigu licencijos turėtoji suteiktos orlaivių klasės ir / arba orlaivio tipo kvalifikacijų teisės neribojamos, į licenciją kvalifikacijos įrašomos pagal 1 priede nurodytą tvarką. Jeigu teisės ribojamos eiti tik antrojo piloto pareigas, šis ribojimas įrašomas į licenciją.

Daugianarės įgulos piloto licencijos (MPL(A)) išduodamos pagal JAR-FCL1 (Skrydžio įgulų licencijavimas) 1.510, 1.520, 1.525 ir 1.310(d) punktuose nurodytus reikalavimus bei procedūras.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-49](#), 2010-03-20, *Žin.*, 2010, Nr. 35-1700 (2010-03-27), i. k. 1102217ISAK0004R-49

54. Išduodamos JAA ir ICAO pavyzdžio licencijos.

55. JAA pavyzdžio licencijos išduodamos 5 metams. Keičiant licencijas įrašomos tik galiojančios kvalifikacijos ir leidimai.

56. ICAO pavyzdžio licencijų galiojimas atitinka kvalifikacijos (-jų) galiojimą (pagal trumpiausiai galiojančią). Pasibaigus licencijos (kvalifikacijų) galiojimo laikui, pilotas netenka teisės skraidyti savarankiškai pagal turėtas kvalifikacijas ir leidimus. Pilotui leidžiami kontroliniai skrydžiai su instruktoriumi (mokomieji, kvalifikacijos tikrinimai ir kt.), jei šis turi galiojantį sveikatos pažymėjimą.

57. Pretendentai, pageidaujantys gauti CA specialisto licenciją, turi sumokėti nustatytą valstybės rinkliavą ir pateikti CAA šiuos dokumentus:

57.1. CAA nustatytos formos prašymą (CAA Lic – 010);

57.2. aviacijos mokslų baigimo dokumentą (pretendentams gauti CPL arba ATPL – CPL arba ATPL kursų baigimo dokumentą);

57.3. CAA nustatytos formos prašymą suteikti kvalifikaciją ir praktinių gebėjimų egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004, 006, 016 arba 018);

57.4. CAA nustatytos formos teorijos egzaminų lapą (CAA Lic – 010 arba 011);

57.5. CAA nustatytos formos pažymą apie turimą skrydžių patirtį (gauti CPL (modulinis mokymas) ir ATPL) (CAA Lic – 014);

57.6. 1 arba 2 klasės SP(pagal šių Taisyklių 47 punktą);

57.7. skraidymų knygelę (pilotams, skraidantiems inžinieriams ir navigatoriams);

57.8. dvi 3,5x4,5 cm nuotraukas;

57.9. pasą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, *Žin.*, 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

58. CAA turi teisę teirautis atitinkamose žinybose išsamesnės informacijos apie pretendentes, padavusius prašymus gauti licencijas.

59. CAA gali neišduoti licencijos, jeigu kandidatas:

59.1. yra neveiksnius;

59.2. linkęs vartoti alkoholį, narkotikus ir kitas psichoaktyvias medžiagas;

59.3. įsiteisėjęs teismo sprendimu, nuteisiamas už tyčinį nusikaltimą;

59.4. netenka pasitikėjimo, t. y. įtariama, kad vykdydamas veiklą, kuriai reikia turėti CA specialisto licenciją, galėtų pažeisti viešąją tvarką bei valstybės saugumą.

60. Laikyti praktinių gebėjimų egzaminus leidžia CAA įsitikinusi (patikrinusi), kad pretendentes atitinka reikalavimus.

61. Praktiniai gebėjimai tikrinami tik išlaikius visus teorijos egzaminus.

62. Pilotai mokiniai, pilotai, skraidantieji inžinieriai ir navigatoriai privalo turėti ir tinkamai pildyti CAA pripažinto pavyzdžio skraidymų knygeles.

63. Skraidymų knygelėje įrašoma: skrydžio data, orlaivio tipas, jo registracijos ženklai,

skridimo maršrutas (arba vieta, atlikti pratimai), skrydžio laikas, skrydžių skaičius, skrydžio sąlygos ir kiti duomenys.

64. Skraidymų knygelėje atskirai įrašoma ir skaičiuojama skrida:

64.1. orlaivio vado;

64.2. antrojo piloto skrendant orlaivio vadu;

64.3. antrojo piloto;

64.4. piloto mokinio;

64.5. orlaivio vado mokinio;

64.6. savarankiška (pilotui mokiniui);

64.7. kito įgulos nario;

64.8. pagal prietaisus (dirbtinėmis arba natūraliomis oro sąlygomis);

64.9. naktį.

65. ICAO pavyzdžio licencijos pratęsimos pretendentai, įvykdžiusiam reikalavimus atitinkamai kvalifikacijai pratęsti pagal šių Taisyklių 56 punkto nuostatas. Licencijai pratęsti pretendentas turi sumokėti nustatyto dydžio valstybės rinkliavą ir CAA pateikti:

65.1. skraidymų knygelę;

65.2. CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 001, 003 arba 005)

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

66. Licencijos atnaujinamos pretendentai įvykdžiusiam reikalavimus atitinkamai kvalifikacijai atnaujinti. Licencijai atnaujinti pretendentas turi sumokėti nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikti:

66.1. skraidymų knygelę;

66.2. CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 002, 004 arba 006).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

67. Jeigu atnaujinamų licencijos ir kvalifikacijos galiojimo laikai skirtingi, licencija atnaujinama įvykdžius teorijos žinių atnaujinimo ir / arba įvertinimo reikalavimus (išlaikyti egzaminus ir / arba baigti kursus – kaip nurodyta reikalavimuose licencijai atnaujinti; priklausomai nuo licencijos tipo ir negaliojimo laiko), o kvalifikacija – pagal reikalavimus atnaujinti atitinkamą kvalifikaciją (atsižvelgiant į kvalifikacijos negaliojimo laiką).

## VIII. SKRIDOS ĮSKAITYMAS

68. Į skridą orlaivio vadu įskaitoma:

68.1. visa savarankiška skrida;

68.2. visa skrida orlaivio vadu;

68.3. visa skrida orlaivio vadu mokiniui;

68.4. visa piloto instruktoriaus arba egzaminuotojo skrida, jeigu pilotas tokią kvalifikaciją arba įgaliojimus turi;

68.5. iki 150 val. skridos antruoju pilotu, vykdančiu orlaivio vado funkcijas, orlaivio vadui prižiūrint arba orlaivio vadu stažuotoju (gauti ATPL) (JAR-FCL 1(2).280(a)(2).

69. Į bendrąją skridą įskaitoma:

69.1. gauti piloto mėgėjo licenciją (PPL):

69.1.1. visa mokomųjų skrydžių skrida su instruktoriumi;

69.1.2. visa savarankiška skrida;

69.1.3. visa skrida orlaivio vadu mokiniui;

69.1.4. ne daugiau kaip 5 val. skridos FNPT arba skrydžio treniruoklyje (JAR-FCL 1(2).120);

69.1.5. ne daugiau kaip 10% viso skrydžio laiko licencijuotu sraigtasparnių, ultralengvųjų sraigtasparnių, sklandytuvų arba ultralengvųjų lėktuvų vadu, bet ne daugiau kaip 10 val. skraidyti

- lėktuvais (gauti PPL(A) arba 6 val. skraidyti sraigtasparniais (gauti PPL(H) (JAR-FCL 1(2). 120).
- 69.2. gauti komercinės aviacijos licenciją (CPL):
- 69.2.1. visa įskaityta skrida gauti PPL;
- 69.2.2. visa skrida orlaivio vadu arba antruoju pilotu, tapus licencijuotu pilotu mėgėju;
- 69.2.3. visa skrida orlaivio vadu mokiniu (atliekant mokomuosius skrydžius su instruktoriumi arba saugos pilotu);
- 69.2.4. visa piloto instruktoriaus arba egzaminuotojo skrida, jeigu pilotas tokią kvalifikaciją (įgaliojimus) turi;
- 69.3. gauti CPL(A) atliekant modulinį mokymą gali būti įskaitoma (JAR-FCL 1.155.(b)(2):
- 69.3.1. ne daugiau kaip 30 val. skraidytų orlaivio vadu sraigtasparniais (PPL(H); arba
- 69.3.2. ne daugiau kaip 100 val. skraidytų orlaivio vadu sraigtasparniais (CPL(H); arba
- 69.3.3. ne daugiau kaip 30 val. skraidytų orlaivio vadu motosklandytuvais arba sklandytuvais (TMG arba sklandytojo kvalifikacija);
- 69.4. gauti CPL(A) atliekant nepertraukiamą mokymą (integruotas mokymas) gali būti įskaitoma iki 50% skridos licencijuotu pilotu mėgėju (galiojanti PPL(A) (1 priedas JAR-FCL1.160 ir 165(a)(1), (2) arba (3) 4 punktai), bet:
- 69.4.1. ne daugiau kaip 40 val., iš jų ne daugiau kaip 20 val. skraidytų su instruktoriumi; arba
- 69.4.2. ne daugiau kaip 45 val., jeigu pretendentas turi galiojančią kvalifikaciją skraidyti naktį (IFR arba VFRN), iš jų ne daugiau kaip 20 val. skraidytų su instruktoriumi;
- 69.5. gauti CPL(H) atliekant modulinį mokymą gali būti įskaitoma (JAR-FCL 2.155(a)(2):
- 69.5.1. ne daugiau kaip 20 val. skraidytų orlaivio vadu lėktuvais (PPL(A); arba
- 69.5.2. ne daugiau kaip 50 val. skraidytų orlaivio vadu lėktuvais (CPL(A); arba
- 69.5.3. ne daugiau kaip 10 val. skraidytų orlaivio vadu motosklandytuvais arba sklandytuvais (TMG arba sklandytojo kvalifikacija);
- 69.6. gauti CPL(H) atliekant nepertraukiamą mokymą (integruotas mokymas) gali būti įskaitoma iki 50% skridos licencijuotu pilotu mėgėju (galiojanti PPL(H) (JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(4), bet:
- 69.6.1. ne daugiau kaip 40 val., iš jų ne daugiau kaip 20 val. skraidyta su instruktoriumi; arba
- 69.6.2. ne daugiau kaip 50 val., jeigu pretendentas turi galiojančią kvalifikaciją skraidyti naktį (IR arba VFRN), iš jų ne daugiau kaip 25 val. skraidytų su instruktoriumi;
- 69.7. gauti avialinijų transporto piloto licenciją (ATPL):
- 69.7.1. visa įskaityta skrida gauti CPL;
- 69.7.2. visa orlaivio vado arba antrojo piloto skrida, tapus licencijuotu komercinės aviacijos pilotu;
- 69.7.3. visa orlaivio vado mokinio skrida (atliekant mokomuosius skrydžius su instruktoriumi arba saugos pilotu) arba orlaivio vadu stažuotoju;
- 69.7.4. visa piloto instruktoriaus arba egzaminuotojo skrida, jeigu pilotas tokią kvalifikaciją ar įgaliojimus turi;
- 69.8. gauti ATPL(A)(H) (nepertraukiamas arba modulinis mokymas) įskaitoma tokia pat skrida, kaip ir gauti atitinkamą CPL(A) (šių Taisyklių 69.3, 69.4 punktai) arba CPL(H) (šių Taisyklių 69.5, 69.6 punktai), išskyrus, kad:
- 69.8.1. gauti ATPL(A) įskaitoma iki 50% reikiamos skridos (t. y. 750 val.), skraidytos licencijuotu pilotu sraigtasparniais (JAR-FCL 1.280(b)(1);
- 69.8.2. gauti ATPL(H) įskaitoma iki 50% reikiamos skridos (t. y. 500 val.), skraidytos licencijuotu pilotu lėktuvais (JAR-FCL 2.280(b);
- 69.8.3. gauti ATPL(A) gali būti įskaityta iki 50% skridos skraidančiuoju inžinieriumi, bet ne daugiau kaip 250 val. Ši skrida (250 val.) gali būti įskaityta į reikiamą bendrąją skridą (1500 val.) arba į reikiamą skridą daugiapiločiais (MP) orlaiviais (500 val.) (JAR-FCL 1.280(b)(2).

## IX. PILOTO MOKINIO (MO) LICENCIJA

70. Piloto mokinio licencijos išduodamos pretendentams atlikti mokomuosius skrydžius gauti piloto mėgėjo (PPL), sklandytojo (SK) ir laisvojo aerostato (LA) pilotų licencijas. MO taip pat išduodamos studentams, kurie atlieka integruotą mokymą gauti CPL.

71. Licencijuotiems (LA, PPL, CPL ir ATPL) pilotams, iki jie įgis reikiamą skrydžių patirtį atnaujinti (gauti) kvalifikaciją (licenciją), gali būti išduotos MO licencijos.

72. Mokymas atliekamas pagal CAA patvirtintas programas CAA akredituotoje mokymo įstaigoje.

73. Reikalavimai gauti piloto mokinio (MO) licenciją:

73.1. amžius – prieš pirmą savarankišką skrydį būti ne jaunesniam kaip 16 metų, o pilotuojant sklandytuvą ar laisvąjį aerostatą – ne jaunesniam kaip 14 metų;

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, *Žin.*, 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

73.2. sveikatos būklė – atitikti 1 arba 2 klasės SP gauti reikalavimus (pagal siekiamos gauti licencijos reikalavimus šių Taisyklių 47 punkte);

73.3. teorijos žinios – aviacijos mokymo organizacijoje išlaikyti šiuos teorijos egzaminus:

73.3.1. Žinios apie orlaivį, kuriuo bus mokomasi skraidyti, įskaitant variklius ir prietaisus (ribojimai);

73.3.2. Navigacija – pagrindinės sąvokos, naudojimas vizualiosios navigacijos žemėlapiams, oro navigacijos informacijos rinkinys (AIP);

73.3.3. Oro teisė – skrydžių vykdymo taisyklės ir vizualūs signalai;

73.3.4. Orlaivio skrydžių vykdymo vadovas (taisyklės) (SVV), įskaitant veiksmus avariniais atvejais.

74. MO licencijos išduodamos sumokėjus nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikus:

74.1. nustatyto pavyzdžio mokymo organizacijos prašymą (CAA Lic – 012);

74.2. galiojantį sveikatos pažymėjimą;

74.3. asmens dokumentą (pasą arba gimimo liudijimą);

74.4. dvi 3,5x4,5 cm fotonuotraukas.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, *Žin.*, 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

75. Prieš mokomųjų skrydžių pradžią, jeigu orlaivio skrydžių vykdymo vadove (SVV) numatyti šuoliai parašiuais, mokinys turi būti parengtas ir mokėti naudotis parašiotu.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, *Žin.*, 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

76. Pilotas mokinys prieš pirmąjį savarankišką skrydį privalo mokėti:

76.1. lėktuvu:

76.1.1. saugiai pakilti ir nutūpti tūpimo zonoje per pirmuosius 150 m (atliekami ne mažiau kaip 3 skrydžiai aerodromo ratu paeiliui);

76.1.2. saugiai nutūpti nustačius mažiausią variklio galią (droseliuojant) 600 m aukštyje virš aerodromo (atliekami ne mažiau kaip du skrydžiai);

76.1.3. teisingai veikti imituojant variklio gedimą įvairiuose skrydžio etapuose bei pasirinkti tinkamą aikštelę tūpti už aerodromo ribų;

76.2. sraigtasparniu:

76.2.1. kyboti, atlikti vizualų skrydį ratu bei saugiai nutūpti tūpimo zonoje (atliekami ne mažiau kaip 3 skrydžiai paeiliui; kylama ir tupiama vertikaliu būdu);

76.2.2. teisingai veikti imituojant variklio gedimą įvairiuose skrydžio etapuose bei pasirinkti tinkamą aikštelę tūpti už aerodromo ribų;

76.2.3. saugiai nutūpti nešančiajam sraigtui autoratuoiant (nešančiojo sraigto savisukos režimu);

76.3. sklandytuvu:

76.3.1. saugiai pakilti ir nutūpti tūpimo zonoje per pirmuosius 150 m (atliekami ne mažiau kaip 3 skrydžiai aerodromo ratu paeiliui);

76.3.2. išmanyti apie skrydžius pagal prietaisus (atlikti vieną skrydį uždengus (užklįjavus) aukščiamatį, kitą – greitmatį);

76.3.3. žinoti, kuriose aerodromo prieigos vietose yra aikštelės, ir bent į vieną iš jų nutūpti;

76.4. laisvuojų aerostatu:

76.4.1. mokėti saugiai valdyti aerostatą įvairiuose skrydžio etapuose;

76.4.2. atlikti ne trumpesnę kaip 45 min. kontrolinį skrydį su 4 tarpiniais nutūpimais į savarankiškai pasirinktas iš oro aikšteles.

77. Pilotas mokinsys privalo turėti ir tinkamai vesti skraidymų knygelę.

78. Leidimą atlikti pirmą savarankišką skrydį ir kitus kvalifikacinius leidimus mokiniui suteikia pilotas instruktorius arba mokymo organizacijos paskirtas egzaminuotojas, jei įvykdyta mokymo programa ir išlaikytas radijo ryšio taisyklių ir frazeologijos egzaminas bei patikrinti praktiniai gebėjimai. Leidimai įrašomi į MO licenciją ir skraidymų knygelę.

79. Pilotai mokiniai (išskyrus sklandytuvų ir laisvųjų aerostatų) savarankiškai skristi maršrutu gali tik vizualiai dieną ir tik Lietuvos Respublikos nevaldomoje oro erdvėje, prieš tai sėkmingai išlaikę skrydžio egzaminą su instruktoriumi ne trumpesniu kaip 90 km maršrutu ir tūpimu tarpiniame aerodrome. Leidimas įrašomas į mokinio licenciją ir skraidymų knygelę.

80. Jeigu pilotas mokinsys turi skrydžių patirtį į tarptautinius oro uostus ir leidimą palaikyti radijo ryšį, jam gali būti leista skristi maršrutu savarankiškai ir Lietuvos Respublikos valdomoje oro erdvėje. Leidimas įrašomas į mokinio licenciją ir skraidymų knygelę.

81. Pilotas mokinsys gali atlikti tik tuos savarankiškus skrydžius, kurie numatyti mokymo programoje ir gautas leidimas juos atlikti (leidimai įrašyti į mokinio licenciją). Savarankiškiems skrydžiams atlikti taip pat įrašomi vėjo, debesų pado ir matomumo ribojimai bei leidimas palaikyti radijo ryšį (išlaikius egzaminą).

82. Pilotas mokinsys, prižiūrimas instruktoriaus, mokomas skraidyti pagal CAA patvirtintą mokymo programą tik to tipo orlaiviu, kuris nurodytas mokinio licencijoje. Jeigu pilotas mokinsys neskraidė daugiau kaip 30 dienų, savarankiškai skristi gali tik atlikęs kontrolinį skrydį su instruktoriumi.

83. Pilotui mokiniui, skrendančiam savarankiškai, vežti keleivį (-ius) draudžiama.

84. Pilotas mokinsys, tobulindamas savo skrydžius pagal prietaisus, jeigu tai numatyta mokymo programoje, gali skristi su saugos pilotu (reikalavimai saugos pilotui nurodyti šių Taisyklių 6 punkte).

85. Pilotas mokinsys negali atlikti tarptautinių skrydžių savarankiškai, nebent tai numatyta dvišalėse sutartyse.

86. MO licencija galioja, kol galioja sveikatos pažymėjimas, bet ne ilgiau kaip 2 metus. Jeigu mokymas nebaigtas dėl pateisinamos priežasties, mokymo organizacijai pateikus CAA prašymą, gali būti išduota kita mokinio licencija. Prašyme nurodoma nebaigto mokymo priežastis.

87. Atliekant nepertraukiamą mokymą gauti CPL (integruotas mokymas) mokymo organizacijoje pagal patvirtintą programą, piloto mokinio licencija galioja, iki bus baigta visa mokymo programa.

88. Mokymo organizacija (pilotas instruktorius) rūpinasi mokinio kvalifikacijos tobulėjimu ir atsako už skrydžių saugą ir įvertinimų objektyvumą.

89. CAA gali suteikti teisę išduoti MO licencijas mokymo įstaigai (organizacijai).

## **X. PILOTO MĖGĖJO LICENCIJA (PPL)**

90. Mokymas gauti PPL atliekamas CAA akredituotoje mokymo organizacijoje (įstaigoje). Pretendentas prieš mokomųjų skrydžių pradžią privalo turėti piloto mokinio licenciją.

91. Mokoma orlaiviu (-iais) tuose aerodromuose, kurie atitinka šių Taisyklių 11 ir 13 punktų reikalavimus.

92. Pilotas instruktorius, užbaigęs mokymą, turi būti įsitikinęs, kad mokinsys įgijo reikiamą



piloto mėgėjo skrydžių patirtį ir atitinka PPL reikalavimus. Tai patvirtina CAA pateikiamoje gauti PPL pažymoje.

93. PPL suteikia jos savininkui teisę skraidyti orlaivio vadu arba antruoju pilotu (jeigu tai numatyta orlaivio SVV) orlaivių klasės (-ių) ir / arba orlaivių tipų lėktuvais, kurie įrašyti piloto licencijoje (orlaivių klasės lėktuvų tipai įrašomi skraidymų knygelėje).

94. Piloto mėgėjo licencija nesuteikia savininkui teisės dirbti pilotu už atlyginimą ir atlikti skrydžius, kurių tikslas gauti pajamas.

95. Jeigu pilotas mėgėjas neturi patirties skraidyti į aerodromus valdomoje oro erdvėje, skrydžiai į tokius aerodromus yra ribojami, įrašant licencijoje. Skristi į aerodromus valdomoje erdvėje gali būti leista pretendentai, įgijusiam skrydžių į tokius aerodromus patirtį ir pasitikrinusiam praktinius gebėjimus. Tikrina CAA įgaliotasis egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę. Ribojimas panaikinamas, pilotui pateikus CAA skraidymų knygelę.

96. Jeigu orlaivio vadas (galiojanti PPL) per pastarąsias 90 dienų atitinkamos orlaivių klasės / orlaivio tipo orlaiviu arba tos orlaivių klasės / orlaivio tipo treniruoklyje kaip pilotuojantis pilotas nepakilo ir nenutūpė 3 kartus (sraigtasparnių vadas atliko 3 skrydžius ratu 3 kartus nutūpdamas ir pakildamas), jis netenka teisės vežti keleivį (-ius).

97. Jeigu orlaivio vadas (galiojanti PPL), turintis leidimą skraidyti vizualiai naktį (VFRN) (IR kvalifikacijos neturi arba ji negaliojanti), per pastarąsias 90 dienų atitinkamos orlaivių klasės / orlaivio tipo orlaiviu arba tos orlaivių klasės / orlaivio tipo treniruoklyje kaip pilotuojantis pilotas nepakilo ir nenutūpė bent vieną kartą (sraigtasparnių vadas atliko 3 skrydžius ratu 3 kartus nutūpdamas ir pakildamas) naktį, jis netenka teisės vežti keleivį (-ius) naktį.

98. Jeigu antrasis pilotas (galiojanti PPL) per pastarąsias 90 dienų atitinkamos orlaivių klasės / orlaivio tipo orlaiviu arba tos orlaivių klasės / orlaivio tipo treniruoklyje kaip pilotuojantis pilotas nepakilo ir nenutūpė 3 kartus (sraigtasparnių pilotas bent kartą nutūpė ir pakilo), jis netenka teisės vykdyti skrydžius orlaiviu, kuriuo vežami keleiviai.

99. Leidimas radijo ryšys vizualiems skrydžiams anglų kalba suteikiamas pretendentiui, sėkmingai baigusiam mokymą pagal CAA patvirtintą programą akredituotoje mokymo įstaigoje ir CAA išlaikiusiam šiuos egzaminus anglų kalba:

99.1. Anglų kalba (bendroji) – ne žemesnis kaip 4 ICAO kalbos mokėjimo lygis pagal taisyklių 5 priedo reikalavimus;

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13

99.2. Radijo ryšio taisyklės ir frazeologija vizualiems skrydžiams.

100. Reikalavimai gauti PPL:

100.1. amžius – ne jaunesni kaip 17 metų;

100.2. sveikatos būklė – atitikti 1 arba 2 klasės SP gauti reikalavimus;

100.3. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą programą;

100.4. išlaikyti teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus;

100.5. CAA pateikti šių Taisyklių 57 punkte nurodytus dokumentus.

101. Teorijos egzaminai laikomi iš šių dalykų:

101.1. Oro teisė – tarptautinės ir nacionalinės oro teisės pagrindai, kiek apie tai būtina išmanyti pilotui mėgėjui: tarptautinė ICAO organizacija, Čikagos konvencija ir jos priedai, LR aviacijos įstatymas, oro erdvės struktūra ir naudojimo taisyklės, skrydžių vykdymo taisyklės, CA specialistų licencijavimo taisyklės, avarijų ir incidentų tyrimo nuostatai, paieška ir gelbėjimas, administracinės teisės pažeidimų kodeksas).

101.2. Bendrosios žinios apie orlaivius: *orlaivių konstrukcija* – sklandmuo, vairai, važiuoklė, stabdžiai (konstrukcijų ypatumai, paskirtis), hidraulinė, degalų, suspausto oro, vakuumo, elektros, priešgaisrinė sistemos (veikimo principai, paskirtis); *jėgainė* – konstrukcijų ypatumai, naudojami degalai ir tepalai, uždegimo, aušinimo, tepimo sistemų paskirtis ir veikimo principai, degalų tiekimas, degalų mišinys, karbiuratorius (įpurškimo sistema) jo paskirtis ir veikimo principas, variklio valdymas, oro sraigtas; *prietaisai* – statinio ir dinaminio slėgio sistemos, jų veikimo principas, principinė schema, rodmenų klaidos užakus ar prakiurus sistemoms; greitmatis,

aukščiamatis, variometras, posūkio ir slydimo rodiklis, aviahorizontas, magnetinis kompasas, variklio darbo kontrolės ir kiti prietaisai, jų veikimo principai, rodmenys, paklaidos, energijos šaltiniai.

101.3. Skrydžių charakteristikos ir planavimas – maksimali kilimo, tūpimo masė, jų nustatymas, aukštėjimo gradientas, greičiai: V1, V2, kritinis (Vs), kreiserinis, artėjimo tūpti, maksimalios aukštėjimo spartos ir stačiausio aukštėjimo; įsirieđėjimo ir riedos ilgiai, kilimo ir tūpimo distancijos (įvairia konfigūracija), reikiamas KTT ilgis, maksimali įkrova. Oro sąlygų ( $t^{\circ}$ , P, vėjo), KTT nuolinkio, KTT būklės (padengta sniegu, vandeniu, pliure; apledėjusi) įtaka kilimo ir tūpimo bei skrydžio charakteristikoms; optimalus / maksimalus skrydžio lygis, minimalus skrydžio aukštis, reikiama trauka aukštėjant, kreiseriniame skrydyje, laukimo zonoje, jų nustatymas, skrydžio plano paskaičiavimas.

101.4. Skrydžių procedūros – Orlaivių naudojimas (ICAO 6 Priedas II dalis): sąvokų apibrėžtys, bendrosios sąvokos, pasirengimas skrydžiui, skrydžių procedūros, orlaivių įranga, prietaisai, radijo ryšio ir navigacijos priemonės, skrydžio įgula, navigaciniai žiburiai; Paieška ir gelbėjimas (ICAO 12 priedas): apibrėžtys, perspėjimai apie pavojų, pavojingumo laipsniai (etapai), įgulos vado pareigos, veiksmai ir atsakomybė, paieškos ir gelbėjimo ženklai bei signalai; Orlaivių avarijų ir incidentų tyrimas (ICAO 13 priedas): apibrėžtys, nacionalinės procedūros; Triukšmų mažinimo procedūros, jų taikymas kylant ir tupiant; Administracinės teisės pažeidimų kodeksas.

101.5. Orlaivio skrydžių vykdymo vadovas (SVV) – orlaivio įėgainė ir sistemos, jų naudojimas, ribojimai, skrydžių charakteristikos, leistina centruotė, maksimali kilimo ir tūpimo masė, įkrova, jų nustatymas, reikalingi KTT ilgiai, greičių, šoninio vėjo, posvyrių, skrydžio aukščio (lygio) orlaivio masės ribojimai, atmintinė, naudojimasis ja, veiksmai ypatingais atvejais.

101.6. Žmogaus galimybės skraidyti – žmogaus galimybės skraidyti, jų ribos, žmogiškasis veiksnys, skrydžio poveikis žmogaus sveikatai, aviacijos psichologijos pagrindai, stresas, rizikos faktoriai.

101.7. Meteorologija – aviacijos meteorologijos pagrindai: slėgis, tankis, temperatūra, oro drėgnumas, krituliai, debesodara, rūkas, rūkana, migla, oro masės, frontai, perkūnijos, ledėjimas. Orų analizė ir prognozės, meteorologiniai kodai METAR, TAF, GAFOR, AIRMED ir informacijos VOLMET, ATIS, SIGMET.

101.8. Oro navigacija – kryptis, atstumai, laikas, navigaciniai elementai, kelio kontrolės metodai, naudojimasis žemėlapiais, greičių vektorių trikampis, pasirengimas skrydžiui maršrutu, radionavigacija (radijo švyturiai, gaunami duomenys, naudojimasis jais), orlaivio vietos nustatymas skrendant, naudojimasis AIP ir NOTAM, skrydžio plano sudarymas ir jo vykdymas.

101.9. Skrydžio teorija – oro savybės, srauto judėjimo dėsniai, sparnas, aerodinaminės jėgos, jų koeficientai ir priklausomybė, smuka ir suktukas, jėgos, veikiančios skrendantį orlaivį, sparno mechanizacija, jos paskirtis ir veikimas, orlaivio valdymas ir valdumas, oro sraigto trauka, jos priklausomybė nuo greičio ir apsuų, orlaivio stabilumas, apledėjimo įtaka orlaivio aerodinaminėms ir skrydžio charakteristikoms.

101.10. Radijo ryšys – radijo ryšio palaikymo taisyklės ir frazeologija (Radijo ryšio vadovas) skrendant vizualiai, įgulos veiksmai nutrūkus radijo ryšiui.

102. Licencijuotiems sklandytojams, turintiems galiojančias SK licencijas, piloto mėėėjo licencijos (PPL) gali būti išduotos, jei sėkmingai baigė mokymo kursus pagal CAA patvirtintą programą (teorijos ir praktinio mokymo) ir išlaikė CAA šiuos egzaminus:

102.1. Bendrosios žinios apie orlaivius;

102.2. Oro teisė;

102.3. Orlaivio skrydžio vykdymo vadovas (SVV);

102.4. Oro navigacija;

102.5. Skrydžio teorija (aerodinamika);

102.6. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

102.7. Skrydžių procedūros;

102.8. Praktiniai gebėjimai (egzaminuoja FE).

103. Licencijuotiems sraigtasparnių pilotams (galiojanti (H) licencija) piloto mėėėjo

licencijos skraidyti lėktuvais PPL(A) arba licencijuotiems lėktuvų pilotams (galiojanti (A) licencija) piloto mėgėjo licencijos skraidyti sraigtasparniais PPL(H) gali būti išduotos, jei sėkmingai baigė mokymo kursus pagal CAA patvirtintą programą (teorijos ir praktinio mokymo) ir išlaikė šiuos egzaminus:

- 103.1. Bendrosios žinios apie orlaivius;
- 103.2. Skrydžio vykdymo vadovas (SVV);
- 103.3. Skrydžio teorija (aerodinamika);
- 103.4. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;
- 103.5. Skrydžių procedūros;
- 103.6. Praktiniai gebėjimai (egzaminuoja CAA įgaliotasis egzaminuotojas).

104. Skrydžių patirtis ir skrydžių praktika lėktuvais. Prieš skrydžio egzaminą pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 45 val. skrydžių patirtį lėktuvais (per pastaruosius 12 mėn. ne mažiau kaip 20 val.) (JAR-FCL 1.125(b), iš jų:

104.1. su instruktoriumi – ne mažiau kaip 25 val., iš kurių ne mažiau kaip 4 val. pagal prietaisus;

104.2. savarankiškai – ne mažiau kaip 10 val., iš kurių ne mažiau kaip 5 val. maršrutu;

104.3. bent vieną savarankišką skrydį maršrutu, kurio ilgis ne trumpesnis kaip 150 mylių (270 km) su dviem tūpimais skirtinguose aerodromuose visiškai sustojant (išvykimo aerodromas neįskaitomas).

105. Turimos skridos įskaitymas PPL(A) gauti nurodytas šių Taisyklių 69.1 punkte.

106. Jeigu pretendentai į reikiamą bendrąją skridą (45 val.) yra įskaityta skrida kitų kategorijų orlaiviais (sraigtasparnių arba sklandytuvų orlaivių vadu), mokomųjų skrydžių su instruktoriumi apimtis bet kuriuo atveju negali būti mažesnė kaip 20 val. (JAR-FCJ 1.125(b)).

107. Mokoma vienmotorių vienpiločių orlaivių (SE SP) klasės ne daugiau kaip dviejų tipų lėktuvais (skrida vienu iš jų neturi būti mažesnė kaip 15 val.). Lėktuvai turi atitikti šių Taisyklių 11.1 punkto reikalavimus.

108. *Neteko galios nuo 2012-09-12*

*Punkto naikinimas:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin. 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

109. Per skrydžio egzaminą pretendentas turi įrodyti, kad jis, kaip orlaivio vadas, geba atlikti visas PPL pareigas ir veiksmus:

- 109.1. tinkamai pasirengti skrydžiui;
- 109.2. kilti ir tūpti pučiant šoniniam vėjui;
- 109.3. saugiai atlikti įvairias evoliucijas (posūkius, spirales);
- 109.4. teisingai veikti avariniais atvejais;
- 109.5. teisingai pasirinkti aikštelę avariniam tūpimui;
- 109.6. teisingai nustatyti artėjimą prie smukos;
- 109.7. mokėti išvesti orlaivį iš smukos;

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

109.8. nueiti į antrą ratą;

109.9. tinkamai pasirengti ir skristi pagal navigacinį planą;

109.10. tinkamai pasirengti ir tūpti atsarginiame (nepažįstamame) aerodrome;

109.11. palaikyti radijo ryšį ir teisingai veikti nutrūkus radijo ryšiui;

109.12. turėti skrydžių pagal prietaisus pagrindus.

110. Praktiniai gebėjimai PPL(A) licencijai gauti tikrinami vienmotorių (SEP) arba daugiamotorių (MEP) orlaivių klasės lėktuvu. Pretendentas turi atitikti JAR-FCL 1.260 arba JAR-FCL 1.255 reikalavimus. Lėktuvas turi atitikti šių Taisyklių 11.1 punkto reikalavimus.

Skrydžio egzamino trukmė – ne mažesnė kaip 90 min. (šių Taisyklių 37 punktas). Iš jų ne mažiau kaip 60 min. tikrinama skrendant maršrutu (1 priedas JAR-FCL 1.130 ir 135 14 punktai).

Praktinius gebėjimus tikrina FE. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 29 punktų

reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

111. Pretendento praktiniai gebėjimai tikrinami tuo orlaivio tipu, kuriuo buvo mokomas.

112. Jeigu pretendentas buvo mokomas dviem lėktuvų tipais, jam suteikiama SEP orlaivių klasės kvalifikacija su teise skraidyti tais lėktuvų tipais, kuriais buvo mokomas (jeigu atitinka šių Taisyklių 107 punkto reikalavimus).

113. Jeigu pretendentas mokėsi skraidyti naktį ir papildomai atliko ne mažiau kaip 5 val. mokomųjų skrydžių naktį (JAR-FCL 1.125(c), iš jų:

113.1. 3 val. su instruktoriumi, iš kurių vieną – ne trumpesnę kaip 1 val. skrydį maršrutu; ir

113.2. ne mažiau kaip 5 savarankiškus skrydžius visiškai sustojant nutūpus, jam gali būti suteiktas leidimas skraidyti vizualiai naktį (VFRN).

Praktinių gebėjimų tikrinimas naktį šiuo atveju būtinas -jis gali būti sujungtas su tikrinimu gauti licenciją.

114. Skrydžių patirtis ir skrydžių praktika sraigtasparniais. Prieš skrydžio egzaminą pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 45 val. skrydžių patirtį sraigtasparniais (per pastaruosius 12 mėn. ne mažiau kaip 20 val.) (JAR-FCL 2.125(b),

iš jų:

114.1. su instruktoriumi – ne mažiau kaip 25 val., iš kurių ne mažiau kaip 5 val. pagal prietaisus;

114.2. savarankiškai – ne mažiau kaip 10 val., iš kurių ne mažiau kaip 5 val. maršrutu;

114.3. bent vieną savarankišką skrydį maršrutu, kurio ilgis ne trumpesnis kaip 100 mylių (185 km) su dviem tūpimais skirtinguose aerodromuose visiškai sustojant (išvykimo aerodromas neįskaitomas).

115. Turimos skridos įskaitymas PPL gauti nurodytas šių Taisyklių 69.1 punkte.

116. Jeigu pretendentas yra licencijuotas kitų kategorijų orlaivių pilotas (lėktuvų arba sklandytuvų), į reikiamą bendrąją skridą gali būti įskaityta iki 10% skrydžio laiko tų kategorijų orlaivių vadu, bet ne daugiau kaip 6 val. PPL(H) gauti (JAR-FCL 2.120).

117. Mokoma vieno tipo vienpiločiu vienmotoriu sraigtasparniu, atestuotu gabenti ne daugiau kaip 4 asmenis (šių Taisyklių 11.2 punktas) (JAR-FCL 2.125(a).

118. Per skrydžio egzaminą pretendentas turi įrodyti, kad jis, kaip orlaivio vadas, geba atlikti visas piloto mėgėjo pareigas ir veiksmus:

118.1. mokėti saugiai nutūpti tūpimo zonoje, imituoju variklio gedimą (išjungimą), nustačius mažiausią variklio galią (nešančiojo sraigto autorotacija);

118.2. teisingai veikti avariniais atvejais;

118.3. tinkamai pasirengti skrydžiui;

118.4. atlikti įvairias evoliucijas (posūkius);

118.5. teisingai pasirinkti aikštelę avariniam tūpimui;

118.6. kilti ir tūpti pučiant šoniniam vėjui;

118.7. nueiti į antrą ratą;

118.8. tinkamai pasirengti ir skristi pagal navigacinį planą;

118.9. tinkamai pasirengti ir nutūpti atsarginiame (nepažįstamame) aerodrome;

118.10. palaikyti radijo ryšį ir teisingai veikti nutrūkus radijo ryšiui;

118.11. turėti skrydžių pagal prietaisus pagrindus.

119. Praktinius gebėjimus tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 29 punktų reikalavimus tuo sraigtasparnio tipu, kuriuo pretendentas buvo mokomas.

Tikrinimų trukmė ne mažesnė kaip 90 min., įskaitant ne mažiau kaip 3 skrydžių atkarpas maršrutu, iš kurių kiekvieno trukmė ne trumpesnė kaip 10 min. Skrydžio egzaminas – atliekama ne mažiau kaip 3 skrydžiai (1 priedas JAR-FCL 2.130 ir 135 14 punktas).

Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 006).

120. Pretendento praktiniai gebėjimai tikrinami tuo orlaivio tipu, kuriuo buvo mokomas.

121. PPL galiojimas atitinka kvalifikacijų galiojimą (pagal trumpiausią galiojančią) ir pratęsiamas pagal orlaivio klasės arba orlaivio tipo kvalifikacijos reikalavimus (šių Taisyklių 239,

241, 251, 273, 279 punktai). Profesiniai įgūdžiai licencijai (kvalifikacijai) pratęsti tikrinami ne anksčiau, kaip likus 90 dienų iki galiojimo pabaigos.

122. PPL atnaujinamos, jeigu:

122.1. PPL negaliojo iki 1 metų, ir pretendentas privalo:

122.1.1. išlaikyti CAA oro teisės teorijos egzaminą;

122.1.2. atnaujinti praktinius įgūdžius treniruojantis atnaujinamos kvalifikacijos lėktuvu su instruktoriumi pagal visus atnaujinamus leidimus. Programos apimtis ne mažesnė kaip 25% reikiamos skridos atnaujinamai kvalifikacijai gauti;

122.1.3. patikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina FE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygėlę ir egzaminų lapą;

122.2. PPL negaliojo iki 4 metų, ir pretendentas privalo:

122.2.1. išlaikyti šiuos CAA teorijos egzaminus:

122.2.1.1. Oro teisė;

122.2.1.2. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

122.2.1.3. Radijo ryšys;

122.2.1.4. Meteorologija;

122.2.2. atnaujinti praktinius įgūdžius treniruojantis atnaujinamos kvalifikacijos lėktuvu su instruktoriumi pagal visus atnaujinamus leidimus. Programos apimtis – ne mažesnė kaip 50% reikiamos skridos atnaujinamai kvalifikacijai gauti, atliekant ne mažiau kaip 6 savarankiškus skrydžius;

122.2.3. patikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina FE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygėlę ir egzaminų lapą;

122.3. PPL negaliojo daugiau kaip 4 metus, pretendentas privalo:

122.3.1. išlaikyti CAA visus teorijos egzaminus PPL licencijai gauti;

122.3.2. atnaujinti praktinius įgūdžius pagal visą atnaujinamos orlaivio klasės / tipo kvalifikacijai gauti programą, atliekant ne mažiau kaip 10 skrydžių savarankiškai;

122.3.3. patikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina FE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygėlę ir egzaminų lapą.

123. PPL (kvalifikacijų) galiojimas pratęsiamas, netaikant šių Taisyklių 122 punkto reikalavimų, jeigu nuo licencijos galiojimo pabaigos iki kvalifikacijos tikrinimo praėjo ne daugiau kaip 3 mėn.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

124. Jei PPL negaliojo daugiau kaip 10 metų, pretendentas privalo:

124.1. atnaujinti teorijos žinias CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą ir išlaikyti CAA teorijos egzaminus;

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

124.2. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruojantis atnaujinamos kvalifikacijos orlaiviu su instruktoriumi. Treniruotės apimtis – ne mažesnė kaip 10 val., atliekant ne mažiau kaip 15 skrydžių savarankiškai;

124.3. patikrinti profesinius įgūdžius. Profesinius įgūdžius tikrina FE(A). Išvada įrašoma į skraidymų knygėlę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004, 006).

125. Negaliojanti PPL gali būti atnaujinta, suteikiant neturėtos orlaivių klasės / lėktuvo tipo kvalifikaciją, jeigu pretendentas:

125.1. sėkmingai baigė permokymo skraidyti kitu lėktuvo tipu kursą (teorijos ir praktinių gebėjimų) pagal CAA patvirtintą programą;

125.2. išlaikė CAA orlaivio skrydžių vykdymo vadovo ir teorijos egzaminus, nurodytus šių Taisyklių 122.1, 122.2 arba 122.3 punktuose ir priklausomai nuo licencijos negaliojimo laiko atliko papildintą praktinių gebėjimų treniruotę pagal gaunamos orlaivių klasės / tipo kvalifikacijai gauti programą;

125.2.1. 25% -jeigu PPL negaliojo ne daugiau kaip 4 metus; 125.2.2. 50% -jeigu PPL negaliojo daugiau kaip 4 metus;

125.3. pasitikrino praktinius gebėjimus. Tikrina FE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic-004).

126. Licencijų galiojimas atnaujinamas sumokėjus nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikęs:

126.1. CAA nustatyto pavyzdžio prašymą ir teorijos egzaminų lapą (CAA Lic – 010);

126.2. CAA nustatyto pavyzdžio prašymą suteikti kvalifikaciją ir praktinių gebėjimų egzaminų lapą (CAA Lic – 002; 004, 006, 016);

126.3. skraidymų knygelę;

126.4. licenciją.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

## **XI. KOMERCINĖS AVIACIJOS PILOTO LICENCIJA (CPL)**

127. CPL išduodamos pretendents, turintiems atitinkamą aviacijos piloto išsilavinimą ir reikiamą skrydžių patirtį.

128. Komercinės aviacijos pilotai rengiami pagal nepertraukiamo mokymo (integruotas mokymas) arba modulinio mokymo patvirtintas mokymo programas CAA akredituotose mokymo įstaigose (organizacijose). Kursų sudėtis, trukmė ir apimtis nurodyta šių Taisyklių 140, 144, 149, 155 punktuose.

129. Pretendentai, atliekantys nepertraukiamą mokymą (integruotas mokymas), privalo turėti galiojančią piloto mokinio licenciją arba PPL.

130. CAA išlaikyti teorijos egzaminai CPL licencijai gauti galioja 36 mėnesius nuo pirmo išlaikyto egzamino datos (JAR-FCL(2).495(a).

131. Savininkui, turinčiam CPL, jeigu joje yra atitinkami įrašai, leidžiama (JAR-FCL l(2).150(a):

131.1. naudotis visomis PPL teikiamomis teisėmis;

131.2. eiti orlaivio vado pareigas vienpiločiais orlaiviais (įskaitant komercinius skrydžius);

131.3. eiti antrojo piloto pareigas daugiapiločiais orlaiviais, kurie atestuoti skraidyti daugiau kaip vienam pilotui (įskaitant komercinius skrydžius);

131.4. eiti bet kurio orlaivio vado pareigas atliekant nekomercinius skrydžius;

131.5. eiti orlaivio vado stažuotojo pareigas pagal patvirtintas mokymo programas (įskaitant komercinius skrydžius).

132. Kai CPL savininkui sukanka 60 metų, jam neleidžiama dirbti pilotu ir vykdyti komercinių skrydžių (JAR-FCL 1(2).060(a), išskyrus, kai:

132.1. skrendama daugiapiločiu (MP) orlaiviu; ir

132.2. orlaivio įguloje šio amžiaus pilotas yra vienintelis įgulos narys.

133. Kai CPL savininkui sukanka 65 metai, jam vykdyti komercinius skrydžius yra draudžiama (JAR-FCL 1(2).060(b).

134. Reikalavimai gauti CPL:

134.1. amžius – ne jaunesni kaip 18 metų;

134.2. sveikatos būklė – atitikti reikalavimus gauti 1 klasės SP;

134.3. turėti atitinkamą aviacijos piloto išsilavinimą (integruotas arba modulinis mokymas) ir reikiamą skrydžių patirtį (šių Taisyklių 141, 145, 150, 157, 162, 169 punktai);

134.4. pilotai mėgėjai (galiojanti PPL), atliekantys modulinį mokymą, privalo sėkmingai baigti CPL teorijos (šių Taisyklių 155 ir 175 punktai) ir praktinio rengimo kursus pagal pilotų rengimo programoje nurodytus etapų pratimus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje (organizacijoje);

134.5. išlaikyti CAA teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus;

134.6. pateikti CAA šių Taisyklių 57 punkte nurodytus dokumentus.

135. Per praktinių gebėjimų egzaminą pretendentas privalo įrodyti, kad jis, kaip orlaivio



vadas, geba tinkamai pasirengti skrydžiui, atlikti komercinės aviacijos piloto pareigas ir veiksmus: teisingai veikti avariniais atvejais (daugiamotoriais orlaiviais imituojamas vieno variklio išsijungimas (gedimas) įvairiuose skrydžio etapuose), tūpimas nešančiajam sraigtui dirbant savisukos režimu (autorotacija), tinkamai pasirinkti aikštelę avariniam tūpimui, saugiai kilti ir tūpti pučiant šoniniam vėjui, nueiti į antrą ratą (daugiamotoriais orlaiviais vienu neveikiančiu varikliu), mokėti kompleksiskai naudotis visa navigacine orlaivio įranga, įskristi į laukimo zoną ir atlikti skrydį joje, nuskristi į atsarginį aerodromą, įskristi į aerodromo zoną ir išskristi iš jos, artėti ir tūpti vienu veikiančiu varikliu (daugiamotoriais orlaiviais), turėti pakankamai tvirtus skrydžių pagal prietaisus įgūdžius.

136. Teorijos egzaminai laikomi iš šių dalykų (1 priedas JAR-FCL 1.470):

- 136.1. Oro teisė;
- 136.2. Bendrosios žinios apie orlaivius;
- 136.3. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;
- 136.4. Skrydžių procedūros;
- 136.5. Žmogaus galimybės skraidyti;
- 136.6. Meteorologija;
- 136.7. Oro navigacija;
- 136.8. Aerodinamika;
- 136.9. Radijo ryšys.

137. Pretendentai, kuriems suteikiama kvalifikacija skraidyti pagal IFR, privalo turėti leidimą palaikyti radijo ryšį anglų kalba. Reikalavimai nurodyti JAR-FCL 1(2).200 ir 1 priede JAR-FCL 1(2). 200.

Leidimas radijo ryšys vizualiems skrydžiams anglų kalba suteikiamas pretendentui, sėkmingai baigusiam mokymą pagal CAA patvirtintą programą akredituotoje mokymo įstaigoje ir CAA išlaikiusiam anglų kalbos (bendrosios) ir radijo ryšio taisyklių ir frazeologijos vizualiems skrydžiams egzaminus anglų kalba.

138. Sraigtasparnių CPL(H) arba ATPL(H) pilotai, pageidaujantys gauti CPL(A) skraidyti lėktuvais, arba lėktuvų CPL(A) arba ATPL(A) pilotai, pageidaujantys gauti CPL(H) skraidyti sraigtasparniais, privalo sėkmingai baigti atitinkamus permokymo kursus pagal patvirtintą CAA programą, atitikti šių Taisyklių 141 arba 162 punktų reikalavimus ir išlaikyti CAA šiuos egzaminus:

- 138.1. Bendrosios žinios apie orlaivius;
- 138.2. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;
- 138.3. Orlaivio skrydžių vykdymo vadovas (SVV);
- 138.4. Aerodinamika (sraigtasparnio arba lėktuvo atitinkamai);
- 138.5. Skrydžių procedūros (sraigtasparnio arba lėktuvo atitinkamai);
- 138.6. Praktinių gebėjimų.

139. Jeigu pretendentai reikiamos skrydžių patirties neturi, jiems gali būti išduotos tik PPL(A) arba PPL(H) atitinkamai.

140. Skrydžių patirtis ir skrydžių praktika lėktuvais:

140.1. Pretendentų nepertraukiamas (integruotas) mokymas vienpiločių vienmotorių ir daugiamotorių orlaivių klasės (SEP ir MEP) lėktuvais nesuteikiant IR kvalifikacijos – privalo sėkmingai baigti komercinės aviacijos pilotų integruoto (nepertraukiamo) mokymo kursą. Kursų trukmė nuo 9 iki 24 mėnesių (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 165 (a)(3). Kursai susideda iš:

140.1.1. teorijos mokymo – CPL pilotų lygio kursai pagal CAA patvirtintas programas, kurių apimtis ne mažesnė kaip 300 val. (1 val. = 60 min.). Jeigu pretendentas yra licencijuotas pilotas mėgėjas (galiojanti PPL) – kursų apimtis ne mažesnė kaip 200 val. (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 165(a)(3) 10 punktas) (teorijos mokymo programa pateikta 1 priede JAR-FCL 1.470);

140.1.2. mokomųjų skrydžių vizualiai ir pagal prietaisus (programa nurodyta AMC FCL 1.160 ir 1.165(a)(3).

141. Prieš skrydžio egzaminą pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 150 val. skrydžių patirtį lėktuvais, įskaitant profesinių įgūdžių tikrinimus. Per visą mokymo kursą ne daugiau kaip 5 val. gali būti skraidytos treniruokliais. Iš reikiamos 150 val. skridos turi būti skraidyta ne mažiau

kaip (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 160 (a)(3) 12 punktas):

141.1. 80 val. su instruktoriumi, iš kurių ne daugiau kaip 5 val. FS, FNPTI arba FNPTII treniruokliais; ir 141.2. 70 val. orlaivio vadu, iš kurių ne mažiau kaip 35 val. savarankiškai.

142. Per visą mokymo programą (150 val.) pretendentas turi įgyti skrydžių patirtį ne mažesnę kaip:

142.1. 20 val. orlaivio vadu maršrutais. Bent vieno savarankiško maršruto ilgis ne trumpesnis kaip 300 mylių (540 km) su dviem tūpimais visiškai sustojant nutūpus skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

142.2. 10 val. pagal prietaisus, iš jų ne daugiau kaip 5 val. FS, FNPTI arba FNPTII treniruokliu;

142.3. 5 val. skraidytas naktį, iš kurių 3 val. su instruktoriumi, iš jų ne mažiau kaip 1 val. maršrutu ir 5 savarankiškus skrydžius ratu kiekvieną kartą visiškai sustojant;

142.4. 5 val. skraidytas lėktuvu, atestuotu vežti ne mažiau kaip 4 asmenis, turinčiu keičiamo žingsnio oro sraigą ir įtraukiamą važiuoklę.

143. Praktiniai gebėjimai CPL(A) licencijai gauti tikrinami vienmotorių (SEP) arba daugiamotorių (MEP) orlaivių klasės lėktuvu, jeigu pretendentas atitinka JAR-FCL 1.260 arba JAR-FCL 2.255(a) reikalavimus. Lėktuvas turi būti atestuotas gabenti ne mažiau kaip 4 asmenis, turėti keičiamo žingsnio oro sraigą ir įtraukiamą važiuoklę.

Skrydžio egzamino trukmė ne mažesnė kaip 90 min. (šių Taisyklių 37 punktas).

Praktinius gebėjimus tikrina FE. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 30 punktų reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

144. Pretendentų nepertraukiamas (integruotas) mokymas vienpiločių vienmotorių ir daugiamotorių orlaivių klasės (SEP ir MEP) lėktuvais suteikiant IR kvalifikacijas – privalo sėkmingai baigti komercinės aviacijos pilotų integruoto (nepertraukiamo) mokymo kursą. Kursų trukmė nuo 9 iki 30 mėnesių (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 165 (a)(2). Kursai susideda iš:

144.1. teorijos mokymo – CPL pilotų lygio kursai pagal CAA patvirtintas programas, kurių apimtis ne mažesnė kaip 500 val. (1 val. = 60 min.) (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 165 (a)(2) 10 punktas) (teorijos mokymo programa pateikta JAR-FCL 1.470 1 priedas);

144.2. mokomųjų skrydžių vizualiai ir pagal prietaisus (programa nurodyta AMC FCL 1.160 ir 1.165(a)(2)).

145. Prieš skrydžio egzaminą pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 180 val. skrydžių patirtį lėktuvais, įskaitant profesinių įgūdžių tikrinimus. Per visą mokymo kursą ne daugiau kaip 40 val. gali būti skraidytos treniruokliais. Iš reikiamos 180 val. skridos turi būti skraidyta ne mažiau kaip (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 160 (a)(2) 12 punktas):

145.1. 80 val. su instruktoriumi, iš kurių ne daugiau kaip 40 val. skraidytų FS, FNPTI arba FNPTII treniruokliu;

145.2. 100 val. orlaivio vadu (iš jų ne mažiau kaip 50 val. savarankiškai), įskaitant 50 val. pagal vizualių skrydžių taisykles (VFR) ir 50 val. pagal prietaisus orlaivio vadu mokiniu (SPIC).

146. Per visą mokymo programą (180 val.) pretendentas turi įgyti skrydžių patirtį ne mažesnę kaip:

146.1. 50 val. orlaivio vadu maršrutais. Bent vieno savarankiško vizualaus (pagal VFR taisykles) maršruto ilgis ne trumpesnis kaip 300 mylių (540 km) su dviem tūpimais visiškai sustojant skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

146.2. 5 val. skraidytas naktį, iš kurių 3 val. su instruktoriumi, iš jų ne mažiau kaip 1 val. maršrutu ir 5 savarankiškus skrydžius ratu kiekvieną kartą visiškai sustojant;

146.3. 100 val. skraidytų pagal prietaisus, iš jų:

146.3.1. 50 val. su instruktoriumi, iš kurių ne mažiau kaip 15 val. skrydžių pagal prietaisus aerodromo schemomis, iš jų ne mažiau kaip 5 val. natūraliomis oro sąlygomis arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje (ne daugiau kaip 25 val. gali būti skraidytos FNPTI treniruokliu arba 40 val. – FS arba FNPTII treniruokliu);

146.3.2. 50 val. orlaivio vadu mokiniu;



146.4. 5 val. skraidytas lėktuvu, atestuotu vežti ne mažiau kaip 4 asmenis, turinčiu keičiamo žingsnio oro sraigtą ir įtraukiamą važiuoklę.

147. Praktiniai gebėjimai CPL(A) licencijai gauti tikrinami vienmotorių (SEP) arba daugiamotorių (MEP) orlaivių klasės lėktuvu, jeigu pretendentas atitinka JAR-FCL 1.260 arba JAR-FCL 2.255(a) reikalavimus. Lėktuvas turi būti atestuotas gabenti ne mažiau kaip 4 asmenis, turėti keičiamo žingsnio oro sraigtą ir įtraukiamą važiuoklę. Egzaminai CPL(A) ir IR kvalifikacijai gauti gali būti apjungti.

Skrydžio egzamino trukmė ne mažesnė kaip 120 min. (šių Taisyklių 37 punktas).

Praktinius gebėjimus tikrina FE. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 30 punktų reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

148. Pretendentų nepertraukiamas (integruotas) mokymas su ATP kursu.

Mokymo tikslas parengti pretendentą iki lygio, kad atitiktų reikalavimus, atlikus papildomą mokymą, gauti daugiapiločio orlaivio (MPA) kvalifikaciją (eiti antrojo piloto pareigas) (orlaivio tipo kvalifikacija nesuteikiama). Sėkmingai baigusiam mokymą pretendentui išduodama CPL(A) licencija ir suteikiama IR kvalifikacija.

149. Kursų metu pretendentai privalo baigti avialinių transporto pilotų (ATP) integruoto (nepertraukiamo) mokymo kursą. Kursų trukmė nuo 12 iki 36 mėnesių (1 priedas JAR-FCL 1(2).160 ir 165(a)(1) 3 punktai). Kursas susideda iš:

149.1. teorijos mokymo – ATPL lygio kursai pagal CAA patvirtintas programas, kurių apimtis ne mažesnė kaip 750 val. (1 val. = 60 min.) (1 priedas JAR-FCL 1(2).160 ir 165(a)(1) 10 punktas) (teorijos mokymo programa pateikta 1 priede JAR-FCL 1(2).470;

149.2. mokomųjų skrydžių vizualiai ir pagal prietaisus (mokymo programa nurodyta AMC FCL 1.160 ir 1.165(a)(1);

149.3. įgulos sąveikos daugiapiločio orlaivio įguloje mokymo (MCC kursai) (JAR-FCL 1(2).261(d), kuris susideda iš:

149.3.1. teorijos mokymo – ne mažiau kaip 25 val.; ir

149.3.2. pratybų, atliekant atitinkamas pareigas daugiapiločio (MP) orlaivio įgulos sudėtyje – ne mažiau kaip 20 val.

150. Prieš skrydžio egzaminą pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 195 val. skrydžių patirtį lėktuvais, įskaitant profesinių įgūdžių tikrinimus (be mokomųjų skrydžių gauti orlaivio tipo kvalifikaciją).

Per visą mokymo kursą ne daugiau kaip 55 val. gali būti skraidytos treniruokliais. Iš reikiamos 195 val. skridos turi būti skraidyta ne mažiau kaip (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 160 (a)(1) 13 punktas):

150.1. 95 val. su instruktoriumi, iš kurių ne daugiau kaip 55 val. gali būti skraidytos FS, FNPTI arba FNPTII treniruokliais;

150.2. 100 val. orlaivio vadu (iš jų ne mažiau kaip 50 val. savarankiškai), įskaitant 50 val. pagal vizualiųjų skrydžių taisyklės (VFR) ir 50 val. orlaivio vadu mokiniu (SPIC) pagal prietaisus.

151. Per visą mokymo programą (195 val.) pretendentas turi įgyti skrydžių patirtį ne mažesnę kaip:

151.1. 50 val. orlaivio vadu maršrutais. Bent vieno savarankiško vizualaus (pagal VFR taisyklės) skrydžio maršrutu ilgis – ne trumpesnis kaip 300 mylių (540 km) su dviem tūpimais visiškai sustojant skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

151.2. 5 val. skraidytas naktį, iš kurių 3 val. su instruktoriumi, įskaitant ne mažiau kaip 1 val. maršrutu, ir 5 savarankiškus skrydžius ratu visiškai sustojant nutūpus;

151.3. 115 val. pagal prietaisus, iš jų:

151.3.1. 50 val. su instruktoriumi, iš kurių ne mažiau kaip 15 val. skrydžių pagal prietaisus aerodromo schemomis, iš jų ne mažiau kaip 5 val. natūraliomis oro sąlygomis arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje (ne daugiau kaip 25 val. gali būti skraidytos FNPTI arba 40 val. – jeigu buvo skraidoma FNPTII arba FS treniruokliais);

151.3.2. 50 val. orlaivio vadu mokiniu; ir

151.3.3. 15 val. daugianarės įgulos sudėtyje. Šią treniruotę leidžiama atlikti FS arba FNPTII treniruoklyje.

152. Praktiniai gebėjimai CPL(A) licencijai gauti tikrinami vienmotorių (SEP) arba daugiamotorių (MEP) orlaivių klasės lėktuvu, jeigu pretendentas atitinka JAR-FCL 1.260 arba JAR-FCL 2.255(a) reikalavimus. Lėktuvai turi būti atestuoti gabenti ne mažiau kaip 4 asmenis, turėti keičiamo žingsnio oro sraigta ir įtraukiamą važiuoklę.

Skrydžio egzamino trukmė – ne mažesnė kaip 90 min. (šių Taisyklių 37 punktą).

IR kvalifikacijos egzaminas laikomas SE arba ME orlaivių klasės lėktuvu (baigus CPL su ATPL kursais integruotą mokymą – ME orlaiviu – 1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 1.165(a)(1) 14 punktą). Egzaminai CPL ir IR kvalifikacijai gauti gali būti sujungti (šiuo atveju egzamino trukmė – ne trumpesnė kaip 120 min.). Lėktuvas turi būti atestuotas gabenti ne mažiau kaip 4 asmenis ir turėti keičiamo žingsnio oro sraigta bei įtraukiamą važiuoklę.

Praktinius gebėjimus tikrina FE. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 30 punktų reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

153. Baigus jam MCC kursus (teorijos ir praktinį rengimą) ir gavus jam sąveikos daugianarėje įguloje įvertinimą (MPA orlaivyje arba FS) pretendentui išduodamas MCC kursų baigimo dokumentas.

154. Turimos skridos įskaitymas CPL(A) gauti (nepertraukiamas (integruotas) mokymas) nurodytas šių Taisyklių 69.4 punkte.

155. Pretendentų modulinis mokymas gauti CPL(A).

CPL(A) modulinio mokymo kursų tikslas – parengti pretendentą iki lygio, kad atitiktų reikalavimus gauti CPL(A) (IR kvalifikacija nesuteikiama).

Pretendentai privalo sėkmingai baigti komercinės aviacijos pilotų lygio mokymo kursus. Kursų trukmė – ne ilgesnė kaip 18 mėnesių (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 1.165(a)(4) 4 punktą). Kursai susideda iš:

155.1. teorijos mokymo – CPL pilotų lygio kursai pagal CAA patvirtintas programas, kurių apimtis – ne mažesnė kaip 200 val. (1 val. = 60 min.) (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 1.165(a)(4) 8 punktą) (teorijos mokymo programa pateikta 1 priedas JAR-FCL 1.470);

155.2. mokomųjų skrydžių vizualiai ir pagal prietaisus (programa nurodyta AMC FCL 1.160 ir 1.165(a)(4)).

156. Prieš mokomųjų skrydžių pradžią pretendentas privalo:

156.1. turėti ne mažesnę kaip 150 val. skrydžių lėktuvais patirtį;

156.2. turėti galiojančią, išduotą pagal ICAO 1 priedo reikalavimus, piloto mėgėjo licenciją;

156.3. turėti galiojančią orlaivių klasės arba orlaivio tipo kvalifikaciją;

156.4. atlikti profesinių įgūdžių tikrinimą vienpiločių arba daugiapiločių orlaivių klasės lėktuvu (pagal turimą kvalifikaciją). Tikrina FE.

157. Pretendentas, užbaigęs modulinį mokymą, prieš skrydžio egzaminą gauti CPL(A) privalo turėti ne mažesnę kaip 200 val. skrydžių patirtį lėktuvais, iš jų ne mažiau kaip:

157.1. 100 val. orlaivio vadu, iš jų ne mažiau kaip 70 val. savarankiškai;

157.2. 20 val. orlaivio vadu maršrutais. Bent vieno savarankiško vizualaus (pagal VFR taisykles) skrydžio maršrutu ilgis ne trumpesnis kaip 300 mylių (540 km) su dviem tūpimais skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

157.3. 10 val. pagal prietaisus, iš jų ne daugiau kaip 5 val. FS, FNPTI arba FNPTII treniruokliu;

157.4. 5 val. skraidytas naktį, iš kurių:

157.4.1. 3 val. su instruktoriumi, iš jų ne mažiau kaip 1 val. maršrutu; ir 157.4.2. 5 savarankiškus skrydžius ratu kiekvieną kartą visiškai sustojant;

157.5. 5 val. skraidytas lėktuvu, atestuotu vežti ne mažiau kaip 4 asmenis, turinčiu keičiamo žingsnio oro sraigta ir įtraukiamą važiuoklę.

158. Turimos skridos įskaitymas gauti CPL(A) licenciją (modulinis mokymas) nurodytas šių Taisyklių 69.3 p.

159. Praktinis mokymas atliekamas pagal pilotų mokymo programoje nurodytus etapų pratimus. Jų metu pretendentas privalo įgyti tokią skrydžių patirtį:

159.1. ne mažiau kaip 25 val. skraidytų su instruktoriumi, iš jų 10 val. pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip 5 val. gali būti skraidytos treniruokliais (jeigu pretendentas neturi kvalifikacijos skraidyti pagal prietaisus (IR);

159.2. ne mažiau kaip 15 val. skraidyti pagal vizualiųjų skrydžių taisykles, jeigu pretendentas turi galiojančią IR kvalifikaciją;

159.3. jeigu pretendentas neturi leidimo skraidyti lėktuvais naktį (VFRN), ne mažiau kaip 5 val. išskraidyti naktį, iš kurių ne mažiau kaip:

159.3.1. 3 val. su instruktoriumi, iš jų ne mažiau kaip 1 val. maršrutu; ir 159.3.2. 5 savarankiškus skrydžius ratu kiekvieną kartą visiškai sustojant;

159.4. ne mažiau kaip 5 val. skraidytų lėktuvu, atestuotu vežti ne mažiau kaip 4 asmenis ir turinčiu keičiamo žingsnio oro sraigą bei įtraukiamą važiuoklę;

159.5. jeigu pretendentas turi galiojančią IR kvalifikaciją skraidyti lėktuvais, jam į reikiamą skrydžių patirtį pagal prietaisus (10 val.) įskaitoma visa turima skrida pagal prietaisus;

159.6. jeigu pretendentas turi galiojančią IR kvalifikaciją skraidyti sraigtasparniais (IR(H), jam į reikiamą skrydžių patirtį pagal prietaisus (10 val.) gali būti įskaityta ne daugiau kaip 5 val. skrydžių pagal prietaisus sraigtasparniais, o 5 val. pagal prietaisus būtina skristi lėktuvu.

160. Praktiniai gebėjimai CPL(A) licencijai gauti tikrinami vienmotorių (SEP) arba daugiamotorių (MEP) orlaivių klasės lėktuvu, jeigu pretendentas atitinka JAR-FCL 1.260 arba JAR-FCL 1.255(a) reikalavimus. Lėktuvai turi būti atestuoti gabenti ne mažiau kaip 4 asmenis, turėti keičiamo žingsnio oro sraigą ir įtraukiamą važiuoklę.

Skrydžio egzamino trukmė ne mažesnė kaip 90 min. (šių Taisyklių 37 punktas).

Praktinius gebėjimus tikrina FE. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 30 punktų reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygėlę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

161. Skrydžių patirtis ir skrydžių praktika sraigtasparniais:

161.1. Pretendentų nepertraukiamas (integruotas) mokymas nesuteikiant IR kvalifikacijos ir leidimų atlikti specialiuosius darbus – privalo sėkmingai baigti komercinės aviacijos pilotų integruoto (nepertraukiamo) mokymo kursą. Kursų trukmė nuo 9 iki 24 mėnesių (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165 (a)(2) 3 p.). Kursai susideda iš:

161.1.1. teorijos mokymo – CPL pilotų lygio kursai pagal CAA patvirtintas programas, kurių apimtis – ne mažesnė kaip 550 val. (1 val. = 60 min.). Jeigu pretendentas yra licencijuotas pilotas mėgėjas (galiojanti PPL(H), kursų apimtis – ne mažesnė kaip 500 val. (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165 (a)(2) 4(a) punktas) (teorijos mokymo programa pateikta 1 priede JAR-FCL 2.470);

161.1.2. mokomųjų skrydžių vizualiai ir pagal prietaisus (mokymo programa nurodyta AMC FCL 2.160 ir 2.165(a)(2).

162. Prieš skrydžio egzaminą pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 135 val. skrydžių sraigtasparniais patirtį, įskaitant profesinių gebėjimų tikrinimus.

Per visą mokymo kursą ne daugiau kaip 5 val. gali būti skraidytos treniruokliais.

163. Per visą mokymo kursą (135 val.) turi būti skrista ne mažiau kaip (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165 (a)(2) 12 punktas):

163.1. 100 val. su instruktoriumi, ir

163.2. 35 val. orlaivio vadu, iš jų:

163.2.1. ne mažiau kaip 14 val. savarankiškai dieną;

163.2.2. 1 val. savarankiškų skrydžių naktį; ir

163.2.3. 20 val. gali būti skraidytos orlaivio vadu mokiniu (SPIC).

164. Per visą mokymo programą (135 val.) pretendentas turi įgyti skrydžių patirtį, ne mažesnę kaip:

164.1. 10 val. maršrutais;

164.2. 10 val. maršrutais orlaivio vadu. Bent vieno savarankiško vizualaus (pagal VFR taisykles) skrydžio maršrutu ilgis – ne trumpesnis kaip 100 mylių (185 km) su dviem tūpimais

skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

164.3. 5 val. išskraidyti naktį, iš kurių ne mažiau kaip:

164.3.1. 3 val. su instruktoriumi, iš jų ne mažiau kaip 1 val. maršrutu; ir

164.3.2. 5 savarankiškus skrydžius ratu kiekvieną kartą visiškai sustojant;

164.4. 10 val. skraidytų pagal prietaisus, iš kurių ne mažiau kaip 5 val. sraigtasparniu.

165. Į reikiamą 100 val. skridą su instruktoriumi (šių Taisyklių 163.1 punktas) gali būti įskaityta:

165.1. ne daugiau kaip 90 val. skraidytų pagal vizualiųjų skrydžių taisykles (VFR), iš jų ne daugiau kaip:

165.1.1. 40 val. skraidytų C / D lygio sraigtasparnių skrydžio treniruokliu (FS); arba

165.1.2. 30 val. skraidytų sraigtasparnių FNPTII / III treniruokliais; arba

165.1.3. 20 val. skraidytų lėktuvais arba TMG;

165.2. ne daugiau kaip 10 val. skrydžių pagal prietaisus su instruktoriumi, iš kurių ne daugiau kaip 5 val. leidžiama atlikti lėktuvais arba lėktuvų ar sraigtasparnių FNPTI;

165.3. jeigu mokomiesiems skrydžiams vizualiai naudojamas kito sraigtasparnio tipo FS (šių Taisyklių 160.1.1 punktas), užskaitoma ne daugiau kaip užskaitoma treniruojantis FNPTII / III (30 val.).

166. Praktiniai gebėjimai CPL(H) licencijai gauti tikrinami vienmotoriu arba daugiamotoriu sraigtasparniu (jeigu pretendentas atitinka JAR-FCL 2.255 reikalavimus) sėkmingai baigus visą mokymo mokymą.

Skrydžių pagal prietaisus įgūdžių pagrindai gali būti tikrinami sraigtasparnių FNPT arba FS (1 priedas JAR-FCL 2.170 14 punktas).

Skrydžio egzamino trukmė – ne mažesnė kaip 90 min. (šių Taisyklių 37 punktas) ir išlaikomas ne mažiau kaip per 2 skrydžius (1 priedas JAR-FCL 2.170 9 punktas).

Praktinius gebėjimus tikrina FE(H) arba TRE(H). Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 30 punktų reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 006).

167. Pretendentų nepertraukiamas (integruotas) mokymas su ATP(H) kursu.

Mokymo tikslas – parengti pretendentą iki lygio, kad atitiktų reikalavimus gauti daugiapiloto sraigtasparnio (MPH) kvalifikaciją (atlikus papildomą mokymą eiti antrojo piloto pareigas) (sraigtasparnio tipo kvalifikacija nesuteikiama). Sėkmingai baigusiam mokymą pretendentui išduodama CPL(H) licencija ir suteikiama IR kvalifikacija.

168. Kursų metu pretendentai privalo baigti avialinių transporto pilotų (ATP) integruoto (nepertraukiamo) mokymo kursą. Kursų trukmė nuo 12 iki 36 mėnesių (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(1) 3 punktas). Kursas susideda iš:

168.1. teorijos mokymo – ATPL lygio kursai pagal CAA patvirtintas programas, kurių apimtis – ne mažesnė kaip 750 val. (1 val. = 60 min.) (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(1) 10 punktas) (teorijos mokymo programa pateikta 1 priede JAR-FCL 2.470);

168.2. mokomųjų skrydžių vizualiai ir pagal prietaisus (mokymo programa nurodyta AMC FCL 2.160 ir 165(a)(1));

168.3. įgulos sąveikos daugiapiloto orlaivio įguloje mokymo (MCC kursai) (JAR-FCL 2.261(d), kuris susideda iš:

168.3.1. teorijos mokymo – ne mažiau kaip 25 val.; ir

168.3.2. pratybų, atliekant atitinkamas pareigas daugiapiloto (MPH) orlaivio įgulos sudėtyje – ne mažiau kaip 20 val.

169. Prieš skrydžio egzaminą pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 195 val. skrydžių sraigtasparniais patirtį, įskaitant pažangos testus, iš kurių ne mažiau kaip:

169.1. 125 val. su instruktoriumi; ir

169.2. 70 val. orlaivio vadu, iš jų ne mažiau kaip:

169.2.1. 14 val. savarankiškai dieną;

169.2.2. 1 val. savarankiškai naktį; ir

169.2.3. 55 val. gali būti skraidytos orlaivio vadu mokiniu (SPIC).

170. Per visą mokymo programą (195 val.) pretendentas turi įgyti skrydžių patirtį, ne mažesnę kaip:

170.1. 50 val. orlaivio vadu maršrutais, iš jų mažiausiai 10 val. orlaivio vadu mokiniu (SPIC). Bent vieno savarankiško skrydžio maršrutu vizualiai (pagal VFR taisykles) ilgis – ne trumpesnis kaip 100 mylių (185 km) su dviem tūpimais skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas).

170.2. 5 val. skraidytas naktį, iš kurių:

170.2.1. 3 val. su instruktoriumi, iš jų ne mažiau kaip 1 val. maršrutu; ir

170.2.2. 5 savarankiškus skrydžius ratu kiekvieną kartą visiškai sustojant;

170.3. 50 val. pagal prietaisus, iš jų:

170.3.1. 35 val. su instruktoriumi, iš kurių ne daugiau kaip 10 val. gali būti skraidytos FNPTI arba 20 val. – FNPTII arba FS; ir

170.3.2. 15 val. skraidytų orlaivio vadu mokiniu (SPIC);

170.4. 15 val. daigianarės įgulos sudėtyje. Šią treniruotę leidžiama atlikti FS arba FNPTII / III (MCC) treniruokliuose.

171. Į reikiamą 125 val. skridą su instruktoriumi (šių Taisyklių 169.1 punktas) gali būti įskaityta ne daugiau kaip (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165 (a)(1) 12(g) punktas):

171.1. 75 val. skraidytos pagal vizualiųjų skrydžių taisykles (VFR), iš jų ne daugiau kaip:

171.1.1. 30 val. skraidytų C / D lygio sraigtašparnių skrydžio treniruokliu (FS); arba

171.1.2. 20 val. skraidytų sraigtašparnių FNPTII / III treniruokliais; arba

171.1.3. 20 val. skraidytų lėktuvais arba TMG;

171.2. ne daugiau kaip 35 val. skrydžių pagal prietaisus su instruktoriumi, iš kurių ne daugiau kaip:

171.2.1. 20 val. sraigtašparnių FNPTII / III arba FS; arba

171.2.2. 10 val. sraigtašparnių FNPTI arba lėktuvų FNPTI arba lėktuvais;

171.3. 15 val. skrydžių daigiapiloočių sraigtašparnių įgulos sudėtyje. Šią treniruotę leidžiama atlikti sraigtašparnių FS arba FNPTII / III (MCC) treniruokliuose;

171.4. jeigu mokomiesiems skrydžiams vizualiai naudojamas kito sraigtašparnio tipo FS (šių Taisyklių 171.1.1 punktas), užskaitoma ne daugiau kaip 20 val. (kaip treniruojantis FNPTII / III treniruokliu – šių Taisyklių 171.2 punktas).

172. Baigus MCC kursus (teorijos ir praktinį rengimą) ir gavus sąveikos daigianarėje įguloje įvertinimą (MPH sraigtašparnyje arba FS), pretendentui išduodamas MCC kursų baigimo dokumentas.

173. Turimos skridos įskaitymas CPL(H) gauti (nepertraukiamas (integruotas) mokymas) nurodytas šių Taisyklių 96.6 punkte.

174. Praktiniai gebėjimai CPL(H) licencijai gauti (integruotas mokymas su ATP kursais) tikrinami daigiamotoriu sraigtašparniu (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(1) 14 punktas). Skrydžio egzamino trukmė – ne mažesnė kaip 90 min. (šių Taisyklių 37 punktas) (AMC FCL 2.425 8(a) ir išlaikomas ne mažiau kaip per 2 skrydžius (1 priedas JAR-FCL 2.170 9 punktas).

IR kvalifikacijos egzaminas gali būti laikomas vienmotoriu (SE) arba daigiamotoriu (ME) sraigtašparniu (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 165(a)(1) 14 punktas). Skrydžio egzamino trukmė ne mažesnė kaip 60 min. (šių Taisyklių 37 punktas) (AMC FCL 2.425 8(a)).

Praktinius gebėjimus tikrina FE(H) arba TRE(H). Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 30 punktų reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 006).

175. Pretendentų modulinis mokymas gauti CPL(H).

CPL(H) modulinio mokymo kursų tikslas parengti pretendentą iki lygio, kad atitiktų reikalavimus gauti CPL (IR kvalifikacija nesuteikiama).

176. Pretendentai privalo sėkmingai baigti komercinės aviacijos pilotų lygio mokymo kursus. Kursų trukmė – ne ilgesnė kaip 18 mėnesių. (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(3) 4 punktas) Kursai susideda iš:

176.1. teorijos mokymo – CPL pilotų lygio kursai pagal CAA patvirtintas programas, kurių

apimtis – ne mažesnė kaip 500 val. (1 val. = 60 min.) (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(3) 8 punktas) (teorijos mokymo programa pateikta 1 priedas JAR-FCL 1.470);

176.2. mokomųjų skrydžių vizualiai ir pagal prietaisus (programa nurodyta AMC FCL 2.160 ir 165(a)(3)).

177. Prieš CPL(H) modulinių kursų pradžią pretendentas privalo (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(3) 2 punktas):

177.1. turėti galiojančią, išduotą pagal ICAO 1 priedo reikalavimus, piloto mėgėjo licenciją (PPL(H));

177.2. turėti ne mažesnę kaip 155 val. skrydžių patirtį sraigtasparniais, iš kurių ne mažiau kaip 50 val. sraigtasparnio vadu, iš jų ne mažiau kaip 10 val. maršrutu.

Jeigu pretendentas yra licencijuotas pilotas skraidyti ir lėktuvais (galiojanti PPL(A) arba CPL(A), reikiama skrida turi būti ne mažesnė kaip:

177.2.1. 135 val., jeigu pretendentas yra licencijuotas PPL(A) pilotas; arba

177.2.2. 105 val., jeigu pretendentas yra licencijuotas CPL(A) pilotas;

177.3. atlikti profesinių įgūdžių tikrinimą vienpiločiu arba daugiapiločiu sraigtasparniu (pagal turimą kvalifikaciją). Tikrina CAA egzaminuotojas.

178. Praktinis mokymas atliekamas pagal pilotų mokymo programoje nurodytus etapų pratimus. Pretendentai, neturintys IR(H) kvalifikacijos, praktinio rengimo CPL(H) gauti mokymo metu turi atlikti ne mažiau kaip 30 val. skrydžių su instruktoriumi, iš kurių ne mažiau kaip:

178.1. 20 val. pagal vizualiųjų skrydžių taisykles (VFR), iš jų ne daugiau kaip 5 val. gali būti skraidytos sraigtasparnių treniruokliais; ir

178.2. 10 val. pagal prietaisus, iš jų ne daugiau kaip 5 val. gali būti skraidytos sraigtasparnių treniruokliais arba lėktuvų FNPTI arba lėktuvais.

179. Pretendentui, turinčiam galiojančią IR(H) kvalifikaciją, visa turima skrida pagal IFR įskaitoma į reikiamą skridą (10 val.) pagal prietaisus.

180. Pretendentams, turintiems galiojančias IR(A) kvalifikacijas, į reikiamą skridą pagal prietaisus (10 val.) įskaitoma ne daugiau kaip 5 val. Ne mažiau kaip 5 val., šiuo atveju būtina skraidyti pagal prietaisus sraigtasparniu.

181. Jeigu pretendentas neturi leidimo skraidyti naktį (VFRN(H)), jis turi atlikti mokymo programą šiam leidimui gauti (šių Taisyklių 182.4 punktas).

182. Prieš skrydžio egzaminą gauti CPL(H), užbaigus modulinį mokymą, pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 185 val. skrydžių patirtį sraigtasparniais, iš jų ne mažiau kaip:

182.1. 50 val. orlaivio vadu, iš jų ne mažiau kaip:

182.1.1. 14 val. savarankiškai dieną; ir

182.1.2. 1 val. savarankiškai naktį;

182.2. 10 val. orlaivio vadu maršrutais. Bent vieno savarankiško vizualaus (pagal VFR taisykles) skrydžio maršrutu ilgis – ne trumpesnis kaip 100 mylių (185 km) su dviem tūpimais skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

182.3. 10 val. pagal prietaisus, iš jų ne daugiau kaip 5 val. FS, FNPTI arba FNPTII treniruokliu;

182.4. 5 val. skraidytas naktį, iš kurių:

182.4.1. 3 val. su instruktoriumi, iš jų ne mažiau kaip 1 val. maršrutu; ir

182.4.2. 5 savarankiškus skrydžius ratu kiekvienąkart visiškai sustojant.

183. Turimos skridos įskaitymas gauti CPL(H) licenciją (modulinis mokymas) nurodytas šių Taisyklių 69.5 punktas.

184. Praktiniai gebėjimai CPL(H) licencijai gauti tikrinami vienmotoriu arba daugiamotoriu sraigtasparniu, jeigu pretendentas atitinka JAR-FCL 2.255 reikalavimus. Skrydžio egzaminas laikomas sėkmingai baigus teorijos ir praktinį mokymą.

Skrydžių pagal prietaisus įgūdžių pagrindai gali būti tikrinami sraigtasparnių FNPT arba FS (1 priedas JAR-FCL 2.170 14 punktas).

Skrydžio egzamino trukmė – ne mažesnė kaip 90 min. (šių Taisyklių 37 punktas) ir jis išlaikomas ne mažiau kaip per 2 skrydžius (1 priedas JAR-FCL 2.170 9 punktas).

Praktinius gebėjimus tikrina FE(H) arba TRE(H). Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 ir 30 punktų reikalavimus. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio egzaminų lapą (CAA Lic – 006).

185. Išduodamos JAA ir ICAO pavyzdžių CPL licencijos. Jų galiojimas ir pratęsimas nurodytas šių Taisyklių 55 ir 56 punktuose.

186. CPL atnaujinama atnaujinant negaliojančią kvalifikaciją. Atnaujinant CPL(A), profesiniai įgūdžiai tikrinami orlaiviais, kurie atestuoti vežti ne mažiau kaip 4 asmenis ir turi keičiamo žingsnio oro sraigta bei įtraukiamą važiuoklę.

Priklausomai nuo to, kokia kvalifikacija atnaujinama (orlaivio klasės ar orlaivio tipo) ir kiek laiko negaliojo CPL licencija, licencija gali būti atnaujinta:

186.1. jeigu CPL negaliojo iki 12 mėnesių, pretendentas privalo:

186.1.1. išlaikyti CAA oro teisės egzaminą; ir

186.1.2. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruojantis atnaujinamos kvalifikacijos orlaiviu su instruktoriumi bei pasitikrinti įgūdžius. Treniruotės apimtis – ne mažesnė kaip 25% skridos pagal atnaujinamos orlaivių klasės / tipo kvalifikacijai gauti programą;

186.1.3. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Profesinius įgūdžius tikrina FE arba TRE. Išvada įrašoma į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006);

186.1.4. Šių Taisyklių 186.1.1 ir 186.1.2 punktų reikalavimai netaikomi, jeigu pasibaigus licencijos galiojimui praėjo ne daugiau kaip 3 mėnesiai;

186.2. jeigu CPL negaliojo ne daugiau kaip 36 mėnesius, pretendentas privalo:

186.2.1. išlaikyti CAA šiuos teorijos egzaminus:

186.2.1.1. Oro teisė;

186.2.1.2. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

186.2.1.3. Radijo ryšys;

186.2.2. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruojantis atnaujinamos kvalifikacijos orlaiviu su instruktoriumi. Treniruotės apimtis – ne mažesnė kaip 50% skridos pagal atnaujinamos orlaivių klasės / tipo kvalifikacijai gauti programą;

186.2.3. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Profesinius įgūdžius tikrina FE arba TRE. Išvada įrašoma į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006).

186.3. jeigu CPL negaliojo daugiau kaip 36 mėnesius, pretendentas privalo:

186.3.1. išlaikyti CAA visus teorijos egzaminus CPL licencijai gauti;

186.3.2. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruodamasis atnaujinamos kvalifikacijos orlaiviu su instruktoriumi. Treniruotė pagal atnaujinamos orlaivių klasės / tipo kvalifikacijai gauti programą didinama 25%;

186.3.3. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Profesinius įgūdžius tikrina FE arba TRE. Išvada įrašoma į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006);

186.4. jeigu CPL negaliojo daugiau kaip 5 metus, pretendentas privalo:

186.4.1. atnaujinti teorijos žinias CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal komercinės aviacijos pilotų modulinių kursų programą (programa nurodyta 1 priede JAR-FCL 1(2)470). Kursų apimtis – ne mažesnė kaip:

186.4.1.1. 200 val. – atnaujinant CPL(A) licenciją (1 priedas JAR-FCL 1.160 ir 165(a)(4) 8 punktas); arba

186.4.1.2. 500 val. – atnaujinant CPL(H) licenciją (1 priedas JAR-FCL 2.160 ir 165(a)(3) 8 punktas); ir

186.4.2. įvykdyti šių Taisyklių 186.3 punkto reikalavimus.

187. Negaliojanti CPL gali būti atnaujinta, suteikiant neturėtos orlaivių klasės / orlaivio tipo kvalifikaciją, jeigu pretendentas:

187.1. sėkmingai baigė permokymo skraidyti kitu lėktuvo tipu kursą (teorijos ir praktinių gebėjimų) pagal CAA patvirtintą programą;

187.2. priklausomai nuo licencijos negaliojimo laiko išlaikė CAA šių Taisyklių 186.1, 186.2 arba 186.3 punktuose nurodytus teorijos egzaminus ir atliko padidintą praktinių gebėjimų treniruotę pagal gaunamos orlaivių klasės / tipo kvalifikacijai gauti programą;

187.2.1. 25% -jeigu CPL negaliojo iki (ne daugiau kaip) 36 mėnesių; 187.2.2. 50% -jeigu CPL negaliojo daugiau kaip 36 mėnesius;

187.3. pasitikrino praktinius gebėjimus. Tikrina FE arba TRE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006).

## **XII. AVIALINIŲ TRANSPORTO PILOTO LICENCIJA (ATPL)**

188. ATPL išduodamos pretendams, turintiems atitinkamą aviacijos piloto išsilavinimą ir reikiamą skrydžių patirtį.

189. Avialinių transporto pilotai rengiami pagal CAA patvirtintas programas (kursų tematika pateikta 1 priede JAR-FCL 1.470) CAA akredituotose mokymo įstaigose (organizacijose), kurioms yra leista vykdyti tokį mokymą (nepertraukiamas (integruotas) arba modulinis mokymas).

190. Nepertraukiamo (integruoto) mokymo ATP teorijos kursų trukmė ir sudėtis yra nurodyta šių Taisyklių 149 ir 168 punktuose.

191. ATP moduliniai kursai turi trukti ne ilgiau kaip 18 mėnesių (1 priedas JAR-FCL 1(2).285 2 punktas).

192. ATP(A) modulių kursų apimtis priklausomai nuo pilotų pasirengimo lygio yra tokia (1 val. = 60 min.) (1 priedas JAR-FCL 1.285 2 punktas):

192.1. PPL(A) pilotams, neturintiems IR kvalifikacijos – 650 val.;

192.2. PPL(A) pilotams, turintiems IR kvalifikaciją – 450 val.;

192.3. CPL(A) pilotams, neturintiems IR kvalifikacijos – 450 val.;

192.4. CPL(A) pilotams, turintiems IR kvalifikaciją – 300 val.

193. ATP(H) modulių kursų apimtis priklausomai nuo pilotų pasirengimo lygio yra tokia (1 val. = 60 min.) (1 priedas JAR-FCL 2.285 2 punktas):

193.1. PPL(H) pilotams – 450 val.;

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13

193.2. CPL(H) pilotams – 250 val.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13

194. ATP(A)(H) kursų tematika ir egzaminų trukmė nurodyti 1 priede JAR-FCL 1(2). 470.

195. Išlaikyti CAA ATP teorijos egzaminai galioja 7 metus nuo paskutinio išlaikyto egzamino arba nuo paskutinės daugiapiloto orlaivio tipo (MPA) arba IR kvalifikacijos galiojimo datos, įrašytos į licenciją (JAR-FCL: 1(2). 495(b)(c)).

196. ATPL(A) išduodama tik su IR kvalifikacija (pretendentes atitinka reikalavimus skraidyti pagal prietaisus). ATPL(H) gali būti išduota be IR kvalifikacijos.

197. Asmeniui, turinčiam ATPL, leidžiama:

197.1. naudotis visomis PPL ir CPL teikiamomis teisėmis;

197.2. eiti įgulos (orlaivio) vado arba antrojo piloto pareigas orlaiviuose arba būti orlaivių klasės (SE, ME) lėktuvų pilotais, turinčiais atitinkamą kvalifikaciją, nurodytą piloto licencijoje;

197.3. skraidyti pagal prietaisus (lėktuvų pilotams).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

198. Amžiaus ribojimai ATPL savininkams atitinka ribojimus, kurie nurodyti šių Taisyklių 132 ir 133 punktuose.

199. Reikalavimai gauti ATPL:

199.1. amžius – ne jaunesni kaip 21 metų;

199.2. sveikatos būklė – atitikti reikalavimus gauti 1 klasės SP;

199.3. galiojanti CPL licencija. CPL(A) pilotams turėti galiojančią IR kvalifikaciją;

199.4. turėti atitinkantį avialinių transporto piloto išsilavinimą (integruotas arba modulinis



mokymas). Kursų sudėtis ir apimtis nurodyti šių Taisyklių 149, 168, 192, 193 ir 194 punktuose;

199.5. turėti reikiamą skrydžių patirtį (šių Taisyklių 204 arba 206 punktai);

199.6. išlaikyti CAA teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus.

Praktinių gebėjimų egzaminas laikomas pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus MPA orlaiviu. Pretendentas skrydžius vykdo kaip orlaivio vadas (JAR-FCL 1(2).295(a).

200. Pretendentas gauti ATPL turi CAA pateikti prašymą (CAA Lic – 010). Laikyti egzaminus leidžia CAA, jeigu jis atitinka reikalavimus. Prieš skrydžio egzaminą privalu išlaikyti visus teorijos egzaminus.

201. Teorijos egzaminai laikomi iš šių dalykų (JAR-FCL 1.470 1 priedas):

201.1. Oro teisė;

201.2. Bendrosios žinios apie orlaivius;

201.3. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

201.4. Skrydžių procedūros;

201.5. Žmogaus galimybės skraidyti;

201.6. Meteorologija;

201.7. Oro navigacija;

201.8. Aerodinamika;

201.9. Radijo ryšys.

202. Avialinijų transporto pilotai (galiojanti ATPL(A), pageidaujantys gauti ATPL(H) licenciją, arba ATPL(H) pilotai (galiojanti ATPL(H) – gauti ATPL(A), atleidžiami nuo ATP teorijos kursų. Pretendentai CAA laiko šiuos egzaminus:

202.1. Bendrosios žinios apie orlaivius;

202.2. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

202.3. Skrydžių procedūros;

202.4. Orlaivio skrydžių vykdymo vadovas (SVV);

202.5. Aerodinamika;

202.6. Praktiniai gebėjimai.

203. Pretendento skrydžių patirtis gauti kitos kategorijos ATPL (ATPL(A) arba ATPL(H) turi atitikti reikalavimus gauti norimos kategorijos licenciją.

204. Skrydžių patirtis LĖKTUVAIS

Prieš skrydžio egzaminą gauti ATPL(A) pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 1500 val. skrydžių patirtį lėktuvais, iš jų ne daugiau kaip 100 val. gali būti skraidytos skrydžio treniruokliais, iš kurių ne daugiau kaip 25 val. – FNPT. Iš reikiamos skrydžių patirties 1500 val. pretendentas privalo turėti ne mažiau kaip (JAR-FCL 1.280(a):

204.1. 500 val. skraidytų daugiapiločiais (MP) lėktuvais, atestuotais pagal JAR/FAR-25 (transporto kategorija), arba JAR/FAR-23 (kompiuterinė kategorija) arba BCAR, arba AIR 2051 skraidyti ne mažiau kaip dviem pilotams;

204.2. 250 val. skraidytų orlaivio vadu lėktuvais arba ne mažiau kaip 100 val. – orlaivio vadu ir 150 val. – antruoju pilotu, kai jis atlieka orlaivio vado funkcijas, orlaivio vadui stebint, arba orlaivio vadu stažuotoju;

204.3. 200 val. skraidytų maršrutais, iš kurių ne mažiau kaip 100 val. orlaivio vadu arba antruoju pilotu, atliekančiu orlaivio vado funkcijas, kai jį stebi orlaivio vadas, arba orlaivio vadu stažuotoju;

204.4. 75 val. skraidytų pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip 30 val. gali būti skraidytos treniruokliais; ir

204.5. 100 val. skraidytų orlaivio vadu arba antruoju pilotu naktį.

205. Į bendrąją reikiamą skrydžių patirtį (1500 val.) gauti ATPL(A) įskaitoma skrida, nurodyta šių Taisyklių 69.7 ir 69.8 punktuose.

206. Skrydžių patirtis SRAIGTASPARNIAIS

Prieš skrydžio egzaminą gauti ATPL(H) pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 1000 val. skrydžių patirtį sraigtasparniais, iš jų ne daugiau kaip 100 val. gali būti skraidytos skrydžio treniruokliais, iš kurių ne daugiau kaip 25 val. FNPT. Iš reikiamos skrydžių patirties 1000 val.

pretendentas privalo turėti ne mažiau kaip (JAR-FCL 2.280(a):

206.1. 350 val. skraidytų daugiapiločiais (MP) sraigtasparniais, kurie atestuoti skraidyti pagal IFR ne mažiau kaip dviem pilotams ir atitinka JAR/FAR-27 ir 29 (sraigtasparnių kategorija) arba ekvivalentinius reikalavimus; arba sraigtasparniais, kuriais pagal JAR-OPS reikalavimus būtina skraidyti ne mažiau kaip dviem pilotams;

206.2. 250 val. skraidytų orlaivio vadu sraigtasparniais arba ne mažiau kaip 100 val. orlaivio vadu ir 150 val. antruoju pilotu, atliekančiu orlaivio vado funkcijas, kai jį stebi orlaivio vadas, arba orlaivio vadu stažuotoju;

206.3. 200 val. skraidytų maršrutais, iš kurių ne mažiau kaip 100 val. orlaivio vadu arba antruoju pilotu, kai jis atlieka orlaivio vado funkcijas orlaivio vadui stebint, arba orlaivio vadu stažuotoju;

206.4. 70 val. skraidytų pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip 30 val. gali būti skraidytos treniruokliais; ir

206.5. 100 val. skraidytų orlaivio vadu arba antruoju pilotu naktį.

207. Į bendrąją reikiamą skrydžių patirtį (1000 val.) gauti ATPL(H) įskaitoma skrida, kaip nurodyta šių Taisyklių 69.7 ir 69.8 punktuose.

208. Skrydžio egzaminas gauti ATPL laikomas atestuotu skraidyti pagal prietaisus (IFR) ne mažiau kaip dviem pilotams (MPA) orlaiviu arba FS. Pretendentas skrydžius vykdo kaip orlaivio vadas (JAR-FCL 1(2).295(a).

209. Skrydžio egzaminas atitinka profesinių įgūdžių tikrinimų turinį ir gali būti sujungtas su profesinių įgūdžių tikrinimu pratęsti daugiapiločio orlaivio (MPA) tipo kvalifikaciją arba praktinių gebėjimų tikrinimu gauti daugiapiločio orlaivio (MPA) tipo kvalifikaciją. Egzamino trukmė – ne mažesnė kaip 2 val. (JAR-FCL 1(2).295(b).

210. Pretendentas per skrydžio egzaminą turi įrodyti, kad jis geba eiti daugiapiločio (MP) orlaivio vado pareigas ir atlikti šiuos veiksmus (orlaivio vado krėslė): tinkamai pasirengti skrydžiui, sudaryti skrydžio planą, skristi pagal schemas (vizualiai, STAR, SID, artėjimo tūpti, nuėjimo į antrą ratą), teisingai veikti avariniais atvejais, imituojant vieno variklio išjungimą (gedimą) bei kitų sistemų sutrikimus, nueiti į antrą ratą vienu veikiančiu varikliu, mokėti naudotis visa navigacine orlaivio įranga, skristi laukimo zonoje, teisingai veikti ir skirstyti pareigas įgulos nariams (praradus darbingumą vienam iš įgulos narių), tinkamai organizuoti įgulos darbą ir mokėti naudotis atmintine.

211. Praktinius gebėjimus tikrina TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002 arba 006).

212. Išduodamos JAA ir ICAO pavyzdžių ATP licencijos. Jų galiojimas ir pratęsimas nurodytas šių Taisyklių 55 ir 56 punktuose.

213. ATPL atnaujinama atnaujinant negaliojančią arba suteikiant kitą neturėtą MPA orlaivio tipo kvalifikaciją.

Jeigu pretendentui nėra galimybės atnaujinti kvalifikacijos MPA orlaiviu, įvykdžius šių Taisyklių 186 punkto reikalavimus, jam gali būti išduota CPL licencija.

214. Profesinius įgūdžius atnaujinti ir tikrinti leidžiama C arba D lygio FS treniruoklyje. Treniruotis ne daugiau kaip 3 val. nurodyto laiko leidžiama FNPT treniruokliuose, o kvalifikacijos patikrinimą šiuo atveju atlikti dviem etapais – FNPT treniruoklyje imituojant avarines situacijas ir orlaivyje skrendant.

215. Priklausomai nuo ATPL licencijos negaliojimo laiko licencija gali būti atnaujinta:

215.1. jeigu ATPL negaliojo iki 12 mėnesių, o nuo paskutinės MPA orlaivio tipo arba IR kvalifikacijos, įrašytos į licenciją, galiojimo datos praėjo mažiau kaip 7 metai, pretendentas privalo:

215.1.1. išlaikyti CAA oro teisės teorijos egzaminą;

215.1.2. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruojantis su instruktoriumi tuo orlaivio tipu, kurio kvalifikacija atnaujinama. Treniruotės apimtį nustato instruktorius, bet treniruotės apimtis neturi būti mažesnė kaip 25% skridos atnaujinamai orlaivio tipo kvalifikacijai gauti;

215.1.3. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Profesinius įgūdžius tikrina TRE egzaminuotojas. Išvada įrašoma į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006);

215.1.4. licencijos atnaujinamos netaikant šių Taisyklių 215.1.1 ir 215.1.2 punktų

reikalavimų, jeigu, pasibaigus licencijos galiojimui, praėjo ne daugiau kaip 3 mėn.;

215.2. jeigu ATPL negaliojo ne daugiau kaip 36 mėn., o nuo paskutinės MPA orlaivio tipo arba IR kvalifikacijos, įrašytos į licenciją, galiojimo datos praėjo mažiau kaip 7 metai, pretendentas privalo:

215.2.1. išlaikyti CAA šiuos teorijos egzaminus:

215.2.1.1. Oro teisė;

215.2.1.2. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

215.2.1.3. Radijo ryšys lietuvių ir anglų kalbomis;

215.2.2. atnaujinti praktinius įgūdžius treniruojantis pagal atnaujinamai orlaivio tipo kvalifikacijai gauti programą. Treniruotės apimtis neturi būti mažesnė kaip 50% skridos atnaujinamai kvalifikacijai gauti;

215.2.2.3. patikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina TRE egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006);

215.3. jeigu ATPL negaliojo ne daugiau kaip 7 metus, o nuo paskutinės MPA orlaivio tipo arba IR kvalifikacijos galiojimo datos praėjo mažiau kaip 7 metai, pretendentas privalo:

215.3.1. išlaikyti CAA šiuos teorijos egzaminus:

215.3.1.1. Oro teisė;

215.3.1.2. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

215.3.1.3. Skrydžių operacijos;

215.3.1.3. Radijo ryšys lietuvių ir anglų kalbomis;

215.3.2. atlikti treniruotę pagal orlaivio tipo kvalifikacijai gauti programą (100%);

215.3.3. patikrinti profesinius įgūdžius. Profesinius įgūdžius tikrina TRE egzaminuotojas. Išvada įrašoma į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006);

215.4. jeigu ATPL negaliojo daugiau kaip 7 metus arba nuo paskutinės, įrašytos į licenciją, MPA orlaivio tipo arba IR kvalifikacijos galiojimo datos praėjo daugiau kaip 7 metai, pretendentas privalo:

215.4.1. CAA išlaikyti visus teorijos egzaminus gauti ATPL;

215.4.2. atlikti treniruotę pagal atnaujinamai orlaivio tipo kvalifikacijai gauti programą, padidintą 25%;

215.4.3. patikrinti profesinius įgūdžius. Profesinius įgūdžius tikrina TRE egzaminuotojas. Išvada įrašoma į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006);

215.5. jeigu ATPL negaliojo daugiau kaip 10 metų, pretendentas privalo:

215.5.1. atnaujinti teorijos žinias mokymasis pagal avialinijų transporto pilotų modulinių kursų programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje. Kursų apimtis nurodyta šių Taisyklių 192 ir 193 punktuose;

215.5.2. įvykdyti šių Taisyklių 215.4.1, 215.4.2 ir 215.4.3 punktų nuorodas.

216. Negaliojanti ATPL gali būti atnaujinta, suteikiant neturėtą orlaivio tipo kvalifikaciją, jeigu pretendentas:

216.1. sėkmingai baigė permokymo skraidyti kitu orlaivio tipu kursą (teorijos ir praktinių gebėjimų) pagal CAA patvirtintą programą, kuri priklausomai nuo licencijos negaliojimo laiko turi būti padidinta:

216.1.1. 25% – jeigu ATL negaliojo ne daugiau kaip 7 metus;

216.1.2. 50% – jeigu ATL negaliojo daugiau kaip 7 metus;

216.2. išlaikė CAA orlaivio skrydžių vykdymo vadovo ir priklausomai nuo licencijos negaliojimo laiko teorijos egzaminus, nurodytus šių Taisyklių 215.1, 215.2, 215.3 arba 215.4 punktuose;

216.3. patikrino praktinius gebėjimus. Tikrina TRE įgaliotasis egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002, 004 arba 006).

217. ATPL licencijos atnaujinamos pagal šių Taisyklių 213 punkto reikalavimus.

### **XIII. KVALIFIKACIJŲ SUTEIKIMAS IR PRATĖSIMAS**

218. Kvalifikacijos suteikiamos sėkmingai baigus mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje. Programos sudėtis nurodyta šių Taisyklių 10 punkte. Pilotams suteikiamos šios kvalifikacijos:

- 218.1. orlaivio tipo;
- 218.2. orlaivių klasės (SE, ME);
- 218.3. motosklandytuvų (TMG);
- 218.4. sklandytuvų (SK);
- 218.5. instruktoriaus;
- 218.6. skrydžių pagal prietaisus (IR).

219. Kvalifikacijos skraidyti eksperimentiniais orlaiviais suteikiamos kiekvienam orlaivio tipui atskirai.

220. Piloto licencijos savininkas negali eiti lėktuvo piloto pareigų, jeigu neturi galiojančios atitinkamos orlaivių klasės arba orlaivio tipo kvalifikacijos, išskyrus kai tikrinami piloto praktiniai gebėjimai gauti arba atnaujinti kvalifikaciją. Šiuo atveju pilotas privalo turėti galiojantį sveikatos pažymėjimą (JAR-FCL 1(2).225).

221. Pilotai, turintys orlaivių klasės kvalifikaciją (SE, ME, SK, TMG), gali skraidyti tais turimos orlaivių klasės lėktuvų tipais, kurie įrašyti į piloto skraidymų knygelę. Leidimą skraidyti turimos orlaivių klasės konkrečiu lėktuvo tipu suteikia pretendentą mokęs pilotas instruktorius, jei sėkmingai baigtas mokymas, kurio apimtį nustato pilotas instruktorius priklausomai nuo lėktuvo sudėtingumo, bet ne mažiau nei 1 skrydį į zoną, 5 kontrolinius skrydžius ratu ir 2 savarankiškus. Leidimą instruktorius įrašo į piloto skraidymų knygelę.

Atnaujinti turėtą galiojančios orlaivių klasės lėktuvo tipo kvalifikaciją leidžiama atlikus treniruotę su instruktoriumi tos klasės lėktuvo tipu. Treniruotės apimtis nustato pilotas instruktorius. Leidimas įrašomas į piloto skraidymų knygelę.

Jeigu atnaujinama orlaivių klasės kvalifikacija, profesiniai įgūdžiai atnaujinami (priklausomai nuo negaliojimo laiko) treniruojantis su instruktoriumi pagal šių Taisyklių 242, 243, 244, 253, 254, 255 arba 256 punktų reikalavimus. Profesinius įgūdžius tikrina CAA paskirtas egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, *Žin.*, 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

222. Kvalifikacijas suteikia CAA. Jos įrašomos į pilotų licencijas.

223. Jeigu licencijos turėtojai suteiktos orlaivių klasės ir / arba orlaivio tipo kvalifikacijų teisės neribojamos, į licenciją kvalifikacijos įrašomos pagal 1 priede nurodytą tvarką, nenurodant pareigų (orlaivio vado arba antrojo piloto), jeigu teisės ribojamos eiti tik antrojo piloto pareigas – ribojimai įrašomi į licenciją (JAR-FCL 1(2).225).

224. Orlaivio tipo ir / arba orlaivių klasės kvalifikacija (-os) gali būti neįrašoma (-os) į pilotų licencijas, jeigu atliekami bandomieji skrydžiai arba kitos specialiosios nekomercinės užduotys, licencijos savininkui gavus jam CAA atitinkamą (specialųjį) leidimą atlikti konkrečią užduotį (JAR-FCL 1(2).230).

225. Orlaivių tipų kvalifikacijoms priskiriami:

- 225.1. visi daugiapiločiai orlaiviai (MPA);
  - 225.2. visi vienpiločiai daugiamotoriai (SP ME) su turbosraigtiniais arba turboreaktyviniais varikliais orlaiviai;
  - 225.3. visi vienpiločiai vienmotoriai (SP SE) lėktuvai su turboreaktyviniais varikliais;
  - 225.4. visi sraigasparniai;
  - 225.5. kiti orlaiviai, kurie nurodyti Taisyklių 1 priede.
226. Orlaivių klasėms priskiriami tik vienpiločiai orlaiviai. Orlaivių klasių lėktuvų tipai į licencijas neįrašomi; lėktuvų tipai įrašomi į pilotų skraidymų knygetes.

Orlaivių klasės yra šios:

- 226.1. vienpiločių (SP) vienmotorių (SE) stūmoklinių sausumos – SEP (land);
- 226.2. vienpiločių (SP) vienmotorių (SE) stūmoklinių vandens – SEP (sea);
- 226.3. vienpiločių (SP) vienmotorių (SE) turbosraigtinių sausumos – SET (land);

- 226.4. vienpiločių (SP) vienmotorių (SE) turbosraigtinių vandens – SET (sea);
- 226.5. vienpiločių (SP) daugiamotorių (ME) stūmoklinių sausumos – MEP (land);
- 226.6. vienpiločių (SP) daugiamotorių (ME) stūmoklinių vandens – MEP (sea);
- 226.7. motosklandytuvų – TMG;
- 226.8. sklandytuvų – SK.

227. Kvalifikacijos į pilotų licencijas įrašomos pagal šių Taisyklių 1 priede nurodytą tvarką. Jos galioja nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos:

- 227.1. SE SP orlaivių klasės ir TMG – 2 metus;
- 227.2. ME SP orlaivių klasės, IR ir MPA-1 metus.

Kvalifikacijos galioja iki galiojimo atitinkamų metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos (imtinai).

228. Gauti orlaivių klasės arba orlaivio tipo kvalifikaciją, pretendentas turi sumokėti nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikti:

228.1. CAA nustatyto pavyzdžio prašymą ir praktinių gebėjimų egzamino lapą (Lic – 002, 004, 006 arba 016);

228.2. orlaivio tipo kursų baigimo pažymėjimą (gauti orlaivio tipo kvalifikaciją);

228.3. MCC kursų baigimo pažymėjimą, jeigu tokie kursai nebuvo sujungti su kursais gauti orlaivio tipo kvalifikaciją (gauti MP kvalifikaciją);

228.4. ATP kursų baigimo pažymėjimą (PPL ir CPL pilotams gauti kvalifikaciją skraidyti MPA);

228.5. teorijos egzaminų lapą (Lic – 010 arba 011);

228.6. skraidymų knygelę;

228.7. licenciją

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

229. Kvalifikacijos pratėsia CAA, jeigu pilotas atitinka šių Taisyklių 239, 241, 251, 273 arba 279 punktų reikalavimus, sumokėjo nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikė:

229.1. skraidymų knygelę;

229.2. CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA – Lic. 001, 003 arba 005).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

230. Kvalifikacijos pratėsiamos nuo licencijoje įrašytos kvalifikacijos (licencijos) galiojimo datos, jeigu pilotas profesinius įgūdžius pasitikrina ne anksčiau, kaip likus 3 mėn. iki kvalifikacijos (licencijos) galiojimo pabaigos.

231. Pilotų kvalifikacijoms (licencijoms) atnaujinti procedūros netaikomos, jeigu profesiniai įgūdžiai patikrinami ne vėliau, kaip 3 mėn. pasibaigus kvalifikacijos (licencijos) galiojimo laikui. Šiuo atveju kvalifikacija pratėsiamą nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos ir galioja iki galiojimo metų to mėnesio, kada buvo tikrinami profesiniai įgūdžiai, paskutinės dienos (imtinai).

232. Profesinius įgūdžius tikrinti uždelsus daugiau kaip 3 mėn. (nuo galiojimo datos), pilotams taikomos procedūros kvalifikacijoms (licencijoms) atnaujinti.

233. Jeigu pilotas pasitikrino profesinius įgūdžius kvalifikacijai (licencijai) pratęsti anksčiau, kaip likus 3 mėn. iki galiojimo pabaigos, kvalifikacija pratėsiamą nustatytam laikui nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos ir galioja iki galiojančių metų to mėnesio, kada buvo tikrinami profesiniai įgūdžiai, paskutinės dienos (imtinai).

234. Kvalifikacijos atnaujina CAA, jeigu pilotas atitinka šių Taisyklių 242, 243, 244, 253, 254, 255, 256, 274 arba 280 punktų reikalavimus, sumokėjo nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikė:

234.1. skraidymų knygelę;

234.2. CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA – Lic. 002, 004 arba 006).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

#### **XIV. VIENPILOČIŲ VIENMOTORIŲ (SEP) ORLAIVIŲ KLASĖS IR TMG KVALIFIKACIJOS**

235. Reikalavimai gauti vienpiločių vienmotorių (SEP, SET, TMG) orlaivių klasės kvalifikaciją. Pretendentas privalo:

235.1. turėti galiojančią PPL(A), CPL(A) arba ATPL(A);

235.2. sėkmingai baigti teorijos ir praktinį rengimą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje (organizacijoje);

Mokyti pilotus kvalifikacijoms SEP arba TMG gauti gali ir FI(A) arba CRI(A) pilotai instruktoriai. Mokoma pagal CAA patvirtintas programas (JAR-FCL 1.261(c);

Praktinio rengimo programa neturi būti trumpesnė kaip 4 val. (įskaitant skrydžio egzaminą);

235.3. CAA išlaikyti orlaivio skrydžių vykdymo vadovo (SVV) teorijos egzaminą. CAA leidus, SW teorijos egzaminas gali būti laikomas CAA egzaminuotojui žodžiu;

235.4. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Praktinius gebėjimus tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinimų trukmė – ne mažiau kaip 1 valanda. Išvada įrašoma į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

236. Kvalifikaciją suteikia CAA, jei pateikiami šių Taisyklių 228 punkte nurodyti dokumentai.

237. Kvalifikacijos į pilotų licencijas įrašomos pagal šių Taisyklių 1 priede nurodytą tvarką.

238. Vienpiločių vienmotorių orlaivių klasės (SEP, SET) ir TMG kvalifikacijos galioja 2 metus.

239. Vienpiločių vienmotorių sausumos (SEP land) ir motosklandytuvų (TMG) kvalifikacijos pratęsimas, jeigu pretendentas:

239.1. per pastaruosius 12 mėn. orlaivio vadu skrido ne mažiau kaip 6 val., įskaitant ne mažiau kaip 12 kilimų ir tūpimų arba bent vieną skrydžio atkarpą reikiamu orlaivio tipu arba FS su FE; ir

*Punkto pakeitimai:*

*Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212*

239.2. likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos galiojimo pabaigos, pasitikrino profesinius įgūdžius šios klasės lėktuvu.

Jeigu pilotas turi SEP ir TMG klasių kvalifikacijas, o reikiamą skrydžių patirtį (šių Taisyklių 239.1 punktas) turi tik vienai iš jų, tai kitai kvalifikacijai pratęsti būtina patikrinti profesinius įgūdžius.

Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic-003).

240. Pilotams, turintiems kvalifikaciją skraidyti pagal prietaisus (IR), tikrinimai IR ir orlaivių klasės kvalifikacijoms pratęsti gali būti sujungti.

Pilotai, kurie turi ir orlaivių tipų (MP, ME arba SE) arba ME orlaivių klasės IR kvalifikacijas, SE IR kvalifikacija pratęsiama pagal 6 priede nurodytus reikalavimus.

241. Vienpiločių vienmotorių turbopropelerinių sausumos ir vandens (SET land and sea) orlaivių klasės kvalifikacijos pratęsimas, jeigu pretendentas:

241.1. per pastaruosius 12 mėn. atliko ne mažiau kaip 5 skrydžio atkarpas maršrutu (skrydžio atkarpos trukmė – ne mažesnė kaip 15 min.) SET orlaivių klasės lėktuvais arba bent vieną skrydžio atkarpą reikiamu orlaivio tipu arba FS su FE arba CRE; ir

241.2. likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos galiojimo pabaigos, pasitikrino profesinius įgūdžius šios klasės lėktuvu. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic-003).

242. Jeigu pilotas turimos (SEP, SET arba TMG) orlaivių klasės lėktuvo tipu neskraidė iki 12 mėnesių (licencija galiojanti), tam, kad jam būtų leista skraidyti šiuo lėktuvo tipu, privalu tuo orlaiviu treniruotis su instruktoriumi. Treniruotės apimtį nustato instruktorius. Leidimas įrašomas į piloto skraidymų knygutę.

Jeigu SEP, SET arba TMG orlaivių klasės kvalifikacija negaliojo iki 12 mėn. (licencija galiojanti), tam, kad būtų atnaujinta atitinkama orlaivių klasės kvalifikacija, pilotas privalo įvykdyti reikalavimus kaip ir kvalifikacijai pratęsti (šių Taisyklių 239 arba 241 punktai) bei pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Jeigu pretendentas neišlaiko kurios nors skrydžio egzamino dalies (elemento), egzaminuotojas gali nurodyti atlikti papildomą treniruotę. Sėkmingai išlaikyto skrydžio egzamino išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 003).

243. Jeigu pilotas turimos (SEP, SET arba TMG) orlaivių klasės lėktuvo tipu neskraidė arba orlaivių klasės kvalifikacija negaliojo iki 48 mėnesių (licencija galiojanti), tam, kad būtų leista skraidyti šiuo lėktuvo tipu / orlaivių klasės lėktuvais, pilotas privalo treniruotis reikiamu lėktuvo tipu su instruktoriumi. Treniruotės apimtis negali būti mažesnė kaip 50% skridos atnaujinamai kvalifikacijai gauti.

Profesiniai gebėjimai tikrinami pagal šių Taisyklių 28 ir 29 punktų reikalavimus.

244. Jeigu pilotas turimos (SEP, SET arba TMG) orlaivių klasės lėktuvo tipu neskraidė arba orlaivių klasės kvalifikacija negaliojo daugiau kaip 48 mėnesius (licencija galiojanti), tam, kad būtų leista skraidyti šiuo lėktuvo tipu (orlaivių klasės orlaiviais), pilotas privalo atlikti visą mokymo programą kvalifikacijai gauti (100%).

Profesiniai gebėjimai tikrinami pagal šių Taisyklių 26 ir 29 punktų reikalavimus.

245. Kvalifikacijos atnaujina CAA, pateikus reikiamus dokumentus (šių Taisyklių 228 punktas).

## **XV. VIENPILOČIŲ DAUGIAMOTORIŲ (MEP) ORLAIVIŲ KLASĖS KVALIFIKACIJA**

246. Reikalavimai gauti vienpiločių daugiamotorių sausumos (ME land) orlaivių klasės kvalifikaciją. Pretendentas privalo:

246.1. turėti galiojančią PPL(A), CPL(A) arba ATPL(A) licenciją;

246.2. lėktuvais turėti ne mažesnę kaip 70 val. skrydžių patirtį orlaivio vadu (JAR-FCL 1.260);

246.3. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą teorijos ir praktinio mokymo programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje (teorijos mokymo programos apimtis – ne trumpesnė kaip 7 val. – JAR-FCL 1.261(a) (2);

246.4. CAA išlaikyti orlaivio skrydžių vykdymo vadovo (SVV) teorijos egzaminą;

246.5. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Praktinius gebėjimus tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinimų trukmė – ne trumpiau kaip 1 val. Išvada įrašoma į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 004).

247. Mokyti skraidyti ME klasės orlaiviais gali pilotai instruktoriai, turintys FI(A) arba CRI(A) kvalifikacijas.

248. Mokomųjų skrydžių (be skrydžio egzamino) apimtis (JAR-FCL 1.261(b)(2) turi būti ne mažesnė kaip 6 val., iš kurių ne mažiau kaip:

248.1. 2 val. 30 min. įprastomis sąlygomis (visos sistemos ir varikliai veikia be sutrikimų);

248.2. 3 val. 30 min. imituojant avarinius atvejus (veiksmai išjungus vieną variklį, skrydžiai su asimetrine trauka).

249. MEP kvalifikaciją suteikia CAA, pateikus šių Taisyklių 228 punkte nurodytus dokumentus.

250. Vienpiločių daugiamotorių (MEP) orlaivių klasės kvalifikacija galioja 1 metus (JAR-FCL 1.245(a)).

251. MEP orlaivių klasės kvalifikacija pratęsiamą, jeigu pretendentas (JAR-FCL 1.245(b):

251.1. per pastaruosius 12 mėn. atliko ne mažiau kaip 10 skrydžio atkarpų maršrutu (atkarpos skrydžio trukmė – ne mažesnė kaip 15 min.) MEP orlaivių klasės lėktuvų tipais arba bent vieną skrydžio atkarpą reikiamu orlaivio tipu arba FS su FE arba CRE; ir

251.2. likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos galiojimo pabaigos, pasitikrino profesinius įgūdžius. Tikrinama ne žemesnio kaip C lygio FS treniruoklyje arba skrendant lėktuvu aerodrome



be keleivių. Tikrinimo trukmė – ne mažesnė kaip 1 val. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygėlę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 003).

252. Pilotams, turintiems kvalifikaciją skraidyti pagal prietaisus (IR), tikrinimai IR ir MEP orlaivių klasės kvalifikacijoms pratęsti gali būti sujungti.

Pilotai, kurie turi ir orlaivių tipų (MP, ME arba SE) IR kvalifikacijas, ME IR kvalifikacija pratęsiama pagal 6 priede nurodytus reikalavimus.

253. Jeigu pilotas turimos MEP orlaivių klasės lėktuvo tipu neskraidė iki 12 mėnesių (licencijai ir MEP orlaivių klasės kvalifikacija galiojanti), tam, kad būtų leista skraidyti šiuo lėktuvo tipu, pilotas privalo tuo orlaiviu treniruotis su instruktoriumi. Treniruotės apimtį nustato instruktorius. Leidimas įrašomas į piloto skraidymų knygutę.

Jeigu MEP orlaivių klasės kvalifikacija negaliojo iki 12 mėn. (licencija galiojanti), tam, kad būtų atnaujinta atitinkama orlaivių klasės kvalifikacija, pilotas privalo įvykdyti reikalavimus kaip ir kvalifikacijai pratęsti (šių Taisyklių 251 punktas) ir pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Jeigu pretendentas neišlaiko kurios nors skrydžio egzamino dalies (elemento), egzaminuotojas gali nurodyti pilotui atlikti papildomą treniruotę. Sėkmingai išlaikyto skrydžio egzamino išvados įrašomos į piloto skraidymų knygėlę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 003).

254. Jeigu pilotas ME orlaivių klasės lėktuvų tipais neskraidė daugiau kaip 1 metus, jis praranda ME orlaivių klasės kvalifikaciją.

255. Jeigu ME orlaivių klasės kvalifikacija negaliojo (arba šios klasės lėktuvo tipu pilotas neskraidė) iki 36 mėnesių, kvalifikacijai atnaujinti pretendentas privalo:

255.1. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruodamasis pagal programą gauti ME orlaivių klasės kvalifikaciją (ME kito lėktuvo tipo kvalifikacijai gauti). Programos apimtis ne mažesnė kaip 50% šiai kvalifikacijai gauti (lėktuvo tipo arba ME orlaivių klasės);

255.2. išlaikyti CAA orlaivio SVV teorijos egzaminą;

255.3. profesiniai gebėjimai tikrinami pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus.

256. Jeigu ME orlaivių klasės kvalifikacija negaliojo (arba šios klasės lėktuvo tipu pilotas neskraidė) daugiau kaip 36 mėnesius, kvalifikacijai atnaujinti pretendentas privalo:

256.1. atlikti teorijos ir praktinį mokymą pagal programą gauti ME orlaivių klasės kvalifikaciją CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

256.2. atnaujinti profesinius įgūdžius. Profesiniai įgūdžiai atnaujinami pagal gauti ME orlaivių klasės kvalifikaciją (ME kito lėktuvo tipo kvalifikaciją) programą (100%).

256.3. CAA išlaikyti orlaivio SVV teorijos egzaminą;

256.4. profesiniai gebėjimai tikrinami pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus.

275.7. išlaikyti CAA arba mokymo įstaigoje orlaivio SVV teorijos egzaminą. Egzaminas laikomas raštu arba kompiuteriu. Testai sudaromi iš visų teorijos mokymo programos temų. Klausimų skaičius – ne mažesnis kaip 100. Egzamino išlaikymo balas – 75% teisingų atsakymų kiekvienoje temoje (1 priedas JAR-FCL 1.261(a), Amdt.7).

*Punkto pakeitimai:*

*Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13*

## **XVI. VIENPILOČIŲ LĖKTUVŲ (SPA), PRISKIRTŲ PRIE SUDĖTINGŲ (HPA), KVALIFIKACIJA**

258. Vienpiločiai lėktuvai (SPA), įrašyti į šių Taisyklių 1 priedo lėktuvų sąrašą, priklausomai nuo jų konstrukcijų, sistemų, navigacijos įrangos, valdymo ypatumų ir sudėtingumo bei esančios lėktuve keleivių (asmenų) gyvybingumo užtikrinimo sistemos (hermetizavimo), gali būti priskirti prie sudėtingų lėktuvų (HPA).

Lėktuvai, kurie priskirti prie sudėtingų orlaivių (HPA), (šių Taisyklių 1 priedo lėktuvų sąrašuose) 3 stulpelyje pažymėti simboliu (HPA). Į licencijas įrašomos kiekvieno orlaivio tipo HPA orlaivių kvalifikacijos.

259. Reikalavimai pilotams gauti pirmą kvalifikaciją skraidyti didesnio sudėtingumo (HPA) lėktuvu (JAR-FCL 1.251):



- 259.1. skrydžių patirtis:
  - 259.1.2. ne mažesnė kaip 200 val. skridos lėktuvais;
  - 259.1.3. lėktuvais ne mažesnė kaip 70 val. skridos orlaivio vadu, jeigu ketinama gauti SP ME orlaivių klasės (1 priedas JAR-FCL 1.215 2 sąrašas) arba SP ME lėktuvo tipo (1 priedas JAR-FCL 1.220 A sąrašas) kvalifikaciją;
  - 259.2. teorijos žinios:
  - 259.2.1. galiojanti, išduota pagal ICAO standartus, ATP licencija arba galiojanti CPL/IR licencija ir baigti ATPL kursai; arba
  - 259.2.2. CAA išlaikyti ATPL(A) lygio teorijos egzaminus (sėkmingai baigus ATPL kursus); arba
  - 259.2.3. CAA akredituotoje mokymo įstaigoje sėkmingai baigti specialiuosius (papildomus) kursus gauti sudėtingo lėktuvo (HPA) kvalifikaciją. Kursų tematika ir jų vykdymo tvarka nurodyti 1 priede JAR-FCL 1.251.
- Šie kursai negali būti užskaityti siekiant gauti ATP licenciją.

## **XVII. ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJA**

260. Orlaivio tipo kvalifikaciją suteikia CAA, pateikus šių Taisyklių 228 punkte nurodytus dokumentus.

261. Orlaivių tipų kvalifikacijos suteikiamos pretendentams sėkmingai baigusiems permokymo (transition) kursus (AMC FCL 1(2).261(c)(2) 1). Permokoma CAA akredituotose TRTO mokymo įstaigose arba, CAA leidus, aviakompanijose (tik jų pačių poreikiams tenkinti). Pretendentai turi atitikti šių Taisyklių 270, 275 arba 281 punktų reikalavimus.

Kvalifikacijos įrašomos pagal šių Taisyklių 1 priedo reikalavimus.

262. Mokymas gauti orlaivio tipo kvalifikaciją turi trukti ne ilgiau kaip 6 mėnesius (nuo kursų pradžios iki praktinių gebėjimų tikrinimo) (JAR-FCL 1.240(4), 2.240(3)).

263. Tam, kad pilotai galėtų skraidyti ir kitais turimos orlaivio tipo kvalifikacijos lėktuvo variantais, numatyti šie mokymai (JAR-FCL 1(2).261(c)(2) 2):

263.1. skirtumų mokymo (differences) – gauti leidimą skraidyti kitu to paties orlaivio tipo varianto orlaiviu, kai įranga ir procedūros juo skraidyti gerokai skiriasi – būtinas papildomas teorijos ir praktinių įgūdžių mokymas konkrečiu orlaiviu arba atitinkamame treniruočių įrenginyje (STD); šiuo atveju mokymas įrašomas į piloto skraidymų knygelę ir patvirtinamas FI, CRI, SFI arba TRI parašu;

263.2. supažindinamieji (familiarisation) – gauti leidimą skraidyti kitu to paties orlaivio tipo variantu, kai įranga ir procedūros juo skraidyti nedaug skiriasi – mokymas skirtas įgyti papildomų žinių apie orlaivį.

264. Būtinai mokymų variantai pateikti 1 priede JAR-FCL 2.220 ir 1.220 A ir B orlaivių sąrašuose, o variantų paaiškinimai nurodyti 1 priede JAR-FCL 1.220(a)(b) ir 1 priede JAR-FCL 2.220(b)(c).

265. Skirtumų (differences) ir supažindinamuosius (familiarisation) mokymus organizuoja orlaivių naudotojai (vežėjai, aviakompanijos) pagal JAR-OPS reikalavimus.

266. Jeigu nuo skirtumų mokymo (differences) praėjo 2 metai ir pilotas tuo orlaivio tipo variantu neskraidė, jis turi pakartoti skirtumų mokymą (differences) arba pasitikrinti profesinius įgūdžius (JAR-FCL 1(2).235).

267. Reikalavimai skraidyti daugiau kaip vienu orlaivio tipu nurodyti JAR-OPS 1(3).980.

268. Pilotas, turintis orlaivio tipo kvalifikaciją, gali skraidyti tik tais orlaivių tipais ir variantais bei tomis sąlygomis, kurios įrašytos į piloto licenciją.

269. Orlaivio tipo kvalifikacija galioja vienerius metus nuo praktinių gebėjimų arba profesinių įgūdžių tikrinimo datos iki galiojimo metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos arba, kai laikomasi šių Taisyklių 251.2 punkto reikalavimų, metus laiko nuo kvalifikacijos galiojimo datos.

270. Reikalavimai orlaivio tipo kvalifikacijai LĖKTUVAIS

Reikalavimai gauti orlaivio tipo kvalifikaciją vienpiločiais vienmotoriais (SP SE(A) ir vienpiločiais daugiamotoriais (SPME(A):

270.1. galiojanti PPL, CPL arba ATP licencija;

270.2. lėktuvais skrydžių patirtis orlaivio vadu – ne mažesnė kaip 70 val. (tik SP ME(A);

270.3. sėkmingai baigti orlaivio tipo permokymo kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą teorijos ir praktinio rengimo programą.

Jeigu treniruotę treniruoklyje atlikti nėra galimybės, praktinis rengimas orlaiviu turi būti ne trumpesnis kaip 10 val. Jeigu orlaivis neturi hermetizacijos sistemos, FMS arba elektroninės skrydžių informacijos displejaus, CAA gali sumažinti praktinio rengimo programą, bet ji negali būti trumpesnė kaip 6 val. (AMC-FCL 1.261(c)(2) 12) (šių Taisyklių 248 punktas);

270.4. išlaikyti CAA orlaivio SVV teorijos egzaminą. Egzaminas laikomas raštu arba kompiuteriu. Testai sudaromi iš visų teorijos mokymo programos temų. Klausimų skaičius priklauso nuo orlaivio sudėtingumo, bet negali būti mažesnis kaip:

270.4.1. 40 – SP SE orlaivių tipais;

270.4.2. 60 – SP ME orlaivių tipais;

270.5. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Egzamino trukmė nurodyta šių Taisyklių 37 punkte. Egzaminuoja CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAALic – 002).

271. Mokymas orlaivio tipo (lėktuvais) kvalifikacijai gauti susideda iš (AMC FCL 1.261 (c)(2):

271.1. teorijos mokymo:

271.1.1. auditorinis mokymas; arba/ir

271.1.2. kompiuterinis mokymas (CBT);

271.2. praktinio rengimo (AMC FCL 1.261(c)(2) 10, 11 ir 12 punktas):

271.2.1. treniruotė treniruoklyje, kurios apimtis MPA įgulai – ne mažesnė kaip 32 val., iš jų ne mažiau kaip 16 val. FS.

Vienpiločių (SP) lėktuvų tipų pilotams treniruotės apimtis priklauso nuo orlaivio sudėtingumo ir treniruoklio lygio, bet treniruotės apimtis negali būti mažesnė kaip 10 val.;

271.2.2. treniruotė orlaiviu. Priklausomai nuo piloto turimos skrydžių patirties, treniruotės apimtis neturi būti mažesnė kaip:

271.2.2.1. pilotams, kurių skrydžių patirtis MPA orlaiviais – ne mažesnė kaip 500 val.: atlikti ne mažiau kaip 4 tūpimus orlaiviu, iš jų bent vieną visiškai sustojant po tūpimo;

271.2.2.2. kitiems pilotams: ne mažiau kaip 6 tūpimus.

CAA leidus, treniruotė lėktuvu gali būti atlikta po treniruotės treniruoklyje ir praktinių gebėjimų patikrinimo;

271.3. skrydžio egzamino orlaivio tipo kvalifikacijai gauti. Egzamino trukmė – kaip nurodyta šių Taisyklių 37 punkte. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAALic – 002).

272. Daugiapiločio orlaivio (lėktuvais) (MPA) tipo kvalifikacija gali būti suteikta sėkmingai baigus Nulinio skrydžių mokymo (NSM) kursų programą (Zero Flight Time Training Courses (ZFTT)). Programos aprašymas pateiktas 1 priede JAR-FCL 1.261(c)(2). Reikalavimai nurodyti šių Taisyklių 277 punkte.

273. Vienpiločių vienmotorių (SP SE(A) ir vienpiločių daugiamotorių (SP ME(A) orlaivių tipų kvalifikacijos pratęsimas, jeigu pretendentas įvykdė šių Taisyklių 251 punkto reikalavimus.

274. SP SE ir SP ME orlaivių tipų kvalifikacijos atnaujinamos:

274.1. jeigu SP SE arba SP ME orlaivio tipo kvalifikacija negaliojo iki 12 mėn., pilotas privalo:

274.1.1. įvykdyti reikalavimus, kaip ir kvalifikacijai pratęsti (šių Taisyklių 251 punktas), bei patikrinti profesinius įgūdžius reikiamu orlaivio tipu arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje. Tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Jeigu pretendentas neišlaiko kurios nors skrydžio egzamino dalies (elemento), egzaminuotojas gali nurodyti pilotui atlikti papildomą treniruotę. Sėkmingai išlaikyto skrydžio egzamino išvados

įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002).

274.2. jeigu kvalifikacija negaliojo iki 36 mėn., pilotas privalo:

274.2.1. atlikti ne mažesnę kaip 50% SP SE arba SP ME orlaivio tipo kvalifikacijai gauti programos treniruotę (šių Taisyklių 270 punktas) orlaiviu su instruktoriumi arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje; ir

274.2.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 002);

274.3. jeigu kvalifikacija negaliojo daugiau kaip 36 mėn., pilotas privalo:

274.2.1. atlikti visą programą orlaivio tipo kvalifikacijai gauti; ir

274.2.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 002).

275. Reikalavimai orlaivio tipo kvalifikacijai gauti daugiapiločiais (MPA) orlaiviais (JAR-FCL 1.250):

275.1. galiojanti PPL, CPL arba ATP licencija;

275.2. skrydžių patirtis orlaivio vadu lėktuvais – ne mažesnė kaip 100 val.;

275.3. galiojanti ME / IR kvalifikacija (suteikiant lėktuvo AN-2 tipo kvalifikaciją šio punkto reikalavimas netaikomas);

275.4. įgulos sąveikos daugiapiločiame orlaivyje (MCC) kursų baigimo dokumentas (kursų sudėtis ir užskaitymai nurodyti šių Taisyklių 276 punkte);

275.5. teorijos žinios turi atitikti reikalavimus ATP licencijai gauti (baigti ATPL kursus);

275.6. sėkmingai baigti orlaivio tipo permokymo kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (teorijos ir praktinio rengimo) (šių Taisyklių 271 punktas).

Jeigu treniruotę treniruoklyje atlikti nėra galimybės, praktinis rengimas orlaiviu turi būti ne mažesnis kaip 8 val. kiekvienam pilotui, pilotuojančiam orlaivį (PF) (AMC-FCL 1.261(c)(2) 12);

275.7. išlaikyti CAA orlaivio SW teorijos egzaminą. Egzaminas laikomas raštu arba kompiuteriu. Testai sudaromi iš visų teorijos mokymo programos temų. Klausimų skaičius – ne mažesnis kaip 100. Egzamino išlaikymo balas – 75% teisingų atsakymų kiekvienoje temoje (1 priedas JAR-FCL 1.261(a);

275.8. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Egzamino trukmė nurodyta šių Taisyklių 37 punkte. Egzaminuoja CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002).

276. MCC kursai (JAR-FCL I(2).261(d).

276.1. MCC kursus pagal CAA patvirtintas programas organizuoti gali būti leista CAA akredituotoms FTO, TRTO mokymo įstaigoms arba vežėjams (aviakompanijoms). MCC kursai rengiami:

276.1.1. mokiniams, atliekantiems integruotą mokymą CPL licencijai gauti su ATP kursu; arba

276.1.2. PPL/IR ir / arba CPL/IR pilotams, kurie pageidauja gauti pirmą daugiapiločio orlaivio tipo (MPA) kvalifikaciją, nėra baigę integruoto mokymo su ATP kursu;

276.2. kursų praktiniam rengimui naudojami ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruokliai;

276.3. kursų trukmė – ne ilgesnė kaip 6 mėn.;

276.4. kursų sudėtis ir apimtis (MCC kursų teorijos ir praktinio rengimo programa pateikta AMC -FCL 1(2).261(d):

276.4.1. teorijos mokymas – ne mažiau kaip 25 val.;

276.4.2. praktinis mokymas (pratybos) – ne mažiau kaip 20 val.;

276.5. MCC kursų ir praktinio rengimo valandų užskaitymas:

276.5.1. nuo MCC(A) kursų atleidžiami:

276.5.1.1. sraigtasparnių pilotai, turintys MCC kursų baigimo (pagal JAR-FCL 2 reikalavimus) dokumentą ir skrydžių patirtį MPH sraigtasparniais, ne mažesnę kaip 100 val.;

276.5.1.2. sraigtasparnių pilotai, turintys ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių MPH sraigtasparniais;

276.5.1.3. lėktuvų pilotai, turintys ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių MPA lėktuvais arba atestuotais pagal JAR/FAR 23 SP SE arba SP ME lėktuvais, kai pagal JAR-OPS reikalavimus būtina skraidyti ne mažiau kaip dviem pilotams;

276.5.2. praktinis rengimas (pratybos) gali būti sumažintas:

276.5.2.1. studentams, studijuojantiems pagal nepertraukiamą (integruotą) programą su ATP kursu – 5 val.;

276.5.2.2. pilotams, kurių MCC kursai sujungti su kursais MPA orlaivio tipo kvalifikacijai gauti ir mokymas atliekamas tuo paties orlaivio tipo FS – 10 val.;

276.6. Sėkmingai baigus MCC kursus (teorijos ir praktinį rengimą) ir gavus sąveikos daugianarėje įguloje įvertinimą (MPA orlaivyje arba FS), pretendentai išduodamas MCC kursų baigimo dokumentas.

277. Reikalavimai gauti leidimą rengti pilotus skraidyti MPA lėktuvais pagal Nulinio skrydžių mokymo (NSM) (Zero Flight Time Training (ZFTT) programą (1 priedas JAR-FCL 1.261(c)(2):

277.1. skrydžio treniruokliams (FS):

277.1.1. FS turi būti atestuotas pagal JAR-STD reikalavimus;

277.1.2. CAA patvirtintas tinkamu treniruoti pagal ZFTT programą;

277.1.3. tinkamas atlikti juo mokymus pagal visą mokymo programą;

277.1.4. atitikti vežėjo naudojamą orlaivio tipą;

277.2. orlaiviams:

277.2.1. orlaivio tipas – turboreaktyvinis, transportinės kategorijos;

277.2.2. maksimali kilimo masė – ne mažesnė kaip 10 tonų;

277.2.3. krėslų keleiviams – ne mažiau kaip 20;

277.3. pilotams:

277.3.1. skrydžių patirtis MPA lėktuvais:

277.3.1.1. ne mažesnė kaip 1500 val. arba 250 skrydžio atkarpų, jeigu bus mokoma CG arba C lygio FS;

277.3.1.2. ne mažesnė kaip 500 val. arba 100 skrydžio atkarpų, jeigu bus mokoma DG arba D lygio FS;

277.4. instruktoriui:

277.4.1. turėti mokomojo orlaivio tipo TRI(A) galiojančią kvalifikaciją; ir

277.4.2. atlikti treniruotę FS pagal AMC FCL 1.365 2 dalies 8 p. nurodytus elementus;

277.5. vežėjui – ne mažiau kaip 1 metus būti akredituotu vežėju pagal JAR-OPS reikalavimus.

278. Nulinio skrydžių mokymo (NSM) (ZFTT) programą tvirtina ir leidimą pagal ją mokyti išduoda CAA. Mokymą vykdo TRTO arba vežėjas, jeigu vežėjas ir TRTO sudarę sutartį, kuri garantuotų, kad mokymas bus vykdomas

laikantis visų reikalavimų (FS, pilotams ir kt.).

279. Daugiapiločio (MP) orlaivio tipo kvalifikacija pratęsiama (JAR-FCL 1.245(b), jeigu pretendentas:

279.1. per pastaruosius 12 mėn. atliko ne mažiau kaip 10 skrydžio atkarpų maršrutu (atkarpos skrydžio trukmė – ne mažesnė kaip 15 min.) reikiamu orlaivio tipu arba bent vieną skrydžio atkarpą reikiamu orlaivio tipu arba treniruokliu su TRE;

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13

279.2. likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos galiojimo pabaigos pasitikrino profesinius įgūdžius. Tikrinama ne žemesnio kaip C lygio FS treniruoklyje arba skrendant be keleivių lėktuvu aerodrome. Tikrinimo trukmė nurodyta šių Taisyklių 37 punkte. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 002).

280. Daugiapiločio (MP) orlaivio tipo kvalifikacijos atnaujinimas:

280.1. jeigu MPA orlaivio tipo kvalifikacija negaliojo iki 12 mėn. pilotas privalo įvykdyti reikalavimus kaip ir kvalifikacijai pratęsti (šių Taisyklių 279 punktas) bei patikrinti profesinius įgūdžius reikiamu orlaivio tipu arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje. Tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Jeigu pretendentas neišlaiko bet kurios skrydžio egzamino dalies (elemento), egzaminuotojas gali nurodyti pilotui atlikti papildomą treniruotę. Sėkmingai išlaikyto skrydžio egzamino išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002);

280.2. jeigu kvalifikacija negaliojo iki 48 mėn. pilotas privalo:

280.2.1. atlikti ne mažesnę kaip 50% MPA orlaivio tipo kvalifikacijai gauti treniruotę (šių Taisyklių 271 punktas) orlaiviu su instruktoriumi arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje; ir

280.2.2. patikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 002);

280.3. jeigu kvalifikacija negaliojo daugiau kaip 48 mėn., pilotas privalo:

280.3.1. atlikti visą programą orlaivio tipo kvalifikacijai gauti, ir

280.3.2. patikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 002).

281. Reikalavimai orlaivio tipo kvalifikacijai SRAIGTASPARNIAIS

Reikalavimai gauti orlaivio tipo kvalifikaciją vienpiločiais vienmotoriais (SP SE(H) arba daugiamotoriais (SP ME(H) sraigtasparniais:

281.1. galiojanti PPL, CPL arba ATP licencija;

281.2. skrydžių patirtis orlaivio vadu sraigtasparniais – ne mažesnė kaip 70 val. (tik SP ME(H) kvalifikacijai gauti);

281.3. pirmai SP ME(H) kvalifikacijai – pretendentas privalo sėkmingai baigti parengiamuosius kursus CAA akredituotoje FTO arba TRTO mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą ME(H) orlaivio tipo kvalifikacijai gauti (programa nurodyta 1 priede JAR-FCL 2.255) arba būti išlaikęs visus teorijos egzaminus CPL(H) gauti pagal visas JAR-FCL 470 temas.

Parengiamieji kursai gauti pirmą ME(H) kvalifikaciją, negali būti užskaityti gauti CPL(H);

281.4. sėkmingai baigti orlaivio tipo permokymo kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (teorijos ir praktinio rengimo) (šių Taisyklių 282 punktas);

281.5. išlaikyti CAA orlaivio SVV teorijos egzaminą. Egzaminas laikomas raštu arba kompiuteriu. Testai sudaromi iš visų teorijos mokymo programos temų. Klausimų skaičius priklauso nuo orlaivio sudėtingumo, bet negali būti mažesnis kaip:

281.5.1. 40 – SP SE sraigtasparniais;

281.5.2. 60 – SP ME sraigtasparniais;

281.6. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Egzamino trukmė nurodyta šių Taisyklių 37 punkte. Egzaminuoja CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 006).

282. Orlaivio tipo kvalifikacijai sraigtasparniais gauti mokymas susideda iš (AMC-FCL 2.261(c)(2):

282.1. teorijos mokymas:

282.1.1. auditorinis mokymas; arba/ir

282.1.2. kompiuterinis mokymas (CBT);

282.2. praktinio rengimo (AMC-FCL 2.261(c)(2)(10):

282.2.1. treniruotė treniruoklyje, kurios apimtis MPH įgulai – ne mažesnė kaip 32 val., iš jų ne mažiau kaip 16 val. FS. Jeigu treniruotė treniruoklyje atlikti nėra galimybės, praktinis rengimas sraigtasparniu turi būti ne mažesnis kaip:

282.2.1.1. 5 val. – SP SE sraigtasparniais;

282.2.1.2. 8 val. – SP ME sraigtasparniais;

282.2.1.3. 10 val. -MPH sraigtasparniais;

282.2.2. treniruotė orlaiviu. Priklausomai nuo piloto turimos skrydžių patirties treniruotės apimtis neturi būti mažesnė kaip:

282.2.2.1. pilotams, kurių skrydžių patirtis panašiais sraigtasparnių tipais mažesnė kaip 300 val. arba bendra skrida sraigtasparniais mažesnė kaip 1000 val. – atlikti ne mažiau kaip 6 skrydžius aerodromo ratu kiekvieną kartą nutupiant ir visiškai sustojant;

282.2.2.2. pilotams, kurių skrydžių patirtis panašiais sraigtasparnių tipais didesnė kaip 300 val. arba bendra skrida sraigtasparniais didesnė kaip 1000 val., atlikti ne mažiau kaip 4 skrydžius aerodromo ratu kiekvieną kartą nutupiant ir visiškai sustojant;

282.3. skrydžio egzamino orlaivio tipo kvalifikacijai gauti. Egzamino trukmė – kaip nurodyta šių Taisyklių 37 punkte. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002).

283. Sraigtasparnių tipų (SP SE, SP ME ir MPH) kvalifikacijos pratęsimas, jeigu pretendentas:

283.1. per kvalifikacijos galiojimo laiką (12 mėn.) skrido ne mažiau kaip 2 val. reikiamo sraigtasparnio tipo. Jeigu SP SEP(H) pilotai turi kvalifikaciją (-as) ir skrydžių patirtį SP ME(H) arba MPH sraigtasparniais ne mažesnę

kaip 2 val., vienpiločių vienmotorių stūmoklinių (SP SEP) sraigtasparnių kvalifikacijoms pratęsti privalo pasitikrinti vienu iš jų (SP SEP), bet profesiniai tikrinimai šiuo atveju atliekami kasmet vis kitu sraigtasparnio tipu (SP SEP);

283.2. likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos galiojimo pabaigos pasitikrino profesinius įgūdžius. Tikrinama ne žemesnio kaip C lygio FS treniruoklyje arba skrendant be keleivių aerodrome konkrečiu sraigtasparnio tipu.

Jeigu reikiamo FS lygio nėra, leidžiama tikrinti FNPT (veiksmi avariniais atvejais) ir orlaiviu. Tikrinimo trukmė – kaip nurodyta šių Taisyklių 38 punkte. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 005).

284. Pilotams, turintiems IR kvalifikaciją, leidžiama jungti tikrinimus patvirtinti IR kvalifikaciją ir įvertinti orlaivio tipo profesinius įgūdžius.

285. SP SE ir SP ME sraigtasparnių tipų kvalifikacijos atnaujinamos:

285.1. jeigu SP SE arba SP ME sraigtasparnio tipo kvalifikacija negaliojo iki 12 mėn. pilotas privalo:

285.1.1. įvykdyti reikalavimus kaip ir kvalifikacijai pratęsti (šių Taisyklių 283 punktas) bei pasitikrinti profesinius įgūdžius reikiamu sraigtasparnio tipu arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje. Tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Jeigu pretendentas neišlaiko kurios nors skrydžio egzamino dalies (elemento), egzaminuotojas gali nurodyti pilotui atlikti papildomą treniruotę. Sėkmingai išlaikyto skrydžio egzamino išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 002);

285.2. jeigu kvalifikacija negaliojo iki 36 mėn., pilotas privalo:

285.2.1. atlikti ne mažesnę kaip 50% SP SE arba SP ME orlaivio tipo kvalifikacijai gauti treniruotę (šių Taisyklių 282.2 punktas) orlaiviu su instruktoriumi arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje; ir

285.2.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 006);

285.3. jeigu kvalifikacija negaliojo daugiau kaip 36 mėn., pilotas privalo:

285.3.1. atlikti visą programą orlaivio tipo kvalifikacijai gauti; ir

285.3.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 006).

286. Reikalavimai gauti orlaivio tipo kvalifikaciją daugiapiločiais (MPH) sraigtasparniais (JAR-FCL 2.250):

286.1. galiojanti PPL, CPL arba ATP licencija;

286.2. skrydžių patirtis orlaivio vado sraigtasparniais – ne mažesnė kaip 70 val.

Jeigu pretendentas, atliekantis integruotą CPL(H) kursą, turi skrydžių patirtį orlaivio vado sraigtasparniais mažesnę kaip 70 val., jam MPH sraigtasparnio tipo kvalifikacija gali būti suteikta ribojant teises, t. y. eiti tik antrojo piloto pareigas. Ribojimai panaikinami, kai pretendentas (JAR-FCL 2.250(a)(l):

286.2.1. įgis ne mažesnę kaip 70 val. skrydžių patirtį orlaivio vado sraigtasparniais arba antruoju pilotu, vykdančiu orlaivio vado funkcijas vadui prižiūrint; ir

286.2.2. pasitikrins praktinius gebėjimus reikiamu sraigtasparnio tipu pagal JAR-FCL 2.262(b) reikalavimus;

286.3. įgulos sąveikos daugiapiločiame sraigtasparnyje (MCC) kursų baigimo dokumentas (kursų sudėtis ir užskaitymai nurodyti šių Taisyklių 266 punkte);

286.4. suteikiant MPH kvalifikaciją vizualiems skrydžiams (VFR) – baigti CPL(H) kursą ir išlaikyti visus teorijos egzaminus pagal JAR-FCL 2.160(a) ir (b) reikalavimus; arba

286.5. suteikiant MPH kvalifikaciją su IR kvalifikacija:

286.5.1. turėti galiojančią CPL(H) licenciją su IR kvalifikacija; arba

286.5.2. teorijos žinios atitikti žinias ATP licencijai gauti (baigti ATPL kursą);

286.6. sėkmingai baigti orlaivio tipo permokymo kursą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (teorijos ir praktinio rengimo) (šių Taisyklių 270 punktas);

286.7. išlaikyti CAA orlaivio SVV teorijos egzaminą. Egzaminas laikomas raštu arba kompiuteriu. Testai sudaromi iš visų teorijos mokymo programos temų. Klausimų skaičius – ne mažesnis kaip 100. Egzamino išlaikymo balas 75% teisingų atsakymų kiekvienoje temoje (1 priedas JAR-FCL 1.261(a).

286.8. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Egzamino trukmė nurodyta šių Taisyklių 37 punkte. Egzaminuoja CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAALic – 002).

287. MPH kvalifikacijos pratęsiamos pagal šių Taisyklių 283 ir 284 punktų reikalavimus.

288. Daugiapiločių sraigtasparnių (MPH) kvalifikacijų atnaujinimas (licencija galiojanti):

288.1. jeigu MPH sraigtasparnio kvalifikacija negaliojo iki 12 mėn., pilotas privalo įvykdyti reikalavimus kaip ir kvalifikacijai pratęsti (šių Taisyklių 283 punktas) bei pasitikrinti profesinius įgūdžius reikiamu sraigtasparnio tipu arba ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje. Tikrina CAA egzaminuotojas. Tikrinama pagal šių Taisyklių 26, 27 ir 28 punktų reikalavimus. Jeigu pretendentas neišlaiko kurios nors skrydžio egzamino dalies (elemento), egzaminuotojas gali nurodyti pilotui atlikti papildomą treniruotę. Sėkmingai išlaikyto skrydžio egzamino išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAALic – 006).

288.2. jeigu MPH kvalifikacija negaliojo iki 48 mėn., pilotas privalo:

288.2.1. atlikti ne mažesnę kaip 50% MPH sraigtasparnio tipo kvalifikacijai gauti treniruotę (šių Taisyklių 282.2 punktas) ne žemesnio kaip FNPTII lygio treniruoklyje ir orlaiviu su instruktoriumi;

288.2.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 006).

288.3. jeigu MPH kvalifikacija negaliojo daugiau kaip 48 mėn., pilotas privalo:

288.3.1. atlikti visą programą orlaivio tipo kvalifikacijai gauti; ir

288.3.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrinama pagal šių Taisyklių 28 punkto reikalavimus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 006).

## **XVIII. SKRYDŽIŲ PAGAL PRIETAISUS (IR) KVALIFIKACIJA**

289. Skraidyti pagal prietaisus leidžiama PPL, CPL ir ATPL(H) pilotams, kuriems suteikta

IR kvalifikacija, išskyrus, kai atliekamas piloto įgūdžių patikrinimas arba mokymo tikslais skrendama su instruktoriumi.

ATPL(A) išduodama su IR kvalifikacija.

290. IR kvalifikacija galioja vienerius metus nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos (galiojimas, kaip nurodyta šių Taisyklių 227 punkte).

291. Pilotas, turintis IR kvalifikaciją, gali skraidyti pagal prietaisus iki ne žemesnio kaip 200 pėdų (60 metrų) apsisprendimo aukščio.

Skraidyti prasteniū oru (apsisprendimo aukštis – mažesnis kaip 200 pėdų (60 metrų) pretendui gali būti leista tik papildomai pasimokius (teorijos ir praktinis rengimas) pagal CAA patvirtintą įmonės Mokymo vadove (SVV D dalis) esančią programą.

292. Konkrečias sąlygas, kuriomis pilotas gali naudotis IR kvalifikacija, suteikia aviakompanija pagal JAR-OPS reikalavimus.

293. Skrydžiai pagal prietaisus vykdomi pagal nustatytas skrydžių pagal prietaisus taisykles (IFR) ir nustatytas meteorologines sąlygas (meteorologinis minimumus) kilti ir tūpti.

294. Lėktuvų ar sraigatarnių pilotai, turintys galiojančias IR kvalifikacijas ir pageidaujantys gauti IR kvalifikaciją kitos kategorijos orlaiviu (lėktuvu ar sraigatarniu), privalo mokytis išlyginamųjų kursų programos CAA akredituotoje mokymo įstaigoje, išlaikyti CAA 1 priede JAR-FCL 1(2).470 lentelėje (B) ženklų pažymėtų dalykų teorijos egzaminus, atlikti praktinį rengimą ir atitikti šių Taisyklių 304 punkto reikalavimus bei išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą.

295. IR kvalifikacija suteikiama pretendui, sėkmingai baigusiam integruotą mokymą CPL licencijai gauti (šių Taisyklių 144, 148 arba 167 punktai) arba modulinį mokymą (teorijos ir praktinio rengimo) ir išlaikiusiam CAA šių Taisyklių 298 punkto nurodytus teorijos bei praktinių gebėjimų egzaminus.

296. Per skrydžio egzaminą pretendas privalo pademonstruoti gebėjimus:

296.1. saugiai valdyti orlaivį pagal skrydžių vykdymo vadove (SVV) nurodytas normas;

296.2. visus manevrus atlikti sklandžiai ir tiksliai;

296.3. pademonstruoti gerą nuovoką ir oreivystės žinias;

296.4. pritaikyti aviacijos žinias praktiškai;

296.5. visais atvejais valdyti orlaivį, atlikti visas procedūras taip, kad nekiltų abejonių dėl skrydžių saugos.

297. Skrydžio egzaminui normatyvai nurodyti šių Taisyklių 3 priede.

298. Laikomi šių dalykų (1 priedas JAR-FCL 1(2).470) teorijos egzaminai:

298.1. Oro teisė;

298.2. Bendrosios žinios apie orlaivius;

298.3. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

298.4. Žmogaus galimybės skraidyti;

298.5. Meteorologija;

298.6. Navigacija;

298.7. Radijo ryšys.

299. IR kvalifikaciją suteikia CAA, kai sumokama nustatyta valstybės rinkliava ir pateikiami:

299.1. CAA nustatyto pavyzdžio prašymas ir teorijos bei praktinių gebėjimų egzaminų lapai (CAA Lic – 013);

299.2. licencija;

299.3. skraidymų knygelė.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, *Žin.*, 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

300. Reikalavimai gauti skrydžių pagal prietaisus (IR) kvalifikaciją LĖKTUVAIS

Patirtis:

300.1. galiojanti PPL(A) ir skraidyti naktį kvalifikacija (VFRN) arba galiojanti CPL(A);

300.2. ne mažesnė kaip 50 val. skrida orlaivio vadu maršrutais lėktuvu arba sraigatarniu, iš kurių ne mažiau kaip 10 val. skrydžių lėktuvu.



301. Sveikatos būklė – pagal turimą licenciją (PPL pilotams klausia turi atitikti reikalavimus gauti 1 klasės SP).

302. Teorijos žinios – sėkmingai baigti integruotą mokymą CPL(A)(H) licencijai gauti suteikiant IR kvalifikaciją (šių Taisyklių 144, 148, 167 punktai) arba CAA akredituotoje mokymo įstaigoje modulinis kursas gauti IR kvalifikaciją (šių Taisyklių 303 punktas) (mokymo kursų apimtis ir programa nurodyta JAR-FCL 1(2).205 ir AMC FCL 1(2).470) ir:

302.1. turėti leidimą palaikyti radijo ryšį anglų kalba;

302.2. anglų kalbos mokėjimas turi atitikti 1 priede JAR-FCL 1(2).200 1 p. nurodytus reikalavimus;

302.3. CAA išlaikyti teorijos egzaminus (šių Taisyklių 298 punktas).

303. Moduliniai kursai gauti IR kvalifikaciją susideda iš (1 priedas JAR-FCL 1(2).205):

303.1. teorijos mokymo (programa nurodyta 1 priede JAR-FCL 1(2).470.):

303.1.1. kursų apimtis – ne mažesnė kaip 200 val. (1 val. = 60 min.);

303.1.2. kursų trukmė – kursai neturi trukti ilgiau kaip 18 mėn.;

303.2. praktinio rengimo pagal CAA patvirtintą programą (skrydžiai pagal IFR normaliomis, neįprastomis ir avarinėmis sąlygomis), kuris turi apimti (1 priedas JAR-FCL 1(2).205 13 punktas):

303.2.1. pasirengimą skrydžiui pagal IFR, dokumentų naudojimą, skrydžio plano sudarymą ir pateikimą;

303.2.2. skrydžių pagal IFR vykdymo tvarką normaliomis, neįprastomis ir avarinėmis sąlygomis:

303.2.3. perėjimą nuo vizualaus prie skrydžio pagal prietaisus pakilus;

303.2.4. skrydžius pagal standartines išvykimo ir atvykimo schemas (SID, STAR);

303.2.5. skrydžius maršrutu pagal IFR;

303.2.6. skrydžius laukimo zonoje (įskridimas, laukimas ir išskridimas);

303.2.7. artėjimas tūpti iki apsisprendimo aukščio (minimumo);

303.2.8. nutraukto artėjimo procedūras;

303.2.9. tūpimus, kai oro sąlygos artimos nustatytam minimumui;

303.2.10. skrydžio manevrus ir skrydžio charakteristikas.

Sėkmingai baigęs teorijos ir praktinį rengimą pretendentas laiko praktinių gebėjimų (skrydžio) egzaminą tuo orlaivio tipu, kuris buvo naudojamas kursų metu.

304. Atlikdamas praktinio rengimo programą pretendentas turi įgyti tokią skrydžių patirtį (1 priedas JAR-FCL 1.205 9 ir 10 punktai):

304.1. vienmotoriais SE lėktuvais – ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip:

304.1.1. 20 val. gali būti skraidyta FNPTI treniruoklyje; arba

304.1.2. 35 val. – FNPTII arba FS treniruokliuose (CAA leidus, ne daugiau kaip 10 val. šio laiko (35 val.) gali būti skraidytos FNPTI treniruoklyje);

304.2. daugiamotoriais ME lėktuvais – ne mažesnę kaip 55 val. skrydžių pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip:

304.2.1. 25 val. gali būti skraidyta FNPTI treniruoklyje; arba

304.2.2. 40 val. – FNPTII arba FS treniruokliuose (CAA leidus, ne daugiau kaip 10 val. šio laiko (40 val.) gali būti skraidytos FNPTI treniruoklyje).

Skrida ME lėktuvu pagal prietaisus negali būti mažesnė kaip 15 val.

305. Pilotai, turintys SE IR(A) bei ME orlaivio tipo arba ME orlaivių klasės kvalifikacijas ir pageidaujantys gauti pirmą IR(A) kvalifikaciją skraidyti ME lėktuvais, privalo sėkmingai baigti CAA akredituotoje mokymo įstaigoje praktinį mokymą ir skristi ne mažiau kaip 5 val. mokomųjų skrydžių ME lėktuvais, iš kurių ne daugiau kaip 3 val. gali būti skraidytos FNPTII arba FS treniruokliuose.

306. Komercinės aviacijos pilotams (CPL(A) išduota pagal ICAO standartus) gauti IR(A) kvalifikaciją praktinio rengimo programa (šių Taisyklių 304.1 arba 304.2 punktai) gali būti sumažinta 5 val. (1 priedas JAR-FCL 1.205 12 punktas).

307. Jeigu pretendentas gauti IR(A) kvalifikaciją turi galiojančią IR(H) kvalifikaciją, jam

praktinio rengimo programa (šių Taisyklių 304.1 arba 304.2 punktai) gali būti sumažinta 10 val. (JAR-FCL 1.205 (b)).

308. IR(A) kvalifikacija pratęsiama, jeigu pretendentas ne anksčiau kaip likus 3 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo datos pasitikrino profesinius įgūdžius.

Jei įmanoma, IR(A) kvalifikacijos tikrinimas apjungiamas su profesinių įgūdžių tikrinimu orlaivio tipo arba orlaivių klasės kvalifikacijoms pratęsti. Šiuo atveju IR(A) kvalifikacijos galiojimo laikas sutampa su orlaivio tipo arba orlaivių klasės kvalifikacijų galiojimu (12 mėn.), išskyrus SE SP kvalifikaciją, kuri galioja 24 mėn.

309. Jeigu profesiniai įgūdžiai tikrinami tik IR(A) kvalifikacijai pratęsti (neapjungiant su orlaivio tipo arba orlaivių klasės kvalifikacijų tikrinimu), pretendentas privalo (JAR-FCL 1.246 (2):

309.1. patikrinti profesinius įgūdžius pagal skrydžių pagal prietaisus (IR) kvalifikacijai gauti egzaminų lapo (CAA Lic – 013) 1 skyriaus 1.9 ir 1.10 dalis bei III, IV ir V skyriuose nurodytus skrydžio elementus;

309.2. pasirengti skrydžiui pagal egzaminų lapą (CAALic – 013) 1 skyriuje numatytus ir atitinkančius būsimą skrydį elementus;

309.3. jeigu profesiniai įgūdžiai tikrinami ME lėktuvu, būtina atlikti tikrinimus ir pagal egzaminų lapo (CAA Lic – 013) VI skyriaus elementus.

310. Profesiniams įgūdžiams tikrinti (kvalifikacijai pratęsti), be orlaivių, gali būti naudojami ir FNPTII arba FS treniruokliai, bet šiuo atveju kiekvieną antrą tikrinimą būtina atlikti orlaivyje.

311. Jeigu pilotui IR kvalifikacija suteikta ribojant tik MPA orlaivius, IR kvalifikacijai pratęsti ir atnaujinti profesiniai įgūdžiai tikrinami MPA orlaiviu.

312. Profesinius įgūdžius tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 013).

313. SE ir SP ME pilotų, kurie turi kitų orlaivių kategorijų IR kvalifikacijas, IR(A) kvalifikacijos gali būti pratęstos, jei įvykdomos 6 priede nurodytos sąlygos.

314. Tam, kad IR(A) kvalifikacija būtų atnaujinta, pretendentas privalo (JAR-FCL 1.246 (b):

314.1. atnaujinti teorijos ir praktinius gebėjimus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą;

314.2. patikrinti praktinius gebėjimus pagal skrydžių pagal prietaisus (IR) kvalifikacijai gauti egzaminų lapą (CAA Lic – 013) nurodytus skrydžio elementus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 013).

IR(A) galios vienerius metus nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos iki galiojančių metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos (įskaitytinai).

315. Jeigu IR(A) kvalifikacija nebuvo pratęsta arba atnaujinta per 7 metus, tam, kad pretendentui būtų atnaujinta IR kvalifikacija, jis privalo išlaikyti visus IR kvalifikacijai gauti teorijos egzaminus ir patikrinti praktinius gebėjimus. (JAR-FCL 1.185 (c)).

316. Reikalavimai gauti skrydžių pagal prietaisus (IR) kvalifikaciją SRAIGTASPARNIAIS Patirtis:

316.1. galiojanti PPL(H) ir skraidyti naktį kvalifikacija (VFRN) arba galiojanti CPL(H);

316.2. ne mažesnė kaip 50 val. skrydžių orlaivio vadu maršrutais lėktuvais arba sraigtasparniais, iš kurių ne mažiau kaip 10 val. skrydžių sraigtasparniais.

317. Sveikatos būklės, teorijos žinių reikalavimai bei modulinių kursų sudėtis nurodyti šių Taisyklių 301, 302, ir 303 punktuose.

318. Atliekantis praktinio rengimo programą pretendentas turi įgyti tokią skrydžių patirtį (1 priedas JAR-FCL 2.205 9 ir 10 punktai):

318.1. vienmotoriais SE sraigtasparniais – ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip:

318.1.1. 20 val. gali būti skraidyta FNPTI (H) arba (A) treniruokliuose. Šios 20 val. skrydžių FNPTI (H) arba (A) treniruokliais gali būti pakeistos skrydžiais pagal prietaisus lėktuvais (A); arba

318.1.2. 35 val. – sraigtasparnių FNPTII/III arba FS treniruokliuose.

Skrida atestuotu skraidyti pagal prietaisus sraigtasparniu negali būti mažesnė kaip 10 val.;

318.2. daugiamotoriais ME sraigtasparniais – ne mažesnę kaip 55 val. skrydžių pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip:

318.2.1. 20 val. gali būti skraidyta FNPTI (H) arba (A) treniruokliuose. Šios 20 val. skrydžių FNPTI (H) arba (A) treniruokliais gali būti pakeistos skrydžiais pagal prietaisus lėktuvais (A); arba

318.2.2. 40 val. – sraigtasparnių FNPTII/III arba FS treniruokliuose.

Skrida atestuotu skraidyti pagal prietaisus ME sraigtasparniu negali būti mažesnė kaip 10 val.

319. Pilotams mėgėjams (PPL(H), turintiems galiojančias kvalifikacijas skraidyti vizualiai naktį (VFRN), ir komercinės aviacijos pilotams (CPL(H) išduota pagal ICAO standartus) gauti IR(A) kvalifikaciją praktinio rengimo programa (šių Taisyklių 318.1 arba 318.2 punktai) gali būti sumažinta 5 val. (1 priedas JAR-FCL 2.205 11 punktas).

320. Jeigu pretendentas gauti IR(H) kvalifikaciją turi galiojančią IR(A) kvalifikaciją, jam praktinio rengimo programa (šių Taisyklių 318.1 arba 318.2 punktai) gali būti sumažinta 10 val. (JAR-FCL 2.205).

321. Sėkmingai baigęs teorijos ir praktinį rengimą, pretendentas laiko praktinių gebėjimų (skrydžio) egzaminą tuo orlaivio tipu, kuris buvo naudojamas kursų metu.

322. IR(H) kvalifikacija pratėsima, jeigu pretendentas įvykdė reikalavimus orlaivio tipo kvalifikacijai pratęsti (šių Taisyklių 283 punktas) ir ne anksčiau kaip likus 3 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo pabaigos pasitikrino profesinius įgūdžius. IR(H) profesiniai įgūdžiai tikrinami pagal sraigtasparnio tipo kvalifikacijai pratęsti egzaminų lapo (CAA Lic – 005) IV skyriuje nurodytus elementus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir prašymą orlaivio tipo kvalifikacijai pratęsti (CAA Lic – 005).

323. IR(H) kvalifikacijai atnaujinti pretendentas privalo (JAR-FCL 2.185):

323.1. atnaujinti teorijos ir praktinius gebėjimus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą;

323.2. patikrinti praktinius gebėjimus pagal skrydžių praktinio mokymo ir skrydžio egzaminų lapą (CAA Lic – 013) nurodytus skrydžio elementus. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic-013).

IR(H) galios vienerius metus nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos iki galiojančių metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos (įskaitytinai).

324. IR(H) SE sraigtasparniais atnaujinama SE arba ME sraigtasparniais (JAR-FCL 2.185(b));

325. Jeigu IR(H) yra ribojama skraidyti tik MPH sraigtasparniais, IR(H) atnaujinama tik MPH sraigtasparniais. (JAR-FCL 2.185 (b)).

326. Jeigu IR(H) kvalifikacija nebuvo pratęsta arba atnaujinta per 7 metus, tam, kad pretendentui būtų atnaujinta IR kvalifikacija, jis privalo išlaikyti visus kvalifikacijai gauti teorijos egzaminus ir patikrinti praktinius gebėjimus (JAR-FCL 1.185 (c)).

## **XIX. INSTRUKTORIAUS KVALIFIKACIJA (BENDRIEJI REIKALAVIMAI)**

327. Praktinį rengimą gauti licencijas, kvalifikacijas ar specialiuosius leidimus atlieka pilotai, turintys (JAR-FCL 1(2).300):

327.1. galiojančias atitinkamas pilotų licencijas su reikiama instruktoriaus kvalifikacija; arba

327.2. specialųjį CAA įgaliojimą tais atvejais, kai:

327.2.1. įsisavinami nauji orlaiviai; arba

327.2.2. įregistruojami senoviniai arba specialiosios gamybos orlaiviai, kuriais skraidyti niekas neturi instruktoriaus kvalifikacijos; arba

327.2.3. mokomi pilotai toje šalyje, kurioje negalioja JAA reikalavimai.

328. Instruktoriaus kvalifikacija suteikiama pretendentui, atitinkančiam pageidaujamos gauti instruktoriaus kvalifikacijos reikalavimus ir sėkmingai baigusiam teorijos ir praktinį rengimą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje.

329. Instruktoriaus kvalifikaciją suteikia CAA, kai sumokama nustatyta valstybės rinkliava

ir pateikiami:

329.1. CAA nustatyto pavyzdžio prašymas su teorijos žinių bei praktinių gebėjimų įvertinimu (CAA Lic – 007);

329.2. licencija;

329.3. skraidymų knygelė.

*Punkto pakeitimai:*

*Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190*

330. Suteikiamos šios instruktoriaus kvalifikacijos ir įgaliojimai (lėktuvais (A) ir sraigtasparniais (H))(JAR-FCL 1(2).305):

330.1. FI(A)(H) – skrydžių instruktoriaus (lėktuvais ir sraigtasparniais);

330.2. TRI(A)(H) – orlaivio tipo instruktoriaus (lėktuvais ir sraigtasparniais);

330.3. CRI(A) – orlaivių klasės instruktorius (lėktuvais);

330.4. IRI(A)(H) – instruktoriaus skrydžiams pagal prietaisus (lėktuvais ir sraigtasparniais);

330.5. SFI(A)(H) – (skrydžio) treniruoklio instruktoriaus įgaliojimas (lėktuvais ir sraigtasparniais);

330.6. MCCI(A) – sąveikos daugianarėje įguloje instruktoriaus įgaliojimas (MPA lėktuvais);

330.7. STI(A) – mokymo treniruokliu instruktoriaus įgaliojimas (lėktuvais).

331. Instruktorių kvalifikacijų bendrieji reikalavimai (JAR-FCL 1(2).310):

331.1. turėti licenciją, kvalifikaciją ir parengimą, atitinkančius būsimus mokymus;

331.2. skrydžių patirtis reikiamu orlaivio tipo arba orlaivių klasės lėktuvu, kuriais bus vykdomi mokymai, – ne mažesnė kaip 15 val.;

331.3. pretendentai suteikta teisė eiti reikiamo orlaivio tipo / orlaivių klasės lėktuvo vado pareigas.

332. Pilotai, turintys kelių instruktoriaus kategorijų kvalifikacijas ir įvykdę šių Taisyklių numatytus patirties ir parengimo reikalavimus, gali vykdyti instruktoriaus pareigas pagal visas turimas ir galiojančias instruktoriaus kvalifikacijas.

333. Visų kategorijų instruktorių kvalifikacijos ir instruktorių įgaliojimai galioja 3 metus.

334. Specialieji instruktoriaus įgaliojimai (šių Taisyklių 327.2 punktą) suteikiami ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui.

335. Pretendentas, kuris iki instruktoriaus kvalifikacijos galiojimo datos neatliko reikiamų procedūrų instruktoriaus kvalifikacijai pratęsti, iki bus atnaujinta instruktoriaus kvalifikacija, netenka teisės vykdyti instruktoriaus pareigas (JAR-FCL 1(2).315).

## **XX. INSTRUKTORIAUS KVALIFIKACIJOS LĖKTUVAIS**

336. Skrydžių instruktoriaus (FI(A) kvalifikacija

FI(A) teisės. FI(A) gali vykdyti šiuos mokomuosius skrydžius (jeigu teisės ne ribojamos pagal šių Taisyklių 337 punktą) (JAR-FCL 1.330):

336.1. gauti PPL bei SE orlaivių klasės arba lėktuvo tipo kvalifikacijas;

336.2. gauti CPL(A), jeigu instruktorius turi ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių patirtį lėktuvais, iš kurių ne mažiau kaip 200 val. skraidyta instruktoriumi;

336.3. gauti leidimą skraidyti naktį (VFRN), jeigu instruktorius turi galiojantį leidimą skraidyti naktį, o jo praktinius gebėjimus patikrina CAA egzaminuotojas (FIE);

336.4. gauti IR kvalifikaciją SE orlaivių klasės lėktuvais ir / arba ME orlaivių klasės lėktuvais pretendentas turi atitikti reikalavimus CRI(SPA) ME lėktuvais (šių Taisyklių 356.1 punktą), jeigu instruktorius:

336.4.1. turi ne mažesnę kaip 200 val. skrydžių patirtį pagal SPT, iš kurių ne daugiau kaip 50 val. gali būti skraidytos FNPTII arba FS; ir

336.4.2. kaip mokinys baigė patvirtintą mokymo kursą (kursų sudėtis ir apimtis nurodyta 1 priede JAR-FCL 1.395), kurių metu atliko ne mažiau kaip 5 val. mokomųjų skrydžių lėktuvu, FNPTII arba FS ir pasitikrino praktinius gebėjimus. Tikrina FIE arba IRE;

336.5. gauti ME orlaivių klasės arba tipo kvalifikaciją, jeigu instruktorius atitinka

reikalavimus CRI(SPA) ME orlaiviais (šių Taisyklių 356.1 punktas);

336.6. gauti FI(A) kvalifikaciją, jeigu pretendentas:

336.6.1. turi ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių patirtį instruktoriumi lėktuvais; ir

336.6.2. FIE pademonstravo gebėjimus atlikti mokomuosius skrydžius skrydžių instruktoriumi. Tikrinama pagal 1 priede JAR-FCL 1.330 ir 1.345 punkte nurodytus tikrinimo elementus; ir

336.6.3. turi CAA įgaliojimus eiti šias pareigas.

337. Iki FI(A) įgis ne mažesnę kaip 100 val. skrydžių patirtį instruktoriumi ir prižiūrės ne mažiau kaip 25 mokinių savarankiškus skrydžius, FI(A) teisės yra ribojamos (JAR-FCL 1.325). Ribojimai yra panaikinami kandidatui, įvykdžiusiam pastaruosius reikalavimus ir prižiūrinčiam FI(A) rekomendavus.

Jam leidžiama vykdyti mokomuosius skrydžius (prižiūrint FI(A) ir rengti pilotus gauti PPL(A), atliekant integruotą mokymą arba jo dalį, bei suteikti SE orlaivių klasės arba lėktuvo tipo kvalifikacijas, išskyrus:

337.1. negali leisti pilotams mokiniams atlikti pirmuosius savarankiškus skrydžius dieną arba naktį;

337.2. negali leisti pilotams mokiniams atlikti pirmuosius savarankiškus skrydžius maršrutu dieną arba naktį;

337.3. negali vykdyti mokomųjų skrydžių naktį, nebent FI(A) turi galiojantį leidimą skraidyti naktį (VFRN), o jo praktinius gebėjimus patikrino CAA egzaminuotojas (FIE).

338. Reikalavimai (FI(A) kvalifikacijai gauti (JAR-FCL 1.335):

338.1. amžius – ne jaunesni kaip 18 metų;

338.2. licencija – ne žemesnio kaip CPL(A) lygio arba PPL(A) lygio, jeigu pretendentas turi ne mažesnę kaip 200 val. skrydžių patirtį, iš kurių ne mažiau kaip 150 val. orlaivio vadu;

338.3. teorijos žinios – atitikti žinias CPL(A) licencijai gauti (1 priedas JAR-FCL 1.470);

338.4. sėkmingai baigti FI(A) mokymo kursų CAA akredituotoje mokymo įstaigoje (kursų sudėtis ir apimtis nurodyta šių Taisyklių 339 punkte);

338.5. skrydžių patirtis vienvarikliais stūmokliniais lėktuvais (SEP) – ne mažiau kaip 30 val., iš kurių ne mažiau kaip 5 val. turi būti skraidytos per 6 mėn. iki profesinių įgūdžių tikrinimo pagal šių Taisyklių 338.8 punktą;

338.6. turėti ne mažesnę kaip 10 val. mokomųjų skrydžių pagal prietaisus patirtį, iš kurių ne daugiau kaip 5 val. gali būti skraidytos FNPT arba FS;

338.7. turėti ne mažesnę kaip 20 val. skrydžių patirtį orlaivio vadu maršrutais, bent vienas iš jų turi būti ne trapesnis kaip 540 km (300 nm) su dviem tūpimais visiškai sustojant nutūpus skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

338.8. ne anksčiau kaip likus 6 mėn. iki mokymų pradžios pasitikrinti praktinius gebėjimus, kurių tikslas įvertinti, ar kandidatas gali mokytis pagal FI(A) programą. Tikrina FI(A), atitinkantis šių Taisyklių 336.6 punkto reikalavimus.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

339. FI(A) kursai (JAR-FCL 1(2).340). FI(A) rengiami CAA akredituotose mokymo įstaigose pagal CAA patvirtintas programas. Kursų tikslas išmokyti pretendentą, kad jis galėtų rengti ne žemesnio kaip PPL lygio pilotus vienpiločiais vienmotoriais (SP SE) lėktuvais. Kursai susideda iš:

339.1. teorijos mokymo – FI(A) mokymo kursas pagal CAA patvirtintas programas. Kurso apimtis – ne mažesnė kaip 125 val. Lėktuvų pilotams, turintiems arba turėjusiems FI(H) kvalifikaciją, kursų apimtis gali būti sumažinta ne daugiau kaip 75 val. Mokymo programa nurodyta AMC FCL 1,340; kurso aprašas – 1 priede JAR-FCL 1.340;

339.2. praktinio rengimo lėktuvu. Mokomųjų skrydžių trukmė – ne mažesnė kaip 30 val., iš kurių ne mažiau kaip 25 val. skrydžių su instruktoriumi, įskaitant ne daugiau kaip 5 val. FNPTII arba FS. Likusios 5 val. skirtos tobulinti metodinius skrydžius; tai leidžiama atlikti skrendant dviem kandidatams kartu. Praktinio rengimo programa nurodyta AMC FCL 1.340.

340. CAA laikomas šių dalykų teorijos žinių egzaminas žodžiu (2 priedas JAR-FCL 1.330 ir 1.345):

- 340.1. Oro teisė;
- 340.2. Bendrosios žinios apie orlaivį;
- 340.3. Skrydžio charakteristikos ir planavimas;
- 340.4. Žmogaus galimybės ir jų ribos;
- 340.5. Meteorologija;
- 340.6. Navigacija;
- 340.7. Skrydžių vykdymo procedūros;
- 340.8. Skrydžio principai (aerodinamika);
- 340.9. Mokymo administravimas.

341. Teorijos žinių egzaminas žodžiu susideda iš dviejų dalių (1 priedas JAR-FCL 1.330 ir 1.345 4 punktai):

341.1. I dalis – kandidatas privalo CAA komisijai, sudarytai iš ne mažiau kaip 3 asmenų, pademonstruoti savo pedagoginius gebėjimus skaitydamas paskaitą iš šių Taisyklių 340 punkte nurodytų dalykų. Temas ir laiką pasirengti skiria egzaminavimo komisija. Kandidatui leidžiama naudotis reikiama literatūra. Šis egzaminas neturėtų trukti ilgiau kaip 45 min.;

341.2. II dalis – teorijos žinių egzaminas žodžiu iš šių Taisyklių 340 punkte nurodytų dalykų pasirinktinai (žinių lygis ir jų aiškinimo aiškumas bei raiškumas).

342. FI praktinių gebėjimų egzaminas laikomas SE SP orlaivių klasės lėktuvu. Pretendentas egzamino metu užima krėslą, kurį paprastai užima FI. Egzaminas susideda iš (1 priedas JAR-FCL 1.330 ir 1.345 5 punktai):

- 342.1. priešskrydinio pasirengimo;
- 342.2. FI pareigų demonstravimo skrendant;
- 342.3. poskrydinio aptarimo (klaidų aiškinimas, jų atsiradimo priežastys, išvados, įvertinimas ir kt.).

343. Teorijos žinių ir praktinių gebėjimų egzaminai turi būti išlaikyti per ne ilgesnį kaip 6 mėn. laikotarpį. Neišlaikius bent vienos praktinių gebėjimų egzamino dalies, kartojamas visas skrydžio egzaminas. Neišlaikius teorijos žinių egzamino, jį leidžiama kartoti (1 priedas JAR-FCL 1.330 ir 1.345 10 punktai).

344. FI(A) kvalifikacija pratęsiama, jeigu instruktorius įvykdė du iš šių 3 reikalavimų (JAR-FCL 1.355 (a):

344.1. per visą instruktoriaus kvalifikacijos galiojimo laiką (3 metus) atliko ne mažiau kaip 100 val. skrydžių instruktoriumi kaip FI, CRI, IRI arba skrydžio egzaminuotoju, iš kurių ne mažiau kaip 30 val. per pastaruosius 12 mėn. iki FI kvalifikacijos galiojimo.

Jeigu instruktorius turi teisę mokyti skraidyti pagal prietaisus, šiam leidimui pratęsti reikia turėti ne mažiau kaip 10 val. iš reikiamų 30 val. skridos instruktoriumi pagal prietaisus;

344.2. sėkmingai baigė FI instruktorių tobulinimo kursus pagal CAA patvirtintą programą. Kursų programa pateikta AMCFCL1.355(a)(2);

344.3. per pastaruosius 12 mėn. iki FI kvalifikacijos galiojimo pasitikrino instruktoriaus profesinius gebėjimus. Tikrina CAA egzaminuotojas (FIE). Egzamino turinys nurodytas 2 priede JAR-FCL 1.330 ir 1.345.

345. Jeigu FI(A) turi papildomus leidimus, kuriems gauti reikia egzaminuotojo tikrinimo (mokomieji skrydžiai: pagal prietaisus, ME orlaivių klasės lėktuvais, FI mokymas ir kt.), šiems leidimams pratęsti būtinas kiekvieno leidimo profesinių įgūdžių tikrinimas. Tikrina FIE arba IRE (leidimui pagal prietaisus pratęsti) (JAR-FCL 1.355 (b).

346. FI(A)(H) kvalifikacija atnaujinama, jeigu pretendentas per 12 mėn. laikotarpį iki kvalifikacijos atnaujinimo įvykdė Taisyklių 344.2 ir 344.3 p. reikalavimus (JAR-FCL 1.355 (c).

347. Orlaivio tipo instruktoriaus (TRI(MPA) kvalifikacija

TRI(MPA) teisės. TRI(MPA) kvalifikacija suteikia instruktoriui teisę (JAR-FCL 1.360(a):

- 347.1. mokyti licencijuotus pilotus gauti orlaivio tipo kvalifikaciją; bei
- 347.2. atlikti reikiamą sąveikos daigianarėje įguloje (MCC) mokymą.

348. Jeigu pretendentas gauti TRI kvalifikaciją mokomuosius skrydžius atliko tik treniruoklyje, jam suteikta TRI kvalifikacija ribojama – neleidžiama vykdyti mokomųjų skrydžių orlaivyje imituojant sudėtingas sąlygas bei avarines situacijas. Ribojimai naikinami TRI atlikus treniruotę lėktuvu pagal AMC FCL 1.365 2 dalies 8 punkto nurodytus skrydžio elementus (JAR-FCL 1.360(b)).

349. Reikalavimai gauti TRI(MPA) kvalifikaciją (JAR-FCL 1.365):

349.1. sėkmingai baigti TRI(MPA) kursus CAA patvirtintoje TRO arba TRTO mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (šių Taisyklių 351 punktą);

349.2. turėti ne mažesnę kaip 1500 val. skrydžių patirtį daugiapiločiais lėktuvais (MPA);

349.3. per pastaruosius 12 mėn. turi būti atlikęs ne mažiau kaip 30 skrydžio atkarpų, įskaitant kilimus ir tūpimus, orlaivio vadu arba antruoju pilotu reikiamu orlaivio arba CAA pripažintais panašiais orlaivių tipais, iš kurių ne daugiau kaip 15 skrydžio atkarpų gali būti skraidytos FS;

349.4. per orlaivio tipo kvalifikacijos kursus TRE pademonstruoti TRI(A) instruktoriaus gebėjimus reikiamu orlaivio tipu arba FS. Tikrinimo trukmė – ne mažesnė kaip 3 val. Išvados įrašomos į skraidymų knygėlę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007).

350. Reikalavimai, nurodyti šių Taisyklių 349 punkte, taikomi pretendentams, kurių licencijos galioja ir atitinka JAR-FCL reikalavimus arba yra atitinkamos vadovybės pripažintos pagal 1 priede JAR-FCL 1.300 nurodytas specialiąsias procedūras.

351. TRI kursai. Kursų tikslas suteikti kandidatui teorijos žinias apie pilotų teorijos mokymą bei profesinius įgūdžius, kad galėtų atlikti teorijos mokymą bei praktinį rengimą daugiapiločiu orlaiviu (MPA) ir FS orlaivio tipo kvalifikacijai gauti pagal turimą kvalifikaciją. Kursai susideda iš (AMC JAR-FCL 1.365):

351.1. teorijos mokymo – TRI(A) mokymo kursas pagal CAA patvirtintas programas. Kurso apimtis – ne mažesnė kaip 25 val. Mokymo programa nurodyta AMC FCL 1.365, kurso aprašas – 1 priede JAR-FCL 1.365.

Pilotams, kurie yra baigę FI, CRI, IRI arba SFI kursus (kursų baigimo pažymėjimas) ir turi arba turėjo atitinkamas instruktoriaus kvalifikacijas, jiems gali būti įskaityta TRI kursų dalis. Mokymas ir mokymasis (AMC FCL 1.365 1 dalis) (1 priedas JAR-FCL 1.365 2 punktą);

351.2. praktinio rengimo – metodiniai skrydžiai FS ir reikiamu orlaivio tipu pagal CAA patvirtintas programas. Kandidatai mokomi tame piloto krėse, kurį paprastai užima antrasis pilotas. Programa nurodyta AMC FCL 1.365 2 dalis Techninis mokymas.

352. Kito daugiapiločio (MPA) orlaivio tipo TRI(A) kvalifikacija suteikiama, jeigu pretendentas:

352.1. per pastaruosius 12 mėn. yra skridęs reikiamu arba panašaus tipo orlaiviu ne mažiau kaip 15 skrydžio atkarpų orlaivio vadu arba antruoju pilotu, iš kurių ne daugiau kaip 7 skrydžio atkarpos gali būti skraidytos FS;

352.2. sėkmingai baigia TRI(MPA) kursų (AMC FCL 1.365) 2 dalį Techninis mokymas CAA patvirtintoje TRO arba TRTO mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą; ir

352.3. įvykdo šių Taisyklių 349.4 punkto reikalavimus.

353. TRI(A) kvalifikacija pratęsiama, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo (JAR-FCL 1.370(a)) įvykdė vieną iš šių reikalavimų:

353.1. per kvalifikacijos tobulinimo / atnaujinimo / orlaivio tipo kursus kaip TRI atliko ne mažiau kaip 3 val. treniruotę; arba

353.2. kaip TRI atliko ne trumpesnę kaip 1 val. treniruotę orlaiviu, kurios metu ne mažiau kaip 2 kartus pakilo ir nutūpė; arba

353.3. sėkmingai baigė CAA patvirtintus TRI tobulinimo kursus.

354. TRI(A) kvalifikacija atnaujinama, jeigu pretendentas (JAR-FCL 1.370(b)):

354.1. per pastaruosius 12 mėn. skrido reikiamu arba panašaus tipo orlaiviu ne mažiau kaip 30 skrydžio atkarpų maršrutu, įskaitant kilimus ir tūpimus, orlaivio vadu arba antruoju pilotu, iš jų ne daugiau kaip 15 skrydžio atkarpų leidžiama atlikti FS;

354.2. sėkmingai baigė CAA patvirtintų TRI(A) kursų (1 priedas JAR-FCL 1.365) dalį, kuri

suderinta su CAA; arba

354.3. sėkmingai baigę orlaivio tipo kvalifikacijos kursus ir ne trumpesniame kaip 3 val. skrydyje reikiamu orlaivio tipu arba FS CAA egzaminuotojui pademonstravo TRI(A) gebėjimus. Išvados įrašomos į skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007).

355. Orlaivių klasės instruktoriaus kvalifikacija vienpiločiais lėktuvais (CRI(SPA)

CRI(SPA) teisės. CRI(SPA) kvalifikacija suteikia instruktoriui teisę mokyti licencijuotus pilotus (JAR-FCL 1.375):

355.1. gauti SE lėktuvo tipo arba SE orlaivių klasės kvalifikaciją vienpiločiais lėktuvais, jeigu CRI atitinka šių Taisyklių 356.2 punkto reikalavimus;

355.2. gauti ME lėktuvo tipo arba ME orlaivių klasės kvalifikaciją vienpiločiais lėktuvais, jeigu CRI atitinka šių Taisyklių 356.1 punkto reikalavimus.

356. Reikalavimai gauti CRI(SPA) kvalifikaciją:

356.1. ME orlaivių klasės lėktuvais. Pretendentas privalo (JAR-FCL 1.380(a):

356.1.1. turėti ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių patirtį lėktuvais;

356.1.2. iki kursų pradžios turėti skrydžių patirtį orlaivio vadu ME orlaivių klasės arba reikiamu lėktuvo tipu ne mažesnę kaip 30 val.;

356.1.3. sėkmingai baigti CRI(SPA) kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (kursų sudėtis ir apimtis nurodyta šių Taisyklių 358 punkte);

356.1.4. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Tikrina FIE arba CRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007).

356.2. SE orlaivių klasės lėktuvais. Pretendentas privalo (JAR-FCL 1.380(b):

356.2.1. turėti ne mažesnę kaip 300 val. skrydžių patirtį lėktuvais;

356.2.2. iki kursų pradžios turėti skrydžių patirtį orlaivio vadu SE orlaivių klasės arba reikiamu lėktuvo tipu ne mažesnę kaip 30 val.;

356.2.3. sėkmingai baigti CRI(SPA) kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (kursų sudėtis ir apimtis nurodyta šių Taisyklių 358 punkte);

356.2.4. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Tikrina FE arba CRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007).

357. CRI(A) eiti instruktoriaus pareigas SE arba / ir ME orlaivių klasės kitu turimos orlaivių klasės lėktuvo tipu gali, jeigu jis per pastaruosius 12 mėn. tuo lėktuvo tipu įgijo ne mažiau kaip 10 val. skrydžių patirtį (JAR-FCL 1.380(c).

Tam, kad SE orlaivių klasės CRI(A) instruktorius galėtų vykdyti ME orlaivių klasės CRI(A) instruktoriaus pareigas, jis turi įvykdyti šių Taisyklių 356.1 punkto reikalavimus.

358. CRI(A) kursai. Kursų tikslas suteikti kandidatui teorijos žinias apie pilotų teorijos mokymą bei profesinius įgūdžius, kad galėtų atlikti teorijos mokymą bei praktinį rengimą vienpiločiais lėktuvais (SE arba ME) ir treniruokliais SE arba ME orlaivių klasės arba lėktuvo tipo kvalifikacijoms gauti pagal turimas kvalifikacijas. Kursai susideda iš (1 ir 2 priedai JAR-FCL 1.380):

358.1. teorijos mokymo – CRI(A) mokymo kursas pagal CAA patvirtintas programas. Kurso apimtis – ne mažesnė kaip 25 val. Mokymo programa nurodyta AMC FCL 1.380, kursų aprašai – 1 ir 2 prieduose JAR-FCL 1.380.

Pilotams, kurie yra baigę FI, TRI, IRI arba SFI kursus (kursų baigimo pažymėjimas) ir turi arba turėjo atitinkamas instruktoriaus kvalifikacijas, jiems CRI kursų 1 dalis Mokymas ir mokymasis (AMC FCL 1.365 1 dalis) gali būti įskaityta (1 priedas JAR-FCL 1.365 2 punktas);

358.2. praktinio rengimo – metodiniai skrydžiai reikiamu lėktuvo tipu pagal CAA patvirtintas programas. Kandidatai mokomi tame piloto krėsle, kurį paprastai užima instruktorius. Mokomųjų (metodinių) skrydžių trukmė – ne mažesnė kaip:

358.2.1. SE orlaivių klasės lėktuvu – 3 val.;

358.2.2. ME orlaivių klasės lėktuvu – 5 val.

Programa nurodyta AMC FCL 1.380 3 dalis Praktinis rengimas.

359. CRI(A) kvalifikacija pratęsiama, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo (JAR- FCL 1.385(a):



359.1. atliko ne mažiau kaip 10 val. skrydžių vykdydamas CRI(A) pareigas.

Jeigu CRI(A) turi leidimus eiti instruktoriaus pareigas SE ir ME orlaivių klasės lėktuvais, iš reikiamų 10 val. skrydžių turi skristi ne mažiau kaip 5 val. SE orlaivių klasės lėktuvais ir ne mažiau kaip 5 val. ME orlaivių klasės lėktuvais; arba

359.2. vedė CAA patvirtintus kvalifikacijos tobulinimo kursus; arba

359.3. sėkmingai baigė instruktorių tobulinimosi kursus pagal AMC FCL 1.355 a(2) nurodytą tematiką.

360. CRI(A) kvalifikacija atnaujinama, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo (JAR-FCL 1.385(b):

360.1. sėkmingai baigė instruktorių tobulinimosi kursus pagal AMC FCL 1.355 a(2) nurodytą tematiką;

360.2. išlaikė praktinių gebėjimų egzaminą. Tikrina FE arba CRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007).

361. Instruktoriaus skrydžiams pagal prietaisus kvalifikacija (IRI(A)

IRI(A) teisės. IRI(A) kvalifikacija suteikia instruktoriui teisę mokyti licencijuotus pilotus (JAR-FCL 1.390):

361.1. gauti IR SE orlaivių klasės lėktuvais;

361.2. gauti IR ME orlaivių klasės lėktuvais, jeigu IRI(A) atitinka šių Taisyklių 356.1 punkto reikalavimus.

362. Reikalavimai gauti IRI(A) kvalifikaciją (JAR-FCL 1.395):

362.1. turėti ne mažesnę kaip 800 val. skraidytų pagal skrydžių pagal prietaisus taisykles (IFR), iš kurių ne mažiau kaip 400 val. skraidytų lėktuvais;

362.2. sėkmingai baigti IRI(A) kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (kursų sudėtis ir apimtis nurodyta šių Taisyklių 363 punkte);

362.3. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Tikrina IRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007).

363. IRI(A) kursai. Kursų tikslas – suteikti kandidatui teorijos žinias apie pilotų teorijos mokymą bei profesinius įgūdžius, kad jis galėtų atlikti teorijos mokymą bei praktinį rengimą pretendents vienpiločiais lėktuvais (SE arba ME) IR kvalifikacijoms gauti pagal turimas kvalifikacijas. Kursai susideda iš (1 priedas JAR-FCL 1.395):

363.1. teorijos mokymo – IRI(A) mokymo kursas pagal CAA patvirtintas programas. Kurso apimtis – ne mažesnė kaip 25 val. Mokymo programa susideda iš:

363.1.1. 1 dalis – Mokymas ir mokymasis; ir

363.1.2. 2 dalis – Teorijos žinių tobulinimas. Ši mokymo dalis siejama su konkrečiais skrydžių pagal prietaisus vykdymo aspektais.

Mokymo programa nurodyta AMC FCL 1.395; kursų aprašai – 1 priede JAR-FCL 1.395.

Pilotams, kurie yra baigę FI, TRI, CRI arba SFI kursus (kursų baigimo pažymėjimas) ir turi arba turėjo atitinkamas instruktoriaus kvalifikacijas, IRI kursų 1 dalis Mokymas ir mokymasis (AMC FCL 1.395 1 dalis) gali būti įskaityta.

Pilotams, turintiems galiojančias IRI(H) kvalifikacijas ir atitinkantiems šių Taisyklių 362.1 punkto reikalavimus, įskaitomas visas IRI(A) kursas, išskyrus praktinio rengimo programos pratimus „2-as ilgas aptarimas“ ir „2-as skrydžių pratimas“ (AMC FCL 1.395 3 dalis), kuriuos atlikti būtina (1 priedas JAR-FCL 1.395 2 punktas);

363.2. praktinio rengimo – metodiniai skrydžiai reikiamu lėktuvo tipu, FNPTII arba FS pagal CAA patvirtintas programas. Kandidatai mokomi tame piloto krėse, kurį paprastai užima instruktorius. Mokomųjų (metodinių) skrydžių trukmė – ne mažesnė kaip 10 val. Pretendentui, turinčiam galiojančią FI(A) kvalifikaciją, mokomųjų skrydžių trukmė – ne mažesnė kaip 5 val. (priedas JAR-FCL 1.395 3 punktas).

364. IRI(A) kvalifikacija pratęsiama, įvykdžius šių Taisyklių 344 punkte nurodytus reikalavimus (JAR-FCL 1.400(a)).

365. IRI(A) kvalifikacija atnaujinama, įvykdžius šių Taisyklių 346 punkto reikalavimus.

366. Treniruoklio instruktoriaus įgaliojimas (SFI(A))

SFI(A) teisės. SFI(A) kvalifikacija suteikia instruktoriui teisę (JAR-FCL 1.405):

366.1. mokyti licencijuotus pilotus treniruoklyje gauti orlaivio tipo kvalifikaciją; ir

366.2. atlikti sąveikos daugianarėje įguloje (MCC) mokymą, kai MCC mokymas neapjungtas su mokymu gauti orlaivio tipo kvalifikaciją.

367. Reikalavimai gauti SFI(A) įgaliojimą:

367.1. turėti arba būti turėjusiam profesionalaus piloto licenciją (CPL arba ATPL), kuri išduota JAA šalies narės, arba kitą profesionalaus piloto licenciją, išduotą ne pagal JAR-FCL reikalavimus, bet vadovybei priimtina;

367.2. CAA akredituotoje FTO arba TRTO mokymo įstaigoje baigti reikiamo orlaivio tipo kvalifikacijos kursus treniruokliu;

367.3. turėti ne mažesnę kaip 1500 val. skrydžių patirtį daugiapiločiais lėktuvais;

367.4. sėkmingai baigti CAA patvirtintus TRI(A) kursus (šių Taisyklių 351 punktą);

367.5. per kursus gauti orlaivio tipo kvalifikaciją TRE(A) ir pretendento galimybių eiti SFI(A) pareigas įvertinimą. Tai atliekama reikiamo orlaivio tipo FS, tikrinimų trukmė – ne mažesnė kaip 3 val. Egzaminuotojo išvados įrašomos į treniruočių užduotį;

367.6. per 12 mėn. iki gauti SFI(A) kvalifikaciją prašymo pateikimo:

367.6.1. atlikti praktinių gebėjimų tikrinimą reikiamo orlaivio tipo FS. Tikrina TRE arba SFE. Išvados įrašomos į skraidymų knygutę (treniruočių užduotį) ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007); ir

367.6.2. atlikti ne mažiau kaip 3 skrydžio atkarpas maršrutu kaip stebėtojai reikiamu arba panašaus, vadovybei priimtino, orlaivio tipu pilotų kabinoje; arba

367.6.3. ne mažiau kaip 2 treniruoklio sesijas stebėti, kaip profesionalios įgulos atlieka orientuotas treniruotes maršrutu (LOFT). Treniruotės metu kandidatas yra pilotų kabinoje, o treniruotė atliekama reikiamo arba panašaus, vadovybei priimtino, orlaivio tipo treniruoklyje. Šios treniruotės atliekamos su sąlyga, kad:

367.6.3.1. skrydžiai vykdomi tarp 2 skirtingų oro uostų, kiekvienos atkarpos skrydžio laikas neturi būti mažesnis kaip 2 val.; ir

367.6.3.2. kandidatas privalo dalyvauti organizuojant priešskrydinį pasirengimą ir poskrydinį aptarimą.

368. Kito daugiapiločio (MPA) orlaivio tipo SFI(A) įgaliojimas suteikiamas, jeigu pretendentas įvykdo šių Taisyklių 367.2 ir 367.5 punktų reikalavimus (JAR-FCL 1.410(b)).

369. SFI(A) įgaliojimas pratęsiamas, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo (JAR-FCL 1.415(a)):

369.1. vadovavo bent vienai, ne trumpesnei kaip 3 val., treniruoklio sesijai, atlikdamas orlaivio tipo kvalifikacijai gauti / atnaujinti / tobulinti mokymo kursą arba jo dalį; ir

369.2. patitkrino profesinius įgūdžius pagal 1 ir 2 prieduose JAR-FCL 1.240 nurodytus tikrinimo elementus reikiamo orlaivio tipo treniruoklyje. Tikrina TRE arba SFE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę (treniruočių užduotį) ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 008).

370. SFI(A) įgaliojimas atnaujinamas, jeigu pretendentas įvykdo šių Taisyklių 367.2, 367.4 ir 367.5 punktų reikalavimus (JAR-FCL 1.415(b)).

371. Sąveikos daugianarėje įguloje instruktoriaus įgaliojimas (MCCI(A))

MCCI(A) teisės. MCCI(A) įgaliojimas suteikia instruktoriui teisę atlikti kandidatų sąveikos daugianarėje įguloje praktinį mokymą daugiapiločiaame orlaivyje, kai toks mokymas nėra apjungtas su mokymu gauti MPA orlaivio tipo kvalifikaciją.

372. Reikalavimai gauti MCCI(A) įgaliojimą:

372.1. turėti arba būti turėjusiam profesionalaus piloto licenciją (CPL arba ATPL), išduotą JAA šalies narės, arba kitą profesionalaus piloto licenciją, išduotą ne pagal JAR-FCL reikalavimus, kuri vadovybei yra priimtina;

372.2. turėti ne mažesnę kaip 1500 val. skrydžių patirtį daugiapiločiais lėktuvais;

372.3. sėkmingai baigti CAA patvirtintus MCCI(A) kursus FNPTII arba FS (šių Taisyklių 374 punktą);

372.4. per MCCI kursus gauti TRE(A) arba SFE(A) įvertinimą eiti MCCI(A) pareigas. Tai

atliekama reikiamo orlaivio tipo FNPTII arba FS; tikrinimų trukmė – ne mažesnė kaip 3 val. Egzaminuotojo išvados įrašomos į treniruočių užduotį.

373. Kito daugiapiločio (MPA) orlaivio tipo MCCI(A) įgaliojimas suteikiamas, jeigu pretendentas įvykdo šių Taisyklių 372.4 punkto reikalavimus reikiamo orlaivio tipo FNPTII arba FS.

374. MCCI(A) kursai. Kursų tikslas – suteikti kandidatui teorijos žinias ir praktinius įgūdžius, kad galėtų atlikti įgulos narių sąveikos (MCC) MPA orlaivyje mokymą FNPTII arba FS pirmai MPA orlaivio tipo kvalifikacijai gauti. (AMC FCL 1.417 1 punktas). Kursai susideda iš:

374.1. teorijos mokymo – MCCI(A) mokymo kursas pagal CAA patvirtintą programą. Kurso apimtis – ne mažesnė kaip 25 val. Mokymo programa nurodyta AMC FCL 1.417 1 dalis Mokymas ir mokymasis;

374.2. praktinio rengimo – metodiniai skrydžiai reikiamu MPA orlaivio tipo FNPTII arba FS pagal CAA patvirtintas programas. Mokymo programa nurodyta AMC FCL 1.417 2 dalis Techninis mokymas. Kandidato gebėjimai įvertinami pagal šių Taisyklių 372.4 punkte nurodytą tvarką.

375. MCCI(A) įgaliojimas pratęsiamas, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki įgaliojimo pabaigos įvykdė šių Taisyklių 372.4 punkte nurodytus reikalavimus.

376. MCCI(A) įgaliojimas atnaujinamas, jeigu pretendentas:

376.1. atliko su vadovybe suderintą kvalifikacijos atnaujinimo programą; ir

376.2. įvykdė šių Taisyklių 372.4 punkte nurodytus reikalavimus.

377. Mokymo treniruokliu instruktoriaus (STI(A) įgaliojimas

STI(A) teisės. STI(A) įgaliojimas suteikia instruktoriui teisę atlikti kandidatų praktinį rengimą treniruokliu gauti licenciją, IR bei orlaivių klasės arba lėktuvo tipo kvalifikacijas vienpiločiais lėktuvais (SPA).

378. Reikalavimai gauti STI(A) įgaliojimą:

378.1. turėti arba per pastaruosius 3 metus būti turėjusiam JAA piloto licenciją arba kitą, išduotą ne pagal JAR-FCL reikalavimus, bet priimtą vadovybei, licenciją su kvalifikacijomis, kurias gauti, baigus STI(A) kursus, instruktorius galės mokyti;

378.2. atlikti ne mažiau kaip 3 val. mokomųjų skrydžių, susijusių su STI(A) mokymu, FNPTII arba FS FIE(A) prižiūrint;

378.3. ne anksčiau kaip 12 mėn. iki prašymo pateikimo gauti įgaliojimą atlikti profesinių įgūdžių tikrinimą pagal 3 priedo JAR-FCL 1.240 punkte nurodytus tikrinimo elementus. Tikrina FIE(A), TRE(A) FNPT arba tos orlaivių klasės arba lėktuvo tipu, kuriuo ketinama gauti įgaliojimus.

379. STI(A) įgaliojimas pratęsiamas, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki įgaliojimo pabaigos:

379.1. atliko ne mažiau kaip 3 val. mokomųjų skrydžių gauti CPL, IR arba orlaivių klasės ar lėktuvo tipo kvalifikaciją FNPTII arba FS; ir

379.2. pasitikrino profesinius įgūdžius pagal 3 skyriaus 1 priedo JAR-FCL 1.240 nurodytus skrydžio elementus reikiamos orlaivių klasės arba lėktuvo tipo FS arba FNPTII.

380. STI(A) įgaliojimas atnaujinamas, jeigu pretendentas:

380.1. atliko ne mažiau kaip 3 val. trukmės STI įgaliojimų atnaujinimą FS arba FNPTII;

380.2. per mokymą gauti CPL, IR arba orlaivių klasės ar lėktuvo tipo kvalifikaciją pademonstravo STI(A) instruktoriaus gebėjimus FIE(A), FI(A), CRI(A), IRI(A) TRI(A) arba SFI(A). Tikrinama reikiamu lėktuvo tipu arba treniruoklyje. Tikrinimo trukmė – ne mažesnė kaip 3 val. Ne mažiau kaip 1 val. mokymų būtina atlikti FIE(A) stebint;

380.3. įvykdė šių Taisyklių 378.3 punkto reikalavimus.

## **XXI. INSTRUKTORIAUS KVALIFIKACIJOS SRAIGTASPARNIAIS**

381. Skrydžių instruktoriaus (FI(H) kvalifikacija

FI(H) teisės. FI(H), kuris per pastaruosius 12 mėn. atliko ne mažiau kaip 15 val. skrydžių instruktoriumi (įskaitant profesinių įgūdžių ir / ar praktinių gebėjimų tikrinimus) vienpiločiais

sraigtasparniais arba jo profesiniai įgūdžiai buvo patikrinti pagal 1 ir 2 priedo FAR-FCL 2.230 ir 245 punktų reikalavimus, FI(H) gali vykdyti šiuos mokomuosius skrydžius (jeigu teisės ne ribojamos pagal šių Taisyklių 342 punktą) (JAR-FCL 2.330):

381.1. gauti PPL(H);

381.2. gauti CPL(H), jeigu instruktorius turi ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių patirtį lėktuvais, iš kurių ne mažiau kaip 200 val. instruktoriumi;

381.3. gauti vienpiločių vienmotorių sraigtasparnių tipų (SE SPH) kvalifikacijas;

381.4. gauti leidimą skraidyti naktį (VFRN), jeigu PPL(H) licenciją turintis instruktorius turi galiojantį leidimą skraidyti naktį, o jo praktinius gebėjimus patikrino CAA egzaminuotojas (FIE(H));

381.5. gauti IR(H) kvalifikaciją:

381.5.1. turi ne mažesnę kaip 200 val. skrydžių patirtį pagal prietaisus, iš kurių ne daugiau kaip 50 val. gali būti skraidytos FNPTII arba FS; ir

381.5.2. kaip mokinys baigė patvirtintus mokymo kursus, kurių metu atliko ne mažiau kaip 5 val. mokomųjų skrydžių sraigtasparniu, FNPTII arba FS ir pasitikrino praktinius gebėjimus. Tikrina FIE arba IRE;

381.6. gauti ME SP sraigtasparnio tipo kvalifikaciją, jeigu instruktorius atitinka šių Taisyklių 390.1, 390.3 ir 390.4 punktų reikalavimus; ir

381.6.1. turi ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių patirtį SP ME sraigtasparniais; iš jų ne mažiau kaip 5 val. skraidytas tuo sraigtasparnio tipu, kuriuo bus tikrinami praktiniai gebėjimai;

381.6.2. kaip mokinys baigė patvirtintus mokymo kursus, kurių metu atliko ne mažiau kaip 5 val. mokomųjų skrydžių sraigtasparniu arba FS (kursų aprašas nurodytas 1 priede JAR-FCL 2.365, o programa – AMC FCL 2.365);

381.6.3. pasitikrino praktinius gebėjimus gauti pirmą leidimą vykdyti FI(H) pareigas SP ME sraigtasparniais, kaip nurodyta 1 priede JAR-FCL 2.330 ir 345;

381.7. gauti FI(H) kvalifikaciją, jeigu pretendentas:

381.7.1. turi ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių patirtį sraigtasparnio instruktoriumi;

381.7.2. FIE(H) pademonstravo gebėjimus atlikti mokomuosius skrydžius instruktoriumi. Tikrinama pagal 1 priede JAR-FCL 2.330 ir 345 nurodytus tikrinimų elementus; ir

381.7.3. turi CAA įgaliojimus eiti šias pareigas.

382. FI(H) teisių ribojimai. FI(H) ribojimai atitinka FI(A) ribojimus, nurodytus šių Taisyklių 337 punkte.

383. Reikalavimai pretendentui gauti (FI(H) kvalifikaciją (JAR-FCL 2.335):

383.1. amžius – ne jaunesni kaip 18 metų;

383.2. licencija -CPL(H), ATPL(H) arba PPL(A);

383.3. teorijos žinios – atitikti žinias CPL(H) licencijai gauti (1 priedas JAR-FCL 2.470);

383.4. sėkmingai baigti FI(H) mokymo kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje (kursų sudėtis ir apimtis nurodyta šių Taisyklių 344 punkte);

383.5. skrydžių patirtis sraigtasparniais – ne mažiau kaip 300 val., iš kurių sraigtasparnių vadu:

383.5.1. ATPL(H) ir CPL(H) pilotams – ne mažesnė kaip 100 val.,

383.5.2. PPL(H) pilotams – 200 val.;

383.6. turėti ne mažesnę kaip 10 val. mokomųjų skrydžių pagal prietaisus patirtį, iš kurių ne daugiau kaip 5 val. gali būti skraidytos FNPTII arba FS;

383.7. turėti ne mažesnę kaip 20 val. skrydžių patirtį orlaivio vadu maršrutais, bent vienas iš jų ne trupesnis kaip 540 km (300 nm) su dviem tūpimais visiškai sustojant nutūpus skirtinguose aerodromuose (išskridimo aerodromas neįskaitomas);

383.8. ne anksčiau kaip likus 6 mėn. iki mokymų pradžios pasitikrinti praktinius gebėjimus, kurių tikslas įvertinti, ar kandidatas gali mokytis pagal FI(H) programą. Tikrina FE(H), atitinkantis šių Taisyklių 381.7 punkto reikalavimus.

384. FI(H) kursai. Kursų sudėtis ir apimtis atitinka šių Taisyklių 339 punkto nuorodas.

385. Teorijos egzaminai, jų laikymas nurodytas šių Taisyklių 340 ir 341 punktuose.

386. Praktinių gebėjimų egzaminas laikomas, kaip nurodyta šių Taisyklių 342 ir 343

punktuose.

387. FI(H) kvalifikacija pratęsiama įvykdžius šių Taisyklių 344 punkto reikalavimus.

388. FI(H) atnaujinama įvykdžius šių Taisyklių 346 punkto reikalavimus.

389. Sraigtasparnio tipo instruktoriaus (TRI(H) kvalifikacija

TRI(H) teisės. Jeigu TRI(H) per pastaruosius 12 mėn. atliko ne mažiau kaip 15 val. skrydžių vykdydamas instruktoriaus pareigas (įskaitant praktinių gebėjimų ir profesinių įgūdžių tikrinimus) arba baigė TRI(H) atnaujinimo kursus, TRI(H) teisės atitinka TRI(MPA) teises, kurios nurodytos šių Taisyklių 347 punkte.

390. Reikalavimai gauti TRI(H) kvalifikaciją (JAR-FCL 2.365):

390.1. sėkmingai baigti TRI(H) kursus CAA patvirtintoje TRO arba TRTO mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (šių Taisyklių 391 punktą);

390.2. TRI daugiapiločiais (MPH) sraigtasparniais – turėti ne mažesnę kaip 1000 val. skrydžių patirtį sraigtasparnių pilotu, iš kurių ne mažiau kaip 350 val. daugiapiločiais sraigtasparniais (MPH);

390.3. TRI vienpiločiais (SPH) vienmotoriais arba daugiamotoriais sraigtasparniais – turėti ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių patirtį sraigtasparnių pilotu;

390.4. per pastaruosius 12 mėn. turi būti skridęs ne mažiau kaip 30 val. ir atlikęs ne mažiau kaip 10 kilimų ir tūpimų orlaivio vadu arba antruoju pilotu reikiamu arba panašiu sraigtasparnio tipu, iš kurių ne daugiau kaip 15 val. gali būti skraidytos FS;

390.5. per orlaivio tipo kvalifikacijos kursus TRE pademonstruoti TRI(H) instruktoriaus gebėjimus reikiamu sraigtasparnio tipu arba FS. Tikrinimo trukmė – ne mažesnė kaip 3 val. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007).

391. TRI(H) kursai. Kursų tikslas suteikti kandidatui teorijos žinias apie pilotų teorijos mokymą bei profesinius įgūdžius, kad galėtų atlikti teorijos mokymą bei praktinį rengimą vienpiločiais ir / arba daugiapiločiais sraigtasparniais ir FS gauti sraigtasparnio tipo kvalifikaciją pagal turimą kvalifikaciją. Kursai susideda iš (AMC JAR-FCL 2.365):

391.1. teorijos mokymo – TRI(H) mokymo kursas pagal CAA patvirtintas programas. Kurso apimtis – ne mažesnė kaip 25 val. Mokymo programa nurodyta AMC FCL 2.365, kurso aprašas – 1 priede JAR-FCL 2.365.

Pilotams, kurie yra baigę FI, CRI, IRI arba SFI kursus (kursų baigimo pažymėjimas) ir turi arba turėjo atitinkamas instruktoriaus kvalifikacijas, TRI kursų dalis Mokymas ir mokymasis (AMC FCL 2.365 1 dalis) gali būti įskaityta;

391.2. praktinio rengimo – metodiniai skrydžiai FS ir reikiamu sraigtasparnio tipu pagal CAA patvirtintas programas. Kandidatai mokomi tame piloto krėsle, kurį paprastai užima antrasis pilotas. Mokomųjų skrydžių trukmė neturi būti mažesnė kaip:

391.2.1. 5 val. vienpiločiais (SPH) sraigtasparniais, atestuotais skraidyti pagal VFR;

391.2.2. 10 val. daugiapiločiais (MPH) sraigtasparniais, atestuotais skraidyti pagal IFR;

391.2.3. mokomieji skrydžiai atliekami tuo sraigtasparnio tipu, kuriuo ketinama gauti TRI(H) kvalifikaciją. Atliekami AMC FCL 2.365 2 dalies praktinio rengimo programos tie pratimai, kurie taikomi konkrečiam sraigtasparniui (SP SE, SP ME arba MP).

392. Kito sraigtasparnio tipo TRI(H) kvalifikacija suteikiama, jeigu pretendentas:

392.1. per pastaruosius 12 mėn. yra skridęs orlaivio vadu arba antruoju pilotu ne mažiau kaip 15 val. reikiamu arba panašaus sraigtasparnio tipu, įskaitant ne mažiau kaip 10 kilimų ir tūpimų. Ne daugiau kaip 7 val. gali būti skraidytos FS;

392.2. sėkmingai baigė TRI(H) kursų (AMC FCL 2.365) 2 dalį Techninis mokymas CAA patvirtintoje TRO arba TRTO mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą; ir

392.3. įvykdė šių Taisyklių 390.5 punkto reikalavimus.

393. TRI(A) kvalifikacija pratęsiama, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo (JAR-FCL 2.370(a):

393.1. įvykdė vieną iš šių reikalavimų:

393.1.1. per kvalifikacijos tobulinimo / atnaujinimo / orlaivio tipo kursus kaip TRI atliko ne mažiau kaip 3 val. treniruotę; arba

393.1.2. kaip TRI atliko ne trumpesnę kaip 1 val. treniruotę orlaiviu, kurios metu ne mažiau kaip 2 kartus pakilo ir nutūpė; arba

393.2. sėkmingai baigė CAA patvirtintus TRI tobulinimo kursus.

394. TRI(H) kvalifikacija atnaujinama, jeigu pretendentas (JAR-FCL 2.370(b):

394.1. sėkmingai baigė CAA patvirtintų TRI(H) suderintą su CAA kursų dalį (1 priedas JAR-FCL 2.365); ir

394.2. įvykdė šių Taisyklių 390.4 ir 390.5 punktų reikalavimus.

395. Instruktoriaus skrydžiams pagal prietaisus kvalifikacija (IRI(H)

IRI(H) teisės. IRI(H) kvalifikacija suteikia instruktoriui teisę mokyti licencijuotus pilotus gauti IR kvalifikaciją sraigtasparniais pagal turimas kvalifikacijas (JAR-FCL 2.390).

396. Reikalavimai gauti IRI(H) kvalifikaciją (JAR-FCL 2.395):

396.1. sėkmingai baigti IRI(H) kursai CAA akredituotoje TRO arba TRTO mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą (šių Taisyklių 397 punktą);

396.2. turėti ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių pagal prietaisus patirtį, iš kurių ne mažiau kaip 250 val. sraigtasparniais;

396.3. patikrinti praktinius instruktoriaus gebėjimus pagal 1 priede JAR-FCL 2.330 ir 345 nurodytus tikrinimo elementus. Tikrina TRE(H) arba IRE(H). Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 007).

397. IRI(H) kursai. Kursų tikslas suteikti kandidatui teorijos žinias ir profesinius įgūdžius, kad kandidatas galėtų mokyti pretendentą sraigtasparniais, FNPTII arba FS pagal prietaisus, radijo navigacijos dalyko, vykdyti skrydžių pagal prietaisus procedūras ir atitiktų reikalavimus gauti IR(H) kvalifikaciją. Kursai susideda iš (AMC JAR-FCL 2.365):

397.1. teorijos mokymo – IRI(H) mokymo kursas pagal CAA patvirtintas programas. Kurso apimtis – ne mažesnė kaip 25 val. Teorijos mokymo programa susideda iš:

397.1.1. 1 dalis Mokymas ir mokymasis, ir

397.1.2. 2 dalis Teorijos žinių tobulinimas. Šioje mokymo dalyje nagrinėjami konkretūs skrydžių pagal prietaisus pratimų ypatumai.

Mokymo programa nurodyta AMC FCL 2.395; kursų aprašai – 1 priede JAR-FCL 2.395.

Pilotams, kurie yra baigę FI, TRI, CRI arba SFI kursus (kursų baigimo pažymėjimas) ir turi arba turėjo atitinkamas instruktoriaus kvalifikacijas, jiems IRI kursų 1 dalis Mokymas ir mokymasis (AMC FCL 1.395 1 dalis) gali būti įskaityta.

Pilotams, turintiems galiojančias IRI(A) kvalifikacijas ir atitinkantiems šių Taisyklių 396.2 punkto reikalavimus, įskaitomas visas IRI(H) kursas, išskyrus praktinio rengimo programos pratimus „2 ilgas aptarimas“ ir „2 skrydžių pratimas“ (AMC FCL 2.395 3 dalis), kuriuos atlikti būtina;

397.2. praktinio rengimo – metodiniai skrydžiai reikiamu sraigtasparnio tipu, FNPTII ir / arba FS pagal CAA patvirtintas programas. Kandidatai mokomi tame piloto krėsle, kurį paprastai užima instruktorius. Mokomųjų (metodinių) skrydžių trukmė – ne mažesnė kaip 10 val.

398. IRI(H) kvalifikacija pratęsiama, jeigu pretendentas įvykdė šių Taisyklių 344 punkto reikalavimus (JAR-FCL 2.400(a)).

399. IRI(H) kvalifikacija atnaujinama, jeigu pretendentas įvykdė šių Taisyklių 344.2 ir 344.3 punktų reikalavimus. Vadovybė gali nustatyti ir kitus papildomus reikalavimus, kuriuos įvykdyti būtina (JAR-FCL 2.400(b)).

400. Treniruoklio instruktoriaus įgaliojimas (SFI(H)

SFI(H) teisės (JAR-FCL 2.405). SFI(H) teisės atitinka SFI(A) teises (šių Taisyklių 366 punktą).

401. Reikalavimai gauti SFI(H) kvalifikaciją (JAR-FCL 2.410):

401.1. turėti arba būti turėjusiam profesionalaus piloto licenciją (CPL arba ATPL), kuri išduota JAA šalies narės, arba kitą profesionalaus piloto licenciją, išduotą ne pagal JAR-FCL reikalavimus, bet Vadovybei priimtina;

401.2. CAA akredituotoje FTO arba TRTO mokymo įstaigoje baigti reikiamo sraigtasparnio tipo kvalifikacijos kursus treniruoklyje;

- 401.3. turėti ne mažesnę kaip 1000 val. skrydžių patirtį daugiapiločiais sraigtasparniais;
- 401.4. sėkmingai baigti CAA patvirtintus TRI(H) kursus (šių Taisyklių 391 punktą) (kursų aprašas pateiktas 1 priede JAR-FCL 2.365, kursų programa – AMC FCL 2.365);
- 401.5. per orlaivio tipo kvalifikacijos kursus gauti TRE(H) įvertinimą eiti SFI(H) pareigas. Tai atliekama reikiamo orlaivio tipo FS, tikrinimų trukmė – ne mažesnė kaip 3 val. Egzaminuotojo išvados įrašomos į treniruočių užduotį;
- 401.6. per 12 mėn. iki gauti SFI(H) kvalifikaciją prašymo pateikimo:
- 401.6.1. atlikti praktinių gebėjimų tikrinimą reikiamo orlaivio tipo FS pagal 1 priede JAR-FCL 2.240 nurodytus tikrinimo elementus. Tikrina TRE arba SFE. Išvados įrašomos į skraidymų knygutę (treniruočių užduotį) ir egzaminų lapą (CAA Lic – 007); ir
- 401.6.2. skrydžių stebėtoju skristi ne mažiau kaip 1 val. reikiamu arba panašiu, vadovybei priimtinu, sraigtasparnio tipu pilotų kabinoje.
402. Kito daugiapiločio (MPA) sraigtasparnio tipo SFI(H) įgaliojimas suteikiamas, jeigu pretendentas įvykdo šių Taisyklių 401.2 ir 401.5 punktų reikalavimus (JAR-FCL 2.410(b)).
403. SFI(H) įgaliojimas pratęsiamas, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo (JAR-FCL 2.415(a)):
- 403.1. vadovavo bent vienai, ne trumpesnei kaip 3 val., treniruoklio sesijai, atlikdamas orlaivio tipo kvalifikacijai gauti / atnaujinti / tobulinti mokymo kursą arba jo dalį; ir
- 403.2. pasitikrino profesinius įgūdžius pagal 1 priede JAR-FCL 2.240 nurodytus tikrinimo elementus reikiamo sraigtasparnio tipo treniruoklyje. Tikrina TRE arba SFE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę (treniruočių užduotį) ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 008).
404. SFI(H) įgaliojimas atnaujinamas, jeigu pretendentas įvykdo šių Taisyklių 361.2, 401.4, 401.5 ir 401.6.1 punktų reikalavimus (JAR-FCL 2.415(b)).

## XXII. SPECIALIŲJŲ LEIDIMŲ IŠDAVIMAS

405. Specialiuosius leidimus išduoda CAA pretendentams, išmokusiems atitinkamos teorijos ir praktikos pagal CAA patvirtintas programas, sumokėjusiems nustatytą valstybės rinkliavą ir pateikusiems:

- 405.1. nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 009, 019);
- 405.2. atliktą programą patvirtinančius dokumentus;
- 405.3. skraidymų knygelę;
- 405.4. licenciją.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

406. CAA išduoda šiuos specialiuosius leidimus:
- 406.1. vizualieji naktiniai skrydžiai (VFRN) (pilotams mėgėjams);
- 406.2. akrobatiniai skrydžiai (AS);
- 406.3. sklandytuvų išvilkimas (GT);
- 406.4. parašiutininkų išmetimas (PAR);
- 406.5. barstymas ir purškimas (žemės ūkio darbai) (CD);
- 406.6. tūpti į pasirinktas iš oro aikšteles (OFL);
- 406.7. sraigtasparnių pilotams gali būti suteikti ir kiti specialieji leidimai, kurie nurodyti orlaivio skrydžių vykdymo vadove.
407. CAA gali išduoti leidimus atlikti ir kitų rūšių specialiuosius skrydžius, jeigu mokymas atliktas pagal CAA patvirtintas programas.
408. Jeigu pilotas per 6 mėn. neatliko bent vieno skrydžio pagal turimą specialųjį leidimą „Vizualieji naktiniai skrydžiai“, jis netenka teisės skristi vizualiai naktį savarankiškai.
409. Leidimas „Vizualieji naktiniai skrydžiai“ (VFRN) suteikia pilotui teisę skraidyti vizualiai naktį pagal Skrydžių vykdymo taisyklėse nurodytas sąlygas.
410. Skraidyti vizualiai naktį pilotui mėgėjui gali būti leista, jeigu jis:
- 410.1. sėkmingai baigė mokymą pagal CAA patvirtintą programą ir atliko ne mažiau kaip 5

val. mokomųjų skrydžių naktį, iš jų:

- 410.1.1. 3 val. su instruktoriumi, iš kurių vieną, ne trumpesnę kaip 1 val., skrydį maršrutu;
- 410.1.2. ne mažiau kaip 5 savarankiškus skrydžius kiekvieną kartą visiškai sustodamas;

410.2. išlaikę praktinių gebėjimų egzaminą. Per skrydžio egzaminą pretendentas turi įrodyti, kad geba saugiai ir profesionaliai skristi aerodromo ratu ir į zoną naktį. Tikrina FE arba CRE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 009).

411. Leidimas „Akrobatiniai skrydžiai“ (AS) suteikia pilotui teisę atlikti akrobatinius skrydžius orlaiviais, kuriais skraidyti turi galiojančias kvalifikacijas ir kurie atestuoti akrobatiniams skrydžiams. Jeigu orlaiviu ribojama atlikti tam tikras figūras, pilotas privalo tų ribojimų laikytis.

412. Leidimą atlikti akrobatinius skrydžius pretendentui išduoda CAA (Akrobatinių skraidymų federacijos teikimu) sėkmingai baigusiam teorijos ir praktinį rengimą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintą programą. Pretendentas turi gebėti savarankiškai saugiai atlikti šias akrobatinių skrydžių figūras (turėti ne žemesnio kaip „B“ lygio akrobatinių skrydžių kategoriją):

- 412.1. dviejų vijų suktuką;
- 412.2. kilpą;
- 412.3. statinę (bet kurio tipo);
- 412.4. imelmaną (puskilpę su atvertimu);
- 412.5. vertikale su vėduokle;
- 412.6. horizontalų perversimą;
- 412.7. perversimą kampe aukštyn;
- 412.8. perversimą (atvertimą) kampe žemyn.

413. Šių Taisyklių 412 punkte nurodytų figūrų kompleksas atliekamas 2 kartus. Pirmą kartą demonstruojami sukimai į kairę, kitą – į dešinę.

414. Prieš skrydį pretendentas egzaminuotojui pateikia figūrų komplekso programą.

415. Egzaminas bus išlaikytas, jeigu pretendentas:

415.1. 2x2 km ribotoje erdvėje nurodyta tvarka teisingai atlieka figūras;

415.2. visus skrydžio elementus pilotas atlieka neviršydamas leistinų greičių, perkrovų, saugių atakos kampų ir kitų lėktuvo ribojimų;

415.3. figūras atliko ne žemesniame kaip 500 m (1650 pėdų) aukštyje.

Tikrina ASE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 015).

416. Pilotas, turintis AS kvalifikaciją, akrobatinius skrydžius tobulina savarankiškai. Reikalavimus gauti aukštesnę AS kategoriją nustato ir jas suteikia Akrobatinių skraidymų federacija. Suteikta kategorija įrašoma į piloto skraidymų knygelę.

417. Leidimas atlikti akrobatinius skrydžius pratęsiamas, jeigu pretendentas:

417.1. per SEP orlaivių klasės kvalifikacijos galiojimo laiką 2 metus atliko ne mažiau kaip 10 val. akrobatinių skrydžių, o per pastaruosius 12 mėn. – ne mažiau kaip 5 val.; ir

417.2. ne anksčiau kaip likus 6 mėn. iki licencijos galiojimo laiko pasitikrino praktinius akrobatinių skrydžių gebėjimus. Tikrina ASE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygutę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 015).

418. Leidimas atlikti akrobatinius skrydžius atnaujinamas:

418.1. jeigu akrobatinių skrydžių leidimas negaliojo iki 1 metų laiko, pretendentas privalo:

418.1.1. įgyti ne mažesnę kaip 5 val. akrobatinių skrydžių patirtį; ir

418.1.2. pasitikrinti praktinius akrobatinių skrydžių gebėjimus. Tikrina ASE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 015);

418.2. jeigu akrobatinių skrydžių leidimas negaliojo daugiau kaip 1 metus, pretendentas privalo:

418.2.1. atlikti akrobatinių skrydžių treniruotę pagal „Akrobatinių skrydžių „B“ kategorijos“ programą; ir

418.2.2. pasitikrinti praktinius akrobatinių skrydžių gebėjimus. Tikrina ASE. Išvados



įrašomos į piloto skraidymų knygutę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 015).

419. Akrobatinių skrydžių instruktoriaus (ASI) kvalifikacija suteikia instruktoriui teisę mokyti licencijuotus pilotus gauti leidimą atlikti akrobatinius skrydžius.

420. Reikalavimai gauti akrobatinių skrydžių instruktoriaus (ASI) kvalifikaciją. Pretendentas privalo:

420.1. turėti galiojančią FI(A) arba CRI(A) kvalifikaciją;

420.2. turėti ne žemesnę kaip „C“ akrobatinių skrydžių kategoriją;

420.3. sėkmingai baigti akrobatinių skrydžių ypatumų teorijos mokymą bei praktinį rengimą pagal CAA patvirtintą programą (metodiniai skrydžiai);

420.4. patikrinti praktinius instruktoriaus gebėjimus. Tikrina CAA paskirtas ASIE. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir egzaminų lapą.

421. Per skrydžio egzaminą egzaminuotojas tikrina pretendento metodinius gebėjimus atlikti:

421.1. akrobatinių figūrų kompleksą;

421.2. pavienių figūrų mokymą (klaidų pastebėjimas, mokymas jas taisyti);

421.3. orlaivio padėties atstatymą iš įvairių rūšių sukimų;

421.4. gebėjimus veikti kritinėmis situacijomis.

422. Iki AS instruktorius įgis ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių patirtį kaip AS instruktorius arba parengs savarankiškai skraidyti 5 pilotus akrobatų iki B kategorijos lygio, jis negali duoti leidimo pretendentui atlikti pirmą savarankišką akrobatinį skrydį.

423. Akrobatinių skrydžių instruktoriaus kvalifikacija galioja 3 metus, bet tam, kad ASI galėtų eiti AS instruktoriaus pareigas, jis kiekvienais kalendoriniais metais privalo:

423.1. skristi AS instruktoriumi ne mažiau kaip 10 val. pagal akrobatinių skrydžių mokymo programą; arba

423.2. dalyvauti ne žemesnės kaip „C“ kategorijos akrobatinių skrydžių varžybose; arba

423.3. patikrinti AS instruktoriaus kvalifikaciją. Tikrina CAA paskirtas ASIE. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę.

424. ASI, neįvykdęs šių Taisyklių 423 punkte nurodytų sąlygų, netenka teisės eiti ASI pareigas.

425. AS instruktoriaus kvalifikacija pratęsiamą, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn.:

425.1. skraidė AS instruktoriumi pagal akrobatinių skrydžių programą ne mažiau kaip 10 skrydžių;

425.2. patikrino AS instruktoriaus kvalifikaciją. Tikrina ASIE. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir egzaminų lapą;

425.3. Sumokėjo nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikė:

425.3.1. nustatyto pavyzdžio prašymą ir instruktoriaus gebėjimų tikrinimo egzaminų lapą;

425.3.2. skraidymų knygelę;

425.3.3. licenciją.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

426. ASI kvalifikacija atnaujinama, jeigu instruktorius:

426.1. atnaujino akrobatinių skrydžių įgūdžius pagal CAA patvirtintą programą;

426.2. gavo Akrobatinio skraidymo sporto federacijos patvirtintą instruktoriaus akrobatinių skrydžių „C“ kategoriją;

426.3. patikrino AS instruktoriaus kvalifikaciją. Tikrina ASIE. Išvados įrašomos į pretendento skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 015).

427. Pilotas, turintis leidimą „Sklandytuvų išvilkinimas“ (GT), gali išvilkti sklandytuvus iš aerodromo ir aikštelės bei vilkti juos skrendant maršrutu.

428. Reikalavimai pretendentui:

428.1. skrydžių patirtis orlaivio vadu lėktuvais tapus licencijuotu pilotu – ne mažesnė kaip 50 val., iš kurių ne mažiau kaip 5 val. tuo orlaivio tipu, kuriuo ketinama gauti leidimą;

428.2. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą programą, kurios metu:

428.2.1. įsisavino skrydžių ypatumus išvilkti sklandytuvus: išvilkimo įrangos reikalavimai, greičių išlaikymas, kilimo distancijos nustatymas, ribojimai, veiksmai avariniais atvejais; ir mokymo organizacijoje išlaikė įskaitą;

428.2.2. atliko ne mažiau kaip 4 mokomuosius skrydžius su instruktoriumi, išvilkdamas sklandytuvus;

428.2.3. išmoko pakilęs saugiai atlikti žemėjančias spirales į kairę ir dešinę (360°);

428.2.4. įsisavino tūpimo aikštelės parinkimo metodiką, išmoko nustatyti vėjo kryptį, jo stiprumą, aikštelės dydį bei įvertinti aikštelės tinkamumą;

428.2.5. ne mažiau kaip 3 kartus nutūpė į skirtingas iš oro pasirinktas aikšteles su instruktoriumi.

429. Per skrydžio egzaminą pretendentas privalo įrodyti, kad moka saugiai išvilkti sklandytuvą, atlikti spirales į kairę ir dešinę (360°) bei tinkamai pasirinkti ir tūpti į pasirinktą iš oro aikštelę. Tikrina FE(A) arba CRE(A), turintys leidimus išvilkti sklandytuvus. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygėlę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 009).

430. Iki pilotas, tapęs licencijuotu pilotu, įgis ne mažesnę kaip 150 val. skrydžių patirtį lėktuvais, jam teisės yra ribojamos. Tūpti į aikšteles ir išvilkti iš jų sklandytuvus leidžiama tik su instruktoriumi.

Šis ribojimas įrašomas į piloto licenciją.

431. Leidimas „Parašiutininkų išmetimas“ (PAR) suteikia pilotui teisę kelti į orą ir išmesti (mėtyti) parašiutininkus.

432. Pilotas, išmetantis parašiutininkus, privalo būti su saugos parašiotu ir mokėti juo naudotis.

433. Reikalavimai pretendentui:

433.1. skrydžių patirtis orlaivio vadu lėktuvais tapus licencijuotu pilotu – ne mažesnė kaip 50 val., iš kurių ne mažiau kaip 5 val. tuo orlaivio tipu, kuriuo ketinama gauti leidimą;

433.2. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą programą, kurios metu:

433.2.1. įsisavinti skrydžių ypatumus išmesti parašiutininkus: pilotavimas keičiantis orlaivio masei ir centruotei, išmetimo vietos nustatymas ir paklaidos įtraukimas, apžvalgos ir radijo ryšio ypatumai, veiksmai avariniais atvejais (parašiotu užsikabinimas, orlaivio valdymo praradimas ir kt.) ir mokymo organizacijoje išlaikyti įskaitą;

433.2.2. atlikti ne mažiau kaip 5 mokomuosius šios rūšies skrydžius su instruktoriumi.

434. Per skrydžio egzaminą pretendentas privalo įrodyti, kad jis moka saugiai skristi atlikdamas šios rūšies skrydžius. Tikrina CAA egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygėlę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 009).

435. Lėktuvų pilotams gali būti išduoti leidimai tūpti į iš oro pasirinktas aikšteles, jeigu jie sėkmingai baigia mokymą pagal CAA patvirtintas programas. Reikalavimus pretendentams nustato CAA.

436. Sraigtasparnių ir sklandytuvų pilotams licencijos išduodamos, kai pretendentai sėkmingai baigia mokymo programas ir išmoksta tinkamai pasirinkti ir saugiai tūpti į iš oro pasirinktas aikšteles. Leidimas tūpti į iš oro pasirinktas aikšteles į sraigtasparnių pilotų ir sklandytojų licencijas nerašomas.

437. Leidimas „Barstymas ir purškimas“ (CD) suteikia pilotui teisę atlikti darbus atitinkamomis sąlygomis, kurie įrašyti į piloto licenciją.

438. Reikalavimai pretendentui. Pretendentas privalo:

438.1. turėti ne mažesnę kaip 500 val. skrydžių patirtį lėktuvais arba sraigtasparniais; atitinkamai, iš jų ne mažiau kaip 100 val. tuo lėktuvu arba sraigtasparniu, kuriuo ketinama gauti leidimą atlikti darbus orlaivio vadu arba antruoju pilotu (pagal turimą kvalifikaciją);

438.2. sėkmingai baigti teorijos ir praktinį mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje, kurios metu:

438.2.1. įsisavinti skrydžių ypatumus skraidant pagal suteikiamą leidimą, ribojimus šios rūšies skrydžiams atlikti, skrydžių charakteristikų pokyčius ir pilotavimo ypatumus, kai atliekamas purškimas arba barstymas, skrydžių vykdymo taisyklės atliekant žemės ūkio darbus, orlaivio

pakrovimo saugos reikalavimus, saugos ir karantino priemonės dirbant su nuodais, darbininkų saugos priemonės ir jų instruktavimą bei kt.;

438.2.2. atlikti praktinį rengimą pagal CAA patvirtintoje programoje numatytus pratimus;

438.3. CAA išlaikyti aviacijos naudojimo žemės ūkyje taisyklių teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus.

439. Per skrydžio egzaminą pretendentas privalo įrodyti, kad geba saugiai atlikti gaunamo leidimo darbus. Egzaminuoja FE, CRE arba TRE, turintys leidimą „Barstymas ir purškimas“. Išvados įrašomos į piloto skraidymo knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 009).

440. Pilotas netenka teisės vykdyti žemės ūkio darbų, jeigu tos rūšies darbų nevykdė per 90 ir daugiau dienų.

441. Jeigu pilotas nevykdė žemės ūkio darbų daugiau kaip metus laiko, juos vykdyti galės tik po žemės ūkio darbų skrydžio treniruotės su instruktoriumi. Treniruotės apimtį ir pratimus nurodo instruktorius. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygutę.

442. Jeigu pilotas nevykdė žemės ūkio darbų daugiau kaip 3 metus, leidimas atnaujinamas pretendentui, įvykdžiusiam šių Taisyklių 438.2, 438.3 ir 439 punktų reikalavimus.

### XXIII. SKLANDYTOJO LICENCIJA (SK)

443. Sklandytojo licenciją išduoda CAA pretendentams, atitinkantiems šių Taisyklių 461 ir 464 punktų reikalavimus ir sėkmingai baigusiems mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje. Pretendentai prieš mokomųjų skrydžių pradžią privalo turėti piloto mokinio licencijas.

444. SK licencija arba kvalifikacija turėtojai suteikia teisę skraidyti sklandytuvu (-ais), kuris (-ie) įrašytas (-i) į skraidymų knygutę. Prieš skrisdamas pirmą kartą neskraidytu sklandytuvo tipu, pilotas turi išmanyti to sklandytuvo skrydžių vykdymo vadovą, susipažinti su jo ypatumais, atlikti kontrolinius ir savarankiškus skrydžius. Leidimą skristi neskraidytu sklandytuvo tipu instruktorius įrašo į piloto skraidymų knygelę.

445. SK licencijos (kvalifikacijos) galiojimas:

445.1. SK licencija ir / arba sklandytojo kvalifikacija galioja ne daugiau kaip 5 metus nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos iki galiojančių metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos;

445.2. jei sklandytojas, kurio skrydžių patirtis sklandytuvais didesnė kaip 200 val., per 6 mėnesius neatliko bent vieno skrydžio sklandytuvu ar sklandytojas, kurio skrydžių patirtis sklandytuvais mažesnė kaip 200 val., per 90 dienų neatliko bent vieno skrydžio sklandytuvu, jis netenka teisės skristi savarankiškai. Teisė skristi savarankiškai atnaujinama atlikus bent vieną kontrolinį skrydį su instruktoriumi. Leidimą instruktorius įrašo į piloto skraidymų knygelę.

Kontrolinių skrydžių apimtį nustato pilotas instruktorius;

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

445.3. sklandytojai, kurių skrydžių patirtis sklandytuvais mažesnė kaip 200 val., privalo kiekvienais metais (ne rečiau kaip kartą per 12 mėn.) pasitikrinti profesinius įgūdžius (patvirtinti savo sklandytojo kvalifikaciją). Tikrina SKE. Išvados įrašomos į sklandytojo skraidymų knygutę. Sklandytojas, neįvykdęs šio reikalavimo, netenka teisės savarankiškai skraidyti sklandytuvais.

Už šio punkto laikymąsi atsako sklandytuvo naudotojas (aeroklubo viršininkas) (Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 49 str. 1 dalis). Už šio punkto nesilaikymą orlaivio savininkas (naudotojas) gali būti traukiamas atsakomybėn pagal Administracinių teisės pažeidimų kodekso 116 str.

446. Iki licencijuotas sklandytojas įgis ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių patirtį sklandytuvais, jis negali skraidinti keleivį.

447. Motosklandytuvais (TMG) ir modernizuotais sklandytuvais leidžiama skraidyti licencijuotiems PPL, CPL ir ATPL pilotams, turintiems TMG galiojančias kvalifikacijas.

448. Motorizuotais sklandytuvais leidžiama skraidyti sklandytojo licencijas arba sklandytojo kvalifikacijas turintiems pilotams, kurie supažindinti su tos kategorijos sklandytuvais ir sklandymo ypatumais bei naudojimosi įtraukiamu varikliu ir oro sraigto taisyklėmis. Leidimą į pretendento skraidymų knygutę įrašo instruktorius, atlikęs kontrolinius skrydžius.

449. Pretendentus moko pilotai, turintys galiojančias sklandytojo instruktoriaus kvalifikacijas (SKI).

450. SK licencijos išduodamos tik su kvalifikacijos įrašu. Sklandytojo kvalifikacija gali būti įrašyta į PPL, CPL arba ATPL licencijas.

451. Sklandytojams skraidyti atviros klasės sklandytuvais gali būti leista, kai jie įgis ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių patirtį standartinės klasės sklandytuvais.

452. Mokomieji skrydžiai atliekami naudojant vieną iš šių sklandytuvų išvilkimo būdų:

452.1. lėktuvu; arba

452.2. autoišvilkuvu.

453. Išvilkimo būdas įrašomas į sklandytojo arba licencijuoto piloto, turinčio sklandytojo kvalifikaciją, licenciją.

454. Išvilkimui naudojamas autoišvilktuvas turi turėti tinkamumo naudoti pažymėjimą arba CAA išduotą atitinkamą dokumentą.

455. Atlikti pirmąjį savarankišką skrydį gali pretendentas, ne jaunesnis kaip 16 metų (JAR-FCL 1.090).

456. Leidimą atlikti pirmąjį savarankišką skrydį suteikia sklandytojas instruktorius. Leidimas įrašomas į mokinio skraidymų knygėlę ir mokinio licenciją.

457. Prieš pirmąjį savarankišką skrydį mokinytis turi būti susipažinęs su visomis aerodromo prieigose esančiomis tūpimo aikštelėmis ir bent kartą jose tūpęs.

458. Sklandytojas instruktorius, užbaigęs mokymą, turi būti įsitikinęs, kad mokinytis įgijo reikiamą skrydžių patirtį, moka tinkamai pasirinkti ir saugiai tūpti į iš oro pasirinktas tūpimo aikšteles ir atitinka gauti SK licenciją reikalavimus. Tai mokymo organizacijos vadovas patvirtina CAA pateikiamoje SK licenciją gauti pažymoje (CAA Lic – 016).

459. Reikalavimai pretendentui gauti SK licenciją:

459.1. amžius – ne jaunesnis kaip 16 metų;

459.2. sveikatos būklė – atitikti reikalavimus gauti 2 klasės SP (ICAO 1 priedas, 2.2.3 str.);

459.3. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

459.4. CAA išlaikyti šių Taisyklių 460 punkte nurodytus teorijos egzaminus;

459.5. išlaikyti skrydžio (praktinių gebėjimų) egzaminą;

459.6. CAA pateikti šių Taisyklių 57 punkte nurodytus dokumentus.

460. Laikomi šių dalykų teorijos egzaminai:

460.1. Oro teisė – tarptautinės ir nacionalinės oro teisės pagrindai, kiek tai būtina išmanyti sklandytojui: Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (ICAO), Čikagos konvencija ir jos priedai; LR aviacijos ir oro erdvės naudojimo įstatymai, oro erdvės naudojimo taisyklės, oro erdvės struktūra, skrydžių vykdymo taisyklės, CA aviacijos specialistų licencijavimo nuostatai, orlaivių įgulų licencijavimo taisyklės, CA avarijų ir incidentų tyrimo nuostatai, paieška ir gelbėjimas, Administracinių teisės pažeidimų kodeksas;

460.2. bendrosios žinios apie sklandytuvus:

460.2.1. *Konstrukcija* – sklandmuo, vairai, važiuoklė, stabdžiai (konstrukcijų ypatumai, naudojimas, ribojimai);

460.2.2. *Prietaisai* – statinio ir dinaminio slėgio sistemos, jų veikimo principas, principinė schema, klaidingi parodymai užakus ar prakiurus sistemoms. Greitmatės, aukščiamatės, variometras, posūkio ir slydimo rodiklis, aviahorizontas, magnetinis kompasas, rodmenys, paklaidos, veiksmai jiems sugedus;

460.3. Skrydžių procedūros – Orlaivių naudojimas (ICAO 6 priedas, II dalis): sąvokų apibrėžtys, pasirengimas skrydžiui, skrydžių procedūros, orlaivių įranga, prietaisai, radijo ryšio ir navigacijos priemonės, skrydžio įgula, navigaciniai žiburiai; paieška ir gelbėjimas (ICAO 12

priedas): apibrėžtys, perspėjimai apie pavojų, pavojingumo stadijos, įgulos vado pareigos, veiksmai ir atsakomybė, paieškos ir gelbėjimo ženklai ir signalai; orlaivių avarių ir incidentų tyrimas (ICAO 13 priedas): apibrėžtys, nacionalinės procedūros; Administracinių teisės pažeidimų kodeksas;

460.4. Skrydžių charakteristikos ir planavimas – sklandytuvo masė, masių centras, centruotė, jos įtaka valdumui ir stabilumui, leistinos centruočių ribos, centruočių nustatymas; sklandytuvo kokybė, jos apytikris nustatymas sklendžiant, vėjo įtaka žemėjimo spartai ir nuotoliui; galimų termikų nustatymas pagal meteorologinius reiškinius (debesų rūšis, jų išsidėstymas, inversijų ribos, debesų gatvės ir kt.); sklendimo sąlygos skirtingomis meteorologinėmis sąlygomis; naudojimas žemėlapiams; barometrinis ir tikrasis aukštis, saugaus aukščio nustatymas; skrydžio plano sudarymas;

460.5. Žmogaus galimybės skraidyti – tai žmogaus galimybės skraidyti, jų ribos, žmogiškasis veiksnys, skrydžio poveikis žmogaus sveikatai, aviacijos psichologijos pagrindai, stresas, rizikos faktoriai;

460.6. Meteorologija – aviacijos meteorologijos pagrindai: oro slėgis, tankis, temperatūra, drėgnumas, krituliai, vėjas, debesodara, rūkas, rūkana, migla, oro masės, frontai, perkūnijos, ledėjimas; orų analizė ir prognozės;

460.7. Oro navigacija – kryptis, atstumai, laikas, navigaciniai elementai, kelio kontrolės metodai, naudojimas žemėlapiams, greičių vektorių trikampis, pasirengimas skrydžiui maršrutu; vietos nustatymas skrendant;

460.8. Skrydžio teorija – oro savybės, srauto judėjimo dėsniai, sparnas, aerodinaminės jėgos, jų koeficientai ir priklausomybė, smuka, suktukas, jėgos, veikiančios orlaivį skrendant, sparno mechanizacija, jos paskirtis ir veikimas, orlaivio valdymas ir valdymas, apledėjimo įtaka aerodinaminėms ir skrydžio charakteristikoms;

460.9. Radijo ryšys – radijo ryšio palaikymo taisyklės ir frazeologija (Radijo ryšio vadovas) skrendant pagal VFR, įgulos veiksmai nutrūkus ryšiui.

461. Licencijuoti kitų kategorijų pilotai (lėktuvų ir sraigtasparnių), pageidaujantys gauti sklandytojo kvalifikaciją, turi baigti teorijos ir praktinio rengimo kursą pagal CAA patvirtintą programą. CAA laikomi šie teorijos egzaminai:

461.1. Sklandytuvo skrydžių vykdymo vadovas;

461.2. Skrydžio teorija (sraigtasparnių pilotams);

461.3. Skrydžių charakteristikos ir planavimas.

462. Skrydžių patirtis ir skrydžių praktika sklandytuvais:

462.1. ne mažiau kaip 15 val. ir ne mažiau 20 kilimų bei tūpimų ir per 12 mėn. iki skrydžio egzamino pretendentas turi būti skraidęs ne mažiau kaip 8 val. sklandytuvu, iš jų savarankiškai – ne mažiau kaip 3 val.;

462.2. prieš skrydžio egzaminą SK licencijai gauti pretendentas privalo mokėti tinkamai pasirinkti ir saugiai tūpti į pasirinktas iš oro tūpimo aikšteles.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

463. Jeigu pretendentas gauti SK licenciją (kvalifikacijai) yra licencijuotas arba buvo licencijuotas kitų kategorijų orlaivių pilotas (lėktuvų arba sraigtasparnių), CAA priklausomai nuo pretendento turimos skrydžių patirties gali šių Taisyklių 462.1 punkte nurodytus reikalavimus sumažinti, bet skrydžių patirtis sklandytuvais šiuo atveju neturi būti mažesnė kaip 6 val., iš jų:

463.1. savarankiškai – ne mažiau kaip 2 val. bei 10 kilimų ir tūpimų; ir

463.2. jeigu pretendentas neturėjo leidimo tūpti į pasirinktas iš oro tūpimo aikšteles, privalo atlikti ne mažiau kaip 3 tūpimus į pasirinktas iš oro tūpimo aikšteles su instruktoriumi.

464. Jeigu pretendentas yra baigęs visą Jaunųjų sklandytojų rengimo programą, jam SK licencijai gauti programa gali būti sumažinta iki 50%.

465. Per skrydžio egzaminą pretendentas turi įrodyti, kad jis geba atlikti visas sklandytojo pareigas ir veiksmus:

465.1. mokėti atlikti sklandytuvo apžiūrą ir tinkamai jį parengti skrydžiui;

465.2. išmanyti įvairių startavimo būdų taisykles, leistinų greičių ribas bei veiksmus

avariniais atvejais;

- 465.3. išmanyti rekomendacijas, kaip išvengti susidūrimų ore;
- 465.4. mokėti pilotuoti sklandytuvą visais skrydžio režimais;
- 465.5. mokėti tinkamai pasirinkti ir saugiai tūpti į pasirinktas iš oro tūpimo aikšteles;
- 465.6. mokėti nustatyti artėjimą prie smukos ir išvesti iš suktuko;
- 465.7. mokėti pakilti, artėti, nutūpti normaliomis sąlygomis ir pučiant šoniniam vėjui;
- 465.8. mokėti vizualiai orientuotis maršrute (jeigu pretendentai suteikiama teisė skristi maršrutu).

466. SK licencijos išduodamos CAA, pateikus:

- 466.1. licencijai gauti – šių Taisyklių 57 punkte nurodytus dokumentus;
- 466.2. sklandytojo kvalifikacijai gauti – šių Taisyklių 228 punkte nurodytus dokumentus.

Praktinius gebėjimus gauti SK licenciją (kvalifikaciją) tikrina SKE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą.

467. Sklandytojams gali būti išduoti leidimai akrobatiniams skrydžiams bei leidimai skrieti debesyse, jeigu pretendentai sėkmingai baigia mokymą pagal CAA patvirtintas programas.

468. Tam, kad SK licencijos (kvalifikacijos) galiojimas būtų pratęstas, sklandytojas privalo:

- 468.1. per pastaruosius 12 mėn. turėti ne mažiau kaip 5 val. skridos sklandytuvais; ir
- 468.2. likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos galiojimo pabaigos pasitikrinti profesinius įgūdžius.

Tikrina SKE egzaminuotojas. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir CAA nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 016).

469. Sklandytojams, kurių skrydžių patirtis sklandytuvais didesnė kaip 200 val., SK licencijos (kvalifikacijos) pratęsimas netaikant šių Taisyklių 468.2 punkto reikalavimų, jeigu jie:

- 469.1. per kvalifikacijos galiojimo laiką (5 metus) yra skraidę sklandytuvais ne mažiau kaip 15 val.;
- 469.2. per pastaruosius 12 mėn. skraidę sklandytuvais ne mažiau kaip 5 val.;
- 469.3. per pastaruosius 3 mėn. atliko ne mažiau kaip 3 skrydžius sklandytuvais.

470. Jeigu SK licencija (kvalifikacija) negaliojo iki 1 metų, kad ją atnaujintų, sklandytojas privalo:

- 470.1. CAA išlaikyti oro teisės teorijos egzaminą; ir
- 470.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina SKE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę, CAA nustatyto pavyzdžio prašymą ir egzaminų lapą (CAA Lic – 016).

471. Jeigu SK licencija (kvalifikacija) negaliojo iki 4 metų, kad ją atnaujintų, sklandytojas privalo:

- 471.1. CAA išlaikyti šiuos teorijos egzaminus:
  - 471.1.1. Oro teisė;
  - 471.1.2. Meteorologija;
  - 471.1.3. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

471.2. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruodamasis aerodrome su instruktoriumi (zona, aerodromo ratu) pagal Sklandytojų rengimo programos 2, 3 ir 4 etapų pratimus. Pratimus nurodo instruktorius. Treniruotės apimtis – ne mažesnė kaip 2 val., atliekant ne mažiau kaip 2 savarankiškus skrydžius;

471.3. pasitikrinti praktinius gebėjimus. Tikrina SKE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę, CAA nustatyto pavyzdžio prašymą ir egzaminų lapą (CAA Lic – 016) (praktinių gebėjimų tikrinimo laikas neįeina į reikiamą treniruočių laiką).

472. Jeigu SK licencija (kvalifikacija) negaliojo daugiau kaip 4 metus, kad ją atnaujintų, sklandytojas privalo:

- 472.1. CAA išlaikyti visus teorijos egzaminus gauti SK licenciją;
- 472.2. atnaujinti profesinius įgūdžius treniruodamasis aerodrome su instruktoriumi (zona, aerodromo ratu) pagal Sklandytojų rengimo programos 2, 3 ir 4 etapų pratimus. Pratimus nurodo instruktorius. Treniruotės apimtis – ne mažesnė kaip 5 val., atliekant ne mažiau kaip 4 savarankiškus skrydžius;

472.3. patikrinti praktinius gebėjimus. Tikrina SKK Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę, CAA nustatyto pavyzdžio prašymą ir egzaminų lapą (CAA Lic – 016) (praktinių gebėjimų tikrinimo laikas neįeina į reikiamą treniruočių laiką).

473. Sklandytojo instruktoriaus kvalifikacija (SKI) suteikia sklandytojui teisę mokyti pretendentes gauti SK licenciją (kvalifikaciją).

474. Iki SK instruktorius įgis ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių patirtį instruktoriumi ir parengs ne mažiau kaip 10 mokinių savarankiškiems skrydžiams, jis negali duoti leidimo mokiniui atlikti pirmąjį savarankišką skrydį (įskaitant maršrutą).

475. Reikalavimai gauti SKI kvalifikaciją. Pretendentas privalo:

475.1. turėti galiojančią SK licenciją (PPL, CPL ir ATPL turėtojams – galiojanti sklandytojo kvalifikacija);

475.2. turėti skrydžių patirtį sklandytuvais – ne mažesnę kaip 200 val. (licencijuotiems PPL, CPL ir ATPL pilotams – 100 val.);

475.3. turėti tvirtus skrydžių pagal prietaisus pagrindus (ne mažiau kaip 5 val. skrydžių pagal prietaisus su instruktoriumi);

475.4. sėkmingai baigti SK instruktoriaus kursus pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

475.5. išlaikyti CAA šių Taisyklių 340 punkte nurodytą teorijos dalykų egzaminą žodžiu (dalykus nurodo CAA);

475.6. išlaikyti praktinių instruktoriaus gebėjimų egzaminą. Praktinius gebėjimus tikrina CAA paskirtasis SKIE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą.

476. SKI kvalifikaciją suteikia CAA, pateikus šių Taisyklių 329 punkte nurodytus dokumentus.

477. SKI kvalifikacija pratęsiamą, jeigu instruktorius įvykdė bent du iš šių reikalavimų:

477.1. per instruktoriaus kvalifikacijos galiojimo laiką (3 metus) atliko ne mažiau kaip 30 val. skrydžių instruktoriumi, o per pastaruosius 12 mėn. ne mažiau kaip 10 val. tokių skrydžių;

477.2. per pastaruosius 12 mėn. vadovavo sklandytojų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo kursų bent vienai daliai pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

477.3. per pastaruosius 12 mėn. patikrino profesinius instruktoriaus įgūdžius. Tikrina CAA paskirtasis SKIE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 008).

478. SKI kvalifikacija atnaujinama, jeigu instruktorius per pastaruosius 12 mėn.:

478.1. sėkmingai baigė instruktoriaus kvalifikacijos tobulinimo kursus pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

478.2. patikrino profesinius instruktoriaus įgūdžius. Tikrina CAA paskirtasis SKIE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 008).

#### **XXIV. LAISVOJO AEROSTATO PILOTO LICENCIJA (LA)**

479. Mokymas gauti LA licenciją atliekamas CAA akredituotoje mokymo įstaigoje pagal CAA patvirtintas programas. Pretendentas prieš mokomųjų skrydžių pradžią privalo turėti piloto mokinio licenciją.

480. Reikalavimai gauti piloto mokinio licenciją nurodyti šių Taisyklių 73 punkte. Pilotu mokinio licencijas išduoda CAA pateikus šių Taisyklių 74 punkte nurodytus dokumentus.

481. LA licencija suteikia jos savininkui teisę savarankiškai skraidyti laisvojo aerostato pilotu pagal licencijoje įrašytas kvalifikacijas ir leidimus.

482. Reikalavimai pretendenti gauti LA licenciją:

482.1. amžius – ne jaunesnis kaip 16 metų;

482.2. sveikatos būklė – atitikti reikalavimus gauti 2 klasės SP;

482.3. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą programą;

482.4. CAA išlaikyti teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus;

482.5. pateikti CAA šių Taisyklių 57 punkte nurodytus dokumentus.



483. Laikomi šių dalykų teorijos egzaminai:

483.1. Oro teisė – tarptautinės ir nacionalinės oro teisės pagrindai, LR aviacijos įstatymas, LR oro erdvės struktūra ir naudojimo taisyklės, skrydžių vykdymo taisyklės, LR civilinių orlaivių registravimo liudijimų ir tinkamumo skraidyti pažymėjimų išdavimo nuostatai, CA specialistų licencijavimo nuostatai ir taisyklės, avarių ir incidentų tyrimo nuostatai, ICAO 12 priedas (paieška ir gelbėjimas), Administracinių teisės pažeidimų kodeksas.

483.2. Bendrosios žinios apie LA ir Skrydžių vykdymo vadovas (SVV) – LA klasifikacija, konstrukcija ir naudojimo taisyklės, prietaisai, pagalbiniai įrenginiai, propano dujų savybės ir darbas su jomis, LA naudojimo ribojimai;

483.3. Skrydžio charakteristikos ir planavimas – skrydžio charakteristikos, įkrovos ir temperatūros įtaka, skrydžio planas, jo sudarymas ir leidimo gavimas, ypatingieji atvejai ir piloto veiksmai: aerostato nutūkimas startuojant, nusileidimas pučiant stipriam vėjui, nusileidimas miške, ant vandens, susidūrimas su kliūtimis, kitu aerostatu ar elektros linijomis, dujų įrangos gedimai, gaisras; pririštasis skrydis, vietos parinkimas saugos priemonės ir komandos instruktavimas;

483.4. Žmogaus galimybės skraidyti – atmosfera, kraujotaka ir kvėpavimas, hipoksija ir hiperventiliacija, regos ypatumai, triukšmas ir vibracija, kūno pusiausvyros palaikymas ir padėties erdvės iliuzijos, temperatūrų poveikis, stresas ir nuovargis, pirmoji medicinos pagalba.

483.5. Meteorologija – oro erdvės struktūra, atmosferos sudėtis, meteorologiniai reiškiniai ir jų poveikis oreivystei, pavojingieji meteorologijos reiškiniai, inversija ir izotermija, oro masės ir jų savybės, barinės sistemos ir atmosferiniai frontai, METAR ir TAF, SIGMET ir AIRMET, meteorologinių žemėlapių skaitymas;

483.6. Oro navigacija – žemė, žemės magnetizmas, kryptis, atstumai, laikas, aukštis, navigaciniai elementai: kelio linija, kursas, kurso koregavimas, skrydžio laikas, vietos nustatymas, navigaciniai žemėlapiai, naudojimas jais, NOTAM, AIP rinkiniai;

483.7. Skrydžio teorija (aerostatika) – pagrindiniai aerostatikos dėsniai, keliamosios jėgos skaičiavimas, skrydžio mechanika: aerodinaminės ir aerostatinės jėgos, darbo su degikliais ir vožtuvu įtaka skrydžiui, nusileidimo vietos parinkimas ir nusileidimas;

483.8. Radijo ryšys – bendrosios radijo ryšio naudojimo taisyklės, bendroji frazeologija, skrydžių valdymas prieigose, regiono erdvėje, nelaimės ir skubos pranešimai, meteorologinės informacijos perdavimai, oro eismo paslaugos.

484. Skrydžių patirtis ir skrydžių praktika:

484.1. laisvojo šiluminio aerostato piloto licencijai gauti pretendentas turi atlikti ne mažiau kaip 16 skrydžių su instruktoriumi, kurių bendra trukmė – ne mažesnė kaip 16 val., iš jų bent vienas savarankiškas skrydis, kurio trukmė – ne mažesnė kaip 20 min.;

484.2. gauti laisvojo dujinio aerostato piloto licencijai pretendentas turi atlikti ne mažiau kaip 8 skrydžius su instruktoriumi, kurių bendra trukmė – ne mažesnė kaip 16 val., iš jų bent vienas savarankiškas skrydis, kurio trukmė – ne mažesnė kaip 1 val.

485. Jeigu pretendentas turi skrydžių patirtį kitų kategorijų orlaiviais (lėktuvais, sklandytuvais, dujiniais balionais ir kt.) ir galiojančią atitinkamą licenciją, gauti LA licencijai CAA gali sumažinti šių Taisyklių 484 punkte nurodytus reikalavimus. Atlikęs mokymą akredituotoje mokymo įstaigoje, CAA laiko šiuos teorijos egzaminus:

485.1. Oro teisė (susijusi su skrydžiais oro balionu);

485.2. Bendrosios žinios apie LA ir Skrydžių vykdymo vadovas;

485.3. Skrydžio charakteristikos ir planavimas;

485.4. Skrydžio teorija (aerostatika).

486. Atlikti pirmąjį savarankišką skrydį mokiniui leidžia LA instruktorius. Leidimas įrašomas į piloto mokinio licenciją ir skraidymų knygelę.

487. LA instruktorius leidžia mokiniui atlikti pirmąjį savarankišką skrydį, jei jis įgijo reikiamą skrydžių patirtį ir geba tinkamai:

487.1. pasirengti skrydžiui (aerostato surinkimas, pririšimas ir apžiūra prieš skrydį);

487.2. naudotis degikliais ir atsikabinimo mechanizmu bei pagal taisykles startuoti ir kilti aerostatu;



- 487.3. pakilti į nurodytą aukštį, išvengti susidūrimų su kliūtimis (būdai ir priemonės);
- 487.4. skristi horizontaliai;
- 487.5. greitai leisti, atidarydamas vožtuvą, ir sustabdyti aerostato leidimąsi nurodytame aukštyje;
- 487.6. vizualiai orientuotis (naudojimasis orientyrais, kelio skaičiavimas ir kt.);
- 487.7. naudotis žemėlapiu, palaikyti radijo ryšį;
- 487.8. kontroliuoti degalų sąnaudas;
- 487.9. pasirengti nusileidimui, nusileisti (įskaitant veiksmus nusileidus);
- 487.10. teisingai veikti avariniais atvejais.
- 488. Per praktinių gebėjimų egzaminą pretendentas privalo įrodyti, kad geba atlikti pareigas ir veiksmus, nurodytus šių Taisyklių 497 punkte, ir moka:
  - 488.1. saugiai valdyti aerostatą;
  - 488.2. sklandžiai ir tiksliai vykdyti visus manevrus;
  - 488.3. priimti teisingus sprendimus;
  - 488.4. praktiškai taikyti navigacijos žinias.
- Tikrina LAE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir egzaminų lapą (CAA Lic – 018).
- 489. CAA išduoda, pratęsia ir atnaujina LA licencijas pretendentui, sumokėjusiam nustatytą valstybės rinkliavą ir pateikusiam:
  - 489.1. nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 017 arba 018);
  - 489.2. aviacijos mokslo baigimo dokumentą (gauti arba atnaujinti licenciją arba instruktoriaus kvalifikaciją);
  - 489.3. teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminų lapą (-us);
  - 489.4. sveikatos pažymėjimą;
  - 489.5. skraidymų knygelę;
  - 489.6. dvi 3,5x4,5 nuotraukas (gauti licenciją);
  - 489.7. asmens dokumentą (gauti licenciją).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

- 490. LA licencijos (kvalifikacijos) galiojimas:
  - 490.1. LA licencija (kvalifikacija) galioja ne daugiau kaip 5 metus nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos iki galiojančių metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos;
  - 490.2. LA pilotai, kurių skrydžių patirtis oro balionais mažesnė kaip 100 val., privalo kiekvienais metais atlikti ne mažiau kaip 6 skrydžius oro balionais. Jeigu pilotas skrido mažiau kaip 6 skrydžius, jis turi pasitikrinti profesinius įgūdžius (patvirtinti savo LA piloto kvalifikaciją). Tikrina LAI. Išvados įrašomos į LA piloto skraidymų knygutę. LA pilotas, neįvykęs šio reikalavimo, netenka teisės savarankiškai skraidyti oro balionais.
- Už šio punkto laikymąsi atsako oro baliono savininkas (Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 49 str. 1 dalis). Už šio punkto nesilaikymą oro baliono savininkas gali būti traukiamas atsakomybėn pagal Administracinių teisės pažeidimų kodekso 116 str.
- 491. LA piloto licencija su leidimu vykdyti komercinius skrydžius galioja ne daugiau kaip 1 metus nuo praktinių gebėjimų / profesinių įgūdžių tikrinimo iki galiojančių metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos (imtinai).
- 492. Pasibaigus LA licencijos (kvalifikacijos) galiojimo laikui, pilotas netenka teisės skraidyti pagal turėtus leidimus savarankiškai.
- 493. LA piloto licenciją (be leidimo vykdyti komercinius skrydžius) galiojimas pratęsiamas, jeigu pretendentas, likus ne daugiau kaip 6 mėn. iki licencijos galiojimo:
  - 493.1. CAA išlaikė oro teisės ir skrydžių vykdymo vadovo (SVV) teorijos egzaminus;
  - 493.2. pasitikrino profesinius įgūdžius. Tikrina LAE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 018).
- 494. LA piloto licencija su leidimu vykdyti komercinius skrydžius pratęsiamas, jeigu

pretendentas:

494.1. likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos galiojimo pasitikrino profesinius įgūdžius. Įgūdžius tikrina LAE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 018);

494.2. CAA pateikia dokumentus, patvirtinančius, kad per licencijos galiojimo laiką (1 metus) buvo atliktas bent vienas komercinis skrydis su keleiviais įmonėje, turinčioje galiojantį vežėjo pažymėjimą.

495. Jeigu LA licencija negaliojo iki 2 metų, jai atnaujinti pilotas privalo:

495.1. CAA išlaikyti šiuos teorijos egzaminus:

495.1.1. Oro teisė;

495.1.2. Skrydžių vykdymo vadovas (SVV);

495.1.3. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

495.2. pasitikrinti profesinius įgūdžius. Tikrina LAE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 018).

496. Jeigu LA licencija negaliojo daugiau kaip 2 metus, jai atnaujinti pilotas privalo:

496.1. atnaujinti teorijos žinias ir praktinius gebėjimus pagal CAA patvirtintas programas CAA akredituotoje mokymo įstaigoje. Mokymosi metu atlikti ne mažiau kaip 4 mokomuosius skrydžius, iš jų bent vieną savarankišką;

496.2. CAA išlaikyti visus teorijos egzaminus gauti LA piloto licenciją;

496.3. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Tikrina LAE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 018).

497. Jeigu LA piloto licencija / kvalifikacija negaliojo daugiau kaip 2 metus, o pilotas turėjo leidimą vykdyti komercinius skrydžius, tam, kad būtų leista jam vykdyti komercinius skrydžius, pilotas, atnaujinęs LA kvalifikaciją pagal šių Taisyklių 496 punkto reikalavimus ir sumokėjęs nustatytą valstybės rinkliavą, privalo:

497.1. atlikti ne mažiau kaip 4 savarankiškus skrydžius laisvaisiais aerostatais;

497.2. CAA išlaikyti šių Taisyklių 515 punkte nurodytų dalykų teorijos egzaminą;

497.3. pasitikrinti praktinius gebėjimus, kaip nurodyta šių Taisyklių 516 punkte;

497.4. CAA pateikti įgytos skrydžių patirties ir išlaikytų egzaminų patvirtinančius dokumentus.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

498. LA instruktoriaus kvalifikacija suteikia pilotui teisę mokyti pretendentes skraidyti laisvuju aerostatu pagal CAA patvirtintas programas gauti LA piloto licenciją ir leidimus bei kontroliuoti mokinių savarankiškus skrydžius.

499. Reikalavimai pretendentui gauti LA instruktoriaus kvalifikaciją:

499.1. amžius – ne jaunesnis kaip 18 metų;

499.2. sveikata – atitikti reikalavimus gauti 2 klasės SP;

499.3. galiojanti LA licencija;

499.4. LA piloto stažas – ne mažesnis kaip 2 metai;

499.5. savarankiškų skrydžių patirtis laisvojo aerostato vadu – ne mažesnė kaip 100 val.;

499.6. galiojantys leidimai skristi vizualiai naktį ir vykdyti komercinius skrydžius;

499.7. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą instruktorių rengimo programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

499.8. išlaikyti teorijos ir praktinių instruktoriaus gebėjimų egzaminus.

500. Teorijos egzaminas žodžiu laikomas CAA iš mokymo metodikos ir šių Taisyklių 483 punkte nurodytų dalykų (dalykus nurodo CAA).

501. Praktinių instruktoriaus gebėjimų egzaminas susideda iš:

501.1. priešskrydinio pasirengimo;

501.2. instruktoriaus pareigų skrendant;

501.3. poskrydinio aptarimo (klaidų aiškinimas, jų atsiradimo priežastys, įvertinimas, išvados ir kt.).

502. Praktinius instruktoriaus gebėjimus tikrina CAA paskirtas LAIE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 017).

503. LA instruktoriaus kvalifikaciją suteikia CAA, kai pretendentas pateikia šių Taisyklių 329 punkte nurodytus dokumentus. Kvalifikacija įrašoma į piloto licenciją.

504. LA instruktoriaus kvalifikacija galioja 3 metus nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos iki galiojančių metų to mėnesio paskutinės dienos.

505. LA instruktoriaus kvalifikacija pratęsiama, jeigu instruktorius įvykdė bent du iš šių reikalavimų:

505.1. per visą kvalifikacijos galiojimo laiką (3 metus) skrido instruktoriumi ne mažiau kaip 6 skrydžius, o skrydžių trukmė – ne mažesnė kaip 5 val.;

505.2. per pastaruosius 12 mėn. vadovavo LA pilotų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo kursų bent vienai daliai pagal CAA patvirtintas programas CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

505.3. per pastaruosius 12 mėn. pasitikrino praktinius instruktorinius gebėjimus. Tikrina CAA paskirtas LAIE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 017).

506. LA instruktoriaus kvalifikacija, kuri negaliojo iki 1 metų, atnaujinama, jeigu instruktorius per pastaruosius 12 mėn.:

506.1. vadovavo LA pilotų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo kursų bent vienai daliai pagal CAA patvirtintas programas CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

506.2. atliko bent vieną skrydį treniruodamasis kaip instruktorius. Šį skrydį stebi licencijuotas LA instruktorius, savo išvadą įrašo į pretendento skraidymų knygelę.

506.3. pasitikrino praktinius instruktoriaus gebėjimus. Tikrina CAA paskirtas LAIE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 017).

507. Jeigu atnaujinama LA licencija, kuri negaliojo daugiau kaip 2 metus, o pilotas turėjo ir instruktoriaus kvalifikaciją, LA piloto kvalifikacija atnaujinama, jei pretendentas įvykdo šių Taisyklių 499 punkto reikalavimus. Instruktoriaus kvalifikacija pretendentui galės būti atnaujinta, kai:

507.1. pilotas, atnaujinęs kvalifikaciją, atliks ne mažiau kaip 4 savarankiškus skrydžius laisvuju aerostatu ir bent vieną iš jų treniruodamasis kaip instruktorius (šis skrydis atliekamas su instruktoriumi – instruktorius savo išvadą įrašo į skraidymų knygelę); ir

507.2. pasitikrins praktinius instruktoriaus gebėjimus. Tikrina CAA paskirtas LAIE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 017).

508. Leidimas skristi vizualiai naktį pretendentui gali būti suteiktas, jeigu pretendentas, tapęs licencijuotu LA pilotu:

508.1. įgijo ne mažesnę kaip 50 val. skrydžių laisvojo aerostato vadu patirtį;

508.2. stebimas instruktoriaus atliko ne mažiau kaip 2 savarankiškus skrydžius laisvuju aerostatu naktį; ir

508.3. išlaikė praktinių gebėjimų egzaminą. Tikrina LAE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 019).

509. Leidimą skristi vizualiai naktį suteikia CAA, jei pateikiami šių Taisyklių 405 punkte nurodyti dokumentai. Leidimas įrašomas į piloto licenciją.

510. Vizualusis skrydis naktį aerostatu leidžiamas, kai degalų atsarga pakankama, kad, pakilus naktį, būtų nusileista šviesiu paros laiku.

511. LA pilotas, neatlikęs bent vieno skrydžio naktį per metus, netenka teisės skristi savarankiškai naktį.

512. Leidimas vykdyti komercinius skrydžius suteikia pilotui teisę skraidinti keleivius už atlygį įmonėje, turinčioje galiojantį vežėjo pažymėjimą.

513. Reikalavimai pretendentui gauti leidimą vykdyti komercinius skrydžius:

513.1. galiojanti LA licencija;

513.2. stažas LA pilotu – ne mažesnis kaip 2 metai;

513.3. skrydžių patirtis aerostato vadu – ne mažesnė kaip 100 val.;

513.4. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje

mokymo įstaigoje;

513.5. išlaikyti teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus.

514. Į mokymo programą turi būti įtrauktas šių dalykų mokymas:

514.1. teisė (vežėjo pareigos ir atsakomybė, draudimas ir kt.);

514.2. priešgaisrinių saugos taisyklių laikymasis;

514.3. pirmoji medicinos pagalba;

514.4. praktiniai skrydžiai pririštu aerostatu riboto dydžio aikštelėje;

514.5. praktiniai skrydžiai pririštu aerostatu tamsiu paros metu;

514.6. praktiniai skrydžiai su keleiviais;

514.7. keleivių instruktavimas.

515. Teorijos egzaminas laikomas CAA. Testo klausimai sudaromi iš šių dalykų: teisė, priešgaisrinės saugos taisyklės, pirmoji medicinos pagalba ir keleivių instruktavimas.

516. Per praktinių gebėjimų egzaminą pretendentas privalo įrodyti, kad jis geba saugiai vykdyti komercinius skrydžius. Tikrina LAE. Išvados įrašomos į piloto skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 019).

517. Leidimą vykdyti komercinius skrydžius suteikia CAA, kai pretendentas pateikia egzaminų lapą ir šių Taisyklių 405 p. nurodytus dokumentus. Leidimas įrašomas į piloto licenciją.

518. Jeigu pilotas per pastarąsias 90 dienų neskrido bent kartą aerostato pilotu savarankiškai, jis praranda teisę skraidinti keleivius.

519. LA licencija su leidimu vykdyti komercinius skrydžius galioja vienerius metus. Leidimas pratęsiamas įvykdžius šių Taisyklių 494 punkto reikalavimus.

520. Jeigu leidimas vykdyti komercinius skrydžius negaliojo iki 5 metų, leidimas atnaujinamas, jei pilotas:

520.1. CAA išlaikė šių Taisyklių 515 punkte nurodytų dalykų teorijos egzaminą;

520.2. pasitikrino praktinius gebėjimus, kaip nurodyta šių Taisyklių 518 punkte;

520.3. sumokėjo nustatytą valstybės rinkliavą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

521. Jeigu leidimas vykdyti komercinius skrydžius negaliojo daugiau kaip 5 metus, leidimui atnaujinti pilotas privalo įvykdyti šių Taisyklių 514.4, 514.5, 514.6, 514.7, 515 ir 516 punktų reikalavimus.

522. Reikalavimus dirižablių pilotams CAA nustato kiekvienu konkrečiu atveju.

## **XXV. NAVIGATORIAUS LICENCIJA (FN)**

523. FN licenciją pretendentui išduoda CAA, jei šis sėkmingai baigia teorijos ir praktinį mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje.

524. Praktinis rengimas gauti FN licenciją atliekamas orlaiviais, kurie atestuoti skraidyti su navigatoriumi arba juose įrengta reikalavimus atitinkanti navigatoriaus darbo vieta.

525. FN licencija išduodama su kvalifikacijos įrašu.

526. FN licencija suteikia jos savininkui teisę atlikti navigatoriaus pareigas atestuotuose skraidyti su navigatoriumi orlaiviuose. Orlaivių tipai įrašomi į FN licenciją.

527. FN licencijos savininkas gali atlikti navigatoriaus pareigas orlaiviuose, kurie neatestuoti skraidyti su navigatoriumi, jeigu jis:

527.1. baigė mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

527.2. CAA išlaikė šiuos teorijos egzaminus:

527.2.1. Orlaivio prietaisai;

527.2.2. Orlaivio navigacijos įranga;

527.2.3. Orlaivio skrydžių vykdymo vadovas (SVV);

Egzaminuoja navigatorius egzaminuotojas (FNE) arba reikiamo orlaivio tipo egzaminuotojas (TRE). Išvados įrašomos į treniruočių užduotį ir navigatoriaus skraidymų knygelę.

528. Reikalavimai pretendentai gauti navigatoriaus (FN) licenciją:

528.1. amžius – ne jaunesnis kaip 18 metų;

528.2. sveikatos būklė – atitikti reikalavimus gauti 1 klasės SP;

528.3. sėkmingai baigti mokymą pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokykloje, kuris susideda iš:

528.3.1. teorijos mokymo;

528.3.2. praktinio rengimo;

528.3.3. įgulos sąveikos daugiapiločio orlaivio įguloje mokymo (MCC kursas);

528.4. CAA išlaikyti teorijos ir praktinių gebėjimų egzaminus;

528.5. CAA pateikti šių Taisyklių 57 punkte nurodytus dokumentus.

529. CAA išlaikyti šių dalykų teorijos egzaminus:

529.1. Oro teisė – tarptautinės ir nacionalinės oro teisės pagrindai, kiek tai būtina išmanyti navigatoriui: Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija ICAO, tarptautinės sutartys, Čikagos konvencija, jos priedai, Varšuvos, Hagos, Montrealio, Tokijo konvencijos, Jungtinė aviacijos administracija (JAA), Europos civilinės aviacijos konferencija (ECAC), Eurokontrolė, Eurokomisija (EC), nacionalinė oro teisės sistema, įstatymų leidyba, CA valdžios struktūra; LR oro erdvės struktūra ir naudojimo taisyklės, skrydžių taisyklės, CA avarijų ir incidentų tyrimo nuostatai, ICAO 12 priedas (paieška ir gelbėjimas), LR personalo licencijavimo nuostatai ir taisyklės, administracinių teisės pažeidimų kodeksas, skrydžio ir poilsio laikas, tarptautinių skrydžių taisyklės, triukšmų mažinimo procedūros;

529.2. Skrydžio charakteristikos ir planavimas – orlaivio masė, masių centras, centruotė, jos įtaka skrydžio charakteristikoms, kilimo, tūpimo masių ir greičių skaičiavimas, skrydžio maršruto duomenų nustatymas, skrydžio plano sudarymas, aukščiausių nustatymo taisyklės;

529.3. Žmogaus galimybės skraidyti – žmogaus galimybės skraidyti, jų ribos, žmogiškasis veiksnys, skrydžio poveikis žmogaus sveikatai, aviacijos psichologijos pagrindai, stresas, rizikos faktoriai;

529.4. Meteorologija – aviacijos meteorologijos pagrindai: oro slėgis, tankis, temperatūra, drėgnumas, krituliai, vėjas, debesodara, rūkas, rūkana, migla, oro masės, barinės sistemos, frontai, perkūnijos, ledėjimas, skrydžiai virš kalnų; klimatologija, meteorologiniai (orų) žemėlapiai: ypatingųjų orų reiškinių, priežeminių, aukštuminių; simboliai ir ženklai faktinių orų ir prognozuojamose žemėlapiuose, orų prognozavimas; meteorologiniai kodai METAR, TAF, GAFOR ir informacijos METAR/SPECI, TREND, TAF, SEGMET, SNOFTAM, VOLMET, ATIS;

529.5. Oro navigacija – kelio kontrolės metodai, oro navigacijos žemėlapių, navigacijos priemonių ir sistemų naudojimas, reikalavimai įrangai vykdant tolimuosius skrydžius, sistemų tikslumas ir patikimumas, jų veikimo principai, dangaus sfera, dangaus kūnų judėjimas, aviacijoje naudojami matavimo vienetai, jų perskaičiavimas, naudojimas AIP, NOTAM, „Jepeesen“ rinkiniais ir žemėlapiais, specialiosios paskirties žemėlapiai, aerodromo schemas, STAR, SID, navigacinių elementų skaičiavimas, radionavigacija, oro navigacijos taisyklės.

529.6. Skrydžio teorija – mažų (ikigarsinių) greičių aerodinamikos pagrindai, centruotės įtaka orlaivio valdymui ir stabilumui, sparnų konstrukciniai ypatumai, sparnų mechanizacija, skrydžių dideliuose aukščiuose ir dideliais greičiais ypatumai, skaičius M, garso greitis, slėgio šuolis, strėlinis sparnas, jo aptakos ypatumai, skrydžio lygio ribojimai priklausomai nuo orlaivio masės.

529.7. Radijo ryšys – radijo ryšio taisyklės ir frazeologija skrydžiams pagal VFR ir IFR, įgulos veiksmai nutrūkus radijo ryšiui.

530. Skrydžių patirtis ir skrydžių praktika. Prieš skrydžio egzaminą gauti FN licenciją pretendentas privalo turėti ne mažesnę kaip 200 val. skrydžių navigatoriumi patirtį, iš kurių ne mažiau kaip 30 val. naktį.

531. Jeigu pretendentas turi skrydžių patirtį kaip orlaivio pilotas, CAA šių Taisyklių 530 punkte nurodytus reikalavimus gali sumažinti, bet skrydžių patirtis navigatoriumi negali būti mažesnė kaip 100 val.

532. Skrydžio egzaminas gauti FN licenciją laikomas orlaiviu, kuriuo pretendentas buvo

mokomas.

533. Per skrydžio egzaminą pretendentas privalo įrodyti, kad jis:

533.1. geba deramai eiti įgulos nario pareigas;

533.2. geba pritaikyti navigacijos žinias skrydyje;

533.3. geba priimti teisingus sprendimus;

533.4. moka nustatyti orlaivio vietą (vieta nustatoma pagal visas orlaivyje turimas navigacines priemones; privalu nustatyti ne mažiau kaip 25 orlaivio vietas, iš jų ne mažiau kaip 10 skrisdamas naktį).

534. FN kvalifikacija (-os) galioja 1 metus nuo praktinių gebėjimų tikrinimo datos iki galiojančių metų to mėnesio, kada buvo tikrinami praktiniai gebėjimai, paskutinės dienos (įskaitytinai).

535. FN licencijos (kvalifikacijos) pratęsimas, jeigu, likus ne daugiau kaip 3 mėn. iki licencijos (kvalifikacijos) galiojimo laiko, navigatorius pasitikrino profesinius įgūdžius. Tikrina FNE arba reikiamo orlaivio tipo egzaminatorius (TRE). Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 001).

536. Jeigu navigatorius atlieka pareigas orlaivyje, kuris atestuotas skraidyti be navigatoriaus, jo profesinius įgūdžius tikrina to orlaivio tipo egzaminuotojas (TRE).

537. Jeigu FN licencija (kvalifikacija) negalioja iki 1 metų, tam, kad būtų atnaujintas galiojimas, pretendentas privalo CAA išlaikyti oro teisės egzaminą ir pasitikrinti praktinius gebėjimus. Tikrina FNE arba reikiamo orlaivio tipo TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą.

538. Jeigu FN licencija (kvalifikacija) negalioja iki 3 metų, tam, kad būtų atnaujintas jos galiojimas, pretendentas privalo:

538.1. CAA išlaikyti šiuos egzaminus:

538.1.1. Oro teisė;

538.1.2. Skrydžių charakteristikos ir planavimas;

538.1.3. Oro navigacija;

538.1.4. Radijo ryšys lietuvių ir anglų kalbomis; ir

538.2. pasitikrinti praktinius gebėjimus. Tikrina FNE arba reikiamo orlaivio tipo TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą.

539. Jeigu FN licencija (kvalifikacija) negalioja daugiau kaip 3 metus, tam, kad būtų atnaujintas jos galiojimas, pretendentas privalo:

539.1. mokytis pagal tobulinimosi kursų programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

539.2. išlaikyti visus teorijos egzaminus gauti FN licencijai (šių Taisyklių 529 punktą);

539.3. atlikti ne mažiau kaip 6 skrydžius su instruktoriumi; ir

539.4. pasitikrinti praktinius gebėjimus. Tikrina FNE arba reikiamo orlaivio tipo TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą.

540. Navigatoriaus instruktoriaus (FNI) kvalifikacija suteikia jos savininkui teisę mokyti pretendentes gauti FN licenciją arba kito orlaivio tipo navigatoriaus kvalifikaciją.

541. FNI kvalifikacijos galiojimo laikas – 3 metai.

542. Reikalavimai pretendentui gauti FNI kvalifikaciją:

542.1. galiojanti FN licencija;

542.2. darbo stažas navigatoriumi – ne mažesnis kaip 2 metai;

542.3. skrydžių patirtis navigatoriumi – ne mažesnė kaip 500 val.;

542.4. sėkmingai baigti FN instruktorių kursus pagal CAA patvirtintą programą CAA akredituotoje mokymo įstaigoje;

542.5. išlaikyti CAA teorijos egzaminą žodžiu. Teorijos egzaminas laikomas iš šių Taisyklių 340 punkte nurodytų dalykų pagal šių Taisyklių 341 punkte nurodytą tvarką. Išvados įrašomos į egzaminų lapą;

542.6. išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Praktinius gebėjimus tikrina CAA paskirti FNE arba reikiamo orlaivio tipo TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir egzaminų lapą.

543. FN instruktoriaus kvalifikacija pratęsiama, jeigu instruktorius per pastaruosius 12 mėn.

įvykdė ne mažiau kaip 2 iš šių reikalavimų:

- 543.1. vadovavo kvalifikacijos tobulinimo arba atnaujinimo kursų bent vienai daliai;
  - 543.2. atliko ne mažiau kaip 3 skrydžius vykdydamas FNI pareigas;
  - 543.3. sėkmingai baigė FN instruktorių tobulinimo kursus; ir
  - 543.4. pasitikrino instruktoriaus profesinius įgūdžius. Tikrina CAA paskirtas FNE arba reikiamo orlaivio tipo TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir prašymą.
544. FNI kvalifikacija atnaujinama, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn. įvykdė šių Taisyklių 543.3 ir 543.4 punktų reikalavimus.

## **XXVI. SKRAIDANČIŲJŲ INŽINIERIŲ LICENCIJA (F/EL)**

545. Šios taisyklės nustato skraidančiųjų inžinierių (F/EL) licencijų išdavimo, pratęsimo, atnaujinimo, pripažinimo bei kvalifikacijos suteikimo tvarką.

546. Reikalavimai pretendentui gauti skraidančiojo inžinieriaus licenciją:

- 546.1. amžius – ne jaunesnis kaip 21 metų;
- 546.2. sveikatos būklė – atitinka 1 klasės SP reikalavimus;
- 546.3. bendrasis išsilavinimas – aukštasis aviacinis;
- 546.4. turėti orlaivių techninės priežiūros inžinieriaus licenciją, išduotą pagal LR nacionalinių taisyklių Komisijos Reglamento (EB) 2042/2003 66 dalies reikalavimus;
- 546.5. turėti 2 metų komercinių orlaivių techninės priežiūros patirtį;
- 546.6. mokėti radijo ryšio vartojamas kalbas.

547. Pretendentas, norintis gauti F/EL licenciją, CAA Personalo licencijavimo skyriui pateikia šiuos dokumentus:

- 547.1. CAA nustatytos formos prašymą;
  - 547.2. pasą ar leidimą nuolat gyventi (kopiją);
  - 547.3. aukštojo aviacinio mokslo diplomą ir priedą (kopijas);
  - 547.4. TI licenciją (kopiją);
  - 547.5. dokumentą, patvirtinantį pastarąją komercinių orlaivių techninės priežiūros patirtį;
  - 547.6. patvirtintos mokymo organizacijos baigimo pažymėjimą;
  - 547.7. 1 klasės SP;
  - 547.8. CAA nustatytos formos egzaminų lapelį.
548. Pretendentas, siekiantis gauti licenciją, privalo CAA išlaikyti šiuos teorijos egzaminus:
- 548.1. Sklandmens, variklio ir jų sistemų konstrukcija bei veikimas;
  - 548.2. Sklandmens, variklio ir jų sistemų techninė priežiūra;
  - 548.3. Orlaivio skraidymų vadovas;
  - 548.4. Aerodinamikos pagrindai;
  - 548.5. Radijo ryšys ir frazeologija;
  - 548.6. Oro navigacijos pagrindai;
  - 548.7. Oro sąlygų poveikis OL naudojimui ir techninei priežiūrai;
  - 548.8. Oro teisė;
  - 548.9. Žmogaus veiksnys.

549. Personalo licencijavimo skyrius, patikrinęs pateiktus dokumentus, išduoda SI licenciją ir suteikia stažuotojo kvalifikaciją.

550. Skraidantysis inžinierius stažuotojas, instruktoriaus priežiūrimas, turi skraidyti ne mažiau kaip 100 val., iš jų ne daugiau kaip 50 val. treniruokliu. Be to, ne mažiau kaip po 40 kartų kilti ir tūpti, iš jų ne daugiau kaip po 20 kartų treniruokliu.

551. Per skrydžio egzaminą pretendentas turi įrodyti, kad geba atlikti F/EL pareigas ir veiksmus.

552. Pretendentas, sėkmingai baigęs numatytą mokymo programą, Personalo licencijavimo skyriui pateikia CAA nustatytos formos egzaminų lapelį ir praktinių skrydžio įgūdžių egzaminų lapą. Pagal šiuos vertinimus pretendentui suteikiama konkretaus orlaivio skraidančiojo inžinieriaus kvalifikacija.

553. Civilinės aviacijos F/EL licencija suteikia teisę jos savininkui skraidyti skraidančiuoju inžinieriumi tais orlaiviais, kurie įrašyti jo licencijos XII skyriuje. „Įrašai apie kvalifikaciją“. Kvalifikacijų skaičius neribojamas, tačiau CAA turi teisę drausti skraidyti pagal kai kurias kvalifikacijas.

554. Licencijos galiojimo laikas – 1 metai.

555. F/EL licencijai pratęsti pretendentas CAA pateikia:

555.1. 1 klasės SP;

555.2. CAA nustatytos formos prašymą, kuriame įrašyta, kaip TRE/E egzaminuotojas įvertino teorijos žinias ir praktinius skrydžio įgūdžius. Teorijos žinios ir praktiniai įgūdžiai turi būti tikrinami ne anksčiau kaip per paskutinius 6 mėn. iki licencijos galiojimo pabaigos.

556. Jeigu F/EL licencija negaliojo iki 1 metų, jai atnaujinti pretendentas turi:

556.1. sėkmingai baigti tobulinimosi kursus;

556.2. skraidančiojo inžinieriaus instruktoriaus prižiūrimas stažuotoju skraidyti ne mažiau kaip 3 val. treniruokliu ir ne mažiau kaip 3 val. maršrutu; kiekvienu atveju ne mažiau kaip po 4 kartus kilti ir tūpti;

556.3. patikrinti praktinius skrydžio įgūdžius. Tikrina TRE/E arba TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygėlę ir CAA nustatytos formos prašymą.

557. Jeigu F/EL licencija negaliojo nuo 1 iki 3 metų, jai atnaujinti pretendentas turi:

557.1. sėkmingai baigti tobulinimosi kursus,

557.2. CAA išlaikyti šiuos teorijos egzaminus:

557.2.1. Oro teisė;

557.2.2. Orlaivio skrydžių vykdymo vadovas;

557.2.3. Sklandmens, variklio ir jų sistemų techninė priežiūra;

557.3. skraidančiojo inžinieriaus instruktoriaus prižiūrimas stažuotoju skraidyti ne mažiau kaip 10 val. treniruokliu ir ne mažiau kaip 10 val. maršrutu, kiekvienu atveju ne mažiau kaip po 8 kartus kilti ir tūpti;

557.4. patikrinti praktinius skrydžio įgūdžius. Tikrina TRE/E arba TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygėlę ir CAA nustatytos formos prašymą.

558. Jeigu F/EL licencija negaliojo daugiau kaip 3 metus, skraidantysis inžinierius turi:

558.1. sėkmingai baigti tobulinimo kursus;

558.2. CAA išlaikyti visus šių Taisyklių 550 punkte nurodytus teorijos egzaminus;

558.3. skraidančiojo inžinieriaus instruktoriaus prižiūrimas stažuotoju skraidyti ne mažiau kaip 20 val. treniruokliu ir ne mažiau kaip 20 val. maršrutu; kiekvienu atveju ne mažiau kaip po 16 kartų kilti ir tūpti;

558.4. patikrinti praktinius skrydžio įgūdžius. Tikrina TRE/E arba TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygėlę ir CAA nustatytos formos prašymą.

559. CAA leidus skrydžius treniruokliu galima pakeisti treniruote orlaivio kabinoje.

560. CAA visada gali apriboti suteiktas teises, sustabdyti ar panaikinti licenciją ar kvalifikaciją, jeigu nustato, kad licencijos savininkas neatitinka šių Taisyklių 546 punkto reikalavimų.

561. F/EL licencijos savininkui gali būti suteikta skraidančiojo inžinieriaus instruktoriaus kvalifikacija (TRI/E), jeigu jis yra skraidęs ne mažiau kaip 1500 val. ir sėkmingai baigęs orlaivio tipo kvalifikacijos instruktoriaus (TRI/E) kursus CAA akredituotoje mokymo įstaigoje.

562. Skraidančiojo inžinieriaus instruktoriaus (TRI(E) kvalifikacijos galiojimo laikas – 3 metai.

563. TRI(E) instruktoriaus kvalifikacija pratęsiama, jeigu instruktorius per 12 mėn. iki kvalifikacijos galiojimo datos:

563.1. baigę CAA priimtinus tobulinimo kursus; arba

563.2. mažiausiai 3 val. atliko TRI/E pareigas treniruokliu; arba

563.3. atliko kaip TRI/E mažiausiai 1 val. trukmės vieną skrydžio treniruotę orlaiviu, kurios metu du kartus pakilo ir du kartus nutūpė;

563.4. patikrino praktinius skrydžio įgūdžius. Tikrina CAA įgaliotas TRE/E arba TRE.



Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir CAA nustatytos formos prašymą.

564. TRI/E kvalifikacija atnaujinama, jeigu pretendentas per pastaruosius 12 mėn.:

564.1. atliko ne mažiau kaip 30 skrydžio atkarpų reikiamo orlaivio tipu, iš jų ne daugiau kaip 15 gali būti skaidytos FS;

564.2. baigė TRI/E tobulinimo kursus arba atitinkamas jų dalis (suderintas su CAA) pagal CAA patvirtintą programą, kurių metu;

564.3. ne mažiau kaip 3 val. atliko TRI/E pareigas reikiamo orlaivio tipu arba FS TRE/E stebint;

564.4. patikrino praktinius skrydžio įgūdžius. Tikrina CAA įgaliotas TRE/E arba TRE. Išvados įrašomos į skraidymų knygelę ir CAA nustatytos formos prašymą.

565. Užsienyje išduotos F/EL licencijos pripažįstamos, kaip nurodyta Taisyklių XXVIII skyriuje.

## XXVII. LĖKTUVŲ PALYDOVŲ LICENCIJA (ST)

566. ST licencija suteikia teisę jos savininkui dirbti lėktuvo palydovu tuose orlaiviuose, kurie įrašyti jo licencijos XII p. „Leidžiama skraidyti“.

567. Reikalavimai gauti kandidatui lėktuvo palydovo (ST) licenciją:

567.1. amžius – ne jaunesnis kaip 18 metų;

567.2. sveikatos būklė – atitinka 2 klasės SP reikalavimus;

567.3. mokėti skaityti, rašyti ir suprantamai bendrauti tomis kalbomis, kuriomis pateikta mokomoji literatūra, darbo dokumentai, darbo organizavimo procedūros ir kuriomis kalba dauguma keleivių;

567.4. pretendentas turi būti sėkmingai baigęs mokymą pagal CAA patvirtintą programą, kuri parengta vadovaujantis ICAO doc. 7192 – AN/857 E – 1 dalimi. Pageidautina, kad jis turėtų keleivių aptarnavimo technologo profesinę kvalifikaciją, kolegijos baigimo diplomą, universitetinio mokslo bakalauro laipsnį ar būtų šių mokymo įstaigų studentu;

567.5. mokėti plaukti.

568. Pretendentas, pageidaujantis gauti ST licenciją, sumoka nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA Personalo licencijavimo skyriui pateikia šiuos dokumentus:

568.1. CAA nustatytos formos prašymą;

568.2. CAA nustatytos formos egzaminų lapelį, kuriame nurodyta teorijos ir praktinių įgūdžių įvertinimas;

568.3. pasą ar leidimą nuolat gyventi (kopiją);

568.4. pagrindinio mokslo baigimo dokumentą ar studento pažymėjimą;

568.5. CAA akredituotos mokymo įstaigos baigimo pažymėjimą (kopiją);

568.6. galiojantį 2 klasės SP;

568.7. dvi 3,5x4,5 cm fotonuotraukas.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

569. Norėdamas gauti kito lėktuvo kvalifikaciją, pretendentas pateikia šių Taisyklių 568.1, 568.2, 568.5, 568.6 punktuose nurodytus dokumentus.

570. Dokumentų kopijos pateikiamos kartu su originalais arba patvirtintos notaro.

571. Pretendentas pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus turi išlaikyti šiuos teorijos egzaminus:

571.1. Oro teisė (susijusi su licencijos savininko pareigomis);

571.2. Avarinio gelbėjimo įranga ir jos naudojimo tvarka;

571.3. Higiena, aviacijos medicina, pirmoji pagalba;

571.4. Pavojingųjų krovinių vežimas;

571.5. Žmogaus veiksnys;

571.6. Pareigos ir atsakomybė;

571.7. Lėktuvo ir įrangos konstrukcija (bendrosios žinios).

572. Pretendentas, išlaikęs teorijos egzaminus, turi teisę gauti lėktuvo palydovo licenciją su stažuotojo kvalifikacija.

573. Pretendentas, kaip lėktuvo palydovas stažuotojas, privalo lėktuvo palydovo instruktoriaus prižiūrimas skraidyti oro vežėjo programoje numatytą laiką.

574. Baigęs skraidyti programoje numatytą laiką, pretendentas turi išlaikyti praktinių gebėjimų egzaminą. Laikydamas skrydžio egzaminą jis turi įrodyti, kad geba atlikti lėktuvo palydovo pareigas ir veiksmus.

575. Licencijos galiojimo laikas – 24 mėn.

576. Licencija galioja tik kartu su galiojančiu sveikatos pažymėjimu, kuris yra sudėtinė jos dalis. Pasibaigus SP galiojimo laikui licencijos savininkas netenka visų licencijoje nurodytų teisių.

577. Norėdamas licenciją pratęsti savininkas pateikia ne anksčiau kaip prieš 12 mėn. sėkmingai baigtų tobulinimosi kursų pažymėjimo kopiją ir praktinių gebėjimų egzaminų lapą.

578. Praktinių gebėjimų tikrinimas galioja 6 mėn.

579. Licencijos galiojimo laikas pratęsiamas dirbti tuose orlaiviuose, kurie įrašyti praktinių gebėjimų egzaminų lape.

580. Jeigu licencijos savininkas 1–6 mėn. uždelsė pratęsti pasibaigusį licencijos galiojimą ir nori jį atnaujinti, turi pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus išlaikyti egzaminų lapelyje nurodytus egzaminus ir, kaip lėktuvo palydovas stažuotojas, lėktuvo palydovo instruktoriaus prižiūrimas skraidyti oro vežėjo programoje numatytą laiką.

581. Jeigu licencijos savininkas daugiau kaip 6 mėn. uždelsė pratęsti licencijos galiojimą, norėdamas jį atnaujinti, turi:

581.1. sėkmingai baigti mokymo kursą pagal CAA patvirtintą mokymo programą; ir

581.2. kaip lėktuvo palydovas stažuotojas, lėktuvo palydovo instruktoriaus prižiūrimas skraidyti vežėjo programoje numatytą laiką.

582. ST licencijos savininkui oro vežėjo vadovybės prašymu suteikiama lėktuvo palydovo instruktoriaus (STI) kvalifikacija, jeigu jis ne mažiau kaip 2 metus dirbo lėktuvo palydovu ir yra skraidęs ne mažiau kaip 300 val.

583. STI kvalifikacija pratęsiama ir atnaujinama pagal reikalavimus pratęsti ir atnaujinti ST kvalifikaciją (šių Taisyklių 577, 580, 581 punktai).

## **XXVIII. UŽSIENYJE IŠDUOTŲ LICENCIJŲ PRIPAŽINIMAS JAR-FCL1.015(A)(B)**

584. Užsienyje išduotas ir galiojančias licencijas CAA gali pripažinti išduodama prašytojui pripažinimo pažymėjimą, jei tos licencijos išduotos pagal Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 1 priede nustatytus standartus arba Jungtinių aviacijos administracijos reikalavimus.

585. Kandidatui, atitinkančiam reikalavimus ir pateikusiam visus reikiamus dokumentus, CAA pripažinimo pažymėjimą išduoda ne vėliau kaip per 3 mėn.

586. Informacijos apie užsienio šalyse išduotas licencijas CAA gali teirautis šalių, išdavusių licencijas, civilinės aviacijos vadovybėje.

587. Pripažįstama tik pirmosios šalies išduota licencija.

588. CAA pripažįsta pagal JAR-FCL reikalavimus išduotas licencijas, kvalifikacijas, įgaliojimus bei leidimus, kuriuos išdavė Europos Sąjungos (toliau – ES) ar Europos Ekonominės Bendrijos (toliau – EEB) aviacijos vadovybė. Lietuvos Respublikoje registruotais orlaiviais pilotams leidžiama skristi įgulos narių pagal kvalifikacijas, nurodytas jų licencijose, įskaitant sklandytuvus ir laisvuosius aerostatus. Šiuo atveju orlaivio savininkas arba naudotojas, leisdamas užsienio pilotui naudoti orlaivį, turi įsitikinti, kad pilotas turi ES ar EEB aviacijos vadovybės išduotą galiojančią licenciją ir kvalifikaciją skraidyti konkretaus tipo orlaiviu, bei supažindinti pilotą su teisinių dokumentų, reglamentuojančių skrydžių saugą LR oro erdvėje, reikalavimais.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, *Žin.*, 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

589. *Neteko galios nuo 2012-09-12*

*Punkto naikinimas:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin. 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

590. JAA šalių narių išduotų skrydžio įgulos narių (CPL, ATPL, F/EL ir FN) licencijų pripažinimo dokumentai komercinei veiklai išduodami, jeigu:

590.1. naudotojas pretendentes supažindino su teisinių dokumentų, reglamentuojančių skrydžių saugą LR oro erdvėje, reikalavimais ir pateikė tai patvirtinančius įrodymus; ir

590.2. pretendentai turi galiojančias licencijas ir reikiamas kvalifikacijas.

591. Norintis gauti pripažinimo dokumentą pretendentes turi sumokėti nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikti:

591.1. nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 020);

591.2. licenciją (originalą);

591.3. skraidymų knygelę;

591.4. asmens dokumentą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

592. Iškilus abejonėms dėl pretendentes kvalifikacijos, CAA gali pareikalauti papildomų pripažinimo procedūrų (teorijos egzaminai, profesinių įgūdžių tikrinimas ir kt.).

593. Mokymas gauti licencijas, kvalifikacijas, vykęs pagal JAR-FCL reikalavimus iki 1996 m. spalio 8 d., gali būti pripažintas su sąlyga, kad licencijos buvo išduotos iki 1999 m. birželio 30 d.

594. Licencijos, išduotos šalyse, kurios nėra JAA narės, vadovybės nuožiūra gali būti pripažintos galiojančiomis naudoti šios JAA šalies narės registruotuose orlaiviuose, jeigu įvykdomi 1 priede JAR-FCL 1.015 ir šių Taisyklių 595, 596 ir 597 arba 598 ir 599, arba 600 ir 601 punktuose nurodyti reikalavimai.

595. Šalių, kurios nėra JAA narės, licencijos, išduotos pagal Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) nustatytus standartus, gali būti pripažintos skraidyti LR registruotais vienmotoriais civiliniais orlaiviais, kurių kilimo masė – ne didesnė kaip 5700 kg piloto mėgėjo teisėmis pagal vizualiųjų skrydžių taisyklės dieną su galiojančiomis kvalifikacijomis.

596. Pretendentes privalo:

596.1. orlaivio savininko arba naudotojo būti supažindintas su dokumentų, reglamentuojančių skrydžių saugą LR oro erdvėje, reikalavimais;

596.2. išlaikyti CAA oro teisės egzaminą.

597. Gauti pripažinimą skraidyti PPL teisėmis turi būti sumokėta nustatyta valstybės rinkliava ir CAA pateikti šie dokumentai:

597.1. nustatyto pavyzdžio prašymas (CAA Lic – 020);

597.2. licencija (originalas);

597.3. skraidymų knygelę;

597.4. išlaikyto oro teisės egzamino patvirtinimas.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

598. Šalių, kurios nėra JAA narės, licencijos, išduotos pagal Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) nustatytus standartus, kai šalyje nėra tos kategorijos licencijuotų specialistų (instruktorių), įvykdžius šių Taisyklių 596 punkto reikalavimus, gali būti pripažintos skraidyti LR registruotais civiliniais orlaiviais mokymo tikslais.

599. Gauti pripažinimą mokymo tikslais pretendentes turi sumokėti nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikti šiuos dokumentus:

599.1. nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 020);

599.2. licenciją (originalas);

599.3. skraidymų knygelę;

599.4. išlaikyto oro teisės egzamino patvirtinimą;

599.5. darbdavio (mokymo įstaigos) motyvaciją (pateikia darbdavys);

599.7. galiojantį 1 klasės SP, išduotą pagal JAR-FCL reikalavimus.

*Papildyta punktu:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, *Žin.*, 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, *Žin.*, 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

600. Šalių, kurių pilotų licencijos išduotos pagal Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) nustatytus standartus, CAA direktoriaus sprendimu gali būti pripažintos skraidyti LR registruotais civiliniais orlaiviais komercinei veiklai ne ilgesniam kaip 1 metų laikotarpiui. Nustatytą laikotarpį CAA gali vieną kartą pratęsti, jei per pripažintos licencijos galiojimo laikotarpį pilotas pateikė prašymą išduoti JAR-FCL licenciją arba dalyvauja mokymo kursuose šiai licencijai gauti. Pripažinimo pažymėjimas galioja JAR-FCL licencijai išduoti reikalingą laikotarpį, jei per tą laikotarpį galioja licencija ir atitinkamos kvalifikacijos. Pretendentai gauti pripažinimo pažymėjimą privalo:

600.1. būti supažindinti su teisinių dokumentų, reglamentuojančių skrydžių saugą, reikalavimais;

600.2. turėti galiojančias licencijas ir reikiamas kvalifikacijas;

600.3. išlaikyti CAA oro teisės egzaminą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, *Žin.*, 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

601. Gauti pripažinimą komercinei veiklai CAA pateikiami šių Taisyklių 599 punkte nurodyti dokumentai.

602. Reikalavimai, nustatyti šių taisyklių 600 punkte ir JAR-FCL 1.015 punkto 1 priede, netaikomi, kai Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių registre įregistruotas orlaivis, nuomojamas ne Europos Bendrijos arba Europos ekonominės erdvės (toliau – EB, EEE) valstybės narės vežėjui, jei pastaroji valstybė prisiėmė nuomos laikotarpiui atsakomybę už orlaivio techninę ir / ar skrydžių priežiūrą pagal EU-OPS 1.165. Ne EB arba EEE valstybės narės vežėjo skrydžio įgulos licencijos, CAA nuožiūra, gali būti pripažintos galiojančiomis orlaivio nuomos laiku tik nurodytiems orlaiviams ir nustatytiems skrydžiams. Pripažinimo pažymėjimo galiojimas nustatomas pagal piloto licencijos (atitinkamos kvalifikacijos) galiojimo laiką. Pretendentas sumoka valstybės rinkliavą ir pateikia CAA šiuos dokumentus:

602.1. piloto nustatyto pavyzdžio prašymą (CAA Lic – 020);

602.2. piloto licencijos kopiją;

602.3. galiojančio sveikatos pažymėjimo kopiją;

602.4. ne EB arba EEE valstybės narės vežėjo prašymą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-103](#), 2009-05-13, *Žin.*, 2009, Nr. 60-2400 (2009-05-23), i. k. 1092217ISAK004R-103

603. Pilotų profesionalų, įskaitant pilotus mėgėjus su IR kvalifikacija, licencijų pripažinimai išduodami ne ilgesniam kaip 1 metų laikotarpiui su sąlyga, kad pripažinimo galiojimas neviršija pagrindinės licencijos galiojimo laiko. Pripažintos JAA šalyje narėje licencijos turėtojas privalo laikytis JAR-FCL nustatytų reikalavimų.

604. JAA šalies narės vadovybė gali išduoti laikiną pripažinimo dokumentą ne ilgesniam kaip 1 metų laikotarpiui ne JAA šalies orlaivio gamintojo (gamyklos, bandymų stoties ir kt.) pilotui atlikti specialiuosius darbus: demonstracinius, bandomuosius, mokomuosius ir kitus skrydžius, jeigu piloto licencija išduota pagal ICAO I priedo reikalavimus.

Laikinas pripažinimo dokumentas išduodamas netaikant JAR-FCL 1.015 reikalavimų su sąlyga, kad (3 priedas JAR-FCL 1.015):

604.1. pilotas turi galiojančius: licenciją, sveikatos pažymėjimą, atitinkamas kvalifikacijas ir specialiuosius leidimus, įskaitant piloto instruktoriaus kvalifikaciją ir / arba egzaminuotojo įgaliojimus (jeigu reikia);

604.2. pilotas yra įsidarbinęs orlaivio gamykloje arba yra gamyklos įgaliotas vykdyti mokomuosius skrydžius mokymo įstaigoje (TRTO);

604.3. pripažinimas išduodamas ribojant piloto veiklą – nurodomi konkretūs leidimai: mokomieji, demonstraciniai, bandomieji skrydžiai, skrydžiai pirmai orlaivio tipo kvalifikacijai gauti, skrydžiai stebėtoju skrendant maršrutu ir perskraidinti orlaivį bei kt.

Skraidydamas pretendentas privalo vadovautis JAR-OPS reikalavimais.

## **XXIX. JAR-FCL LICENCIJŲ IŠDAVIMAS (JAR-FCL1.015(C))**

605. Šalių, kurios nėra JAA narės, PPL(A), CPL(A) arba ATPL(A) licencijos, išduotos pagal ICAO I priedo reikalavimus, gali būti konvertuotos į JAR-FCL PPL(A) licenciją su vienpiločių (SEP) lėktuvų klasės / tipo kvalifikacija, jeigu atitinka 3 priedo JAR-FCL 1.015 nuostatas (JAR-FCL 1.015(c)(2)).

606. Asmeniui, turinčiam kitos, ne JAA šalies narės, piloto licenciją, jos pagrindu, CAA direktoriaus sprendimu, gali būti išduotos JAR-FCL licencijos, jeigu (JAR-FCL 1.016(a):

606.1. piloto turima licencija išduota pagal ICAO I priedo reikalavimus; ir

606.2. atitinka visus JAR-FCL reikalavimus gauti licenciją / kvalifikaciją; tam būtina:

606.2.1. atlikti teorijos mokymą pagal gaunamos licencijos lygį. CAA, įvertinusi kandidato išsilavinimą, skrydžių praktiką bei mokymo įstaigos rekomendaciją, gali sumažinti mokymo trukmę;

606.2.2. išlaikyti CAA visus teorijos egzaminus atitinkamai licencijai gauti;

606.2.3. atlikti praktinį rengimą pagal JAR-FCL (JAA šalies narės licencijavimo taisyklių) reikalavimus, jeigu licencija / kvalifikacija negaliojanti;

606.2.4. atlikti praktinių gebėjimų tikrinimą pagal visas suteikiamas kvalifikacijas ir leidimus. Tikrina CAA egzaminuotojas;

606.2.5. turi atitikti šių Taisyklių 608 punkto reikalavimus.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-156](#), 2009-07-14, Žin., 2009, Nr. 86-3659 (2009-07-21), i. k. 1092217ISAK004R-156

607. Asmeniui, turinčiam kitos, ne JAA šalies narės, ATPL(A) licenciją, ne mažesnę kaip 1500 val. skrydžių patirtį MPA orlaivio vadu arba antruoju pilotu ir galiojančią daugiapiločio (MPA) orlaivio tipo kvalifikaciją, turimos licencijos pagrindu, CAA direktoriaus sprendimu, gali būti išduota JAR-FCL licencija netaikant šių Taisyklių 606.2.1 punkto reikalavimo (JAR-FCL 1.016(b)).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-156](#), 2009-07-14, Žin., 2009, Nr. 86-3659 (2009-07-21), i. k. 1092217ISAK004R-156

608. Tam, kad ne Lietuvos Respublikos piliečiui pagal turimą piloto licenciją būtų išduota JAR-FCL licencija, privalu (JAR-FCL 1.065(d) dirbti arba nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-156](#), 2009-07-14, Žin., 2009, Nr. 86-3659 (2009-07-21), i. k. 1092217ISAK004R-156

609. Gauti JAR-FCL licenciją kitos licencijos pagrindu pretendentas turi sumokėti nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikti:

609.1. nustatyto pavyzdžio prašymą;

609.2. licenciją (originalą);

609.3. aviacijos mokslo baigimo dokumentą;

609.4. skraidymų knygelę;

609.5. atitinkamų teorijos kursų baigimo dokumentą (jeigu būtina);

609.6. išlaikytų teorijos egzaminų lapą;

609.7. atlikto praktinio rengimo patvirtinantį dokumentą (jeigu būtina);

609.8. praktinių gebėjimų egzaminų lapą;

609.9. šių Taisyklių 608 punkte nurodytų sąlygų atitiktį įrodančius dokumentus.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190



610. CAA gali pripažinti ir leisti naudotis savo šalyje kitos šalies suteiktais specialiuju skrydžių leidimais (akrobatiniai skrydžiai, sklandytuvų išvilkinimas ir kt.), jeigu reikalavimai gauti leidimus toje šalyje atitinka JAA šalies narės reikalavimus.

Tam, kad pilotas galėtų naudotis specialiuju leidimų privilegijomis kitoje JAA šalyje narėje, kai tarp šalių nėra pasirašytas dvišalis susitarimas, būtina gauti tos šalies sutikimą.

### **XXX. LICENCIJŲ IŠDAVIMAS KARO AVIACIJOS SPECIALISTAMS**

611. CAA gali išduoti CA aviacijos specialisto licenciją, jeigu karo aviacijos specialistas pereina dirbti į civilinės aviacijos įmonę ar bendrovę.

Karo aviacijoje įgyta skrydžių patirtis, žinios ir įgūdžiai CAA nuožiūra gali būti įskaityti kaip atitinkantys JAR-FCL reikalavimus. CAA apie įskaitymą praneša JAA. Visa skrida, įgyta skraidant karo aviacijoje, įskaitoma į bendrąją skridą gauti civilinės aviacijos specialisto licenciją. CAA, įvertinusi piloto turimą skrydžių patirtį, jų pobūdį, žinias ir įgūdžius, nurodo pretendui būtinas procedūras (teorijos kursai, egzaminai, praktinių įgūdžių tobulinimas, skrydžio egzaminas ir kt.) gauti civilinės aviacijos specialisto licenciją.

Iki pretendentas atitiks 1 priedo JAR-FCL 1.005 reikalavimus, jam licencija išduodama ribojant teises – suteikiama kvalifikacija leidžianti skraidyti tik orlaiviais, kurie įtraukti į Lietuvos Respublikos orlaivių registrą.

612. Šių Taisyklių 611 punkto nuostatos netaikomos išduodant piloto mėgėjo, sklandytojo ir laisvojo aerostato piloto licencijas.

### **XXXI. LICENCIJOS GALIOJIMO SUSTABDYMAS IR TEISĖS SKRAIDYTI ĮGULOS NARIU ATĖMIMAS**

613. CAA turi teisę sustabdyti civilinės aviacijos specialisto licencijos / kvalifikacijos (pripažinimo pažymėjimo) galiojimą, jeigu jos savininkas:

613.1. nesilaikė įstatymų ir kitų teisės aktų, nustatytų skrydžių saugos bei aviacijos saugumo reikalavimų;

613.2. naudojosi licencijos suteiktomis teisėmis būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, narkotikų, psichotropinių arba kitų medžiagų;

613.3. sveikatos būklė neatitiko nustatytų reikalavimų;

613.4. pareigas vykdė neturėdamas reikiamos kvalifikacijos;

613.5. pareigas vykdė su negaliojančia licencija arba sveikatos pažymėjimu;

613.6. yra orlaivio avarijos arba incidento dalyvis.

Licencija sustabdoma iki tol, kol bus atliktas oficialus tyrimas ir priimtas galutinis sprendimas.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK004R-212

614. CAA turi teisę civilinės aviacijos specialistui neleisti skraidyti įgulos nariu iki 5 metų, jeigu:

614.1. atlikus oficialų tyrimą buvo priimtas sprendimas atimti teisę skraidyti įgulos nariu;

614.2. licencijos savininkas yra nuteistas už padarytą tyčinį nusikaltimą;

614.3. specialistas naudojosi licencijos suteiktomis teisėmis, būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, narkotikų, psichotropinių arba kitų medžiagų;

614.4. licencijos savininkas padarė šių Taisyklių 613.1, 613.3, 613.4 arba 613.5 punktuose nurodytus nusižengimus pakartotinai.

615. CAA per 5 darbo dienas privalo raštu pranešti licencijos savininkui apie licencijos galiojimo sustabdymą arba teisių atėmimą skraidyti įgulos nariu.

616. Sustabdžius arba atėmus teisę skraidyti įgulos nariu, jos savininkas per 10 darbo dienų privalo licenciją grąžinti CAA.

617. Sprendimą grąžinti teisę skraidyti įgulos nariu kiekvienu atveju priima CAA.

Praėjus nustatytam laikotarpiui, kuriam buvo atimta teisė skraidyti įgulos nariu, norėdamas susigrąžinti tą teisę, licencijos savininkas privalo įvykdyti visus šių Taisyklių reikalavimus licencijai / kvalifikacijai atnaujinti (priklausomai nuo licencijos negaliojimo laiko ir atnaujinamos kvalifikacijos).

618. Pаметus, sugadinus arba kitaip praradus licenciją, CAA gali išduoti licencijos dublikatą. Licencijos savininkas CAA raštu pateikia prašymą, kuriame turi būti paaiškintos licencijos dingimo aplinkybės bei kitus dingimą patvirtinančius dokumentus (Policijos komisariato pažymą, skelbimą spaudoje ir kt.).

619. Jeigu prašymo pateikimo dieną pareiškėjo licencija yra negaliojanti, tam, kad būtų išduotas licencijos dublikatas, pareiškėjas privalo:

619.1. įvykdyti visus šių Taisyklių reikalavimus licencijai / kvalifikacijai atnaujinti (priklausomai nuo licencijos tipo, jos negaliojimo laiko ir atnaujinamos kvalifikacijos).

619.2. pateikti CAA skraidymų knygelę ir atliktą atnaujinimo programą patvirtinančius dokumentus;

619.3. sumokėti nustatytą valstybės rinkliavą.

*Punkto pakeitimai:*

*Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190*

620. Jeigu prašymo pateikimo dieną pareiškėjo licencija yra galiojanti, tam, kad būtų išduotas licencijos dublikatas, pareiškėjas privalo CAA išlaikyti oro teisės teorijos egzaminą.

621. Licencijos dublikatas išduodamas ne anksčiau kaip po 30 kalendorinių dienų nuo pareiškimo pateikimo datos.

## **XXXII. LICENCIJŲ APSKAITA IR DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS**

622. CAA privalo tvarkyti išduotų licencijų ir pripažinimo pažymėjimų registravimo žurnalą, kuriame įrašomas licencijos savininko vardas, pavardė, išduotos licencijos numeris, išdavimo data ir gavėjo parašas.

623. CAA užveda kiekvieno licencijuoto civilinės aviacijos specialisto bylą, kurioje laikomi visi dokumentai, susiję su specialisto licencijavimu. Dokumentai yra konfidencialūs ir gali būti prieinami tik CAA personalo licencijavimo skyriaus darbuotojams. Bylos turi būti patikimai saugomos. Jeigu civilinės aviacijos specialistas 10 metų nesikreipė į CAA dėl licencijos pratęsimo arba atnaujinimo, jo byla atiduodama į archyvą.

---

## LĖKTUVŲ KLASIŲ SĄRAŠAS

Lentelės paaiškinimai:

(a) simbolis (D) 3 stulpelyje rodo, kad skirtumų mokymas yra privalomas visais lėktuvų variantais ar tipais, kuriuos 2 stulpelyje skiria linija.

(b) nepaisant to, kad įrašas licencijoje (4 stulpelis) apima visus 2 stulpelyje išvardytus lėktuvus, pažintinį arba skirtumų mokymą yra privalu baigti;

(c) konkretus variantas, kuriuo buvo išlaikytas OL klasės kvalifikacijos įgūdžių testas, bus įrašytas pagal JAR-FCL 1.080.

(d) simbolis HPA (sudėtingas lėktuvas) 3 stulpelyje rodo, kad šiuo lėktuvo tipu privalomas papildomas teorinis mokymas (bus patikslinta), jei pretendentas gauti tipo kvalifikaciją nėra ATPL(A) turėtojas arba neturi ATPL(A) lygio teorinių žinių įskaitos.

Sąraše nesančių lėktuvų kvalifikacijos gali būti įrašytos į JAR-FCL licenciją, tačiau tik tų lėktuvų, kurie yra kvalifikaciją išdavusios valstybės registre.

### 1. Vienmotoriai / daugiamotoriai stūmokliniai lėktuvai (žemės, vandens) – vienpiločiai (SP) (A)

| 1<br>Gamintojas | 2<br>Lėktuvai                                                                | 3   | 4<br>Įrašas licencijoje |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------|
| Visi gamintojai | Vienmotoris stūmoklinis (sausumos)                                           | (D) | SEP (sausumos)          |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (sausumos) su keičiamojo žingsnio oro sraigtais (VP) |     |                         |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (sausumos) su įtraukiama važiuokle (RU)              |     |                         |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (sausumos) su turbokompresoriumi (T)                 |     |                         |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (sausumos) su hermetizuota kabina (P)                |     |                         |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (sausumos) su uodegos ratu (TW)                      |     |                         |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (vandens)                                            | (D) | SEP (vandens)           |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (vandens) su keičiamojo žingsnio oro sraigtais (VP)  |     |                         |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (vandens) su turbokompresoriumi (T)                  |     |                         |
|                 | Vienmotoris stūmoklinis (vandens) su hermetizuota kabina (P)                 |     |                         |
| Visi gamintojai | Daugiamotoris stūmoklinis (sausumos)                                         | (D) | MEP (sausumos)          |
|                 | Daugiamotoris stūmoklinis (vandens)                                          | (D) | MEP (vandens)           |

### 2. Vienmotoriai turbosraigtiniai (sausumos) – vienpiločiai

| 1<br>Gamintojas                              | 2<br>Lėktuvai                     | 3     | 4<br>Įrašas licencijoje |
|----------------------------------------------|-----------------------------------|-------|-------------------------|
| Aerospatiale (Socata)                        | TBM 700                           | (HPA) | Aerospatiale SET        |
| Snow/Rockwell/Aryes                          | S2R turbo thrush                  |       | Snow/Aryes SET          |
| Cessna                                       | 206 A/T Soloy                     | (D)   | Cessna SET              |
|                                              | 207 A/T Soloy                     |       |                         |
|                                              | 208                               |       |                         |
| De Havilland(AirTech Canada)<br>(Bombardier) | DHC-3 Turbo-Otter                 |       | DHC3                    |
|                                              | DHC-2 Turbo-Beaver                |       | DHC2                    |
| Gulfstream                                   | Am. G-164D                        |       | Gulfstream SET          |
| Pilatus                                      | PC-6 (manual stabilizer trim)     | (D)   | Pilatus PC6             |
|                                              | PC-6 (electrical stabilizer trim) |       |                         |
|                                              | PC-7                              |       | Pilatus PC7             |



|                   |        |  |                       |
|-------------------|--------|--|-----------------------|
| Rhein Flugzeugbau | FT 600 |  | Rhein Flugzeugbau SET |
|-------------------|--------|--|-----------------------|

### 3. Vienmotoriai stūmokliniai motosklandytuvai (sausumos) – vienpiločiai

| 1<br>Gamintojas | 2<br>Lėktuvai                                                                           | 3 | 4<br>Įrašas licencijoje |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|---|-------------------------|
| Visi gamintojai | Visi motosklandytuvai su įmontuotu, neįtraukiamuoju varikliu ir neįtraukiamuoju sraigtu |   | TMG                     |

### LĖKTUVŲ TIPŲ SĄRAŠAS

Šis priedas apima lėktuvų tipus, atestuotus JAA valstybėse narėse, ir neapima:

(i) lėktuvų, kurių tipai nebuvo atestuoti pagal FAR/JAR 23, FAR/JAR 23 vietinio susisiekimo kategoriją, FAR/JAR 25, BCAR arba AIR 2051;

(ii) lėktuvų tipų, atestuotų JAA valstybėje narėje pagal specialią registraciją, pvz., karo, buvę karo, eksperimentiniai ar senoviniai lėktuvai.

Nesantys sąraše lėktuvai gali būti įrašyti į JAR-FCL licenciją, tačiau kvalifikacijos privilegijos yra apribotos lėktuvais, esančiais kvalifikaciją išdavusios valstybės registre.

Lentelės paaiškinimai (žr. JAR-FCL 1.235(c):

(a) simbolis (D) 3 stulpelyje rodo, kad skirtumų mokymas yra privalomas visais lėktuvų variantais ar tipais, kuriuos 2 stulpelyje skiria linija;

(b) nepaisant to, kad įrašas licencijoje (4 stulpelis) apima visus 2 stulpelyje išvardytus lėktuvus, pažintinį arba skirtumų mokymą yra privalu baigti;

(c) konkretus variantas, kuriuo buvo išlaikytas OL tipo kvalifikacijos įgūdžių testas, bus įrašytas pagal JAR-FCL 1.080;

(d) simbolis HPA (sudėtingas lėktuvas) 3 stulpelyje rodo, kad šiuo lėktuvo tipu privalomas papildomas teorinis mokymas (bus patikslinta), jei pretendentas gauti tipo kvalifikaciją nėra ATPL(A) turėtojas arba neturi ATPL(A) lygio teorinių žinių įskaitos;

(e) SP\* reiškia vienpilotis, atestuotas kai kuriose JAA valstybėse narėse.

### A. VIENPILOČIAI LĖKTUVAI

#### 1. Daugiamotoriai turbosraigtiniai lėktuvai (sausumos) vienpiločiai (SP) (A)

| 1<br>Gamintojas                       | 2<br>Lėktuvai             | 3            | 4<br>Įrašas licencijoje |
|---------------------------------------|---------------------------|--------------|-------------------------|
| Asta GAF                              | Nomad-22B<br>-24A         |              | AstaMET                 |
| Beechcraft                            | 90 serija                 | (HPA)<br>(D) | BE90/99/100/200         |
|                                       | 99 serija                 |              |                         |
|                                       | 100 serija                |              |                         |
|                                       | 200 serija                | (HPA)<br>(D) | BE300/1900              |
|                                       | 300 serija<br>1900 serija |              |                         |
| Cessna/Reims Aviation                 | F406                      | (HPA)        | C406/425                |
|                                       | 425                       | (HPA)        | C441                    |
|                                       | 441                       |              |                         |
| De Havilland – Canada<br>(Bombardier) | DHC6 serija               |              | DHC6                    |
| Dornier                               | DO 128-6                  |              | DO 128                  |
|                                       | DO 228 serija             |              | DO 228                  |
| Embraer                               | Bandeirante EMB 110       |              | EMB 110                 |
| Grumman                               | Tracker S2FT              |              | S2FT                    |
| Mitsubishi                            | MU 2B serija              | (HPA)        | MU2B                    |
| Piaggio                               | P166                      | (HPA)        | Piaggio 166             |
|                                       | P180                      |              | Piaggio 180             |
| Pilatus Britten                       | BN2T Turbine Islander     | (D)          | BN2T                    |

|                      |                                                                              |           |              |
|----------------------|------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------------|
|                      | BN2T – 4R MSSA<br>BN2T – 4S Defender                                         |           |              |
| Piper                | PA31 serija Cheyenne I/II<br>PA42 serija Cheyenne III                        | (HPA) (D) | PA31/42      |
| Rockwell             | AC 680T<br>AC 690 serija<br>AC 900 serija                                    | (HPA)     | Rockwell MET |
| Short (Bombardier)   | SC7Skyvan                                                                    |           | SC7Skyvan    |
| Swearingen/Fairchild | 226 T<br>226 T(B)<br>226 AT<br>226 TC<br>227TT<br>227 AC<br>227 AT<br>227 BC | (HPA) (D) | SA226/227    |

## 2. Vienmotoriai vienpiločiai

| 1<br>Gamintojas | 2<br>Lėktuvai                            | 3              | 4<br>Irašas licencijoje |
|-----------------|------------------------------------------|----------------|-------------------------|
| Pilatus         | PC-7<br>PC-9<br>PC-9 (M)<br>PC-12 serija | (HPA)<br>(HPA) | PC9/PC7MkII<br>PC12     |
| Piper           | PA-46 Malibu<br>PA-46 Malibu Turbine     | (HPA) (D)      | PA46                    |
| Walter Extra    | Extra 400                                | (HPA)          | Extra400                |

## 3. Daugiamotoriai turbosraigtiniai (vandens) vienpiločiai

| 1<br>Gamintojas       | 2<br>Lėktuvai | 3 | 4<br>Irašas licencijoje |
|-----------------------|---------------|---|-------------------------|
| Canadair (Bombardier) | CL215T        |   | CL215T                  |

## 4. Daugiamotoriai turboreaktyviniai (sausumos) vienpiločiai (SP)

| 1<br>Gamintojas | 2<br>Lėktuvai                      | 3                  | 4<br>Irašas licencijoje |
|-----------------|------------------------------------|--------------------|-------------------------|
| Aerospatiale    | MS 760 Paris                       | (HPA)              | S760                    |
| Cessna          | C501/500SP*<br>C551/550SP*<br>C525 | (HPA) (D)<br>(HPA) | C501/551<br>C525        |

## B. DAUGIAPILOČIAI LĖKTUVAI

| 1<br>Gamintojas            | 2<br>Lėktuvai                                                            | 3   | 4<br>Irašas licencijoje   |
|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------|
| Aerospatiale/Sud aviation  | SN601 Corvette<br>SE 210 III<br>IIIR<br>VIN<br>SE 10B3<br>SE 11<br>SE 12 | (D) | SN601<br>SE210/10B3/11/12 |
| Aerospatiale/BAC           | Concorde                                                                 |     | Concorde                  |
| Aerospatiale/Nord aviation | Nordatlas 2501<br>C160 P Transall<br>260A Nord<br>262 A-B-C Nord         |     | ND25<br>ND16<br>ND26      |
| Aero Spaceline             | 377 SGTF Super Guppy                                                     |     | SuperGuppy                |

|                           |                                                                                                                  |     |                 |
|---------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----------------|
| Airbus                    | A300-B1<br>-B2 serija<br>-B4 serija<br>-C4-200 serija<br>-F4-200 serija                                          |     | A300            |
|                           | A300-FFCC                                                                                                        |     | A300FFCC        |
|                           | A310-200 serija<br>-300 serija<br>A300-B4 600 serija<br>-C4 600 serija<br>-F4 600 serija                         |     | A310/300-600    |
|                           | A318-100 serija<br>A319-100 serija<br>A320-100 serija<br>-200 serija<br>A321-100 serija<br>-200 serija           |     | <b>A320</b>     |
|                           | A330-300 serija<br>-200 serija                                                                                   |     | A330            |
|                           | A340-200 serija<br>-300 serija<br>-500 serija<br>-600 serija                                                     |     | A340            |
|                           | A300-600ST/Beluga                                                                                                |     | A300-600ST      |
|                           | A300-600ST/Beluga                                                                                                |     | A300-600ST      |
| ATR                       | ATR 42 (not PEC* equipped)                                                                                       | (D) | <b>ATR42/72</b> |
|                           | ATR 42 (PEC* equipped)<br>ATR 72 (not PEC* equipped)<br>ATR 72 (PEC* equipped)<br>* Propeller Electronic Control |     |                 |
| Mitsubishi/Beech/Raytheon | Beechjet 400 serija<br>MU 300                                                                                    |     | Beech 400/MU300 |
| Boeing                    | B707-100 serija<br>-300 serija                                                                                   | (D) | B707/720        |
|                           | B720                                                                                                             |     |                 |
|                           | B717 serija                                                                                                      |     | B717            |
|                           | B727-100 serija<br>-200 serija                                                                                   |     | B727            |
|                           | B737-100 serija<br>-200 serija                                                                                   |     | B737 100-200    |
|                           | B737-300 serija<br>-400 serija<br>-500 serija                                                                    | (D) | B737 300-900    |
|                           | -600 serija<br>-700 serija<br>-800 serija<br>-900 serija                                                         |     |                 |
|                           | B747-100 serija<br>-200 serija<br>-300 serija                                                                    | (D) | B747 100-300    |
|                           | B747-SP                                                                                                          |     |                 |
|                           | B747-400 serija                                                                                                  |     | B747 400        |
|                           | B757-200 serija<br>-300 serija                                                                                   | (D) | B757/767        |
|                           | B767-200 serija<br>-300 serija                                                                                   |     |                 |
|                           | <b>B767-400 ER *</b>                                                                                             |     |                 |
|                           | B777-200 serija<br>-300 serija                                                                                   |     | B777            |

|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |     |                      |
|------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------------|
|                              | <b>* Skirtumų mokymo kursai galioja įgulų nariams, anksčiau turėjusiems B757/767 „classic“ kvalifikaciją ir persimokantiems B767-400ER lėktuvais. Persimokant nuo 767-400ER į B757/767 „classic“ skirtumų mokymo kursai turi būti įvertinti arba privalu mokytis viso OL tipo permokymo kursuose.</b> |     |                      |
| Bombardier                   | Global Express:<br>1-A-10<br>1-A-11                                                                                                                                                                                                                                                                   |     | BD700                |
|                              | ATP Jetstream 61                                                                                                                                                                                                                                                                                      |     | Bae/ATP/Jetstream 61 |
| British Aerospace/ AVRO      | AVRO RJ serija<br>146-100 serija<br>-200 serija<br>-300 serija                                                                                                                                                                                                                                        |     | AVRORJ/Bae146        |
| British Aerospace/ AVRO      | BAC 1-11-200 serija<br>-400 serija<br>-500 serija                                                                                                                                                                                                                                                     |     | BAC1-11              |
| Hawker Siddeley/Bae/Raytheon | HS125 serija                                                                                                                                                                                                                                                                                          | (D) | HS125                |
|                              | Bae 125-800 serija<br>-1000 serija                                                                                                                                                                                                                                                                    |     |                      |
|                              | HS 748 serija                                                                                                                                                                                                                                                                                         |     | HS 748               |
| Hawker Siddeley/Bae          | Jetstream 3100 serija<br>3200 serija                                                                                                                                                                                                                                                                  |     | Jetstream31/32       |
| Bae/ Avro                    | Jetstream 41                                                                                                                                                                                                                                                                                          |     | Jetstream 41         |
| Canadair (Bombardier)        | CL 30                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     | CL 30                |
|                              | CL 415                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     | CL 415               |
|                              | (Challenger serija)<br>CL 600<br>CL 601-1A<br>CL 601-3A                                                                                                                                                                                                                                               |     | CL600/601            |
|                              | (Challenger)<br>CL 604                                                                                                                                                                                                                                                                                |     | CL604                |
|                              | (Regionai Jet serija)<br>CRJ<br>-100<br>-200                                                                                                                                                                                                                                                          | (D) | CRJ 100              |
|                              | -700<br>-900                                                                                                                                                                                                                                                                                          |     |                      |
|                              | C212 serija                                                                                                                                                                                                                                                                                           |     | C212                 |
|                              | CN-235                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     | CN 235               |
| Cessna                       | C 500                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | (D) | C500/550/560         |
|                              | C 550                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     |                      |
|                              | CS 550                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |                      |
|                              | CS 550 Bravo                                                                                                                                                                                                                                                                                          |     |                      |
|                              | C 560 Encore                                                                                                                                                                                                                                                                                          |     |                      |
|                              | C 560XL                                                                                                                                                                                                                                                                                               |     | C560XL               |
|                              | C 650 Citation III<br>Citation VI<br>Citation VII                                                                                                                                                                                                                                                     |     | C650                 |
|                              | <b>C 680 Sovereign</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                |     | <b>C680</b>          |
|                              | C750 Citation X                                                                                                                                                                                                                                                                                       |     | C750                 |
| Consolidated Vultee Aircraft | CV 240-4                                                                                                                                                                                                                                                                                              | (D) | CV240/340/440        |
|                              | CV 340                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |                      |
|                              | CV 440                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |                      |
|                              | CV 580                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     | CV580                |
| Dasault                      | Falcon 10                                                                                                                                                                                                                                                                                             | (D) | Falcon10/100         |
|                              | Falcon 100                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |                      |
|                              | Falcon 20 serija                                                                                                                                                                                                                                                                                      | (D) | Falcon20/200         |
|                              | Falcon 200                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |                      |
|                              | Falcon 50                                                                                                                                                                                                                                                                                             | (D) | Falcon50/900         |
|                              | Falcon 900                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |                      |
|                              | Falcon 900 EX                                                                                                                                                                                                                                                                                         |     |                      |

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |     |                           |
|---------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------|
|                                       | Falcon 900 EX EASy                                                                                                                                                                                                                                                                      |     | Falcon 900 EX EASy        |
|                                       | Falcon 2000                                                                                                                                                                                                                                                                             | (D) | Falcon 2000/2000EX        |
|                                       | <b>Falcon 2000EX *</b>                                                                                                                                                                                                                                                                  |     |                           |
|                                       | <b>Falcon 2000EX EASy</b>                                                                                                                                                                                                                                                               |     | <b>Falcon 2000EX EASy</b> |
|                                       | * Skirtumų mokymo kursai galioja įgulų nariams, anksčiau turėjusiems Falcon 2000 kvalifikaciją ir persimokantiems Falcon 2000EX lėktuvais. Persimokant nuo Falcon 2000EX į Falcon 2000 skirtumų mokymo kursai turi būti įvertinti arba privalu mokytis viso OL tipo permokymo kursuose. |     |                           |
| De Havilland – Canada<br>(Bombardier) | DHC7                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     | DHC7                      |
|                                       | DHC8-100 serija                                                                                                                                                                                                                                                                         | (D) | DHC8                      |
|                                       | -200 serija                                                                                                                                                                                                                                                                             |     |                           |
|                                       | -300 serija                                                                                                                                                                                                                                                                             |     |                           |
|                                       | DHC8-400 serija                                                                                                                                                                                                                                                                         |     |                           |
| Dornier                               | DO 328-100                                                                                                                                                                                                                                                                              |     | DO 328-100                |
|                                       | DO 328-300                                                                                                                                                                                                                                                                              |     | DO 328-300                |
| McDonnell-Douglas                     | Douglas A-26B                                                                                                                                                                                                                                                                           |     | DCA26                     |
|                                       | Douglas -3A-S-C3G                                                                                                                                                                                                                                                                       |     | DC3                       |
|                                       | DC4                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | DC4                       |
|                                       | DC6 serija                                                                                                                                                                                                                                                                              |     | DC6                       |
|                                       | DC7C                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     | DC7                       |
| McDonnell-Douglas/Boeing              | DC8-33                                                                                                                                                                                                                                                                                  |     | DC8                       |
|                                       | -50, 60, 70 serija                                                                                                                                                                                                                                                                      |     |                           |
|                                       | DC9 10-50 serija                                                                                                                                                                                                                                                                        |     | DC9 10-50                 |
|                                       | DC9 80 serija                                                                                                                                                                                                                                                                           | (D) | DC9 80/MD88/MD90          |
|                                       | MD 88 serija                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |                           |
|                                       | MD 90 serija                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |                           |
|                                       | DC 10 serija                                                                                                                                                                                                                                                                            |     | DC 10                     |
| Embraer                               | MD 11                                                                                                                                                                                                                                                                                   |     | MD 11                     |
|                                       | EMB 120 Brasilia                                                                                                                                                                                                                                                                        |     | EMB 120                   |
|                                       | EMB 145                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     | EMB 135/145               |
|                                       | - 135, 145 serija                                                                                                                                                                                                                                                                       |     |                           |
|                                       | ERJ 170-100<br><b>ERJ 170-200</b>                                                                                                                                                                                                                                                       |     | <b>EMB170</b>             |
| Fokker/Fairchild                      | FH227                                                                                                                                                                                                                                                                                   |     | F27                       |
|                                       | F27A/F/J                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |                           |
|                                       | F27 serija                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |                           |
|                                       | F28 serija                                                                                                                                                                                                                                                                              |     | F28                       |
|                                       | F50                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | F50                       |
|                                       | F70                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | F70/100                   |
|                                       | F100                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     |                           |
| Grumman Gulfstream                    | Grumman G-159                                                                                                                                                                                                                                                                           |     | GulfstreamI               |
|                                       | Grumman G-1159                                                                                                                                                                                                                                                                          | (D) | GulfstreamII/III          |
|                                       | Grumman G-1159 A                                                                                                                                                                                                                                                                        |     |                           |
|                                       | Gulfstream 1159C                                                                                                                                                                                                                                                                        |     | GulfstreamIV              |
|                                       | Gulfstream V                                                                                                                                                                                                                                                                            | (D) | G-V                       |
|                                       | <b>G V-SP</b>                                                                                                                                                                                                                                                                           |     |                           |
|                                       | <b>GIV-X</b>                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |                           |
| Handley page                          | Herald serija                                                                                                                                                                                                                                                                           |     | Herald                    |
| Israel Aircraft Industry              | IAI-1121 Jetcommander                                                                                                                                                                                                                                                                   |     | IAI-1121/23/24            |
|                                       | -1123 Commodore Jet                                                                                                                                                                                                                                                                     |     |                           |
|                                       | -1124 Westwind                                                                                                                                                                                                                                                                          |     |                           |
|                                       | IAI-1125 Astra                                                                                                                                                                                                                                                                          |     | IAI 1125                  |
| Junkers                               | Junkers 52                                                                                                                                                                                                                                                                              |     | JU52                      |
| Lockheed                              | L188 Electra serija A                                                                                                                                                                                                                                                                   | (D) | L188 Electra              |
|                                       | L188 Electra serija C                                                                                                                                                                                                                                                                   |     |                           |
|                                       | L382 G (C 130)                                                                                                                                                                                                                                                                          |     | Hercules                  |
|                                       | L1011 serija                                                                                                                                                                                                                                                                            |     | L1011                     |
|                                       | L1329                                                                                                                                                                                                                                                                                   |     | Jetstar                   |
| Learjet(Bombardier)                   | Learjet-20 serija                                                                                                                                                                                                                                                                       | (D) | Learjet20/30              |
|                                       | -30 serija                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |                           |

|                            |                   |     |           |
|----------------------------|-------------------|-----|-----------|
|                            | Learjet-45 serija |     | Learjet45 |
|                            | Learjet-55 serija |     | Learjet55 |
|                            | Learjet-60 serija |     | Learjet60 |
| Leteckee                   | L410UVP           |     | LetL410   |
| MBB                        | HFB 320           |     | HFB320    |
|                            | VFW 614           |     | VFW-614   |
| PT Industry                | IPTN CN 235-110   |     | IPTNCN235 |
| Rockwell International     | NA-265 serija     |     | NA265     |
| SAAB                       | SAAB SF340 serija |     | SAAB340   |
|                            | SAAB 2000         |     | SAAB2000  |
| Short Brothers(Bombardier) | SD3-30            | (D) | SD3-30/60 |
|                            | -60               |     |           |
|                            | SC5 Belfast       |     | Belfast   |
| Vickers-Armstrong          | Vanguard          |     | Vanguard  |
|                            | Viscount          |     | Viscount  |

### SRAIGTASPARNIŲ TIPŲ SĄRAŠAS (JAR-FCL 2.220(c))

Šis priedas apima sraigtasparnių tipus, atestuotus JAA valstybėse narėse, ir neapima:

- (i) sraigtasparnių, kurių tipai nebuvo atestuoti pagal FAR/JAR 27, FAR/JAR 29 ar BCAR;
- (ii) sraigtasparnių tipų, atestuotų JAA valstybėje narėje pagal specialią registraciją, pvz., karo, buvę karo, eksperimentiniai ar senoviniai sraigtasparniai.

Nesantys sąraše sraigtasparniai gali būti įrašyti į JAR-FCL licenciją, tačiau kvalifikacijos privilegijos yra apribotos sraigtasparniais, esančiais kvalifikaciją išdavusios valstybės registre.

Lentelės paaiškinimai (žr. JAR-FCL 2.235(c)):

- (a) jei 2 stulpelyje yra skiriamoji linija, tai reiškia variantą;
- (b) simbolis (D) tarp naudojamų sraigtasparnio tipų 3 stulpelyje rodo, kad skirtumų mokymas yra privalomas;
- (c) nepaisant to, kad įrašas licencijoje (4 stulpelis) apima visus 2 stulpelyje išvardytus sraigtasparnius, pažintinį arba skirtumų mokymą yra privalu baigti;
- (d) konkretus variantas, kuriuo buvo išlaikytas OL tipo kvalifikacijos praktinių gebėjimų tikrinimo testas, bus įrašomas pagal JAR-FCL 2.080.

1  
**Gamintojas**

2  
**Sraigtašparnis**

3

4  
**Įrašas licencijoje**

**Agusta**

|                |             |     |                |
|----------------|-------------|-----|----------------|
| - SE Turbine - | A 119 KOALA |     | A119           |
| - ME Turbine - | A 109 A     | (D) | A109/109K/109E |
|                | A 109 A II  |     |                |
|                | A 109 C     |     |                |
|                | A 109 K     |     |                |
|                | A 109 E     |     |                |

**Agusta-Bell**

|                |                                                                                                                                                                         |     |                  |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------------------|
| - SE Piston -  | Agusta Bell 47G-2<br>Agusta Bell 47G-2A-1<br>Agusta Bell 47G-3B-1<br>Agusta Bell 47G-4<br>Agusta Bell 47GA<br>Agusta Bell 47J<br>Agusta Bell 47J-2<br>Agusta Bell 47J-3 |     | Bell47           |
| - SE Turbine - | Agusta Bell 206 A                                                                                                                                                       | (D) | Bell206/206L     |
|                | Agusta Bell 206 B                                                                                                                                                       |     |                  |
|                | Agusta Bell 206 L                                                                                                                                                       | (D) | Bell204/205UH-ID |
|                | Agusta Bell 204                                                                                                                                                         |     |                  |
|                | Agusta Bell 205                                                                                                                                                         |     |                  |
| - ME Turbine - | Agusta Bell 212                                                                                                                                                         | (D) | Bell212/412 [ ]  |

|                         |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------|
|                         | Agusta Bell 412<br>Agusta Bell 412 SP                                                                                                                                            |     |                   |
| <b>Agusta Sikorsky</b>  |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
| - ME Turbine -          | Agusta S-61 N 1                                                                                                                                                                  |     | SK-61             |
| <b>Bell Helicopters</b> |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
| -SE Piston-             | Bell 47 D<br>Bell 47 G<br>Bell 47 G-1<br>Bell 47 G-2<br>Bell 47 G-3 B-1<br>Bell 47 G-4<br>Bell 47 G-4A<br>Bell 47 G-5<br>Bell 47 H-1<br>Bell 47 J<br>Bell 47 J-2<br>Bell 47 J-2A |     | Bell47            |
| - SE Turbine -          | Bell 47 T                                                                                                                                                                        |     | Bell47T           |
|                         | Bell 47 TA                                                                                                                                                                       |     |                   |
|                         | Bell 204                                                                                                                                                                         | (D) | Bell204/205/UH-1D |
|                         | Bell 205 A-1                                                                                                                                                                     |     |                   |
|                         | UH-1D                                                                                                                                                                            |     |                   |
|                         | Bell 206 A<br>Bell 206 B<br>Bell 206 B 2<br>Bell 206 B 3                                                                                                                         | (D) | Bell206/206L      |
|                         | Bell 206 L                                                                                                                                                                       |     |                   |
|                         | Bell 206 L-1                                                                                                                                                                     |     |                   |
|                         | Bell 206 L-3                                                                                                                                                                     |     |                   |
|                         | Bell 206 L-4                                                                                                                                                                     |     |                   |
|                         | Bell 214 B<br>Bell 214 B 1                                                                                                                                                       |     | Bell214           |
|                         | Bell 407                                                                                                                                                                         |     | Bell407           |
|                         | Bell 206 LT Twinranger                                                                                                                                                           |     | Bell206LT         |
|                         | Bell 212                                                                                                                                                                         | (D) | Bell212/412       |
|                         | Bell 412<br>Bell 412 SP<br>Bell 412 HP<br>Bell 412 EP                                                                                                                            |     |                   |
| - ME Turbine -          | Bell 214 ST                                                                                                                                                                      |     | Bell214ST         |
|                         | Bell 222<br>Bell 222 A<br>Bell 222 B<br>Bell 222 UT<br>Bell 222 SP                                                                                                               | (D) | Bell222/230/430   |
|                         | Bell 230                                                                                                                                                                         |     |                   |
|                         | Bell 430                                                                                                                                                                         |     |                   |
|                         | Bell 427                                                                                                                                                                         |     | Bell427           |
| <b>Boeing-Vertol</b>    |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
| - ME Turbine -          | Boeing 234 LR                                                                                                                                                                    |     | BV234             |
| <b>Bristol Aircraft</b> |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
| - SE Piston -           | B-171-B                                                                                                                                                                          |     | Bristoll71B       |
| <b>Brantley</b>         |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
| - SE Piston -           | B-2<br>B-2 B                                                                                                                                                                     |     | BrantleyB2        |
| <b>Breda Nardi</b>      |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
| - SE Piston -           | Breda Nardi 260                                                                                                                                                                  |     | HU269             |
| - SE Turbine -          | Breda Nardi 369                                                                                                                                                                  |     | HU369             |
| <b>EH Industries</b>    |                                                                                                                                                                                  |     |                   |
| - ME Turbine -          | EH 101                                                                                                                                                                           |     | EH101             |

|                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                              |                                                                                                           |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Enstrom</b>    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                              |                                                                                                           |
| - SE Piston -     | F 28 A – D<br>F 28 C 2<br>F 28 F<br>F 280 C<br>F 280 F<br>F 280 FX<br>F 280 D                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                              | ENF28                                                                                                     |
| - SE Turbine -    | F 480                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                              | ENF480                                                                                                    |
| <b>Eurocopter</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                              |                                                                                                           |
| - SE Turbine -    | AS 350 B<br>AS 350 B 1<br>AS 350 B 2<br>AS 350 D 1<br>AS 350 D<br>AS 350 B A<br>[AS 350 B B]<br>[EC 130 B 4]<br>AS 350 B 3<br>EC 120<br>SA 341 G<br>SA 342 J<br>SA 3180<br>SA 318 B<br>SA 318 C<br>SE 3130<br>SE 313 B<br>SE 3160<br>SA 316 B<br>SA 316 C<br>SA 319 B<br>SA 315 B<br>SA 360<br>SO 1221                                                                            | (D)                                                          | AS350/350B3<br><br>[EC130B4]<br><br>EC120<br>SA341/342<br>SA318/SE313<br>SA316/319/315<br>SA360<br>SO1221 |
| - ME Turbine -    | AS 332 C<br>AS 332 C 1<br>AS 332 L<br>AS 332 L 1<br>AS 332 L 2<br>[EC 225 LP]<br>AS 355 E<br>AS 355 F<br>AS 355 F 1<br>AS 355 F 2<br>AS 355 N<br>BO 105 A<br>BO 105 C<br>BO 105 D<br>BO 105 LS A-1<br>BO 105 LS A-3<br>BO 105 S<br>BO 105 CBS<br>[ ]<br>[ ]<br>[EC 135 T1 CDS]<br>[EC 135 P1 CDS]<br>[EC 135 T1 CPDS]<br>[EC 135 P1 CPDS]<br>[EC 135 T2 CPDS]<br>[EC 135 P2 CPDS] | (D)<br><br><br><br><br><br>(D)<br><br><br><br>[ ]<br><br>(D) | AS332/332L2<br>AS355/355N<br>BO105/105LS/105CBS<br>[ ]<br>[E135]                                          |



|                                      |                                                                                                          |     |                            |
|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------------------|
|                                      | MBB-BK 117 A-1<br>MBB-BK 117 A-3<br>MBB-BK 117 A-4<br>MBB-BK 117 B-1<br>MBB-BK 117 B-2                   | (D) | BK 117                     |
|                                      | MBB-BK 117 C-1<br>MBB-BK 117 C-2                                                                         |     |                            |
|                                      | SA 330 F<br>SA 330 G<br>SA 330 J                                                                         |     | SA330                      |
|                                      | SA 365<br>SA 365 C 1<br>SA 365 C 2<br>SA 365 C 3                                                         | (D) | SA365/365N                 |
|                                      | SA 365 N<br>SA 365 N 1<br>SA 365 N 2<br>SA 365 N 3                                                       |     |                            |
|                                      | EC 155                                                                                                   |     | EC155                      |
| <b>Hiller</b>                        |                                                                                                          |     |                            |
| - SE Piston -                        | UH 12 A<br>UH 12 B<br>UH 12 E                                                                            |     | UH 12                      |
| - SE Turbine -                       | UH 12 T                                                                                                  |     | UH12T                      |
| <b>Hughes/Schweitzer</b>             |                                                                                                          |     |                            |
| - SE Piston -                        | 269 A<br>269 B<br>269 C<br>300 C<br>300 CB                                                               |     | HU269                      |
| - SE Turbine -                       | 330 SP                                                                                                   |     | SC330                      |
| <b>Kaman</b>                         |                                                                                                          |     |                            |
| - SE Turbine -                       | Kaman K 1200                                                                                             |     | K1200                      |
| <b>McDonnell Douglas Helicopters</b> |                                                                                                          |     |                            |
| - SE Turbine -                       | Hughes 369 D<br>Hughes 369 E<br>Hughes 369 HE<br>Hughes 369 HS<br>MD 500 N (NOTAR)<br>MD 520 N<br>MD 600 | (D) | HU369/MD500N/600           |
| - ME Turbine -                       | MD 900<br>MD 902                                                                                         |     | MD900/902                  |
| <b>Robinson</b>                      |                                                                                                          |     |                            |
| - SE Piston-                         | R 22<br>R 22 A<br>R 22 B<br>R 44                                                                         |     | R22                        |
|                                      |                                                                                                          |     | R 44                       |
| <b>Silvercraft</b>                   |                                                                                                          |     |                            |
| - SE Piston -                        | SV 4                                                                                                     |     | SV4                        |
| <b>Sikorsky</b>                      |                                                                                                          |     |                            |
| - SE Piston -                        | S 55<br>S 58                                                                                             |     | SK55<br>SK58               |
| - ME Turbine -                       | S 58 T<br>S 76 A<br>S 76 +<br>S 76 ++<br>S 76 B<br>S 76 C<br>S 76 C +                                    | (D) | SK58T<br>SK76/76B/76C/76C+ |

|                                                |                                                   |     |          |
|------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-----|----------|
|                                                | S-61 N<br>S-61 S                                  |     | SK61     |
| <b>Westland</b>                                |                                                   |     |          |
| -SE Piston -                                   | Westland Bell 47 G3 B-1                           |     | Bell47   |
| <b>Westland Helicopters</b>                    |                                                   |     |          |
| - SE Piston-                                   | Westland S 55 Series 1                            | (D) | WHS55    |
| - ME Turbine -                                 | Westland S 55 Series 3                            |     |          |
| <b>Ministry of Aviation Industry Of Russia</b> |                                                   |     |          |
| - ME Piston -                                  | Kamov KA 26 D                                     |     | KA26D    |
| - ME Turbine -                                 | Kamov KA 32 A                                     |     | KA32     |
|                                                | MIL Mi-8<br>MIL Mi 17<br>MiL Mi 171<br>Mil Mi 172 |     | Mi8      |
| <b>P. Z. L. Swidnik, Poland</b>                |                                                   |     |          |
| - ME Turbine -                                 | MIL Mi-2                                          |     | Mi-2     |
|                                                | PZL KANIA                                         |     | KANIA    |
|                                                | PZL W-3                                           | (D) | W-3SOKOL |
|                                                | PZL W-3A                                          |     |          |

Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių  
2 priedas

**Specialioji pripažinimo komerciniams skrydžiams procedūra**

| <b>Pareigos</b>                                                                                                                                        | <b>Licencijos rūšis</b>                    | <b>Medicinos reikalavimai</b>                                                                    | <b>Amžius</b>          | <b>Patirtis</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>Tinkamumo testai: lietuvių kalba, arba CAA leidus, anglų kalba patikrinti teorines žinias pagal reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikoje; skraidymo įgūdžių patikrinimas, taip pat praktinis skrydis pagal prietaisus arba C lygio treniruokliu (šie testai detalčiai kiekvienu atveju nurodyti lentelės skiltyse)</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Komerciniai oro vežimai FAR-25/JAR-25 lėktuvais<br>(a) vadas (PIC)<br><br>(b) 2-asis pilotas                                                        | (a) ATPL(A)<br><br>(b) ATPL(A)             | (a) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų<br>(b) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų | (a) 21-60<br>(b) 21-60 | (a) 1500 val. PIC FAR-25/JAR-25 lėktuvais<br>(b) 1500 val. FAR-25/JAR-25 lėktuvais                                                                                                                                                                                                                                                                    | (a) skrydžio testas, taip pat IFR praktinis testas arba treniruokliu<br>(b) skrydžio testas, taip pat IFR praktinis testas arba treniruokliu                                                                                                                                                                                    |
| 2. Komerciniai oro vežimai ne FAR-25/JAR-25 lėktuvais<br>(a) vadas (PIC)<br><br>(b) 2-asis pilotas                                                     | (a) CPL(A) (su IFR)<br>(b) CPL(A) (su IFR) | (a) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų<br>(b) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų | (a) 21-60<br>(b) 21-60 | (a) 1000 val. komercinių skrydžių PIC, gavus IFR<br>(b) 1000 val. komercinių skrydžių                                                                                                                                                                                                                                                                 | (a) skrydžio testas, taip pat IFR praktinis testas arba treniruokliu<br>(b) skrydžio testas, taip pat IFR praktinis testas arba treniruokliu                                                                                                                                                                                    |
| 3. (a) Specialieji aviacijos darbai lėktuvais<br><br>(b) Specialieji aviacijos darbai sraigtasparniais (išskyrus mokymą skraidyti ir darbą pakrantėse) | (a) CPL(A)<br>(b) CPL(H)                   | (a) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų<br>(b) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų | (a) 21-60<br>(b) 21-60 | (a) 700 val. lėktuvo vadu; iš jų 200 val. specialiuose aviacijos darbuose, kurių pripažinimo prašoma, iš jų 50 val. einant minėtas pareigas per pastaruosius 12 mėn.<br>(b) 700 val. sraigtasparnio vadu, iš jų 200 val. specialiuose aviacijos darbuose, kuriems prašoma pripažinimo, iš jų 50 val. einant minėtas pareigas per pastaruosius 12 mėn. | (a) pareigų patikrinimas skrydžio metu<br>(b) pareigų patikrinimas skrydžio metu                                                                                                                                                                                                                                                |
| 4. Komerciniai oro vežimai ar darbai pakrantėse sraigtasparniais                                                                                       |                                            |                                                                                                  |                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                    |                                          |                                                |           |                                                                                                                                                                            |                                                                                       |
|--------------------|------------------------------------------|------------------------------------------------|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| (a) vadas (PIC)    | (a) ATPL(H) (ir IFR, jei jie reikalingi) | (a) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų | (a) 21-60 | (a) OL vadu 1500 val. kaip skrydžių, susijusių su darbais, kurių pripažinimo prašoma. Jei reikalingi IFR skrydžiai, reikia turėti 500 val. skraidymo patirtį po IFR gavimo | (a) skrydžio testas, taip pat IFR testas, jei būtina, skrydžio metu arba treniruokliu |
| (b) 2-asis pilotas | (b) CPL(H) (ir IFR, jei jie reikalingi)  | (b) 1 klasės sveikatos pažymėjimas be ribojimų | (b) 21-60 | (b) 1500 val. skrydžių, susijusių su darbais, kurių pripažinimo prašoma. Jei reikalingi IFR skrydžiai, reikia turėti 500 val. skraidymo patirtį po IFR gavimo              | (b) skrydžių testai, iš jų IFR testas, jei būtina, skrydžio metu arba treniruokliu    |

IFR – skrydžių pagal prietaisus kvalifikacija, ATPL(A) – avialinijų transporto piloto licencija (lėktuvais), ATPL(H) – avialinijų transporto piloto licencija (sraigtasparniais), CPL(A) – komercinės aviacijos piloto licencija (lėktuvais), CPL(H) – komercinės aviacijos piloto licencija (sraigtasparniais).

**SKRYDŽIO EGZAMINO  
N O R M A T Y V A I  
ĮVERTINTI PILOTŲ GEBĖJIMUSPILOTAMS MĖGĖJAMS**

Pilotas, kaip orlaivio vadas, turi gebėti atlikti visas PPL pareigas ir mokėti saugiai nutūpti per pirmuosius 150 metrų tūpimo zonoje, imituojant variklio išjungimą 600 metrų aukštyje virš aerodromo, teisingai veikti avariniais atvejais, tinkamai pasirengti skrydžiui, valdyti orlaivį, teisingai pasirinkti aikštelę avariniam tūpimui, kilti ir tūpti pučiant šoniniam vėjui, nueiti į antrą ratą, tinkamai pasirengti ir skristi pagal navigacinį planą, tinkamai pasirengti ir tūpti atsarginiame aerodrome, palaikyti radijo ryšį ir teisingai atlikti procedūras nutrūkus radijo ryšiui, turėti skrydžių pagal prietaisus pagrindus (Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių 99 punktas).

Pilotas privalo:

naudoti orlaivį nepažeisdamas ribojimų,  
visus manevrus atlikti švelniai ir atidžiai,  
turėti aukštą profesionalumo lygį,  
turėti gerą teorinį pasirengimą,

kontroliuoti bei valdyti orlaivį taip, kad koks nors pašalinis veiksnys nebūtų pavojaus priežastis.

|                                       | Normatyvai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Pasirengimas skrydžiui</b>      | <b>1. Mokėti:</b><br>pasirinkti tinkamą atsarginį aerodromą;<br>nustatyti reikiamą degalų kiekį;<br>apskaičiuoti orlaivio kilimo masę ir centruotę;<br>tinkamai parengti orlaivį skrydžiui                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>II. Kilimas ir aukštėjimas</b>     | <b>1. Išlaikyti:</b><br>kursą kylant ir aukštėjant – $+10^{\circ}/-10^{\circ}$ ;<br>greitį:<br>atplyšimo – <b>+15 kt / -5 kt</b> (+27 km/h/ -9 km/h);<br>aukštėjimo – <b>+15 kt / -15 kt</b> (+27 km/h/-27 km/h).<br><b>2. Išvedimas</b> reikiama kryptimi – $+10^{\circ}/-10^{\circ}$ .<br><b>3. Išvedimas</b> reikiamame aukštyje – <b>+150 ft/-150 ft</b> (+45 m/-45 m).<br><b>4. Laikytis</b> išskridimo schemos.<br><b>5. Tinkamai</b> naudotis atmintine                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>III. Pilotavimas ir procedūros</b> | <b>1. Posūkiai:</b><br><b>posvyrio</b> išlaikymas viraže – $+5^{\circ}/-5^{\circ}$ ;<br><b>nukreipimas</b> reikiama kryptimi – $+10^{\circ}/-10^{\circ}$ .<br><b>2. Aukščio</b> (altitudės) laikymas:<br>normaliame skrydyje ir viraže – <b>+150 ft/-150 ft</b> (+45 m/-45 m);<br>imituojant variklio gedimą (ME) – <b>+200 ft/-200 ft</b> (+60 m/-60 m).<br><b>3. Kurso</b> laikymas:<br>normaliame skrydyje – $+10^{\circ}/-10^{\circ}$ ;<br>imituojant variklio gedimą (ME) – $+15^{\circ}/-15^{\circ}$ .<br><b>4. Greičio</b> laikymas – <b>+15 kt/-15 kt</b> (+27 km/h/-27 km/h).<br><b>5. Mokėti:</b><br>teisingai analizuoti ir veikti imituojant avarines situacijas;<br>atpažinti artėjimą prie smukos ir išvesti iš jos prarandant mažiausiai aukščio;<br>apskaičiuoti atskridimo į posūkio (paskirties) punktą laiką <b>1 minutės tikslumu</b> ;<br>apskaičiuoti <b>faktinį OL greitį +10 kt/-10 kt</b> (+18 km/h/-18 km/h) tikslumu.<br><b>6. Išlaikyti kelio liniją</b> skrendant maršrutu – <b>+1 nm/- 1 nm</b> (+2 km/-2 km) |

|                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>IV. Žemėjimas, artėjimas tūpti, tūpimas</b> | <b>1. Greičio laikymas – +15 kt/-15 kt</b> (+27 km/h/-27 km/h).<br><b>2. Išlyginimas</b> reikiamame aukštyje – <b>+150 ft/-150 ft</b> (+45 m/-45 m).<br><b>3. Kurso laikymas:</b><br>normaliame skrydyje ir nueinant į antrą ratą – <b>+10°/-10°</b> ;<br>imituojant variklio gedimą (ME) – <b>+15°/-15°</b> .<br><b>4. Mokėti:</b><br>tinkamai nutūpti imituojant variklio išjungimą 600 m aukštyje virš aerodromo į pirmus 150 m nuo fiksuoto tūpimo ženklo;<br>tinkamai įskristi į skrydžių ratą;<br>tinkamai naudotis stabdžiais.<br><b>5. Gebėti</b> tinkamai stebėti aplinką (apžvalga).                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>V. Skrydis pagal prietaisus</b>             | <b>1. Posvyrio laikymas</b> pagal posūkio rodiklį – <b>+5°/-5°</b> .<br><b>2. Kurso laikymas:</b><br>normaliame skrydyje – <b>+5°/-5°</b> ;<br>imituojant variklio gedimą (ME) – <b>+10°/-10°</b> ;<br>išvedimas reikiama kryptimi – <b>+5°/-5°</b> .<br><b>3. Greičio laikymas:</b><br>normaliame skrydyje – <b>+5 ft/-5 ft</b> (+9 km/h/-9km/h);<br>imituojant variklio gedimą (ME) – <b>+10 kt /- 5 kt</b> (+18 km/h/-9 km/h).<br><b>4. Aukščio laikymas – +100 ft/-100 ft</b> (+30 m/-30 m).<br><b>5. Apsisprendimo aukščio (DH) išlaikymas</b> nueinant į antrą ratą artėjant tūpti pagal tikslias sistemas – <b>+ 50 ft / - 0 ft</b> (+15 m/ -0 m).<br><b>6. Minimalaus žemėjimo aukščio (MDH) išlaikymas</b> artėjant tūpti pagal netikslias sistemas – <b>+ 50 ft / - 0 ft</b> (+15 m/ -0 m).<br><b>7. Kelio linijos laikymas</b> tūptinėje (tiesiojoje) pagal netikslias sistemas – <b>+5°/-5°</b> |

### KOMERCINĖS AVIACIJOS PILOTAMS

Pilotas, kaip orlaivio vadas, turi gebėti tinkamai pasirengti skrydžiui, atlikti CPL piloto pareigas ir veiksmus: teisingai veikti avariniais atvejais (ME imituojamas vieno variklio išjungimas (gedimas) įvairiuose skrydžio etapuose, sraigtasparniais – tūpimas autoratuojuojant nešančiajam sraigtui), išvesti iš suktuko (lėktuvais), tinkamai pasirinkti aikštelę avariniam tūpimui, kilti ir tūpti pučiant šoniniam vėjui, nueiti į antrą ratą (ME vienu varikliu), mokėti naudotis visa orlaivio navigacine įranga, įskristi ir atlikti skrydį laukimo zonoje, nuskrusti į atsarginį aerodromą, įskristi ir išskristi iš aerodromo zonos, artėti ir tūpti su asimetrine trauka (ME), turėti tvirtus skrydžių pagal prietaisus įgūdžius (Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių 158 punktas).

Pretendentas privalo:

- nepažeisdamas ribojimų naudoti orlaivį,
- visus manevrus atlikti švelniai ir atidžiai,
- būti aukšto profesinio lygio,
- turėti gerą teorinį pasirengimą,

kontroliuoti bei valdyti orlaivį taip, kad kuris nors pašalinis veiksnys nebūtų pavojaus priežastis.

|                                  | Normatyvai                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Pasirengimas skrydžiui</b> | <b>1. Mokėti:</b><br>tinkamai apskaičiuoti skrydžio parametrus:<br>kilimo masę ir centruotę;<br>greičius;<br>reikiamą degalų kiekį;<br>pasirinkti tinkamą atsarginį aerodromą |

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>II. Kilimas</b>                    | <b>1. Kurso laikymas:</b><br>kylant ir aukštėjant – $+5^{\circ}/-5^{\circ}$ ;<br>imituojant variklio gedimą pakilus (ME) – $+15^{\circ}/-15^{\circ}$ .<br><b>2. Tinkamai veikti nutraukiant kilimą.</b><br><b>3. Greičio laikymas:</b><br>atplyšimo – $+5 \text{ kt}/-0 \text{ kt}$ (+9 km/h/-0 km/h);<br>aukštėjant – $+10 \text{ kt}/-10 \text{ kt}$ (+18 km/h/-18 km/h)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>III. Pilotavimas ir procedūros</b> | <b>1. Posūkiai:</b><br><b>posvyrio</b> išlaikymas – $+5^{\circ}/-5^{\circ}$ ;<br><b>išvedimas</b> reikiama kryptimi – $+10^{\circ}/-10^{\circ}$ .<br><b>2. Aukščio laikymas:</b><br>normaliame skrydyje ir viraže – $+100 \text{ ft}/-100 \text{ ft}$ (+30 m/-30 m);<br>imituojant variklio gedimą (ME) – $+150 \text{ ft}/-150 \text{ ft}$ (+45 m/-45 m).<br><b>3. Gebėti:</b><br>tinkamai naudotis orlaivio sistemomis;<br>mintinai apskaičiuoti atskridimo laiką į posūkio (paskirties) punktą 1 minutės tikslumu;<br>mintinai apskaičiuoti faktinį orlaivio greitį 5 mazgų (9 km) tikslumu.<br><b>4. Kelio linijos laikymas</b> pagal radijo navigacines priemones:<br>normaliame skrydyje – $+10^{\circ}/-10^{\circ}$ ;<br>imituojant variklio gedimą (ME) – $+15^{\circ}/-15^{\circ}$                                                                                                                                                                                   |
| <b>IV. Artėjimas tūpti, tūpimas</b>   | <b>1. Kurso laikymas:</b><br>nueinant į antrą ratą – $+10^{\circ}/-10^{\circ}$ ;<br>nueinant į antrą ratą ir imituojant variklio gedimą (ME) – $+15^{\circ}/-15^{\circ}$ .<br><b>2. Greičio laikymas:</b><br>normaliame skrydyje – $+10 \text{ kt}/-10 \text{ ft}$ (+18 km/h/-18 km/h);<br>arėjant tūpti + $5 \text{ kt}/-0 \text{ kt}$ (+5 km/h/-0 km/h)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>V. Skrydis pagal prietaisus</b>    | <b>1. Mokėti:</b><br>tinkamai įeiti, atlikti skrydį ir išeiti iš laukimo zonos;<br>tiksliai vykdyti išvykimo (SID) ir atvykimo (STAR) schemas.<br><b>2. Greičio laikymas:</b><br>normaliame skrydyje – $+5 \text{ kt}/-5 \text{ kt}$ (+9 km/h/-9 km/h);<br>imituojant variklio gedimą – $+10 \text{ kt}/-5 \text{ kt}$ (+18km/h/-9 km/h).<br><b>3. Aukščio laikymas</b> – $+100 \text{ ft}/-100 \text{ ft}$ (+30 m/-30 m).<br><b>4. Minimalaus žemėjimo aukščio (MDH) išlaikymas</b> artėjant tūpti pagal netikslas sistemas – $+50 \text{ ft}/-0 \text{ ft}$ (+15 m/-0 m).<br><b>5. Apsisprendimo aukščio (DH) išlaikymas</b> artėjant tūpti pagal tikslas sistemas ir nueinant į antrą ratą – $+50 \text{ ft}/-20 \text{ ft}$ (+15 m/-0 m).<br><b>6. Kelio linijos laikymas</b> pagal radijo navigacines sistemas – $+5^{\circ}/-5^{\circ}$ .<br><b>7. Kelio linijos laikymasis</b> artėjant tūpti pagal tikslas sistemas – iki 1/2 prietaiso skalės pagal kursą ir tuptinę |

## AVIALINIŲ TRANSPORTO PILOTAMS

Pilotas turi gebėti eiti daugiamotorio daugiapiloto orlaivio vado pareigas ir atlikti veiksmus (dešiniajame ar kairiajame piloto krėsle): tinkamai pasirengti skrydžiui, sudaryti skrydžio planą, skristi pagal schemas (vizualiai, STAR, SID, artėjimo tūpti, nuėjimo į antrą ratą), teisingai veikti avariniais atvejais, imituojant vieno variklio išjungimą (gedimą) bei kitų sistemų sutrikimus, nueiti į antrą ratą vienu varikliu, mokėti naudotis visa orlaivio turima navigacine įranga, laukti laukimo zonoje, teisingai veikti ir paskirstyti pareigas įgulos nariams vienam iš įgulos narių praradus darbingumą, tinkamai organizuoti įgulos darbą ir naudojimąsi atmintine (Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių 183 punktas).

Pretendentas privalo:

- naudoti orlaivį nepažeisdamas ribojimų,
- visus manevrus atlikti švelniai ir atidžiai,
- būti aukšto profesinio lygio ir būti pavyzdžiu kitiems,
- turėti gerą teorinį ir praktinį pasirengimą,

kontroliuoti bei valdyti orlaivį taip, kad kuris nors pašalinis veiksnys nebūtų pavojaus priežastis,

suprasti bei mokėti koordinuoti įgulos narių veiksmų bei vienas kito pavadinimą negalios atveju,  
mokėti bendrauti su kitais įgulos nariais.

|                                       | Normatyvai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Pasirengimas skrydžiui</b>      | <p><b>1. Mokėti:</b><br/>sudaryti skrydžio planą;<br/>patikrinti orlaivio įrangą prieš skrydį<br/>atlikti poskrydinius tikrinimus;<br/>apskaičiuoti skrydžio parametrus:<br/>orlaivio kilimo ir tūpimo masę;<br/>centruotę;<br/>greičius;<br/>reikiamą degalų kiekį;<br/>tinkamai naudotis atmintine.</p> <p><b>2. Gebėti</b> tinkamai vadovauti įgulos darbui</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>II. Kilimas</b>                    | <p><b>1. Kurso</b> laikymas:<br/>kylant ir aukštėjant – <math>+5^{\circ}/-5^{\circ}</math>;<br/>imituojant variklio gedimą pakilus (ME) – <math>+10^{\circ}/-10^{\circ}</math>.</p> <p><b>2. Greičio</b> laikymas:<br/>atplyšimo – <math>+5 \text{ kt}/-0 \text{ kt}</math> (+9 km/h/ -0 km/h);<br/>aukštėjant – <math>+5 \text{ kt}/-5 \text{ kt}</math> (+18 km/h/ -18 km/h);<br/>imituojant variklio gedimą- <math>+10 \text{ kt}/-5 \text{ kt}</math> (+18 km/h/ -9 km/h).</p> <p><b>3.</b> Tinkamai veikti nutraukiant kilimą</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>III. Pilotavimas ir procedūros</b> | <p><b>1. Posūkiai:</b><br/><b>posvyrio</b> išlaikymas – <math>+5^{\circ}/-5^{\circ}</math>;<br/><b>išvedimas</b> reikiama kryptimi – <math>+5^{\circ}/-5^{\circ}</math>.</p> <p><b>2. Aukščio</b> laikymas:<br/>normaliame skrydyje – <math>+100 \text{ ft}/-100 \text{ ft}</math> (+30 m/-30 m);<br/>imituojant variklio gedimą- <math>+150 \text{ ft}/-150 \text{ ft}</math> (+45 m/-45 m).</p> <p><b>3. Kelio linijos laikymas:</b><br/>normaliame skrydyje – <math>+5^{\circ}/-5^{\circ}</math>;<br/>imituojant variklio gedimą – <math>+10^{\circ}/10^{\circ}</math>;<br/>pagal VOR, NDB – <math>+2 \text{ nm}/-2 \text{ nm}</math> (+3,3 km/-3,3 km/h).</p> <p><b>4. Gebėti:</b><br/>teisingai analizuoti ir veikti imituojant avarines situacijas;<br/>tinkamai naudotis orlaivio sistemomis;<br/>tinkamai naudotis visa orlaivio navigacine įranga;</p> <p><b>5. Mokėti:</b><br/>tinkamai įeiti, atlikti skrydį ir išeiti iš laukimo zonos;<br/>analizuoti padėtį ir veikti imituojant avarines situacijas</p> |
| <b>IV. Artėjimas tūpti, tūpimas</b>   | <p><b>1. Kurso</b> laikymas:<br/>normaliame skrydyje – <math>+5^{\circ}/-5^{\circ}</math>;<br/>nueinant į antrą ratą ir imituojant variklio gedimą – <math>+10^{\circ}/-10^{\circ}</math>.</p> <p><b>2. Greičio</b> laikymas:<br/>normaliame skrydyje – <math>+5 \text{ kt}/-5 \text{ kt}</math> (+9 km/h/-9 km/h);<br/>imituojant variklio gedimą- <math>+10 \text{ kt}/-5 \text{ kt}</math> (+18 km/h/ -9 km/h).</p> <p><b>3. Mokėti:</b><br/>vykdyti skrydį pagal STAR schemas;<br/>artėti ir tūpti pagal vizualaus artėjimo schemą (Circling) bei tūpti į kitą KTT;<br/>artėti ir tūpti imituojant svarbiausio (kritinio) variklio gedimą (išjungimą)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |



|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>V. Skrydis pagal prietaisus</b> | <b>1. Greičio laikymas:</b><br>normaliame skrydyje – <b>+5 kt/-5 kt</b> (+9 km/h/-9 km/h);<br>imituojant variklio gedimą- <b>+10 kt/ -5 kt</b> (+18 km/h/ -9 km/h).<br><b>2. Aukščio laikymas:</b><br>normaliame skrydyje – <b>+100 ft/-10 ft</b> (+30 m/-30 m);<br>imituojant variklio gedimą- <b>+150 ft/-150 ft</b> (+45 m/-45 m).<br><b>3. Minimalaus žemėjimo aukščio (MDH) išlaikymas artėjant tūpti pagal netikslas sistemas –</b><br><b>+50 ft/ -0 ft</b> (+15 m/ -0 m).<br><b>4. Apsisprendimo aukščio (DH) išlaikymas artėjant tūpti pagal tikslas sistemas – + 50ft/ -0 ft</b><br>(+15 m/ -0 m).<br><b>5. Kelio linijos laikymas tiesiojoje pagal tikslas artėjimo sistemas – iki 1/2 prietaiso skalės</b><br>pagal kursą ir tūptinę.<br><b>6. Mokėti vykdyti skrydį pagal SID ir STAR schemas</b> |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## SKLANDYTOJAMS

Sklandytuvo pilotas turi gebėti tinkamai atlikti sklandytuvo apžiūrą jį parengti skrydžiui, išmanyti įvairių startavimo būdų taisykles, leistinų greičių ribas bei veiksmus avariniais atvejais, mokėti pilotuoti sklandytuvą visais skrydžio režimais, pasirinkti ir saugiai tūpti į aikštes pasirinktas iš oro, nustatyti artėjimą prie smukos ir išvesti sklandytuvą iš suktuko, pakilti, artėti, nutūpti normaliomis sąlygomis ir pučiant šoniniam vėjui, vizualiai orientuotis maršrute (jeigu pilotui suteikiama teisė skristi maršrutu) (Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių 406 punktas).

Sklandytuvo pilotas privalo:

naudoti sklandytuvą nepažeisdamas ribojimų,

visus manevrus atlikti švelniai ir atidžiai,

siekti aukšto profesionalumo lygio,

turėti gerą teorinį pasirengimą kontroliuoti bei valdyti sklandytuvą taip, kad kuris nors pašalinis veiksnys nebūtų pavojaus priežastis.

|                                       | <b>Normatyvai</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Pasirengimas skrydžiui</b>      | <b>1. Mokėti tinkamai:</b><br>parengti sklandytuvą skrydžiui;<br>atlikti sklandytuvo apžiūrą;<br>parengti sklandytuvo kabiną;<br>prikabinti buksyravimo virvę                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>II. Kilimas, aukštėjimas</b>       | <b>1. Greičio laikymas:</b><br>atplyšimo – <b>+10 km/h./ -5 km/h;</b><br>aukštėjant – <b>+ 10 km/h./ -5 km/h.</b><br><b>2. Aukščio laikymas:</b><br>išvelkant sklandytuvą:<br>paaukštėjimas lėktuvo atžvilgiu – ne daugiau kaip <b>2 m;</b><br>nužemėjimas lėktuvo atžvilgiu – ne daugiau kaip <b>3 m.</b><br><b>3. Krypties laikymas</b> velkant lėktuvu – iki 1/2 lėktuvo kairės arba dešinės sparno dalies ilgio.<br><b>4. Mokėti tinkamai veikti imituojant ypatingus atvejus</b>                                                                                                                                                                                                             |
| <b>III. Pilotavimas ir procedūros</b> | <b>1. Greičio laikymas:</b><br>atliekant spiralę 15° posvyriu – <b>+5 km/h/-5 km/h;</b><br>atliekant spiralę 45° posvyriu – <b>+10 km/h/-10 km/h;</b><br>išvedant iš suktuko – <b>+10 km/h/-10 km/h</b> (nuo rekomenduojamo).<br><b>2. Krypties laikymas:</b><br>velkant lėktuvu – iki 1/2 lėktuvo kairės arba dešinės sparno dalies ilgio;<br>išvedimas reikiama kryptimi:<br>atliekant 15° spiralę – <b>+5°/-5°;</b><br>atliekant 45° spiralę – <b>+10°/-10°;</b><br>iš suktuko – <b>+90°/-90°.</b><br><b>3. Aukščio laikymas:</b><br>atsikabinant nuo lėktuvo:<br>paaukštėjimas lėktuvo atžvilgiu – ne daugiau kaip <b>1 m;</b><br>nužemėjimas lėktuvo atžvilgiu – ne daugiau kaip <b>1 m.</b> |

|                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                             | <p><b>4. Mokėti:</b><br/> atpažinti artėjimą prie smukos ir išvesti iš jos nepažeidžiant SVV ribojimų;<br/> kilti ir tūpti pučiant šoniniam vėjui;<br/> tinkamai įskristi į aerodromo skrydžių ratą,<br/> tinkamai, reikiamoje vietoje ir saugiai nutupdyti sklandytuvą.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p><b>IV. Skrydis maršrutu ir tūpimas į aikštelę, pasirinktą iš oro</b></p> | <p><b>5. Gebėti:</b><br/> surasti termiką ir išsilaikyti jame nepažeidžiant SW reikalavimų;<br/> išgauti maksimalią aukštėjimo spartą termike;<br/> tinkamai stebėti aplinką;<br/> užtikrinti skrydžių saugą skrendant sklandytuvų grupėje.</p> <p><b>6. Mokėti:</b><br/> tinkamai pasirinkti aikštelę iš oro;<br/> nustatyti vėjo kryptį;<br/> nustatyti žemės paviršiaus būklę;<br/> nustatyti galimybę perskristi kliūtis žemėjant;<br/> nustatyti lėktuvo galimybę nutūpti ir pakilti;<br/> nurodyti lėktuvui vietą tūpti;<br/> saugiai nustatytoje vietoje nutūpti sklandytuvu;<br/> tinkamai veikti nesant radijo ryšio su lėktuvu;<br/> kilti išvelkant trumpa išvilkimo virve</p> |

**TEORIJS EGZAMINŲ  
N O R M A T Y V A I**

**Pagrindinis teorijos egzaminavimo būdas** yra **testavimas**, kuris gali būti atliekamas kompiuteriu arba raštu. Egzaminavimas žodžiu gali būti naudojamas tik kaip papildomas būdas. Egzaminavimo testų klausimai turi aprėpti visas dalyko temas, kurios numatytos programoje. Egzaminavimo testai Personalo licencijavimo skyriaus teikimu tvirtinami CAA direktoriaus įsakymu.

Egzaminavimui gali būti naudojamas JAA centrinis klausimų bankas (CQB).

Egzaminavimo būdą, vietą ir laiką nurodo egzaminuotojas. Egzaminavimo kalba – lietuvių. Prireikus, CAA sprendimu, galima vartoti kitas ICAO darbo kalbas.

**Teorijos egzaminams skiriamas laikas (val. min.):**

|                                                                                                                       | LA          | SK ir PPL   | Lėktuvai            |                     |                     | Sraigtasparniai     |                     |                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
|                                                                                                                       |             |             | CPL                 | ATPL                | IFR                 | CPL                 | ATPL                | IFR                 |
| <b>Oro teisė</b>                                                                                                      | 0.45        | 0.45        | 0.45                | 1.40                | 1.00                | 1.00                | 1.40                | 1.00                |
| <b>Bendrosios žinios apie OL</b> OL konstr., jėgainė prietaisai, sistemos                                             | 0.30        | 0.30        | $\frac{1.30}{1.00}$ | $\frac{2.00}{1.30}$ | $\frac{0.15}{1.00}$ | $\frac{1.30}{1.00}$ | $\frac{2.00}{1.30}$ | $\frac{0.15}{1.00}$ |
| <b>Skrydžių charakteristikos ir planavimas</b> (masė ir centruotė; skrydžių charakteristikos; planavimas ir vykdymas) | 1.00        | 1.00        | 3.00                | 5.00                | 2.00                | 3.30                | 5.00                | 2.00                |
| <b>Žmogaus galimybės</b>                                                                                              | 0.30        | 0.30        | 0.30                | 1.00                | 0.30                | 0.30                | 1.00                | 0.30                |
| <b>Meteorologija</b>                                                                                                  | 0.45        | 0.30        | 1.30                | 2.30                | 1.30                | 1.00                | 2.30                | 1.30                |
| <b>Navigacija</b> (bendroji ir radionavigacija)                                                                       | 1.00        | 1.00        | 1.30                | 3.30                | 2.00                | 1.30                | 3.30                | 2.00                |
| <b>OL skrydžių vykdymo vadovas</b>                                                                                    | 0.45        | 0.30        | 0.45                | 1.20                |                     | 1.20                | 1.20                |                     |
| <b>Aerodinamika (skrydžio teorija)</b>                                                                                |             | 0.45        | 0.45                | 1.00                |                     | 1.00                | 1.00                |                     |
| <b>Aerodinamika (aerostatika)</b>                                                                                     | 0.45        |             |                     |                     |                     |                     |                     |                     |
| <b>Radio ryšio vedimo taisyklės ir frazeologija</b> VST SPT                                                           | 0.30        | 0.30        | $\frac{0.30}{0.30}$ | $\frac{0.30}{0.30}$ | $\frac{0.30}{0.30}$ | $\frac{0.30}{0.30}$ | $\frac{0.30}{0.30}$ | $\frac{0.30}{0.30}$ |
| <b>Iš viso:</b>                                                                                                       | <b>7.30</b> | <b>6.00</b> | <b>11.45</b>        | <b>20.30</b>        | <b>8.45</b>         | <b>12.50</b>        | <b>20.30</b>        | <b>8.45</b>         |

**Egzamino trukmė** tai laikas:

a) *kompiuteriu* – nuo kompiuterio parengimo egzaminui (kai ekrane matomas pirmasis klausimas) iki bus atsakymas į paskutinį klausimą

b) *raštu* – nuo testo klausimų gavimo iki egzamino lapo pateikimo egzaminuotojui.

**Egzamino apimtis:**

**1. Laisvojo aerostato pilotams:**

- a) gauti licenciją – ne mažiau kaip 40 testo klausimų;
- b) gauti kvalifikaciją – ne mažiau kaip 30 testo klausimų;
- c) pratęsti licenciją – ne mažiau kaip 20 testo klausimų.

**2. Sklandytojams:**

- a) gauti licenciją – ne mažiau kaip 30 testo klausimų;
- b) gauti kvalifikaciją – ne mažiau kaip 20 testo klausimų.

**3. Pilotams mėgėjams:**

- a) gauti licenciją – ne mažiau kaip 40 testo klausimų;
- b) gauti kvalifikaciją – ne mažiau kaip 30 testo klausimų.

**Pastaba.** Nurodytos egzaminų apimtys yra taikomos kiekvienam teorijos egzaminui.

Teorijos egzaminas bus išlaikytas, jeigu pretendentas teisingai atsakys ne mažiau kaip 75% pateiktų testo klausimų. Teorijos egzaminų licencijai (kvalifikacijai) gauti galiojimo laikas – 12 mėn. nuo pirmojo egzamino laikymo datos.

Egzaminuojamajam, neatsakiusiam į testo klausimą arba per nustatytą laiką nespėjusiam atsakyti į visus testo klausimus, neatsakyti klausimai laikomi atsakymais neteisingai.

Jeigu egzaminuojamasis nesutinka su egzamino įvertinimu, jis gali ne vėliau kaip per 10 dienų po nepavykusio egzamino savo prieštaravimus (priekaištus) raštu pateikti Skrydžių saugos departamento direktoriui. Pareiškite būtina nurodyti visas su tuo susijusias aplinkybes ir neišlaikymo priežastis. Skrydžių saugos departamento direktorius per 10 dienų susipažįsta su egzamino detalėmis. Prireikus, ne mažesnė kaip 3 aviacijos specialistų komisija pakartotinai per 10 dienų patikrina pretendento teorijos žinias. Direktorius arba komisijos išvada yra galutinė ir neapskundžiama.

---

**REIKALAVIMAI MOKĖTI ANGLŲ KALBĄ**

| <i>Lygis</i>          | <i>Tartis<br/>Suvokiama, kaip<br/>dialektas ir/arba<br/>akcentas, kurie<br/>yra suprantami<br/>plačiai<br/>aviacijos<br/>visuomenei</i>                   | <i>Konstrukcijos<br/>Atitinkamos<br/>gramatinės<br/>konstrukcijos ir<br/>sakinių<br/>sudarymas<br/>pagal<br/>lingvistines<br/>funkcijas,<br/>atitinkančias<br/>konkrečias<br/>užduotis</i> | <i>Žodynas</i>                                                                                                                                                                           | <i>Kalbos rišlumas</i>                                                                                                                                                                                     | <i>Suvokimas</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <i>Bendravimas</i>                                                                                                                          |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>6<br/>Eksperto</b> | Tarimas, kirčiavimas, kalbėjimo ritmas ir intonacija, neatsižvelgiant į galimą gimtosios kalbos įtaką arba vietos dialektą, suvokimui įtakos neturi       | Visad laikomasi pagrindinių ir sudėtingų gramatinių konstrukcijų ir sakinių sudarymo tvarkos                                                                                               | Žodynas teisingas. Naudojamas juo taip, kad galima veiksmingai bendrauti įvairiose srityse žinomomis ir mažiau žinomomis temomis. Žodyne yra frazeologizmų ir stilistinių atspalvių      | Kalbama laisvai ir be ypatingų pastangų ilgą laiką. Kalba pajvairinama stilistiškai, pavyzdžiui, akcentuojami atskiri momentai. Teisingai ir lengvai naudojami kalbos struktūriniai elementai ir junginiai | Teisingas suvokimas praktiškai visose situacijose; suvokiami lingvistiniai ir kultūriniai subtilumai                                                                                                                                                                                                | Lengvai bendraujama praktiškai visose situacijose. Priimamos žodinės replikos ir nekalbiniai signalai bei atitinkamu būdu į juos reaguojama |
| <b>5<br/>Tobulas</b>  | Tartis, kirčiavimas, kalbėjimo ritmas ir intonacija, neatsižvelgiant į galimą gimtosios kalbos įtaką arba vietos dialektą, įtakos suvokimui beveik neturi | Visad laikomasi pagrindinių gramatinių konstrukcijų ir sakinių sudarymo tvarkos. Bandoma vartoti sudėtingas konstrukcijas, tačiau daromos klaidos, kurios kartais iškreipia prasmę         | Žodyno apimtys, kad būtų galima tinkamai bendrauti bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis, pakanka. Užtikrintai ir teisingai vartojami perfrazavimai ir frazeologizmai | Kalbama gana lengvai ir ilgą laiką žinomomis temomis, tačiau kalboje gali trūkti stiliaus įvairovės. Gali vartoti teisingus struktūrinius elementus ir junginius                                           | Tiksliai suprantamos bendros, konkrečios ir su darbu susijusios temos bei praktiškai viskas yra suprantama net tada, kai pašnekovas turi lingvistinių arba situacinių sunkumų arba netikėtai pasikeičia įvykiai. Sugebama suvokti įvairių kalbinį arba stiliaus lygį (dialektas ir / arba akcentas) | Reaguojama greitai, tinkamu būdu ir informatyviai. Efektingai palaikomas kalbančiojo ir klausančiojo dialogas                               |

|                      |                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>4 Darbo</b>       | Tartyje, kirčiavime, kalbėjimo ritme yra gimtosios kalbos arba vietos dialekto įtakos, tačiau tai retai kliudo suprasti mintį                   | Pagrindinės gramatinės konstrukcijos ir sakinių sudarymo tvarka yra teisinga ir paprastai sąmoninga. Galimos klaidos neįprastose arba netikėtose situacijose, tačiau jos retai daro įtaką prasmei | Žodyno pakanka, kad būtų galima tinkamai bendrauti bendromis, konkrečiomis ir su darbu susijusiomis temomis. Neįprastose ir netikėtose situacijose, kai trūksta žodžių, sėkmingai pritaikomi kiti žodžiai (perfrazuojama)                        | Palaikomas pokalbis tam tikrą laiką deramu tempu. Kai kada prarandamas kalbos rišlumas, jei pereinama iš standartinių kalbos derinių arba išminktų kalbos pokalbio, tačiau tai tinkamai bendrauti netrukdo. Šiek tiek gali būti vartojami emociniai elementai ir anaforos. „Parazitiniai žodžiai“ supratimui netrukdo | Paprastai teisingai suprantamos bendros konkrečios ir su darbu susijusios temos, kai būdingi dalykai suprantami tarptautiniam vartotojui. Kalbant apie lingvistikos arba situacijos sunkumus ar netikėtą įvykių eigą gali būti ne viskas suprasta arba gali prireikti patikslinimo | Paprastai reaguojama nedelsiant, tinkamu būdu ir informatyviai. Inicijuojamas ir palaikomas pokalbis netgi pasikeitus įvykių eigai. Kai abejojama dėl supratimo, atitinkamai patvirtinama, patikslinama arba pasiaiškinama                 |
| <b>3 Darbo žemas</b> | Tartis, kirčiavimas, kalbėjimo ritmas ir intonacija turi ryškius gimtosios kalbos ar vietos dialekto bruožus ir dažnai trukdo suprasti mintį    | Pagrindinės gramatinės konstrukcijos ir sakiniai sudaromi prognozuojamos e situacijose ne visuomet tinkamai. Dėl klaidų iškreipiama mintis                                                        | Žodyno dažniausia pakanka bendrauti bendromis, konkrečiomis arba su darbu susijusiomis temomis, tačiau žodynas šiek tiek ribotas ir kartais žodžiai parenkami neteisingai. Dažnai dėl riboto žodyno nesugebama parinkti žodžių ir jų perfrazuoti | Pokalbis palaikomas tam tikrą laiką, tačiau dažnai sudaromos neteisingos frazės ir ilgos pauzės. Nepasitikima arba uždelstai suprantama ir tai gali trukdyti bendrauti. Dažnai vartojami nereikalingi žodžiai trukdo suprasti mintį                                                                                   | Dažniausia teisingai suprantamos bendros, konkrečios ir su darbu susijusios temos, kai būdingi dalykai yra suprantami tarptautiniam vartotojui. Galimi atvejai, kai nesuprantama dėl lingvistikos arba situacijos ar netikėtai pasikeitusių įvykių                                 | Kartais reaguojama nedelsiant, tinkamu būdu ir informatyviai. Gana lengvai inicijuojamas ir palaikomas pokalbis žinoma tema ir prognozuojamoje situacijoje. Apskritai, kai įvykiai netikėtai pakrypsta kita linkme, elgiamasi neadekvačiai |
| <b>2 Pradinis</b>    | Tartis, kirčiavimas, kalbėjimo ritmas ir intonacija turi ryškius gimtosios kalbos ar vietos dialekto bruožus ir paprastai trukdo suprasti mintį | Demonstruojamas tik ribotas paprastų įsimintų gramatinių konstrukcijų ir sakinių formų valdymas                                                                                                   | Žodyno apimtis ribota iš atskirų žodžių ir įsimintų frazių                                                                                                                                                                                       | Vartojamos tik labai trumpos įsimintinos frazės, dažnai tyliama ir dažnai vartojami nereikalingi žodžiai. Kai norima išreikšti mažiau žinomus žodžius artikuliuojama                                                                                                                                                  | Suprantamos atskiros žinomos frazės, kai jos tariamos aiškiai ir lėtai                                                                                                                                                                                                             | Reaguojama lėtai ir dažniausia neadekvačiai. Bendravimas ribotas – įprastas informacijos apsikeitimas                                                                                                                                      |
| <b>1 Žemas</b>       | Žemesnis negu pradinis                                                                                                                          | Žemesnis negu pradinis                                                                                                                                                                            | Žemesnis negu pradinis                                                                                                                                                                                                                           | Žemesnis negu pradinis                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Žemesnis negu pradinis                                                                                                                                                                                                                                                             | Žemesnis negu pradinis                                                                                                                                                                                                                     |

**Pastabos:**

1. Ketvirtasis (4) anglų kalbos mokėjimo lygis (darbo) CA specialistams, kurie palaiko radiotelefoninį ryšį, yra minimalus ir privalomas.

2. Šie normatyvai įsigalioja:

naujai išduodamų licencijų savininkams – nuo 2004 m. kovo 5 d.;

iki 2004 m. kovo 5 d. licencijuotiems aviacijos specialistams – nuo 2008 m. kovo 5 d.

**GALIMI ĮSKAITYMAI IR KVALIFIKACIJAI PRATĖSTI SE IR SP ME LĖKTUVAIS**

|    | <b>Turima galiojanti kvalifikacija ir IR</b>                                                                | <b>Galimas IR įskaitymas</b>                                                                                                                                                                                        |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Daugiapiločio orlaivio tipo <b>MPA</b>                                                                      | a) SE orlaivių klasės*<br>b) SE orlaivio tipo kvalifikacijai*<br>c) SP ME orlaivių klasės ir orlaivio tipo kvalifikacijai tik skrydžio egzamino daliai Skrydžiai pagal prietaisus (3 priedo JAR-FCL 1.240 3b dalis) |
| 2. | Vienpiločio daugiamotorio <b>SP ME orlaivio tipo</b> vykdyti skrydžius vienam pilotui <b>SP</b>             | a) SP ME orlaivių klasės<br>b) SE orlaivių klasės ir orlaivio tipo kvalifikacijai                                                                                                                                   |
| 3. | Vienpiločio daugiamotorio <b>SP ME orlaivio tipo</b> vykdyti skrydžius tik daugianarėje įguloje <b>MP</b>   | a) SP ME orlaivių klasės*<br>b) SE orlaivių klasės ir orlaivio tipo kvalifikacijai*                                                                                                                                 |
| 4. | Vienpiločio daugiamotorio <b>SP ME orlaivių klasės</b> vykdyti skrydžius vienam pilotui <b>SP</b>           | a) SE orlaivių klasės ir orlaivio tipo kvalifikacija<br>b) SP ME orlaivio tipo                                                                                                                                      |
| 5. | Vienpiločio daugiamotorio <b>SP ME orlaivių klasės</b> vykdyti skrydžius tik daugianarėje įguloje <b>MP</b> | a) SE orlaivių klasės ir orlaivio tipo kvalifikacija*<br>b) SP ME orlaivio tipo*                                                                                                                                    |
| 6. | <b>SP SE orlaivių klasės</b> kvalifikacija                                                                  | SE orlaivių klasės ir tipo kvalifikacijai                                                                                                                                                                           |
| 7. | <b>SP SE orlaivio tipo</b> kvalifikacija                                                                    | SE orlaivių klasės ir tipo kvalifikacijai                                                                                                                                                                           |

\* įskaitoma su sąlyga, kad pretendentas per pastaruosius 12 mėn. atliko ne mažiau kaip 3 artėjimus tūpti pagal IFR vienpiločių (SP) orlaivių klasės arba orlaivio tipo lėktuvu, vykdydamas vienpiločio lėktuvo procedūras.

## PATVIRTINTA

Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus  
2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 4R-93

## ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS TECHNIKŲ / INŽINIERIŲ LICENCIJAVIMO TAISYKLĖS

1. Šios taisyklės nustato lengvesnių kaip 5700 kg orlaivių techninės priežiūros technikų / inžinierių (toliau – TI) licencijų išdavimo, kvalifikacijos suteikimo, pratęsimo, atnaujinimo bei užsienyje (ne ES šalyse) išduotų licencijų pripažinimo tvarką.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

**Orlaivis** – tai bet kokia mašina, kuri atmosferoje gali laikytis dėl sąveikos su oru, bet ne dėl oro atoveikio nuo žemės paviršiaus.

**Techninė priežiūra** – reiškia orlaivio ar orlaivio komponento kapitalųjį taisymą, taisymą, tikrinimą, agregatų ar dalių keitimą, tobulinimą, gedimų šalinimą – kiekvieną atskirai ar šių veiklų junginį, išskyrus priešskrydinį tikrinimą.

**Orlaivio techninės priežiūros licencija** – dokumentas, patvirtinantis, kad asmens kvalifikacija, kuri įrašyta jo licencijoje, atitinka nustatytus teorinių žinių ir praktinių įgūdžių orlaivio tipo kvalifikacijos reikalavimus.

**Tikrinimas** – orlaivio ar orlaivio komponento patikrinimas siekiant nustatyti, ar jis atitinka patvirtintus standartus.

**Taisymas** – orlaivio ar orlaivio komponento atnaujinimas pagal patvirtintus standartus, kad jo būklė būtų tinkama.

**Kapitalusis taisymas** – orlaivio ar orlaivio komponento atstatymas tikrinant jį ir darant keitimus pagal patvirtintus standartus, kad būtų galima pratęsti jo naudojimo laiką.

**Žmogaus veiksnys** – reiškia principus, kurie taikomi aeronautikos projektuose, atestuojant ir mokant specialistus, naudojant orlaivius bei juos techniškai prižiūrint, kurių tikslas saugi sąveika tarp žmogaus ir sistemos komponentų, kad būtų tinkamai įvertintas žmogaus elgesys.

3. TI licencijuoja Civilinės aviacijos administracija (toliau – CAA). Licencija išduodama tik su kvalifikacijos įrašu.

4. Pretendentas, norintis gauti TI licenciją, sumoka nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA pateikia šiuos dokumentus:

- 4.1. CAA nustatytos formos prašymą;
- 4.2. pasą, asmens tapatybės kortelę arba leidimą nuolat gyventi (kopiją);
- 4.3. mokslo baigimo diplomą ir priedą (kopijas);
- 4.4. patvirtintos mokymo organizacijos baigimo (konkreto orlaivio) teorijos ir praktikos pažymėjimą (kopiją);
- 4.5. CAA nustatytos formos Egzaminų lapelį, kuriame nurodytas teorijos ir praktinių įgūdžių įvertinimas;
- 4.6. dokumentą, patvirtinantį pastarąją techninės priežiūros patirtį (kopija);
- 4.7. 4.4, 4.5 ir 4.6 punktuose nurodytus dokumentus, kai ketinama gauti kitą kvalifikaciją.

Šiame punkte minimos kopijos pateikiamos kartu su originaliais dokumentais arba patvirtintos notaro.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-92](#), 2011-04-11, Žin., 2011, Nr. 45-2141 (2011-04-13), i. k. 1112217ISAK0004R-92

5. Reikalavimai gauti TI licenciją:

- 5.1. amžius – ne jaunesni kaip 21 metų;
- 5.2. sveikatos būklė – tinka atlikti savo pareigas;
- 5.3. pretendentas turi būti sėkmingai baigęs pagal jam suteikiamas teises atitinkančią programą, kuri parengta pagal Reglamento 2042/2003 66 dalies reikalavimus. Inžinieriaus kvalifikacija suteikiama aukštąjį universitetinį išsimokslinimą turinčiam specialistui.

6. Pretendentas privalo mokėti skaityti, rašyti ir suprantamai bendrauti tomis kalbomis,



kuriomis parašyta OL mokomoji literatūra, techniniai dokumentai ir techninės priežiūros organizavimo procedūros. Tai būtina, norint išvengti bet kurio nesupratimo naudojantis suteiktomis teisėmis rengiant OL skristi ir rengiant Leidimą naudoti orlaivį.

7. Pretendentas, siekiantis gauti licenciją ir dirbantis pagal 145 dalį nepatvirtintoje techninės priežiūros organizacijoje ar bendrosios aviacijos organizacijoje, privalo išlaikyti šiuos teorijos egzaminus:

7.1. Sklandmens, jėgainės ir jų sistemų konstrukcija bei veikimas (mechanikams);

7.2. Sklandmens, jėgainės ir jų sistemų techninė priežiūra (mechanikams);

7.3. Avionikos sistemų ir įrangos konstrukcija bei veikimas (avionikams);

7.4. Avionikos sistemų ir įrangos techninė priežiūra (avionikams);

7.5. Oro teisė (mechanikams, avionikams);

7.6. Žmogaus veiksnys (mechanikams, avionikams);

7.7. Techninės priežiūros praktika (mechanikams, avionikams);

7.8. Termodinamikos (SV), dujų dinamikos (TDV) pagrindai (mechanikams);

7.9. Aerodinamikos pagrindai (mechanikams, avionikams);

7.10. Pretendentas, siekiantis gauti TI licenciją, teorijos egzaminus pagal 7.1–7.4 punktus laiko pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus, o pagal 7.5–7.9 punktus – personalo licencijavimo skyriuje (kompiuteriu);

7.11. Pretendentas, siekiantis gauti kvalifikaciją (turintis licenciją), teorijos egzaminus laiko pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus tik pagal 7.1–7.4 punktus;

7.12. Išlaikytų egzaminų galiojimo laikas – 1 metai;

7.13. Pretendentų egzaminavimui pagal 7.1–7.4 punktus CAA paskiria egzaminuotojus. Egzaminuotoju gali būti paskirtas kvalifikuotas inžinierius, turintis 2 metų OL techninės priežiūros patirtį arba technikas, turintis 3 metų OL techninės priežiūros patirtį.

8. Išduodant techniko licenciją, suteikiančią teisę atlikti lengvojo orlaivio (<5700 kg) periodinę techninę priežiūrą, pretendentas privalo turėti tokią praktinę techninės priežiūros patirtį:

8.1. 1 metų praktinę veikiančio orlaivio techninės priežiūros patirtį – pretendentas, baigęs pagal 147 dalį patvirtintoje techninės priežiūros mokymo organizacijoje pagrindinio mokymo kursą;

8.2. 2 metų praktinę veikiančio orlaivio techninės priežiūros patirtį – pretendentas, baigęs mokymą, kurį CAA laiko tinkamu dirbti kvalifikuotu ne aviacijos profilio specialistu;

8.3. 3 metų praktinę veikiančio orlaivio techninės priežiūros patirtį – pretendentas neturi tinkamo techninio išsimokslinimo;

8.4. 6 mėnesių praktinę veikiančio orlaivio techninės priežiūros patirtį – pretendentas, turintis licenciją su operatyviosios TP kvalifikacija;

8.5. 3 mėnesių praktinę veikiančio orlaivio techninės priežiūros patirtį – pretendentas, turintis licenciją su operatyviosios TP kvalifikacija ir yra baigęs pagal 147 dalį patvirtintoje techninės priežiūros mokymo organizacijoje orlaivio tipo mokymo kursą.

9. Atestuojančio inžinieriaus kvalifikacija suteikiama, jeigu pretendentas yra:

9.1. baigęs aviacijos institutą ir įgijęs 2 metų praktinę veikiančio orlaivio techninės priežiūros patirtį kaip technikas, atliekantis operatyviąją ir periodinę orlaivių techninę priežiūrą;

9.2. baigęs CAA priimtą universitetinį ar kitą aukštąjį išsimokslinimą pagal techninę discipliną ir įgijęs 3 metų praktinę patirtį dirbdamas civilinių orlaivių techninės priežiūros aplinkoje ir pasirinktinai atlikdamas įvairias užduotis, tarp jų: prižiūrėdamas orlaivių techninę priežiūrą angare, užtikrindamas kokybę, įrašydamas įrašus, kontroliuodamas patvirtintas atsargines dalis, gamybos plėtrą;

9.3. Techninės priežiūros patirtis suprantama kaip darbas techniškai prižiūrint veikiančius orlaivius, t. y. atliekant su TP susijusias užduotis, prižiūrint aviakompanijų, oro taksi ir kitur naudojamus orlaivius. Pakankama patirtis įgyta orlaivių TP aplinkoje negali būti lyginama su tik mokymo aplinkoje įgyta patirtimi. Pirmoji patirtis gali būti sujungiama su patvirtintu mokymu, t. y. mokymo periodai gali būti kaitaliojami su patirties darbe periodais vėliau juos sudedant;

9.4. Kvalifikuotu darbuotoju laikomas asmuo sėkmingai baigęs CAA priimtą mokymo kursą, kurį sudaro mechaninių, elektrinių ar elektroninių įrenginių gamyba, gedimų šalinimas,

kapitalus taisymas bei tikrinimas. Turi būti mokoma naudoti įrankius ir matavimo prietaisus;

9.5. Mažiausiai 50% reikalingos patirties turi būti įgyta per pastaruosius 12 mėnesių iki prašymo išduoti licenciją pateikimo. Likusi patirtis turi būti įgyta per 7 metus iki prašymo išduoti licenciją pateikimo.

10. Kvalifikacijos suteikimas. TI licencijos savininkas, siekiantis gauti kvalifikaciją, kuri suteiks jam teisę atlikti orlaivio, sistemos ar komponento techninę priežiūrą, privalo:

10.1. baigti patvirtintą teorinį mokymo kursą, atitinkantį teises, kurios jam bus suteiktos (konkretus orlaivis, variklis, sistema, avionika ar avionikos sistema);

10.2. vadovaujant 2 metų OL techninės priežiūros patirtį turinčiam kvalifikuotam specialistui atlikti praktiką pagal CAA patvirtintą programą, arba 14 dienų praktiką (sėkmingai baigęs praktiką pretendentas turi sugebėti atlikti pagal jam suteikiamas teises numatytas funkcijas).

10.3. išlaikyti egzaminus pagal 7.1, 7.2, 7.3 ir 7.4 punktus pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus o pagal 7.5, 7.6, 7.8 ir 7.9 punktus – Personalo licencijavimo skyriuje (kompiuteriu).

11. Licencijos savininko teisės ir naudojimosi jomis sąlygos:

11.1. orlaivio techninės priežiūros licencijos savininkas, laikydamasis 13.2 punkto reikalavimų, turi teisę pasirašyti Leidimą naudoti orlaivį, patvirtinantį orlaivio ar jo dalių tinkamumą skraidyti po sankcionuoto taisymo, modifikavimo ar jėgainės, pagalbinių agregatų, prietaisų ir/arba įrangos vienetų montavimo, taip pat po operatyviosios ir periodiškiosios techninės priežiūros darbų atlikimo;

11.2. orlaivio techninės priežiūros licencijos savininkas 13.1 punkte nurodytomis teisėmis naudojasi tik dirbdamas su:

11.2.1. tais orlaiviais, kurie nurodyti jo licencijoje;

11.2.2. tais sklandmenimis, jėgainėmis, sistemomis ar elementais, kurie nurodyti jo licencijoje;

11.2.3. tomis avionikos sistemomis ar komponentais, kurie nurodyti jo licencijoje;

11.3. licencijos savininkas 13.2 punkte suteiktomis teisėmis naudojasi tik tuo atveju, jeigu jis išmano visą su to tipo orlaivio sklandmens, jėgainės, sistemos ar jos elementų, avionikos sistemų ar jų elementų (kurių tinkamumą patvirtinantį dokumentą jis pasirašo) technine priežiūra ir tinkamumu skraidyti susijusią informaciją.

12. Licencijos galiojimo pratęsimas. TI, dirbančio pagal Reglamento 2042/2003 145 dalį nepatvirtintoje techninės priežiūros organizacijoje ar bendrojoje aviacijoje, licencijos galiojimo laikas – 2 metai. Licencija pratęsiama, jeigu jos savininkas CAA Personalo licencijavimo skyriui pateikia CAA nustatytos formos prašymą, kuriame patvirtinta, kad jis išlaikė reikiamus egzaminus ir per pastaruosius 2 metus ne mažiau kaip 6 mėn. dirbo techniškai prižiūrėdamas jo licencijoje nurodytus orlaivius. (Licencijos savininkas egzaminus pagal 7.1, 7.2, 7.3 ir 7.4 punktus laiko pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus, o pagal 7.5 punktą – Personalo licencijavimo skyriuje (kompiuteriu).

13. Licencijos (kvalifikacijos) galiojimo atnaujinimas:

13.1. jeigu licencijos savininkas uždelsė 3–6 mėnesius pratęsti pasibaigusį licencijos galiojimą arba per 2 pastaruosius metus dirbo mažiau kaip 6 mėn., tai norėdamas atnaujinti licencijos (kvalifikacijos) galiojimą jis turi išlaikyti 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5 punktuose nurodytus egzaminus ir atlikti 5 dienų praktiką;

13.2. jeigu licencijos savininkas uždelsė 6-24 mėnesius pratęsti pasibaigusį licencijos (kvalifikacijos) galiojimą, tai norėdamas atnaujinti licencijos galiojimą jis turi išlaikyti 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.7 punktuose nurodytus egzaminus ir atlikti 14 dienų praktiką;

13.3. jeigu licencijos savininkas uždelsė daugiau kaip 24 mėnesius pratęsti pasibaigusį licencijos (kvalifikacijos) galiojimą, tai norėdamas licencijos galiojimą atnaujinti turi patvirtintoje mokymo organizacijoje baigti atitinkamą mokymo kursą, išlaikyti 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9 punktuose nurodytus egzaminus ir atlikti 14 dienų praktiką.

14. Pilotų licenciją turinčiam lakūnui gali būti išduotas licencijos priedas (Operatyviosios techninės priežiūros leidimas), suteikiantis teisę atlikti savo naudojamo orlaivio priešskrydinę

operatyviają techninę priežiūrą, jeigu jis baigė CAA patvirtintus kursus atlikti techninę priežiūrą arba savarankiškai pasirengęs pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus išlaikė 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 punktuose nurodytus egzaminus bei 14 dienų stažavosi vadovaujamas TI licenciją turinčio specialisto (šis specialistas turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį).

15. Techniko / inžinieriaus (mechaniko) licenciją turinčiam specialistui oro vežėjo ar orlaivio savininko pageidavimu gali būti suteikta teisė atlikti to paties tipo orlaivio avionikos operatyviają techninę priežiūrą, jeigu jis sėkmingai baigė CAA patvirtintą mokymą atlikti techninę priežiūrą arba savarankiškai pasirengęs pas CAA patvirtintus egzaminuotojus išlaikė 7.3, 7.4 punktuose numatytus egzaminus ir atliko 14 dienų praktiką.

16. Techniko/inžinieriaus (avioniko) licenciją turinčiam specialistui oro vežėjo ar orlaivio savininko pageidavimu gali būti suteikta teisė atlikti to paties tipo orlaivio sklandmens, variklio ir jų sistemų operatyviają techninę priežiūrą, jei jis pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus išlaikė 7.1, 7.2 punktuose numatytus egzaminus ir atliko 14 dienų praktiką.

17. TI licencija gali būti panaikinta, sustabdyta ar apribotos suteiktos teisės šiais atvejais:

17.1. nustačius, kad licencija gauta pateikus suklastotus dokumentus;

17.2. nustačius, kad buvo nekokybiškai atlikti būtinieji techninės priežiūros darbai ir apie tai nepranešta techninės priežiūros organizacijos atsakingiems asmenims;

17.3. nustačius, kad atliktus techninės priežiūros darbus inspektavo pats atlikėjas ir apie tai nepranešė techninės priežiūros organizacijos atsakingiems asmenims;

17.4. nustačius, kad techninė priežiūra buvo atlikta nerūpestingai;

17.5. nustačius, kad į techninės priežiūros dokumentus įrašyti suklastoti įrašai;

17.6. nustačius, kad techninės priežiūros dokumentuose pasirašyta už neatliktus techninės priežiūros darbus, arba neįsitikinus, kad tokie darbai atlikti;

17.7. nustačius, kad TI techninės priežiūros darbus atliko ar įrašus techninės priežiūros dokumentuose darė asmuo apsvaigęs nuo alkoholio ar narkotikų.

18. TI licencijos panaikinimo, sustabdymo ar suteiktų teisių apribojimo procedūra:

18.1. iki bus panaikinta TI licencija ar apribotos suteiktos teisės, CAA prieš 28 dienas raštu praneša licencijos savininkui savo sprendimą ir tokio sprendimo priežastį, palikdama jam laiko pateikti paaiškinimus, kuriuos CAA turi išnagrinėti;

18.2. jeigu, CAA manymu, tolesnis įspėto TI darbas turės nepalankios įtakos skrydžių saugai, licencijos galiojimas sustabdomas (jos savininko neperspėjant iš anksto), kol pasibaigs 20.1 punkte numatyta procedūra.

19. Karinių TI licencijų konvertavimas. LR karinių oro pajėgų išduota valstybinės aviacijos techniko / inžinieriaus licencija keičiama į civilinės aviacijos techniko / inžinieriaus licenciją, jeigu specialisto teorinis pasirengimas ir praktinė patirtis atitinka šių taisyklių 8, 9, 10 ar 11 punktų reikalavimus. Papildomai specialistas CAA išlaiko 7.5 ir 7.6 punktų egzaminus.

Užsienio valstybėse išduotos karinių ir civilinių orlaivių techninės priežiūros TI licencijos į LR civilinių orlaivių techninės priežiūros TI licencijos nekeičiamos. Šios licencijos gali būti keičiamos tik tuo atveju, jeigu užsienio valstybės licenciją turintis asmuo tapo LR piliečiu. Keičiant licenciją jos savininkas CAA išlaiko 7.5 ir 7.6 punktų egzaminus.

20. Užsienyje (ne ES šalyse) išduotų TI licencijų pripažinimas. CAA gali pripažinti kitoje valstybėje pagal Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 1 nustatytus standartus išduotą galiojančią TI licenciją ir išduoti tos licencijos pripažinimo pažymėjimą šiais atvejais:

20.1. kai TI licencijos savininkas atvyko mokytį Lietuvos Respublikos technikų /inžinierius praktiškai atlikti orlaivio techninę priežiūrą;

20.2. kai Lietuvoje stiga techninės priežiūros specialistų ir OL savininkas ketina kviesti specialistą iš užsienio tam, kad atliktų Lietuvos Respublikoje registruoto ir naudojamo orlaivio techninę priežiūrą;

20.3. kai orlaivio savininkas ketina kviesti specialistą iš kitos valstybės tam, kad jis techniškai prižiūrėtų jo Lietuvos Respublikoje registruotą, bet užsienyje naudojamą orlaivį.

21. Pagal 20.1 punktą TI licencija pripažįstama, jeigu jos savininkas turi kvalifikaciją, reikalingą tam, kad galėtų mokytį Lietuvos Respublikos TI atlikti atitinkamo orlaivio techninę

priežiūrą.

22. Pagal 20.2 punktą licencija pripažįstama, jeigu:

22.1. TI pateikė migracijos departamento pažymą;

22.2. TI licencijoje yra įrašyta kvalifikacija, suteikianti teisę atlikti atitinkamo orlaivio techninę priežiūrą;

22.3. pretendentas moka anglų kalbą ir tą kalbą, kuria parašyti naudojamo orlaivio techninės priežiūros dokumentai;

22.4. pretendentas pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus išlaikė 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 punktuose nurodytus egzaminus.

23. Pagal 20.3 punktą licencija pripažįstama, jeigu pretendentas atitinka 22.2 ir 22.3 punktų reikalavimus.

Kai specialisto licencijoje nėra įrašyta lengvojo orlaivio (iki 5700 kg) techninės priežiūros kvalifikacija, suteikianti teisę atlikti šio orlaivio tipo techninę priežiūrą, tai licencija pripažįstama, jeigu jos savininkas CAA patvirtintoje mokymo organizacijoje sėkmingai baigė teorijos ir praktikos mokymo kursą ir pas CAA paskirtuosius egzaminuotojus išlaikė 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 punktuose nurodytus egzaminus.

24. Pretendentas sumoka nustatytą valstybės rinkliavą ir CAA Orlaivių skyriui pateikia šiuos dokumentus:

24.1. CAA nustatytos formos prašymą;

24.2. raštišką orlaivio savininko pagrindimą, kodėl būtina kvieisti specialistą iš užsienio;

24.3. galiojančią licenciją (originalą);

24.4. migracijos departamento pažymą (leidimą gyventi ir dirbti Lietuvos Respublikoje), jei techninę priežiūrą bus atliekama Lietuvoje (tik 20.2 punkte nurodytu atveju);

24.5. CAA patvirtintos mokymo organizacijos teorijos ir praktikos kurso baigimo dokumentus (tik 23.2 punkte nurodytu atveju).

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

25. CAA gali išduoti pripažinimo dokumentą, kuris jos savininkui suteikia teisę atlikti Lietuvos Respublikoje registruotų orlaivių techninę priežiūrą pagal jo licencijoje nurodytas kvalifikacijas ar CAA patvirtintos mokymo organizacijos baigimo dokumentus, kai įsitikina licencijos tapatybe, patikrina teorijos žinias ir nustato, kad tikrai būtina išduoti minėtąjį dokumentą.

26. Pripažinimo dokumentas galioja tik tuo atveju, jeigu galioja licencija.

27. Šių taisyklių reikalavimai netaikomi techniniam personalui, dirbančiam užsienio valstybės techninės priežiūros organizacijoje, kuriai CAA išdavė pripažinimo pažymėjimą.

#### **Pakeitimai:**

1.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-190](#), 2008-09-30, Žin., 2008, Nr. 115-4400 (2008-10-07), i. k. 1082217ISAK004R-190

Dėl teisės aktų pakeitimo

2.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-103](#), 2009-05-13, Žin., 2009, Nr. 60-2400 (2009-05-23), i. k. 1092217ISAK004R-103

Dėl Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių, patvirtintų Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 4R-93 "Dėl Orlaivių įgulų ir orlaivių techninės priežiūros technikų/inžinierių licencijavimo taisyklių patvirtinimo", pakeitimo

3.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-156](#), 2009-07-14, Žin., 2009, Nr. 86-3659 (2009-07-21), i. k. 1092217ISAK004R-156

Dėl Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių, patvirtintų Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 4R-93 "Dėl Orlaivių įgulų ir orlaivių techninės priežiūros technikų/inžinierių licencijavimo taisyklių patvirtinimo", pakeitimo

4.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-13](#), 2010-01-28, Žin., 2010, Nr. 14-686 (2010-02-03), i. k. 1102217ISAK0004R-13

Dėl Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių, patvirtintų Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 4R-93 "Dėl Orlaivių įgulų ir orlaivių techninės priežiūros technikų / inžinierių licencijavimo taisyklių patvirtinimo", pakeitimo

5.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-49](#), 2010-03-20, Žin., 2010, Nr. 35-1700 (2010-03-27), i. k. 1102217ISAK0004R-49

Dėl Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių, patvirtintų Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 4R-93 "Dėl Orlaivių įgulų ir orlaivių techninės priežiūros technikų/inžinierių licencijavimo taisyklių patvirtinimo", pakeitimo

6.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-92](#), 2011-04-11, Žin., 2011, Nr. 45-2141 (2011-04-13), i. k. 1112217ISAK0004R-92

Dėl Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2006 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. 4R-93 "Dėl Orlaivių įgulų ir orlaivių techninės priežiūros technikų / inžinierių licencijavimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

7.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-212](#), 2012-09-06, Žin., 2012, Nr. 106-5402 (2012-09-11), i. k. 1122217ISAK0004R-212

Dėl Orlaivių įgulų licencijavimo taisyklių, patvirtintų Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 4R-93 "Dėl Orlaivių įgulų ir orlaivių techninės priežiūros technikų/inžinierių licencijavimo taisyklių patvirtinimo", pakeitimo